

*Közép-Magyarországi Régió
Regionális Információs Társadalom Stratégia
(RITS)*

Készítették: Axis Számítástechnikai Kft.
Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet Kht.
Pro Régió Ügynökség

Budapest, 2005. május 25.

Tartalomjegyzék

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	4
BEVEZETŐ	6
1. A NEMZETKÖZI ÉS NEMZETI STRATÉGIÁK, MINT ALAPDOKUMENTUMOK.....	10
1.1 Kiindulási pont: MITS irányelvei.....	10
1.2 e-Europe program.....	14
1.3 eMagyarország	15
1.4 RISI, IRISI, ERIS@.....	15
1.5 Lisszaboni jelentés.....	16
2. A RÉGIÓBAN KIDOLGOZOTT IT STRATÉGIÁK.....	20
2.1 A Közép-Magyarországi Régió Stratégiai Tervének (2001-2006) összefoglaló elemzése.....	20
2.2 A Közép-Magyarországi Régió Stratégiai Terve (2007-2013) vizsgálata az IT tekintetében.....	22
2.3 Budapesti Információ-gazdálkodási Konceptió főprojekt rendszer (BIG).....	22
2.4 Önkormányzatok.....	24
2.5 A Régióban meglévő informatikai stratégiák tartalmi vizsgálata.....	26
3. AZ INFORMÁCIÓS TUDÁSBÁZIS HELYZETE.....	28
3.1 Az Oktatási Informatikai Stratégia kapcsolódása	28
3.2 Az információs tudásbázis technológiai helyzete.....	29
3.3 EU tendenciák.....	29
3.4 Sulinet és KIR.....	29
3.5 A felsőoktatási IKT helyzete.....	35
3.6 Digitális szakadék.....	36
4. AZ IT-HEZ KAPCSOLÓDÓ K+F HELYZETE A RÉGIÓBAN.....	38
5. AZ INFORMÁCIÓS GAZDASÁG HELYZETE A RÉGIÓBAN.....	43
6. ELEKTRONIKUS TARTALMAK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK.....	53
6.1 Önkormányzati és intézményi tartalomszolgáltatás.....	53
6.2 HBONE hálózat.....	69
7. AZ IT REGIONÁLIS TÁRSADALMI ÉS KULTURÁLIS KÖRNYEZETE.....	72
7.1 Az önkormányzati info-kommunikációs attitűdök	72
7.2 A lakossági info-kommunikációs attitűdök	74
7.3 Jogi környezet.....	83
7.4 Médiumok: Az információ, kultúra, regionális és helyi értékek közvetítő eszközei.....	85
8. INFORMATIKAI INFRASTRUKTÚRA.....	87
8.1 A Közép-magyarországi régió „információs lábnyoma”.....	87
8.2 Hálózati infrastruktúra.....	89
8.3 A központi államigazgatási intézmények info-kommunikációs infrastruktúrája a Régióban.....	93
8.4 Kistérségi együttműködések	93
8.5 Önkormányzati info-kommunikációs infrastruktúra.....	95
8.6 A civil szféra info-kommunikációs infrastruktúrája.....	99
8.7 Lakossági IKT eszközhasználat.....	100
9. JÖVŐKÉP.....	105
9.1 A Régió jövője és lehetőségei.....	106
9.2 A technológia fejlődése, lehetséges kitörési pontok.....	109
10. SWOT ELEMZÉS.....	111
Gyenge IT tudatosság.....	114
KIAKNÁZATLAN REGIONÁLIS E-GAZDASÁG.....	114

PROBLÉMAFA.....	114
11. PROBLÉMAFA ISMERTETÉSE.....	115
11.1 Problémafa ok-okozati összefüggéseinek magyarázata.....	119
IT tudatosság erősítése.....	123
RÉGIÓ E-GAZDASÁGÁNAK FEJLESZTÉSE.....	123
3.1. Negatív társadalmi hatások felmérése, kezelése.....	123
12. A CÉLFA ISMERTETÉSE.....	124
13. PRIORITÁSOK.....	129
14. FORRÁSOK.....	141
15. PARTNERSÉG.....	144
16. A REGIONÁLIS INNOVÁCIÓS TÁRSADALOM STRATÉGIA KOMMUNIKÁCIÓS TERVE.....	146
ÍRODALOMJEGYZÉK.....	149
FOGALOMTÁR.....	151

Vezetői összefoglaló

A regionális fejlesztési tanácsok döntési hatáskörébe utalt fejezeti kezelésű előirányzatok régiók közötti felosztásának elvéről és felhasználásának szabályairól szóló 66/2004. (IV.15.) Kormányrendelet alapján az Informatikai és Hírközlési Minisztérium és a Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács (KMRFT) között megállapodás jött létre. A megállapodás értelmében a Régió kötelezettséget vállalt

- Regionális Információs Társadalom Stratégia (RITS) aktualizálására;
- Regionális információs társadalmi program/projekt-tervek (programfüzetek) részletes kidolgozására;
- A regionális információs társadalom monitoring rendszerének kialakítására és az első eredmények előállítására.

A Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács a Pro Régió Ügynökséget bízta meg a feladatok ellátásával, első lépésként a RITS kidolgozásával. Ügynökségünk a stratégia helyzetelemző munkarészenek kidolgozására, valamint az Ügynökség által kidolgozott stratégiai váz szakmai tartalommal történő feltöltésére, illetve a kapcsolódó programfüzetek kidolgozására az Axis Kft.-t vonta be a munkába.

A stratégiaalkotási folyamatban külső szakértők, tanácsadók, szakkégek és országos tekintélyek segítették munkánkat.

A RITS a Magyar Információs Társadalom Stratégia (MITS) célkitűzéseit, programjait és az e-Europe aktuális akcióterveit figyelembe vevő, de a helyi, regionális sajátosságoknak megfelelően a már elkészült térségi és megyei információs társadalom programokra, koncepciókra épülő dokumentum. Az IT stratégia elkészítésének fő célja annak meghatározása, hogy melyek azok a feladatok, amelyek az információs társadalom fejlesztése során hatékonyabban lennének megoldhatók helyi, regionális, mint központi, kormányzati szinten. A regionális szintű tervezési munka két időhorizonton megvalósítandó célokat szolgál. Fontos, hogy a jelenlegi tervezési ciklusban kitűzhető rövid- és középtávú célok is megfogalmazódjanak, valamint, hogy a munka eredménye felhasználható legyen a következő 2007-2013 közötti tervezési időszakra vonatkozóan, a II. Nemzeti Fejlesztési Terv és a Régió Stratégiai Tervének készítése során.

A RITS célja megállapítani az információs társadalom jelenlegi fejlettségi szintjét a Közép-magyarországi régióban, valamint felkutatni és felvázolni a terület jelenlegi gyengeségeit és lehetőségeit. A koncepció részeként készülnek el azok a programfüzetek, melyek a stratégia által meghatározott kitörési pontok és azok szereplőinek aktivizálására tesznek hathatós lépéseket.

A RITS a jelenlegi helyzet elemzésénél a Magyar Információs Társadalom Stratégiájából, mint iránymutató alapvetésből kiindulva kiemel és elemel olyan fontos területeket, mint az oktatás, tudásbázis helyzete, kis- és középvállalkozások, Budapest információ gazdálkodása, digitális szakadék, önkormányzatok, infrastruktúra, civil szféra.

Az elkészült SWOT analízis, a saját elemzések és a műhelyviták alapján felvázolja a Régió problématerképét.

A Régióban legnyomatékosabban jelentkező problémák:

Gyenge IT tudatosság

- Szabályozatlan e-ügyintézési rendszer
- Egyenetlen technológiai-háttér fejlettség

Közösségi (települési) identitás csökkenése

- Beláthatatlan jövőbeli társadalmi problémák
- Párhuzamos szolgáltatások „ismeretlenség”
- Szigetszerű civil szervezetek

Kiaknázatlan regionális e-gazdaság

- Rendezetlen adatvagyon
- Hiányzó regionális befektetési térképek
- Mikroállalkozások, KKV-k, gyenge IT ellátottsága
- E-munka társadalmi beágyazottságának hiánya

A RITS a felvázolt problémák kezelésével kapcsolatosan megnevezi az elérni kívánt célokat, és a régió sikeressége érdekében végzendő tevékenységeket is.

Célok:

- állampolgársági komfortérzet kialakítása
- technológiai háttér, infrastruktúra fejlesztése
- e-ügyintézési rendszer kialakítása, az ügyintézők felkészítése az információs társadalom kihívásaira
- hálózati együttműködés fejlesztése, az erőforrások racionalizálása
- a régió info-kommunikációs technológia ellátásának javítása
- felvilágosítás, az IT ellátottság növelése

A megfogalmazott célok eléréséhez a stratégia meghatározza a prioritásokat, és cselekvési javaslatokat fogalmaz meg.

Prioritások:

- a) A Régió házhoz megy**, avagy a Régió virtuális megjelenése
- b) Utolsó előre fuss**, avagy digitális szakadék, infrastrukturális különbségek csökkentése
- c) Menekülés a Mátrixból**, avagy felkészülés az információs társadalom fejlődésének nem várt hatásaira
- d) Közép-Magyarország egy klikkre**, avagy regionális adatvagyon kezelése
- e) Meghívó @világba**, avagy kistérségi társulások, civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, vállalkozások és a lakosság bevonása az információs társadalomba

Végül a RITS az intézkedési terv mentén kialakítható pályázatok, operatív programok, egyéb, informális és fiskális segítséget nyújtó projektek megfogalmazásához, finanszírozásához és lebonyolításához tesz javaslatokat.

Bevezető

A stratégia kiindulópontja csak a jelenlegi helyzet pontos ismerete és reális megítélése lehet, ehhez képest lehet megfogalmazni jövőképünket, célkitűzéseinket, prioritásainkat. Ugyanakkor szembesülnünk kell azzal a ténnyel, hogy ma Magyarországon nincs kialakult, egységes, elfogadott mérési módszere az információs társadalom megvalósultságának – ennek megteremtése tehát ugyancsak kiemelt feladat. Mindezzel együtt kellett megpróbálni releváns képet alkotni a régió információs társadalmának helyzetéről, viszonyítási alapnak tekintve az EU-ról, a környező országokról, az USA-ról és természetesen a magyarországi általános helyzetről ma rendelkezésre álló adatokat.

Egy közép-, hosszú távú informatikai stratégia készültekor fel kell arra is készülni, hogy a technológiai diffúzió és társadalmi változás „a digitális forgószél útja, pontos hatásai, a valóságot átalakító, kreatív destrukció pontos formái, ma még nem ismertek, a „dolgok új rendjét” ma még nem látjuk világosan. Csak annyi bizonyos, hogy a konvergencia és divergencia egymással ölelkező folyamataiból nemcsak egy teljesen új technológiai konstelláció születik, hanem egy olyan, új kommunikációs tér is, amely életünk szinte valamennyi területén beláthatatlan távlatokat nyit meg.” (Dessewffy-Galács 2003:31) Mindez arra int mindenkit, hogy nagyon óvatosan közelítsünk a stratégiaalkotás kérdéshez. Az elmúlt tíz évben számos helyi, regionális, sőt országos info-kommunikációs stratégia látott napvilágot, melyek megvalósulásának ütemét nemcsak a kiszámíthatatlan technológiai diffúzió és társadalmi változás lassítja, sőt bizonyos esetekben lehetetleníti el, hanem a realitást nélkülöző tervezett cél- és eszközrendszer, valamint a lakossági attitűdök figyelmen kívül hagyása is. Lehet persze álmodni, de egy stratégiai terv nem az álmokról szól, hanem arról, hogy a jelen állapotának, igényeinek és lehetőségeinek tudatában a valós döntési kompetenciával rendelkező társadalmi erők szándékait meghatározza egy-egy terület, ellátandó feladat funkcióinak és formáinak fenntartására vagy - ha hiányzik - megteremtésére. A regionális információs társadalom stratégia a helyi és globális szükségletek, a feladatok, a megoldási módok számbavétele, továbbá olyan döntéshozatali elvek, irányok meghatározása, amely megvalósulása során a meglévő értékek megőrizhetők, a hiányosságok pótolhatók és a régió információs társadalmában a plurális fejlődési tendenciák továbbra is biztosíthatók.

Módszertani háttér

Az utóbbi években egyre több általános és célzott, specifikus kutatási beszámoló, empirikus elemzés vagy modellszámításokon alapuló előrejelzés jelenik meg az információs társadalom magyarországi helyzetéről, mint az egyik kulcskérdésről a jövőbeli fejlődés szempontjából. A Közép-Magyarországi Regionális Információs Társadalom Stratégia (Stratégiakutató Kht., 2000) felülvizsgálatához szükséges, hogy az elmúlt évek során megjelent kutatási beszámolók, statisztikai elemzések régióra vonatkozó releváns információit összegezzük és rendszerezjük (desk research), valamint a hiányzó információkat primer adatfelvétel útján beszerezzük.

A helyzetkép a meglévő adatbázisok, empirikus kutatások másodelemzésén kívül tartalmazza a helyzetfelmérés során lebonyolított célzott közép-magyarországi adatfelvétel eredményeit.

A minél pontosabb regionális helyzetkép elkészítése érdekében nagy hozzáadott értékkel bíró célzott empirikus kutatásokat végeztünk 2004 novemberében. A helyzetkép egésze tekintetében ezen adatok megbízhatóságáért és validitásáért tudjuk a felelősséget

vállalni, az idézett kutatási eredmények és jelentések tekintetében e felelőség a kutatást végző és eredményeket publikáló intézeteké. Az általunk végzett célzott adatfelvételek:

- A Régió összes önkormányzati honlapjainak összehasonlító elemzése (2004. november 24.-27. közötti adatfelvétel)
- Regionális lakossági adatfelvétel 350 fős telefonos mintán (2004. november 26-28. közötti adatfelvétel)
- A Régió önkormányzatainak informatikusai körében végzett telefonos adatfelvétel 102 településen (2004. november 24.-29. közötti adatfelvétel)
- Kistérségi menedzserek, megbízottak körében végzett önkitöltős kérdőíves vizsgálat (2004. november 15.-31.)

A kutatás során igyekeztünk figyelembe venni és felhasználni a már elkészült stratégiai anyagokat, ám ezek célrendszere és adaptálhatósága meglehetősen eltérő. A nemzetközi stratégiák közül az eEurope programmal és RISI, IRISI, ERIS@ programmal foglalkozunk csak részletesen, mert az általunk ismert többi alprogram (eContent, eSafety, IST, IDA) túlzottan célspecifikus, és alapjában az eEurope mint átfogó fejlesztési program intézkedéseit támogató alprojekteknak tekinthetők. Az is fontos szempont, hogy az eEurope több ilyen alpontja a Magyar Információs Társadalom Stratégiába is beépítésre került.

A RITS tehát komplex módszertannal készült, mely során kvalitatív és kvantitatív kutatási, elemzési elemeket egyaránt használtunk. Az empirikus kutatások és a stratégiai tervezés során alkalmazott módszerekről részletesebben is szólni kell.

a) GKI adatok másodelemzése

A Közép-Magyarországi Régió Információs Társadalom Stratégiáját megalapozó helyzetképhez a Régió vállalati IKT helyzetéről a GKI szolgáltatott adatokat egy 2004. évi országos vizsgálat régiós almintája alapján. Az adatfelvétel során a régióban működő legalább 5 főt foglalkoztató vállalatok jelentették az alapsokaságot. A régiós minta nagysága 800 vállalat, ezek 75 százaléka fővárosi, 15 százaléka Pest megyei városi, 10 százaléka pedig székhely szerint községi vállalkozás. Mindez azt jelenti, hogy a régiós szintű adatok esetében 95 százalékos megbízhatósági szinten +/- 2-3 százalék, a fővárosi szintű adatoknál +/- 3-4 százalék, a városi adatoknál 6-9, a községi adatoknál pedig 7-11 százalék eltérés lehetséges.

b) Önkormányzati honlapok elemzése

A helyzetkép készítése során a főváros 23 kerületi önkormányzatának valamint a 31 Pest megyei városi és a 155 községi önkormányzat internetes honlapját elemeztük, teljes körűen vizsgálva a honlapok információtartalmát. A települési önkormányzati honlapok összehasonlító elemzésének módszerét az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet alkalmazta először Magyarországon a megyei jogú városokban. A kerületi és települési önkormányzatok honlapjainak összehasonlító elemzése a honlapok állapotának egy adott időpontban való felmérése, a honlapon szolgáltatott információk körének, mennyiségének és minőségének rögzítése. A felmérésre 2004. november 24-27. között került sor, jelen tanulmányban tett megállapítások az említett időszakban felmért adatokon alapulnak.

c) Az önkormányzati info-kommunikációs attitűdök kutatása

A Közép-Magyarországi Régió Információs Társadalom Stratégiáját megalapozó helyzetkép készítése során különös figyelmet fordítottunk az önkormányzatok info-kommunikációs helyzetének és IKT eszközökkel való ellátottságának vizsgálatára. A mintába véletlenszerűen kiválasztott 102 települési és kerületi önkormányzat került a Közép-magyarországi régióból. A vizsgált önkormányzatok között 9 fővárosi kerület, 12 Pest megyei város és 81 Pest megyei község került. A mintavételi arány a fővárosban 40, Pest Megyében 50 százalékos volt. A vizsgált települések földrajzi eloszlását tekintve minden kistérség képviseltette magát a mintában. Az ezer felnőttél alacsonyabb lélekszámú önkormányzatok aránya 15 százalék, az ezer és kétezer fő közöttieké valamint a 2-5 ezer lakosú településeké 28-28 százalék, az ennél nagyobb településeké pedig 20 százalék. A kerületek aránya a mintában 9 százalék.

Az adatfelvétel gyorsasága folytán telefonos megkeresést alkalmaztunk, az önkormányzatoknál az informatikai ügyekért felelős munkatársat kérdezve. A telefonos kérdezést 2004. november 24-29. között végeztük. A kérdőívbeli nyerhető empirikus adatokat kódolás után számítógépen rögzítettük és ellenőriztük. Az adatelemzést tisztított, ellenőrzött és súlyozott adatbázison, SPSS programmal végeztük.

d) A kistérségi megbízottak körében végzett kérdőíves vizsgálat

A Régióban dolgozó kistérségi menedzsereknek, megbízottaknak postán illetve e-mailen küldtünk ki egy önkitöltős kérdőívet, amelynek tartalma a régióban lévő együttműködésekre, pályázati programokra, info-kommunikációs infrastruktúrára, illetve ezek használatára fókuszált. Közülük tizenegyen jeleztek vissza megkereséseinkre, a Dél-Budakörnyéki, a Dabasi, a Ceglédi, a Dunakeszi, a Gödöllői, a Pilis-medencei, a Ráckevei, a Felső-Galgamenti, Budapesti, Váci és Veresegyházi menedzser, illetve megbízott válaszolt a kérdéseinkre. A kis elemszám miatt az adatoknak inkább kvalitatív jellegű felhasználása volt indokolt, nem pedig a statisztikai elemzése.

e) Lakossági vélemény-kutatás

A Közép-Magyarországi Régió Információs Társadalom Stratégiáját megalapozó helyzetkép pontosítása érdekében lakossági közvélemény-kutatást készítettük 2004. novemberében a fővárosban és Pest Megyében. A mintába véletlenszerűen kiválasztott 350 fő 18 éven felüli Közép-magyarországi lakos került összesen a 24 Pest megyei településről és a főváros 23 kerületéből¹. Mivel az adatfelvétel gyorsasága folytán telefonos megkeresést alkalmaztunk, a mintából értelemszerűen kimaradtak azok a háztartások, ahol nincsen vezetékes telefon.

A kutatás során többlépcsős rétegzett mintavételi eljárással dolgoztunk. Első lépésben a Közép-magyarországi településeket településnagyság (felnőtt lakosok száma) és településtípus szerint 9 rétegre soroltuk. Rétegenként a felnőtt lakosság számával arányosan határoztuk meg a szükséges sikeres interjúk számát, azonban az egy településen maximálisan kérdezhető interjúk számát (hacsak nem önreprezentáló településről volt szó, vagyis olyan település, amely egyedül alkot egy-egy rétegcsoporthoz) településenként 8 interjúban limitáltuk. Ezek után rétegenként véletlen mintákat vettünk a településekből. Egy-egy nagyobb létszámú és sok településből álló réteg esetében nem egy, hanem több településen is kérdeztünk. Második lépésben a mintába került településeken belül az egyéni telefon-előfizetők közül vettünk véletlen mintát. Mivel véleménye csak embereknek, személyeknek van és nem háztartásoknak, mintavételi előírásként arra kértük a kérdezőket, hogy előre meghatározott véletlen eljárás alapján (akinek a kérdezési időponthoz legközelebb van a születésnapja) válasszák ki, hogy a mintába került telefon-előfizetők háztartásán belül

¹ Budapest mellett a mintába került Aszód, Budaörs, Cegléd, Dabas, Dánszentmiklós, Dömsöd, Érd, Fót, Göd, Kóka, Maglód, Makád, Örkény, Százhalombatta, Szentendre, Szigetszentmiklós, Tárnok, Tököl, Törökbálint, Újlengyel, Vác, Vácduka, Visegrád, Zsámbék.

konkrétan kivel is készítenek telefonos interjúkat. A minta kor, nem, településtípus és településnagyság szerinti aránya megegyezik alapsokaság (az összes 18 éven felüli Középmagyarországi lakos) összetételével. A válaszmegtagadásokból és meghíúsulásokból eredő kisebb eltéréseket több szempontú matematikai súlyozással korrigáltuk.

A mintavételi hiba telefonos adatfelvételek esetében a módszertani sajátosságok miatt csak korlátozottan vehető figyelembe, így inkább csak tájékoztató szerepe van annak, hogy 95 százalékos megbízhatósági szint mellett a teljes populációra vonatkoztatott binomiális (kétkategóriás) változók esetében +/- 3-5 százalék lenne személyes adatfelvételnél.

f) SWOT elemzés, problémafa, célfa

A Régió problématerképének elkészítéséhez alapvetően tehát a SWOT analízis metodikája szerint jutottunk el. A SWOT a brainstorming módszerre épülő tematikus műhelymunka és annak letisztázott, kifejtett eredménye, mely során az erősségek (strength), a gyengeségek (weakness), a lehetőségek (opportunity) és a veszélyek (trouble) külön-külön dimenzióban kerülnek feltárára. A műhelymunkán részt vett szakértők névsora a partnerségi fejezetben olvasható.

A SWOT analízis alapvető megállapításait a Régió szakértőivel folytatott többfordulós workshopok segítségével fektettük le. Ezen viták lefolytatása során a Régióban kiemelten fontos szakmai szereplők és a kistérségek menedzserei is megvizsgálhatták és véleményezhették a stratégia nyersanyagát, és kutatásaink részeredményeit. Mindezek figyelembevételével készült el a SWOT elemzés táblázata, valamint a belső műhelymunkák során a felmerült problémák csoportosítása után kialakult a Régió információs társadalmának problématerképe. A vázolt problémafa gyakorlatilag ezen megállapítások összességéből áll.

A problémafa által felvetett területek kompenzációjára és a problematikus beavatkozási pontok megállapítására született meg a célfa. A célfa kifejezetten a korábban felmerült problémák megoldását és kezelését szolgáló célkitűzéseket tartalmazza. A célfa átfogó, specifikus és operatív célokra különül el.

g) Prioritások

A célfa specifikus céljainak továbbgondolásával határoztuk meg a stratégia prioritásait. A prioritások kifejtésénél bemutatjuk azokat a célokat, melyek eléréséhez hozzájárulnak, illetve melyek az adott prioritást támogatják, megindokoljuk annak létjogosultságát. És bár általában a stratégiaalkotásnak nem képezi szerves részét a cselekvési tervek és konkrét intézkedések javaslata, de esetünkben meghatároztunk olyan lehetséges intézkedéseket, amelyek közül a régiós hatáskörben végrehajtható intézkedések, vagy a régió által támogatható intézkedések a program füzetekben kerülnek részletes kifejtésre. Az elkészülő programfüzetek a pályázati támogatások kiírásához szükséges szinten kifejtik és részletezik az egyes intézkedéseket, azokon belül is a támogatható tevékenységeket, a támogatások mértékét, kedvezményezettjeit, a pályázók körét, és az általuk vállalt feladatokat.

Az egyes prioritásokon belül az egyes operatív célokhoz (más logika alapján a prioritásokat lebontó alprogramokhoz) rendelt intézkedéseket elkülönítettük a megvalósítás kompetenciája szerint, külön feltüntetve a régiós kompetenciát, a régiós együttműködésben tervezett intézkedéseket illetve a nem régiós hatáskörű intézkedés-csoportokat. Az így kialakított cselekvési tervek hathatósan képesek befolyásolni a Régió információs társadalmának kialakulását és fejlődését. Mindezt azért láttuk szükségesnek a stratégiába beépíteni, hogy a később kifejtett programfüzetek illeszkedését a stratégia egészébe jobban szemléltessük, másrészt, hogy a MITS által lefektetett alapelvek a Régió stratégiájában is teljes mértékben érvényesülhessenek.

1. A nemzetközi és nemzeti stratégiák, mint alapidokumentumok

1.1 Kiindulási pont: MITS irányelvei

Alapelvek

A Közép- Magyarországi Régió Információs Társadalom Stratégiájának oly módon kell kialakulnia, hogy a Magyar Információs Társadalom Stratégiájának iránymutató és megkerülhetetlen tényezőit magában foglalja.

Alapelvek a stratégiai program kialakításához, melyeknek szükségszerűen érvényesülniük kell:

- A intézkedések együttesen fedjék le a stratégiát, együttes megvalósulásuk biztosítsa prioritásokban megfogalmazott stratégiai célok elérését.
- Minden intézkedésnek jól meghatározott (monitorozható), önálló célja kell hogy legyen, amelynek megvalósulása alapvetően az adott intézkedéstől függ.
- Minden intézkedésnek legyen „működési modellje”, amely alapvetően projektszemléletű, lehetőleg piaci, üzleti megoldásokra épít.
- Az intézkedések működési modelljével szemben követelmény, hogy a folyamatos működést támogassa az egyszeri megoldás helyett.

Lehetőségek

A Közép-magyarországi régió előtt három forgatókönyv kínálkozik:

- 1, Pest megye, és a megyét alkotó települések, kistérségek hátránya Budapesttel szemben tovább nő, mert a következő évtizedben is gyengébb teljesítményt nyújt, mint az országos átlag, amely jócskán alulmúlja az európai átlagot.
- 2, Az uniós e-Europe program és az ahhoz csatlakozó pályázati, és strukturális alapok kihasználásával, valamint kormánytámogatások elnyerésével a budapesti fejlettséghez közelít, vagy azzal azonos gyorsasággal halad, ezért eddigi hátránya nem nő, de nem is csökken lényegesen. A stratégiai célok mentén való fejlesztés, és a programfüzetekben meghatározott intézkedések végrehajtása ezt a követelményt kell minimális módon megcélozza. Minden további stratégia, tevékenység és projekt minimális elvárása és vezető eleme kell legyen a területi vagy ágazati lemaradások megakadályozása.
- 3, Tanulva például a finn vagy az ír nemzetközi mintából – az EU adta lehetőségek maximális kihasználásával - megkísérli, hogy az információs kor több területén gyorsabban fejlődjön, mint környezete. A képzésbe, felsőoktatásba és információtechnológiára alapozott ügyviteli rendszerekbe való befektetés hosszú távon többszörösen és gyorsabban térül meg, mint a pusztán infrastrukturális befektetések.

Az optimális választás a harmadik, de minimális célként a második forgatókönyv is elfogadható. Az optimális választás az EU adta lehetőségek maximális kihasználását jelenti oly módon, hogy az agglomeráció és Pest Megye kistérségei az információs társadalom fejlesztésében megelőzik a fővárost. Ehhez a stratégiához jelentős mértékű összefogás, a kistérségek belső ellentéteinek oldása szükséges, amellet, hogy az érintett területek az informatikai ágazat fejlesztésének elsődleges prioritást adnak.

A lemaradó területek vagy ágazatok leszakadásának megakadályozása a fővárossal egy viszonylatban történő összevetése szintén folyamatos fejlesztést igényel, hiszen a fővárosban összpontosuló gazdasági/társadalmi élet, a kutatás fejlesztés szinte indukálja az információs társadalom fejlődését a fővárosban. Ez az indukció a Régió peremterületein nem jelentkezik

ilyen jelentősen, tehát az információs társadalom fővároséhoz hasonló szintű fejlesztéséhez külső beavatkozás szükséges, mely beavatkozást a régió maga határozhat meg fejlesztési stratégiáinak kialakítása során.

A stratégiának tehát ezekre a kérdésekre, és erre a kihívásra kell válaszokat adnia átfogó tervek, valamint operatív programok megfogalmazásával.

Lehetséges kitörési pontok összefoglalása

A nemzeti stratégiához hasonlóan a cselekvési terv elkészítéséhez meg kell vizsgálni és fel kell vázolni a lehetséges kitörési pontokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztést igényelnek. A vizsgálatnak a MITS által megfogalmazott területek mentén kell elindulnia, azonban a későbbi műhelymunkák és kutatások során megfogalmazott helyi sajátosságokra kell épülnie. A MITS-ből levezetett vizsgálható fejlesztési területek a következők lehetnek:

E-munka

Az elektronikus munkavégzés kultúrájának elterjesztése. Pest megyei adatok alapján a távmunka végzése társadalmilag nem beágyazódott, a lakosság nagy része számára életidegen, ezen a területen munkát végzők száma elenyésző. A program az e-munka elterjesztésére, elfogadtatására született.

E-üzlet

Elektronikus üzletmenet és kereskedelem az információs társadalomban. A Közép-magyarországi régióban a főváros szerepe kiemelkedő ebből a szempontból, hiszen az e-üzlet leginkább Budapesten és környékén elterjedt. Az agglomeráció pedig az inkubátorházak szempontjából érdekelt.

E-közlekedés, intelligens közlekedés és elektronikus díjfizetési rendszerek

Elsősorban szintén a fővárost, és annak tömegközlekedését kell érintse, valamint kiemelt fontossággal bírhat a személygépjárművek tekintetében is a parkolási díjfizetések egyszerűsítéséhez. Fedélzeti navigációs rendszerek, tájékoztató rendszerek, jegyfoglalás, internetes ügyintézés.

E-agrárium

Mezőgazdaság az információs társadalomban, a támogatások hatékonyabbá és informatívabbá tétele. A mezőgazdaságból élők könnyen és gyorsan jutnak azokhoz az információkhoz, melyeknek segítségével pályázati pénzekhez juthatnak, így fokozva versenyképességüket. EU-s és hazai közhasznú információk terjesztése.

E-kormányzat

Elektronikus kormányzat, hatékonyan szolgáltató állam. Elősegíteni a kormányzati és közigazgatási ügyintézés papírintéssé tételét.

E-önkormányzat

Elektronikus önkormányzat, hatékony ügymenet és ügyintézés. A Régió egyes települései saját koncepciókat alkotva megkezdték ennek tervezését és megvalósítását is. Letölthető űrlapok, kevesebb sorban állás és gyorsabb ügyintézés jellemzi azokat az önkormányzatokat, akik tettek lépéseket az e-önkormányzati programon belül.

E-oktatás

Digitális kultúra az oktatásban. Digitális adattárak, egységes hallgatói nyilvántartási rendszerek, képzési, önképzési és tanári továbbképzési rendszerek, digitális háttéranyagok.

E-egészség

Az egészségügy modernizálása előtt a korszerű informatikai rendszerek bevezetése alapvetően szükséges. Az egészségügy informatikai fejlesztései részben elindultak, ám az átfogó egészségügyi reform szükségessé teszi majd az informatikai rendszerek újragondolását is. Szükséges az információs ellátás megújítása, információs rendszerek, adattárak megújítása, EU kompatibilissé tétele.

E-környezetvédelem

Környezettudatos szemlélet elterjesztése az informatika segítségével Környezetvédelmi alapok, pályázati pénzek feltáráshoz, tudatos környezetgazdálkodáshoz nyújthat segítséget. Környezetvédelemmel kapcsolatos adatbázisok kialakítása.

E-biztonság

Bizalom és biztonságérzet, szükséges védelmi rendszerek. Informatikai rendszerek, hálózatok, zártabb közösségek biztonságát kell, hogy szavatolja azzal együtt, hogy maguk a közösségek ne „megfigyeltnek és ellenőrizettnek” érezzék magukat. Bizalom, biztonságérzet növelése, jogok védelme.

E-demokrácia

Közvetlenebb vélemény-nyilvánítási és hatalomgyakorlási módszerek bevezetése. Átláthatóság, civil kontroll, új csatlakozási pontok a lakosság és a vezetők közt. Az EU már működő mintákkal szolgál ebben a témakörben.

E-ernyő, a támogatások kontrollált cél- és körorientációja

Támogatások célcsoportokhoz történő eljutását eredményezi, E-esély.

E-Magyarország pont, mindenki számára elérhető elektronikus szolgáltatások

2006 végére minden települési kisközösségben legalább egy nyilvános közösségi hozzáférési pont álljon a felhasználók rendelkezésére.

Nemzeti Digitális Adattár, digitális magyar kultúra.

Nemzeti Audiovizuális Archívum, a kulturális örökség digitalizálása.

Közháló, közintézmények bekapcsolása a szélessávú telekommunikációba

Kistérségi hálózatfejlesztési programok beindítása, közszolgálati civil szervezetek és közintézmények hálózatba kötése.

NIIF, infrastruktúra fejlesztés a tudomány szolgálatában

Nagysebességű hálózatok infrastruktúra-fejlesztése, hálózatokon alapuló fejlesztési formák, nagysebességű számítási infrastruktúra kiépítése.

Közcélú és közhasznú információk infrastruktúrája, szabad információ-hozzáférés

Az adatokkal való gazdálkodás szabványos felületeinek, adatbázisainak létrehozása.

Digitális írástudás, az infrastruktúra használatához szükséges tudás átadása

Internet használat tömegesítése, megismertetése és elfogadtatása.

IT K+F

Tudás és technológia transzfer, tudományos szakmai kommunikáció.

A következő táblázatban bemutatjuk a MITS által a regionális stratégia számára az előzőekben felvázolt kitörési pontok beavatkozási területeit, a végrehajtást segítő szervezet, valamint a kapcsolódó finanszírozási területeket.

Program	Beavatkozási terület	Fő irány	Felelős/segítő	Csatlakozó források
e-oktatás		Oktatás	OM/IHM	HEFOP/e-content
e-egészség		Egészségügy	ESZCSM/IHM	HEFOP/e-health
e-környezetvédelem		környezetvédelem	KVVIM/IHM	KIOP
Közháló	Infrastruktúra fejl.	szélessáv	IHM	GVOP/roadband
NIIF	Infrastruktúra fejl.	szélessáv	OM/IHM,MTA	e-science
eMagyarország pont	Infrastruktúra fejl.	hozzáférés	IHM/MeH	PIOP/e-inclusion
Közcélú Információ hozzáférés	Infrastruktúra fejl.	Infrastrukturális szolgáltatások	IHM/MeH,KSH,HM	GVOP
Digitális írástudás	Tudás, ismeret	Tudás, ismeret	IHM/MeH,OM,NKÖM	e-learning, e-skill
e-biztonság	Jogi és társ.körny.	Jogi és társ.körny.	IHM/MeH	GVOP/e-security
e-demokrácia	Jogi és társ.körny.	Jogi és társ.körny.	IHM/IM,OBH	eEurope
IT K+F	Kutatás, fejlesztés	IT K+ F	IHM/OM,MTH	GVOP/e-content
e-ernyő	esélyegyenlőség	esélyegyenlőség	IHM/EEFTM,PPP	e-inclusion
e-munka		gazdaság	IHM/FMM,GKM	GVOP/eEurope
e-üzlet		gazdaság	IHM	GVOP/e-business
e-közlekedés		gazdaság	GKM/IHM	KIOP
e-agrárium		gazdaság	FVM/IHM	AVOP
e-kormányzat		közigazgatás	MEH/NKÖM,IHM	e-government
e-önkormányzat		közigazgatás	IHM/BM	GVOP/e-government
Digitális adattár		kultúra	NKÖM/IHM,OM	GVOP/e-content

A RITS prioritásainak illeszkedése a MITS alprogramjaihoz

RITS prioritás	1. Prioritás: A Régió házhöz megy	2. Prioritás: Utolsó előre fűss	3. Prioritás: Menekülés a Mátrixból	4. Prioritás: Közép-Magyarorszá g egy klikkre	5. Prioritás: Meghívó @világba
MITS Program					
e-oktatás	X			X	
e-egészség				X	
e-környezetvédelem				X	
Közháló	X				X
NIIF		X			
eMagyarország pont		X			
Közcélú Információ hozzáférés	X				
Digitális írástudás	X		X		
e-biztonság			X		
e-demokrácia	X				
IT K+F		X			
e-ernyő		X			
e-munka					X
e-üzlet					X
e-közlekedés					
e-agrárium		X			
e-kormányzat	X				
e-önkormányzat	X				
Digitális adattár				X	X

1.2 e-Europe program

Az „e-Europe: Információs társadalom mindenkinek!” stratégiájának legfontosabb célkitűzése, hogy Európa 2010-re a világ legdinamikusabb és legversenyképesebb tudásalapú gazdaságává váljon, lehetővé téve a fenntartható fejlődést. A Európai Unió (nevéből is adódóan) az együttműködést, az összefogást, az egységesedést támogatja. Ezért az Unió források és támogatások elnyerésére az önállóan kialakuló, az összefogásra és együttműködésre egyébként nyilvánvaló bizonyítékot adó, és önmagukban is mindenképpen létrejövő és életképes kezdeményezések a legalkalmasabbak. Ezért az információs társadalom regionális szintű fejlesztésénél a MITS által megfogalmazott szubszidiaritás elvével célszerű gondolkodni és együttműködni, hiszen értelemszerűen az európai szintű források is. Ezt a fejlesztési és támogatási politikát patronálják leginkább.

Az EU politikai környezete is közvetlenül befolyásolja az információs társadalomra vonatkozó elvárásokat. Ugyanúgy, ahogy a regionális politikával, vagy a közigazgatással szembeni követelmények is jelentős hatással vannak e területekre, az EU információs társadalom politikájának is komoly hatása van az IKT alkalmazásokra.

2000-ben került megfogalmazásra az Európai Bizottság által az e-Europe 2002 cselekvési terv, amelynek célja, hogy egész Európa előnyére váljon az információs társadalom. Ennek keretében jelölték ki azt a három fő irányt (és ezeken belül tizenegy területet), amelyre az erőfeszítéseket koncentrálni kell:

- olcsóbb és gyorsabb Internet hozzáférés (szélessávú internet, e-Research, e-Security),
- beruházás emberekbe és készségekbe (e-Education, e-Working, e-Accessibility),
- az internet használatának ösztönzése (e-Commerce, e-Government, e-Health, e-Content).

2002. júniusában az e-Europe 2002 eredményeit foglalja össze, és az előző meghosszabbításával újabb cselekvési tervet fogalmaz meg az e-Europe2005, melynek célja: ”Információs társadalmat mindenkinek”.

Fő célkitűzései, hogy:

- kedvező körülményeket biztosítson a magánberuházásoknak és új munkahelyek teremtésének,
- fokozza a termelékenységet,
- hozzájáruljon a közszolgáltatások korszerűsítéséhez,
- biztosítsa mindenkinek a lehetőséget arra, hogy részt vehessen a globális információs társadalomban.

Jelenleg az EU és az USA közötti gazdasági verseny miatt az EU az információs társadalom kialakításával kapcsolatosan az eddiginél sokkal intenzívebb stratégiát követ. Ezt híven tükrözi az e-Europe2005 cselekvési terve és a kapcsolódó keretprogram.

1.3 eMagyarország

Az információs társadalom magyar stratégiájának kiemelt célja az eEurope-hoz történő csatlakozás, illetve a felzárkózás feltételrendszerének megteremtése. Ez a stratégia a fentiek szerinti legfontosabb átfogó, társadalmi cél eléréséhez elsődleges eszközként jelöli meg az eEurope akciótervben megfogalmazott célok befogadását, valamint az információs társadalom magyar fejlődési üteme és az Európai Unió átlagos fejlődési üteme közötti különbségeket okozó hazai körülmények és feltételrendszer megváltoztatását. A kívánt mértékű változás hatására a magyar információs társadalom fejlettségi szintje – az európai uniós csatlakozást követő mintegy 10 éven belül – eléri az Európai Unió átlagos szintjét, megteremtve ezzel a társadalmi és gazdasági alapokat ahhoz, hogy Magyarország meghatározó szerepet töltsön be a Közép-kelet-európai térségben.

A két pillérrre támaszkodó eMagyarország építése áll a stratégia középpontjában. A pillérek között természetes kapcsolat van, de nem mindig feltételezik egymást szükségszerűen. Az on-line szolgáltatás a szervezetek által ellátott funkciók megjelenési formája, „front office”-a a felhasználók számára. Az elektronikus szolgáltatások legfejlettebb – például integrált ügyviteli – formában csak informatizált belső működés, „back office” mellett képzelhetők el. Ez a kapcsolat egyben azt is jelenti, hogy a megvalósítás problémái, feltételei és ennek megfelelően a megoldás elemei sok tekintetben közösek.

A két informatikai pillérrre, a folyamatok és szolgáltatások korszerűsítésére támaszkodó módszeres tudásfejlesztés és tudásalkalmazás (például a tartalomipar létrehozása), valamint tudatos társadalomfejlesztés s ennek részeként a régiók és kistérségek modernizálása (azaz az e-települések és az e-térségek létrehozása) alapozza meg a magyar tudásalapú társadalom kialakulását.

A változás, a fejlődés a társadalmi, gazdasági, technológiai környezet adottságainak megfelelően zajlik. Az információs társadalom, a tudásalapú, újgazdaság fejlődése megállíthatatlan világméretű folyamat. A stratégiával ebbe a folyamatba kíván a kormány beavatkozni azért, hogy a fejlődés hatékonyabb, gyorsabb s főként tudatosabb, ugyanakkor kiegyensúlyozott, igazságos és fenntartható legyen.

1.4 RISI, IRISI, ERIS@

a., RISI

Az Európai Unió pilot projekteként indította el 1994-ben Interregionális Információs Társadalom Kezdeményezés (Interregional Information Society Initiation - IRISI), majd Regionális Információs Társadalmi Kezdeményezések (Regional Information Society Initiation - RISI) nevű programokat, hogy egyes régiókban korszerű információs társadalmat hozzanak létre, s ezeknek tapasztalatait hasznosítsák majd az unió valamennyi régiójában. A huszonnyolc régió létrehozta saját szövetségét, hálózatát is Eris@ néven, annak érdekében, hogy segítsék a projektek közös továbbgondolását és a közös fellépést az uniós pályázati támogatások elnyerése, a regionális fejlesztésekre létrehozott európai Strukturális Alap erőforrásainak felhasználása érdekében. (Ennek a szövetségnek lett később tagja a hazai intelligens térségfejlesztésben élen járó Stratégiakutató Intézet is.)

Az intelligens régiók hazai fejlesztése azt követően indult el, hogy egyrészt Magyarországon is megteremtődtek a regionális információs társadalom-fejlesztés feltételei, másrészt összegezhetővé és ezáltal adaptálhatóvá váltak azok a tapasztalatok, amelyek az eddigi európai fejlesztések, a hatékony társadalmi-gazdasági gyakorlati alkalmazások elindítása, tesztelése, kiértékelése és elterjesztése nyomán kristályosodtak ki.

Az intelligens régió fejlesztése ugyanis két irányt egyesít: standard programokat, amelyeket valamennyi régióknak meg kell valósítani az információs társadalom létrehozása érdekében, és egyedi programokat, amelyek a lokális feltételekre építve igyekeznek javítani az életminőséget, alkalmazkodni a változó gazdasági struktúrákhoz.

b., IRISI

1994 novemberében hat régió kötött megállapodást az információs társadalom elképzelésének megfelelően a technológia adta lehetőségek mielőbbi kiaknázására interregionális együttműködés keretében. Számunkra érdekes lehet, hogy a kezdeményező régiók egyike Sachsen, a volt keletnémet tartomány. A XIII. és XVI. Főigazgatóságok által pénzügyileg, műszakilag és irányítási segítséggel támogatott IRISI projekt legfőbb prioritású területei: távmunka, távoktatás, egyetemi és kutatóközpontok hálózatának kialakítása, telematikai szolgáltatások a kis- és közepes vállalkozások részére, városi információs autópályák, telematika és egészségvédelem. Az első eredményeket már az 1995. októberi torinói konferencián bemutatták.

c., ERIS@

Az egyesület az EU Inter-Regional Information Society Initiative (IRISI), valamint Regional Information Society Initiative (RISI) projektjei eredményeképpen jött létre. Az egyesület célja elsősorban a regionális gazdasági fejlődés és társadalmi kohézió támogatása és erősítése az információs társadalom révén.

Az egyesület különösen az alábbiak útján kívánja segíteni a tagjai sorába tartozó régiókat:

- az információs és kommunikációs technológiákon (ICT) alapuló szolgáltatásokhoz és alkalmazásokhoz való univerzális hozzáférés elősegítése
- a gazdasági és társadalmi fejlődés elősegítése az új ICT-alapú alkalmazások és szolgáltatások megvalósításával
- platform létrehozása az információk és tapasztalatok cseréjére
- fórum létrehozása a regionális fejlesztés és az Információs Társadalom szempontjából lényeges politika megvitatására

Az egyesület teljes jogú tagja lehet valamennyi európai régió, amely érdeklődik az információs társadalom kérdései iránt, és amely elkötelezett az információs társadalom révén megvalósuló regionális gazdasági fejlődés és társadalmi kohézió iránt. Az egyesület nyitva áll a Közép- és Kelet-európai országok régiói számára is. Az ERIS@ honlapján jelenleg több mint 2700 IKT és IS projekt adatai érhetők el az alábbi területeket érintve: e-Government, e-Learning, e-Work, eBusiness, e-Health, e-Transport, e-Mobility, e-Content, e-Inclusion.

1.5 Lisszaboni jelentés

(forrás: Wim Kok, Lisszaboni jelentés: www.gkm.gov.hu, segédanyagok: www.bruxinfo.hu, index.hu)

A Wim Kok vezette Speciális Munkacsoport elismeri, hogy jelenleg veszély fenyegeti az Európai Unió Lisszabonban megfogalmazott, meglehetősen ambiciózus célkitűzését, miszerint az Európai Unió 2010-re a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává válik, mégpedig fenntartható gazdasági növekedés, több és jobb munkalehetőség, valamint nagyobb szociális kohézió mellett. 2000-ben, a lisszaboni célkitűzések megfogalmazása idején, az Európai Unióban a GDP erőteljesen nőtt, a munkanélküliség egyidejű csökkenése mellett. A Jelentés készítésének idején, 2003. végén, azonban a helyzet jóval kedvezőtlenebb volt.

Mennyiben lesz az Európai Unió sikeres a foglalkoztatottság és a termelékenység növelése terén? – ez a Wim Kok Jelentés szerint alapvetően attól függ, hogy mennyiben tud megfelelni az alábbi négy követelménynek:

- a munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodóképességének javítása,
- minél több ember, potenciális munkavállaló bevonása a munkaerő-piacra,
- a humán-tőkébe történő beruházás fokozása és eredményesebbé tétele,
- jobb kormányzáson (governance) keresztül, a szükséges reformok hatékonyabb megvalósítása.

a, Wim Kok Jelentés ajánlásai Magyarország számára

A Jelentés a tagállamok felé megfogalmazott ország-specifikus üzeneteit azonos szerkezetben – és ennek megfelelően, bizonyos mértékig – összehasonlítható módon fogalmazta meg. A struktúra követi a kiemelt követelményeket, azzal, hogy a kormányzás (governance) témájában nem vállalkozik ajánlásokra. Tekintettel az ajánlások fontosságára, a Jelentés ezen részét az alábbiakban teljes terjedelmében idézzük:

„Magyarországon a foglalkoztatási ráta alacsony, különösen az alacsony képzettségűek, a nők és az idősebb munkavállalók körében. Ugyanakkor, a munkanélküliség szintje jóval alacsonyabb az Unió átlagnál. Ez az alacsony részvételi aránnyal magyarázható: a munkaképes korú népességben igen magas az inaktivitás mértéke. Jelentős munkaerő-piaci egyenlőtlenségek vannak a középső és a nyugati régiók - ahol a „modern gazdaság” koncentrálódik - valamint az ország többi része között. A földrajzi és ágazati mobilitás alacsony.

1, Az alkalmazkodóképesség növelése

A munkabérré ráakadó adók (és járulékok) szintje továbbra is magas, és ez akadályt jelent a munkahelyteremtés számára. Sőt, egy olyan tényező is, amely valószínűleg hozzájárul a bejelentés nélküli munkavégzéshez. Ezen túlmenően, a gazdasági növekedés lelassulása közepette, további erőfeszítésekre van szükség – a szociális partnerekkel együttműködve – annak biztosítása érdekében, hogy a bérfolyamatok az eddiginél nagyobb mértékben, foglalkoztatás-baráttá váljanak. Ezeknek a folyamatoknak az alakulásában azonban a gazdaság versenyképesebb része játszik meghatározó szerepet, és ennek következtében nem szükségszerűen járulnak hozzá a munkahelyteremtő kapacitás erősödéséhez a gazdaság kevésbé fejlett területein.

2, A munkavállalás – a mindenki számára elérhető választási lehetőség

A munkavállalók egészségi állapota aggodalomra ad okot és részben ezzel magyarázható az alacsony aktivitás. Az egészségi állapot javítása érdekében egyrészt egy olyan politikára van szükség, amely a munkakörülmények javítását ösztönzi. Másrészt szükség van az egészségügyi ellátás javítására mind a megelőzésben, mind a gyógyításban. Reformokat kell végrehajtani a szociális juttatások terén is, beleértve a betegséggel összefüggő ellátásokat, mégpedig azzal a céllal, hogy megérje munkát vállalni és csökkenjen a bejelentés nélküli munka aránya.

Mindezekkel az intézkedésekkel párhuzamosan, a munkavégzés feltételeit rugalmasabbá és család-baráttá kell tenni, beleértve a részmunkaidős munkavállalás vonzóbbá tételét, különösen a nők és az idősebb munkavállalók körében. Szükség van arra is, hogy erőteljesebbé váljanak a munkanélküliekre és inaktívakra irányuló megelőző és aktív munkaerő-piaci intézkedések, különösen a leghátrányosabb helyzetű régiókban. Ehhez modern állami foglalkoztatási szolgálatra van szükség, amely ösztönzi a foglalkozási és földrajzi mobilitást. Az integrációs (a társadalmi kirekesztődés elleni) stratégiára alapozva erőfeszítéseket kell tenni a roma népesség munkaerő-piaci kilátásainak javítására.

3, Beruházás a humán tőkébe

Lépéseket kell tenni az élethosszig tartó tanulás stratégiájának kidolgozása érdekében. E stratégia keretében olyan intézkedéseket kell kidolgozni, amelyekkel csökkenthető az iskolából való lemorzsolódás aránya; elősegíthető az egyetemi képzéshez való hozzájutás esélyegyenlősége; valamint amelyekkel szélesíthető a képzéshez való hozzájutás lehetősége, különösen az alacsony képzettségűek körében.”

b, A Wim Kok jelentés megállapításai a Magyarországi K+F és IT tekintetében

Az új vállalkozások növekedési potenciálja és munkahelyteremtő képessége nagymértékben függ attól, hogy mennyiben innovatívak. Mennyiben képesek lépést tartani a kutatás és fejlesztés legújabb eredményeivel, illetve mennyiben képesek saját maguk is hozzájárulni az innovációhoz.

A kutatás és fejlesztés területén az Unió lemaradással küzd az Egyesült Államokhoz viszonyítva: míg a K+F kiadások az EU GDP-jének 1,9%-át teszik ki, addig ez Amerikában 2,6%. Az Európai Unió szintjén 2010-re kitűzött cél az, hogy a K+F kiadásokat a GDP 3%-ára kell emelni, amelynek kétharmad részét a magánszektor finanszírozza.

Az új tagállamok közül Észtország, Csehország és Szlovénia jár élen az újítások terén, Ciprus, Szlovákia és Lengyelország küzd a legnagyobb lemaradással. Ciprus, Lettország, Görögország, Észtország, Szlovákia, Lengyelország, Magyarország és Spanyolország GDP-jének kevesebb, mint 1%-át fordítja kutatásra és fejlesztésre.

Bár a kutatásban és fejlesztésben az Európai Uniónak vannak kimagasló eredményei, az újítások elterjesztésében, széleskörű hasznosításában már távolról sem ennyire sikeres. Az információs és kommunikációs technológiák 1990-es évek közepe óta bekövetkezett fejlődése az Unió gazdaságában nem eredményezett olyan mértékű termelékenységi növekedést, mint az Amerikai Egyesült Államokban. A tagállamoknak éppen ezért nagy hangsúlyt kell fektetniük – már csak a négy szabadság elv szellemében is – az újítások, a kutatási és fejlesztési eredmények jobb áramlására.

f, A Speciális Munkacsoport javaslatai

Az információs és kommunikációs technológiák önmagukban is újítások, azonban kulcsfontosságú szerepet játszanak az ismeretek összegyűjtése, tárolása és terjesztése során is. Ebből következően ezen technológiák oktatása a népesség minden rétege részére elengedhetetlen az újítások sikeres elterjedésének biztosításához. Mindezeket figyelembe véve a Speciális Munkacsoport a következő javaslatokat, tennivalókat fogalmazta meg a tagállamok felé:

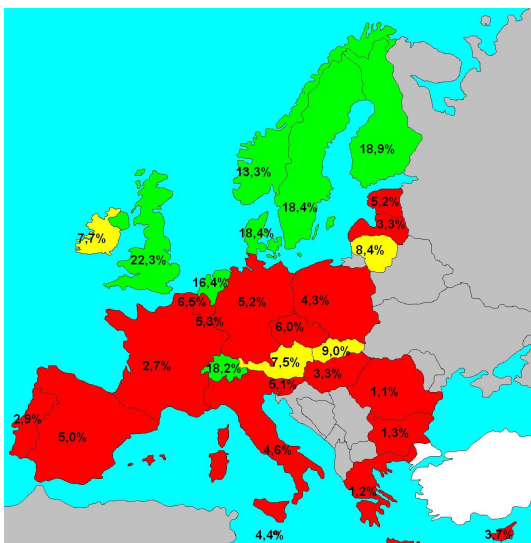
- I., Az innováció támogatása és eredményeinek terjesztése érdekében regionális/ágazati hálózatok és partnerségek létrehozásának ösztönzése, az egyetemek, kutató központok, vállalkozások és az állami intézmények bevonásával.
- II., Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) használatának elterjesztése – ennek érdekében a hozzáférhetőség biztosítása és az IKT használatához szükséges képzés erősítése az oktatás minden szintjén.
- III., A magántőke kutatásba és újításba történő befektetésének ösztönzése megfelelő pénzügyi eszközökkel, valamint a szellemi alkotásokhoz fűződő jogok megfelelő biztosításán keresztül.
- IV., Az európai egységes piacon rejlő lehetőségek kiaknázása közös szttenderdek alkalmazásával; az országhatárokon átnyúló együttműködésekön keresztül; és a kutatók mobilitásának biztosításával.

A Kok-jelentés javasolt legfontosabb szervezési újítás egyrészt az, hogy minden tagország kormányának átfogó akcióttervet (éves tervet) kellene kidolgoznia a lisszaboni stratégiával kapcsolatban, másrészt, hogy újabb intézményeket kíván – a mainál aktívabb módon – bevonni a lisszaboni stratégia megkövetelte változások konzisztenciájának vizsgálatába (a nemzeti parlamenteket), a stratégia végrehajtásába (a szociális partnereket), illetve a végrehajtás nyomán követésébe (az Európai Parlamentet).²

1.6 Részvétel az életen áttartó tanulásban³

A tudásvezérelt gazdaságban meghatározó a töretlen technológiai és technikai fejlődés, ami az alkalmazáshoz új jártassággal rendelkező munkaerőt igényel. A munkaerőnek az új technológiákhoz folyamatosan új készségeket kell elsajátítani, ami az életen áttartó tanulásvalósul meg. Mindenféle tanulás értékes, mivel nemcsak szakmai ismereteket közöl, de felkészíti őket arra is, hogy hogyan szerezzenek új ismereteket, és fenntartja az ismeretek megújítása iránti igényüket. A „hogyan tanuljunk” kérdése később felhasználható újabb társadalmi és gazdasági előnyöket nyújtó feladatok megvalósításához.

Az EU-15 átlag 8,4%, azaz minden 12. ember folyamatos képzésben vesz részt. Az látható, hogy az egységes képből, a skandináv és brit területek emelkednek ki, ahol nagy a megújulás kényszere. Az említett országokban, már minden 5. foglalkoztatott, élete során rendszeres oktatásban vesz részt.

² Gács János: A lisszaboni folyamat – egy hosszú távú stratégia rejtélyei, elméleti problémái és gyakorlati nehézségei (Közgazdasági Szemle, 2005. március) 205.-231. old

³ Számláló: Részvétel bármilyen oktatásban vagy tanfolyamon a felmérést megelőző négy hétben. Az oktatás magába foglalja mind az adott személy munkájához kapcsolódó ismeretbővítést, mind a nyelvi és művészeti tanfolyamokat. Tartalmazza az alapképzést, továbbképzést, folyamatos képzést, vállalaton belüli képzést, inaskodást, munka közbeni tanulást, távoktatást és esti képzést.

Nevező: A 25 – 64 év közötti lakosság.

2. A Régióban kidolgozott IT stratégiák

2.1 A Közép-Magyarországi Régió Stratégiai Tervének (2001-2006) összefoglaló elemzése

A 2001 októberében született stratégiai tanulmány földrajzi, gazdasági vonatkozásaiban, valamint a közlekedés és az emberi erőforrások tekintetében vizsgálja jelentős módon a régiót, és tárja fel sajátosságait.

A beavatkozási területeket és lehetőségeket SWOT analízis alapján tárja fel. Az információs társadalom tekintetében az úgynevezett e-régió alponban foglalkozik a RITS által is érintett területekkel.

A terv a régió céljának eléréséhez a gazdaságot, a társadalmat és a környezetet érintő öt, úgynevezett "beavatkozási" területen javasol feladatokat, intézkedéseket kitűzni:

- Vállalkozásfejlesztés
- Emberi erőforrások fejlesztése
- Infrastruktúra fejlesztése, környezet állapotának javítása,
- Vidékfejlesztés
- E-régió kialakítása

Az IT fejlesztést célzó e-régió kialakításához három fő beavatkozási területet nevez meg:

- Elektronikus közigazgatás, intelligens önkormányzat projektek indítása
- E-gazdaság fejlesztése
- Az információs társadalomra való felkészítés

A stratégia a fő beavatkozási területeken belül a következő operatív célokat és operatív rész-célokat, valamint támogatható tevékenységeket fogalmazta meg:

A, Elektronikus közigazgatás, intelligens önkormányzat projektek indítása

- A régió tudásbázisának fejlesztése, a humán erőforrások versenyképességének és adaptációs készségének növelése,
- Aktív részvétel az információs társadalom formálásában.

Operatív rész-célok

- Az információs technológia közérdekű felhasználásának demonstrálása az ország, a térség más régiói számára is adaptálható módon,
- E-közigazgatás modelljeinek bevezetése.

Támogatható tevékenységek

- Az alábbi tevékenységeket ötvöző elektronikus közigazgatás, intelligens önkormányzat mintaprojektek,
- Számítástechnikai eszközök, szoftverek beszerzése,
- Képzés, tanácsadás, technikai asszisztencia,
- Tanulmányút, tapasztalatcsere,
- Honlap-fejlesztés, tartalom-szolgáltatás,
- Promóciós programok, lakosság tájékoztatása és felkészítése.

B, Az információs társadalomra való felkészítés:

- A régió tudásbázisának fejlesztése, a humán erőforrások versenyképességének és adaptációs készségének növelése,
- Aktív részvétel az információs társadalom formálásában.

Operatív rész-cél

- A régió szereplőinek - különösen az ifjúságnak - az információs társadalom kihívásaira való felkészítése.

Támogatható tevékenységek

- Általános- és középiskolai számítástechnikai eszközök (hardver, szoftver) beszerzése és képzési programok indítása a diákok és a tanárok részére,
- Távoktatási tananyagok kidolgozása és távoktatási programok indítása,
- "Tele-központok", nyilvános hozzáférési pontok kialakítása központi helyeken lakossági és vállalalkozási igények kiszolgálására.

C, E-gazdaság fejlesztése

- Gazdasági szereplők kapcsolati hálóinak fejlesztése,
- Aktív részvétel az információs társadalom formálásában,
- Kis-és közép vállalkozások jövedelemtermelő képességének javítása.

Operatív rész-cél

- Az információs technológia használatának elterjesztése a KKV-k között.

Támogatható tevékenységek

- Szoftverfejlesztő vállalkozások információs technológiai eszköz-beszerzése,
- Elektronikus szolgáltatások kialakításához, fejlesztéséhez szükséges eszközbeszerzés, szoftver-fejlesztés,
- E-kereskedelmi rendszerek kialakításához, fejlesztéséhez szükséges eszköz-beszerzés, szoftver-fejlesztés,
- Kísérleti távmunka projektekhez szükséges eszköz-beszerzés, szoftver-fejlesztés, képzés.

A stratégiai terv által feltárt megállapítások összhangban vannak jelen tanulmányuk által tett ténymegállapításokkal. Hangsúlyozza ez együttműködések hiányát, az infrastrukturális fejlesztések szükségességét, a szociális és területi egyenlőtlenségek csökkentésének szükségességét, a tudásbázis és a K+F helyzetének javítását. Kitér a gazdaságfejlesztésre, mint kiemelt kormányzati célra, és Budapest kiemelkedően fontos szerepére ebben a tekintetben. A régiót mint az információs társadalom fejlesztés hazai adaptációjának kiemelt szereplőjét mutatja be.

2.2 A Közép-Magyarországi Régió Stratégiai Terve (2007-2013) vizsgálata az IT tekintetében

A stratégia a térség közép- és hosszú távú stratégiai terveit határozza meg. Jövőképében a régiót mint már nemzetközileg is versenyképes, a Kárpát-medence fő szervező erejeként jellemezhető területként említi meg. Három fő, átfogó célt nevez meg, melyek:

- A Régió gazdasági versenyképességének növelése
- Társadalmi kohézió erősítése
- Élhető régió megvalósítása

A stratégiai terv kiemelt területként kezeli a humánerőforrás menedzsmentet, a szakemberképzést, az innováció és a kutatás-fejlesztés területét, az üzleti struktúra és szolgáltatási színvonal kérdéskörét. Fontos tényezőként említi a terület imázsát, és a jövő fejlődési irányvonalai közt a térszerkezeti rendszerből adódóan a logisztikai, szállítmányozási csomópontok megtelepedésének és fejlődésének területét emeli ki. Prioritásaiban öt fő területet emel ki, melyek:

- I., A Régió specifikus gazdasági elemeinek lendületbe hozása, innováció orientált fejlesztések támogatása
- II., Humánerőforrás-fejlesztés a munkaerő-piaci igényeknek megfelelően
- III., A Régió közszolgáltatási szektorának, intézményrendszerének fejlesztése az EU irányvonalainak megfelelően
- IV., A minőségi élethez szükséges tényezők javítása, fejlesztése
- V., A Régió közlekedési rendszerének fejlesztése elsősorban a közösségi és környezetkímélő közlekedés területén

A közszolgálati szektor fejlesztésénél kiemelt szerepet kap a stratégiai terven belül az infokommunikációs technológiák bevezetése és alkalmazása az intézményekben, valamint az együttműködések ösztönzése, a kommunikáció, partnerség, adat- és információ-szolgáltatás elősegítése.

2.3 Budapesti Információ-gazdálkodási Konceptió főprojekt rendszer (BIG)

A főváros 2001. évben fogadta el fejlesztési stratégiaként saját információgazdálkodási programját (röviden BIG). A program célja, hogy Budapest – mint a fővárosban élők, dolgozók, illetve az ide látogatók közössége – hatékonyabban működjön, hozzáféréssel rendelkezzen a modern információtechnológia által nyújtott szolgáltatásokhoz és mindezt egy, a Főváros számára fenntartható technológiai-gazdasági keretben tegye. Ennek eléréséhez a program a Hivatal adat-, információs és tudás vagyonának hasznosítását biztosító gazdálkodási keretrendszer megvalósítását tűzte ki célul, amely napjaink korszerű technikáit és technológiáit bevezetve és indokolt esetben a Hivatal szervezeti, működési környezetének átalakításával biztosítja, hogy a Főváros a harmadik évezred színvonalán és a kor igényeinek megfelelő módon legyen képes a feladatainak ellátására. A Budapesti Információ-gazdálkodási Konceptió főprojekt rendszerének, valamint egyes részelemeinek megvalósítására vonatkozóan bemutatja a részprojektek megvalósíthatósági tanulmányait, illetve kitér arra, hogy milyen külső források vonhatók be a program megvalósításába, különös tekintettel az Európai Unió pályázataira, illetve arra, hogy a projektek hogyan illeszkednek a Nemzeti Informatikai Stratégiához.

A BIG program a következő alprojekteket tartalmazza:

Adatvagyon- felmérési és -hasznosítási projekt

Az adatvagyon projekt célja, hogy kidolgozza az önkormányzat birtokában, illetve kezelésében lévő adathalmaz adminisztrációs és gazdálkodási rendszerét (nyilvántartási, minősítési módszer), elkezdje az adatvagyon felmérését, illetve a Hivatalon belül továbbfejlessze a tudatos adatgazdálkodást.

E-ügyfélszolgálat projekt

A projekt elsődleges célja egy olyan szervezet és infrastrukturális háttér kialakítása, amely különböző csatornákon (telefonon, e-mailen, személyesen) segíti az állampolgárt eligazodni a Hivatallal kapcsolatos ügyeiben (milyen ügyekkel foglalkozik a Hivatal). Továbbá a Hivatal illetékességébe tartozó ügyek (ezek közül elsősorban hatósági tevékenységek) esetén elindítja és nyomon követi az egyes ügyeket, továbbá tájékoztatja az állampolgárt ügyének állásáról.

A Budapest on-line és az információgazdálkodás szolgáltatói felületei (portál) projekt

A BIG program kiemelt projektje – az adatvagyon felmérés mellett –, amely a Hivatal munkájával és a Budapesttel kapcsolatos információk polgárokhoz való szervezett eljuttatását biztosító Budapest portált teremt. Hosszú távon a portál vezető szerepet kíván betölteni a Fővárossal kapcsolatos tartalomszolgáltatás területén.

E-közbeszerzés projekt

Az Informatikai Ügyosztály 2000-ben egy olyan ügyviteli és szakértői informatikai rendszer megvalósításának előkészítését kezdte meg, amely ellátja a Főpolgármesteri Hivatal szervezeti által folytatott közbeszerzési tevékenység informatikai támogatását.

Közterületi, közösségi Budapest On-line pontok (terminál) projekt

A projekt keretében Budapest nyilvános helyein (repülőtér, vasútállomások, metró állomások, nagy forgalmú áruházak, bevásárló központok, gyorsétkezdék, tömegközlekedési gócpontok, turisztikai helyek közelében stb.) olyan On-line pontok (terminálok) kerülnek telepítésre, amelyek segítik a főváros polgárainak és az idelátogató külföldieknek gyors, megbízható információhoz jutását.

Kedvezményes hozzáférés, elérés és esélyegyenlőség-projekt

A projekt feladata az információs technológiához történő hozzáférés biztosítása hátrányos helyzetűek számára. Az információs társadalom szolgáltatásaihoz való hozzáférés elősegítésével csökkenthető ezeknek a csoportoknak az egyre nagyobb leszakadása a jobb helyzetben lévőkötől.

A projekt keretében négy feladat kerül megvalósításra:

- I., Hozzáférési pályázat fővárosi fogyatékos emberek számára, PC-vel és Internet-hozzáféréssel történő ingyenes ellátásuk érdekében (beszerzési támogatás);
- II., Hozzáférési pályázat fővárosi fogyatékos emberek számára, PC és Internet-hozzáférés kedvezményes vásárlásának támogatására (kamattámogatás);
- III., Fogyatékosokat és megváltozott munkaképességűeket tartósan alkalmazó intézmények és gazdasági társaságok távmunkahely-teremtésének támogatása (távmunka-támogatás);
- IV., Közösségi Számítógépes Központok kialakítása.

Elektronikus dokumentumkezelés projekt

Az utóbbi időben egyre több területen kerül előtérbe a dokumentumoknak a lehetséges körben történő elektronikus kezelése, amellyel a dokumentumok átfutási ideje csökkenthető, továbbá csökkenti a papír felhasználást, amelynek mind gazdasági, mind környezetvédelmi előnyei vannak.

Térinformatikai projekt

Jelenleg a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában lévő térinformatikai adatbázisok eltérő rendszerek alatt, eltérő alaptérképekre épülnek, tartalmi elemeik a gazda szervezeteken kívül egyéb külső szereplők számára nem, vagy csak nehézkesen ismerhetők meg. Ennek következtében a projekt Budapest egységes digitális alaptérképére alapozott térinformatikai rendszer kialakításának előkészítési feladatait végzi el, feltérképezi a Hivatal meglévő térinformatikai rendszereit, megvalósítja ezek közös platformra történő migrálását, és gondoskodik az egységes, hiteles digitális alaptérkép előállításáról (külső forrásból történő megvásárlással).

2.4 Önkormányzatok

Munkánk során a forrásokban megnevezett önkormányzatok és kistérségek már meglévő stratégiáinak vizsgálatát is lefolytattuk. Általánosságban elmondható, hogy a megszülető stratégiák leginkább az önkormányzatok szempontjából vizsgálják az IT kérdését. Így a megszülető stratégiák leginkább az élhetőbb, komfortosabb, kényelmesebb település kialakítását, az információk és szolgáltatások egyszerűbb hozzáférését, az ehhez szükséges erőforrások fejlesztését célozzák.

Az önkormányzati stratégiákban szinte mindenhol közös elemként emelik ki a következő területeket:

- elektronikus szolgáltatások és tartalmak
- infrastruktúra
- hardver, szoftverfejlesztés, legalizáció, migrálás
- telekommunikáció, elektronikus levelezés
- IT ismeretek, tudásbázis
- hozzáférhetőség, esélyegyenlőség
- önkormányzatok, kormányzati szervek helyi IT-je
- regionális és helyi portálok, önkormányzati honlapok
- távmunka, távoktatás
- helyi szakemberképzés

E-önkormányzat

Pozitív fejleményként említhető, hogy szinte minden, a régióban található önkormányzat legalább tervbe vette, vagy foglalkozott azzal, hogy az e-önkormányzatot, és az elektronikus ügyfélkezelést bevezesse az adott településen.

Az önkormányzatok ellátottsága tekintetében tehát vegyes képet kaphatunk. Azonban elmondható, hogy minden kistérségben legalább a települések fele rendelkezik saját e-mailezési lehetőséggel és Internet eléréssel. Ez a jellemző adat az adott település intézményeiben működő számítógépek Internet hozzáféréssel való ellátottságára is levetíthető.

Általánosságban elmondható, hogy azok az önkormányzatok, melyek jobb gazdasági helyzetben vannak, ahol a vállalkozások anyagi helyzete jobban prosperál, és ahol jobb az infrastrukturális ellátottság, ott több anyagi forrást és szakértelmet fordítanak az informatika fejlesztésére.

Adatvagyon

Az információ hasznosítása közvetett (önkormányzati intézkedésekhez döntés-előkészítő információként) és közvetlen (publikus megjelenítés portálon, ügyfélszolgálati irodákon keresztül) módon a település lakosságának életminőségét valamint a helyi kis- és közép vállalkozások (továbbiakban: KKV) versenyképességét javítja. Az adatvagyon hasznosítás megvalósításához a Gazdasági Versenyképesség Operatív Programja (továbbiakban: GVOP) pályázat nyújt forrást.

Humán erőforrás fejlesztés, képzés, oktatás

Az önkormányzatok lehetőségeikhez mérten szorgalmazzák további ismeretek megszerzését (pl. informatika, nyelv) fokozatosan, a szinte minden dolgozót elérő alkalmazás funkciókon keresztül (iktatás, intranet, email, csoportmunka). A dolgozók és a vezetők folyamatos interaktív képzésével igyekeznek biztosítani az európai uniós normákkal összhangban az élethosszig tartó tanulás technikai feltételeit. Cél, hogy az informatikai, telekommunikációs megoldások alkalmazásában felkészült, nyelvismerettel rendelkező köztisztviselők dolgozzanak a polgármesteri hivatalokban.

Eszközpark-fejlesztés

Az önkormányzatok anyagi erőforrásaitól jelentősen függő kérdéskör, mindazonáltal alapvető feltétele az IT által felkínált eszközök és módszerek használatának elterjedéséhez, azok korszerű színvonalon tartásához.

Legalizáció, egységesítés, alkalmazás lefedettség

Az alkalmazás lefedettség az önkormányzatok túlnyomó részében nem megfelelő. Középtávú célnak kell lennie, hogy önkormányzatokon belül, és kistérségeken belül is lehetőleg azonos szoftvermegoldásokat alkalmazzanak.

Biztonsági megoldások

Az IT elterjedésével az önkormányzatokat is ösztönözni kell arra, hogy a képzés, a hardver és szoftver ellátottság mellett fokozott figyelmet szenteljenek az általuk kezelt adatok biztonságára, és a személyiség jogok védelmére.

Alapvetően használt szolgáltatásokként kell kezelni a vírusvédelmet, tűzfal ellátottságot, valamint a hozzáférések szabályozását. A belső és védett adatforgalom biztonságának megteremtését és a belső adatforgalom intranetes lebonyolítását célszerű preferálni.

E-nyomtatványok

A központi „e-nyomtatványbolt” megvalósítása elmaradt, így az elektronikusan beadható nyomtatványok, űrlapok kezelése teljesen egységes technológiai és felhasználói interfész megoldások kialakítása az egyes önkormányzatok feladata. Jelenleg erre nincsenek ajánlások, így várhatóan ezek a megoldások is sokfélék lesznek.

Közösségi és e-önkormányzati szolgáltatások

A hozzáférési pontok fejlesztésére szóló kormányzati programok közül kiemeljük az e-Magyarország Pontok telepítését, valamint a Belügyminisztérium Adatfeldolgozó Hivatala által 2004-ben indított „vandálbiztos” beltéri ügyfélterminál akcióját. Ide tartozik a már évek óta működő Teleház mozgalom is.

2.5 A Régióban meglévő informatikai stratégiák tartalmi vizsgálata

A következőkben megvizsgáljuk a Régióban elkészült információs társadalom, informatikai stratégiákat. A vizsgálatot két szempontrendszer alapján végeztük el. Egyrészt az előző pontban felvázolt, a MITS irányelveinek beépítettségét kerestük az elkészült stratégiákban. Másrészt a 2000-ben elkészült Közép-Magyarországi Regionális Informatikai (Információs Társadalom) Stratégia (Stratégiakutató Kht., 2000) alapján vizsgáltuk meg a Régióban elkészült koncepciók tartalmát. Az általunk vizsgált anyagok a következők voltak:

- Pest Megye Program (PM)
- Vác Város és a Váci Kistérség Informatikai Fejlesztési Koncepciója, 2004 (Vác)
- Kertváros Délkeleti Agglomerációs Kistérség Területfejlesztési Társulás Területfejlesztési Stratégiája és Operatív Programja, 2002 (Gyál)
- Pilisi KÖTET Informatikai Stratégia (vitaanyag) (Pilisi)
- Közép – Duna Vidék Kistérségi Társulás Stratégiai Koncepciója, 2004 (KDVK)
- Tápiómenti Területfejlesztési Társulás Informatikai Fejlesztési Stratégiája 2004-2006 (TTT)
- Budapesti Információ-gazdálkodási Koncepció főprojekt rendszer (2001) (BIG)

Az alábbiakban táblázatban mutatjuk be azokat a szempontrendszereket és kapcsolódási pontokat, melyek a MITS és a Közép-Magyarországi Regionális Informatikai (Információs Társadalom) Stratégia (a táblázatban KMRIS) (Stratégiakutató Kht., 2000) által felvázoltak alapján szerepeltethető fejezetek a fent említett koncepcióban.

MITS	PM	Vác	Gyál	Pilisi	KDVK	TTT	BIG
e-munka	X	X	X			X	
e-üzlet	X	X	X			X	X
e- közlekedés	X		X				
e-agrárium			X				
e-kormányzat	X	X	X			X	
e-önkormányzat	X	X	X	X	X	X	X
e-oktatás	X	X	X	X	X		
e-egészség	X	X	X				
e-környezetvédelem		X	X				
e-biztonság	X					X	
e-demokrácia		X		X	X	X	X
e-ernyő		X	X				X
e-Magyarország pont	X				X		X
Nemzeti Digitális Adattár		X			X		X
Közháló Program							
NIIF (infrastruktúra-tudomány)	X		X	X	X		
Szabad Információ Hozzáférés	X			X		X	X
Digitális Írástudás				X		X	X
IT K+F							
Összesen	11	10	11	6	6	8	8

KMRIS	PM	Vác	Gyál	Pilisi	KDVK	TTT	BIG
Infokommunikációs hálózat	X		X	X	X	X	
Információ hozzáférés	X	X		X	X		X
Intelligens kártyák				X		X	
Adatvédelem	X			X		X	
Tudásház, teleház	X				X		X
Távoktatás	X	X	X	X	X		
e-közigazgatás	X	X	X	X	X	X	X
e-művelődés		X					
Távegészségügy							
e-közlekedés	X		X				
e-gazdaság	X		X			X	X
Infopark	X		X				
Tudománypark		X					
e-kereskedelem	X		X				
e-mezőgazdaság			X				
e-idegenforgalom							
e-környezetvédelem			X				
Civil társadalom	X	X	X		X	X	X
Új írásbeliség			X	X		X	X
Intelligens város	X	X	X	X		X	X
Regionális info-portál	X		X		X	X	X
egyházak		X					
Összesen	13	8	13	8	7	9	8

Általánosságban kijelenthető, hogy mind a kistérségi, mind pedig a települési öngazgatási rendszerek stratégiaalkotási munkájuknál leginkább saját elképzeléseik és jövőképük szerint építik fel terveiket. Kevésbé veszik figyelembe a már elkészült nemzeti vagy regionális szintű fejlesztési tervek vagy operatív programok irányadó rendelkezéseit.

A jelen stratégia és az operatív célok elkészültének egyik célja és feladata lehet az is, hogy a megfelelő kommunikációval és marketinggel segítse a kistérségeket és településeket abban, hogy saját stratégiájuk kialakításához már létező szempontrendszereket használjanak. Ez egyben elemi érdekük is, hiszen így elképzeléseik jobban összhangba helyezhetők egymással, és ez az egyik első lépése lehet az együttműködések kialakulásának, valamint a hatékony forrásfelhasználásnak. Mindemellett nem csak saját fejlesztéseik kistérségi illetve regionális integrációját végezhetik el ily módon, hanem a lokálisan jelentkező problémák felméréséhez és kezeléséhez is egyfajta „kézikönyvként” használhatják a RITS-et. Hiszen a tanulmány iránymutatóként szolgálhat nem csak az általa felvázolt problémakörök vizsgálatához, hanem a stratégiakészítés és problématerkép készítés helyi metodikájának kialakításához is.

3. Az információs tudásbázis helyzete

A tudásbázis és az oktatás szerepének vizsgálatakor figyelembe vettük, hogy az ország IT szakképzése, valamint a kutatás-fejlesztés országos szinten is a Közép-magyarországi régióban, ezen belül is kiemelten Budapestre koncentrálódik. Itt találhatóak a műszaki értelmiség, az IT szakemberek képzésének, az IT fejlesztéssel foglalkozó multicégek, valamint az IT alkalmazásokat és rendszereket használó és kamatoztató nagycégek jelentős része. Ezért az országos szintű felmérések és vizsgálatok nagy része is leginkább erre a területre koncentrálódik, hiszen a vizsgálatok mintavétele szempontjából ezen a területen reprezentálhatók leginkább az ország helyzetére jellemző adatok. Felmérésünk és vizsgálatunk ezért ebben a fejezetben leginkább a már meglévő vizsgálatok, felmérések és koncepciók megállapításaira támaszkodik.

3.1 Az Oktatási Informatikai Stratégia kapcsolódása

Az Európa Tanács lisszaboni értekezletén, 2000. tavaszán elfogadott e-Europe kezdeményezés és ennek cselekvési programja kiemelt hangsúlyt helyez az információs társadalom technológiáinak minél szélesebb körű elterjesztésére és fejlesztésre, valamint megfogalmazza az elektronikus tanulás (e-Learning) fejlesztésének uniós célkitűzését.

2004. márciusában elkészült az OM Oktatási Informatikai Stratégiája, azzal a céllal, hogy Magyarországon modern, korszerű tudásalapú társadalom követelményeinek megfelelő oktatási informatikai hálózat épüljön ki, az informatikai eszközök hatékonyabban támogassák az iskolai oktatásban és a felsőoktatási képzésben résztvevő tanulók és tanárok munkáját, valamint olyan oktatást támogató igazgatási információs rendszerek kerüljenek bevezetésére, amelyek hatékonyan segítik az állami és egyéb oktatási erőforrások optimális felhasználását.

A Közép-magyarországi régió információs tudásbázisának helyzetelemzése során sem tekinthetünk el az OM stratégia és helyzetértékelés létfontosságú elemeitől, mert a Régió tudásbázisának szerencsére nincs önállóan, az országos közoktatási és felsőoktatási információs rendszertől elkülönülten értelmezhető alrendszere. Az információs tudásbázis szerepe a Régió információs társadalmának építése során sajátos oktatási-tartalmi fejlesztési lépéseket igényel, amelynek szintén csak egy része lehet regionális kompetencia.

Feladat	Regionálisan is értelmezhető	Elsősorban országos, ágazati szinten értelmezhető
EU versenyképesség, az információs társadalom kihívásainak megfelelő oktatás-tartalom		X
Korszerű, IKT-ra alapozott módszerek meghonosítása az oktatásban		X
Az emberi erőforrás (pedagógusok, oktatók) felkészítése az IKT alkalmazására	X	
Az oktatásban, képzésben résztvevő tanulók eredményes felkészítése az IKT használatára	X	
A kellő infrastrukturális ellátottság biztosítása	X	
Az oktatásadminisztráció terén szervezetkorszerűsítés révén hatékonyságnövelés (BPR/BPM, papírtmentes iroda, létszám és költségcsökkentés)		X
Eredményesség javítása (minőség-menedzsment, vezetői döntéshozatal, stb.)	X	
Modern, korszerű megoldások, alkalmazkodó képesség támogatása az oktatásadminisztrációban	X	
Korszerű, kontrolling módszerekre épülő tervezés és finanszírozás az oktatásban	X	

Költséghatékony, fenntartható megoldások, decentralizált és központi feladatok egészséges egyensúlyának kialakítása az iskolai IKT fejlesztésében	X
---	---

3.2 Az információs tudásbázis technológiai helyzete

A nagy sávszélességű Internet általánossá válásával gyakorlatilag az utolsó egy-két év óta teszi költséghatékonyan lehetővé a Régiót is érintően az oktatási rendszert átfogó kommunikációs, tartalomszolgáltató és adminisztrációs hálózat kialakítását. A kormányzati törekvések alapján rövid időn belül el kellene érni a közoktatásban a 10 tanuló/gép, a felsőoktatásban 5 hallgató/gép arányt. Ennek biztosítása csak részben lehet állami feladat, részben a Régióra hárul majd, mivel Közép-Magyarországon e tekintetben is igen jelentős egyenlőtlenségek alakultak ki.

A szakmai prognózisuk szerint a Régió információs tudásbázisának helyzetét az elkövetkező években jelentősen módosíthatja, hogy két, ugrásszerű fejlődést lehetővé tevő megoldás kerül bevezetésre: a wireless technológia, azaz drót nélküli, rádiófrekvenciás hálózat, illetve az IPv6, az Internet következő szabványa.

3.3 EU tendenciák

Az EU csatlakozás a Régióban az oktatás területén is kijelöl új célirányokat, az országos irányokkal összhangban. Ezek közül ismét utalnunk kell az európai uniós IKT programok és célkitűzések (e-Europe, e-Learning) fontosságára, különösen annak fényében, hogy a Lisszaboni folyamat célkitűzései közé tartozik 2010-ig létrehozni egy egységes Európai Oktatási Térséget. Mindezen folyamatok közös együttműködése értelmében létrejön egy olyan közös oktatási piac, „amely az egységes európai uniós munkaerő-piaci igényeknek megfelelő idegen nyelvi és IKT képességekkel, mint alapkészséggel rendelkező, az életen át történő tanulási folyamatban részt vevő, azaz folyamatosan naprakész ismeretekkel és szaktudással rendelkező munkaerőt képes produkálni. További jellemző még, hogy az oktatás, elsősorban a felsőoktatás, valódi piaci jellemzőkkel rendelkezik a hallgatói mobilitás megteremtéséhez köthetően, amelynek része az e-Learning megoldások elterjedése, a digitálisan elérhető oktatási tartalmak kiszélesedő köre, valamint az egységes tanulói tanulmányi előremenetel követési rendszer.” (OM- Oktatási Informatikai Stratégia, 2004). Ez is azt támasztja alá, hogy a Régió tudásbázisának helyzete nem értelmezhető és elemezhető önmagában, és a RITS-nek csak korlátozott szerepe lehet ezen feladatok pontosításában.

3.4 Sulinet és KIR

Közismert, hogy a Sulinet Programmal (1997-től) Magyarország Európa élére került a közoktatási intézmények Internet elérésének biztosításában, ugyanakkor mára ez az előny elolvadt, mert 2003-ra is csak a közoktatási intézmények 55%-a rendelkezett Internet hozzáféréssel. A 2004-ben indított Közháló program, amely 2005-re minden közoktatási intézménybe szélessávú Internet hozzáférést biztosít, remélhetőleg a Közép-magyarországi régióban is kiegyenlíti a jelenleg még meglévő területi és intézményi különbségeket, melyek elsősorban a nem agglomerációs alapfokú oktatási intézményeket érintik hátrányosan.

Országos jellegű program, mely a Régió településeire nem ró különösebb terhet, hogy Sulinet tartalomszolgáltatása mellett 2004-ben elindult a „digitális tudásbázis” (SDT) projekt, amelyen minden közismereti tantárgyat interaktív, e-learning formában tesz majd hozzáférhetővé a kormányzat az Interneten. Szintén a Régiótól független országos sajátosság, hogy a beindult a Régió minden középiskoláját érintve a KIFIR (a középiskolai felvételi rendszer: Interneten keresztül történik a középiskolába jelentkező diákok nyilvántartása, a

felvételi rangsor elkészítése), a KIR-STAT (közoktatási statisztikai rendszer: az iskolák Interneten elküldve is megfelelhetnek a statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségeiknek), és a KIR-INFO (Közoktatási intézményeket felölölő on-line tájékoztató, információs adatbázis)

A KIR (Közoktatási Információs Rendszer) nyilvános adatbázisában alapinformáció szinten (fenntartó, név, OM azonosító, profil, kontaktok, ellátott feladatok) Pest megye 749 közoktatási intézménye és a főváros 1184 intézménye érhető el, ezen intézmények harmada óvoda, harmada alapkörű oktatási intézmény.

Ellátott feladat	Pest megye	Budapest
Óvoda	324	445
Általános iskola	286	369
Szaktanácsképző	10	9
Szakisola	30	104
Speciális szakiskola	8	11
Készségfejlesztő speciális szakiskola	3	5
Előkészítő szakiskola	2	6
Gimnázium	48	180
Szakközépiskola	53	190
Alapkörű művészeti oktatás	92	67
Kollégium, diákotthon	34	50
Összesen ⁴	749	1184

Forrás: KIR, 2005

A Régió közoktatási informatikai helyzetéről szóló alapadatok a főváros és Pest megye eltérő helyzetét mutatják. 2003-ban a Régió közoktatási intézményeinek 51 százaléka rendelkezett Sulinet kapcsolattal, ezen belül a budapesti intézményeknél 58, a Pest megyei közoktatási intézményeknek 39 százaléka volt bekötve. Azon iskolák aránya, amelyek Sulineten kívüli internetes kapcsolattal (is) rendelkeznek a Régióban szintén 51 százalék, sajátos módon e tekintetben azonban Pest megyében mérhető magasabb arány (58 százalék, szemben a fővárosban mért 47 százalékkal).

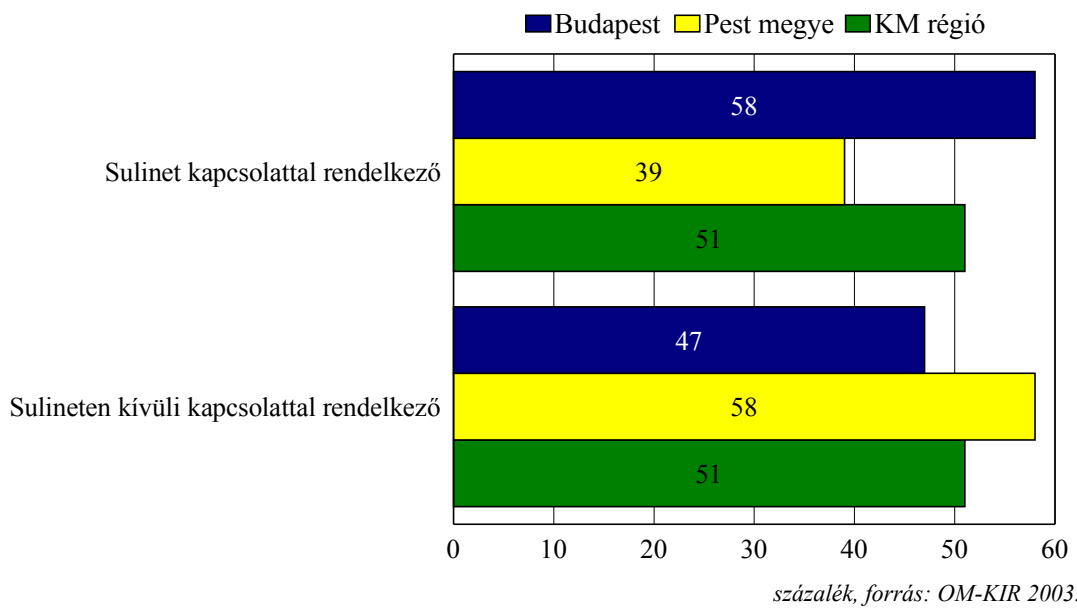
Az iskolai informatikai igényeket a Régióban 1225 iskola szerver szolgálja ki, ugyanakkor ezek közül csupán 129 működik adatbázis szerverként. Az egy intézményre jutó szerverek száma Budapesten 1,6 Pest megyében pedig pontosan 1. Az összes iskolai munkaállomás számát vizsgálva 2003-ban a Régióban több mint 32 ezer gép működött, ezek közül 3400 szolgálta az iskolai adminisztratív célokat. Ezer tanulóra a fővárosban 93 munkaállomás, Pest megyében 68 munkaállomás jutott a kutatás idején. Az iskolák munkáját a Régióban összesen 412 hordozható számítógép segíti, ezek döntő többsége fővárosi iskolákban van, míg egy iskolára átlagosan 0,6 hordozható gép jut Budapesten, addig a Régió Pest megyei részén 0,22 ez az arány. A számítógépek többsége azonban kevésbé modern, az iskolákban használt P4 vagy AMD Athlon processzoros munkaállomások aránya alig 8 százalék az összes munkaállomás közül.

A Régióban az iskolák fele Sulinetes internetkapcsolattal rendelkezik, Budapesten ez az arány magasabb, mint a Régió más településein. Pest megyében az iskolák majdnem 60 százaléka Sulineten kívüli internetkapcsolattal rendelkezik.

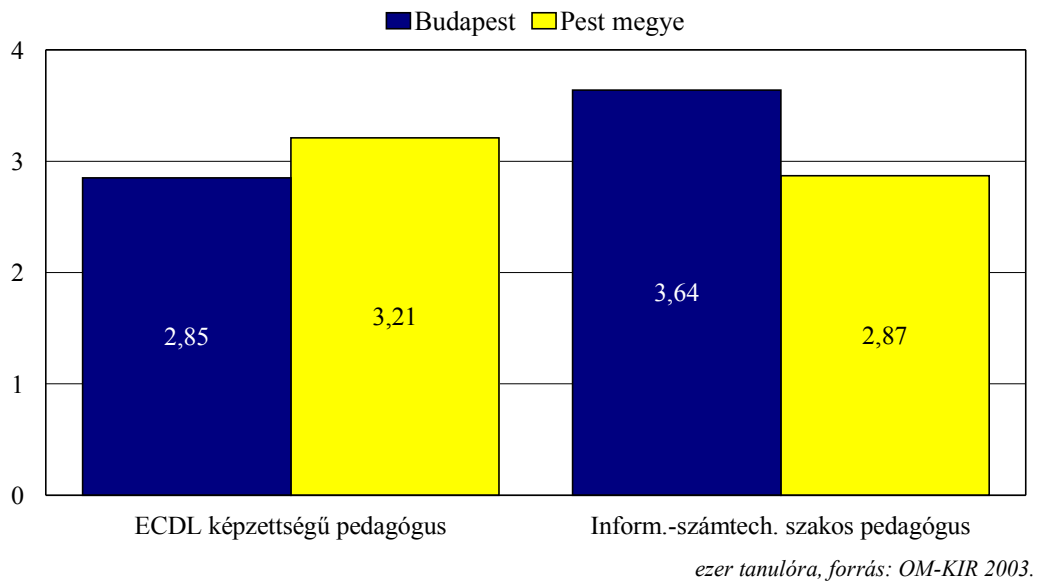
A számítógépes ismeretekkel rendelkező tanárok közül Budapesten több informatika-számítástechnikai szakos tanár jut ezer tanulóra, mint vidéken, ahol inkább ECDL képzettségű tanárokhoz fordulhatnak a diákok kérdéseikkel.

⁴ Egy intézmény többféle feladatot is elláthat

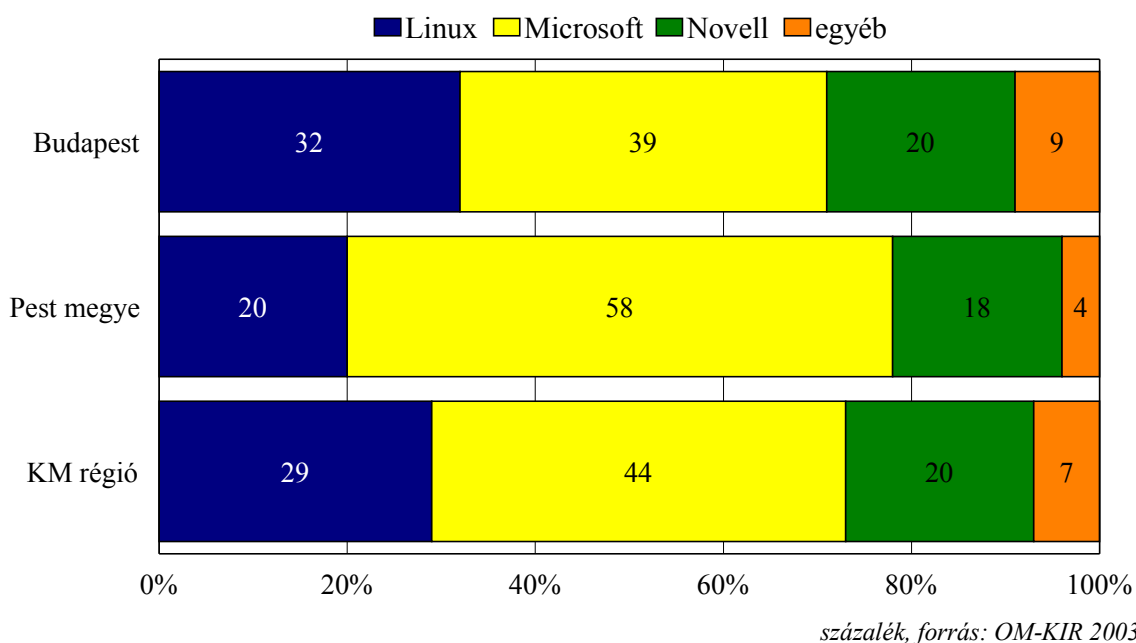
Sulinetes és más internetkapcsolattal rendelkező közoktatási intézmények aránya

Informatikai humánerőforrás a közoktatási intézményekben

Az iskolai szervereken működő operációs rendszerek megoszlása

A szerverek többségén Microsoft operációs rendszer fut, különösen Pest megyében kiugró az arányuk (58 százalék), míg a főváros iskoláiban jelentős arányban (32 százalék) Linuxos szerverek működnek.

A régióban tanító pedagógusok közül 1030 fő rendelkezik ECDL képezettséggel és 1255 fő az informatika-számítástechnikai szakosok száma. A területi összehasonlításból kiderül, hogy a fővárosban e tekintetben is jobb a helyzet. Az információs társadalom helyi integritása szempontjából fontos kiegészítő információ, hogy a régió közoktatási intézményeinek vezetőit 44 százalékban el lehet érni saját e-mail címén, s azon iskolák aránya, ahol az iskola vezetője e-mail címen egyáltalán nem fogad és ad tanügyigazgatási információkat mindössze 13 százalék.

	Nyers adatok			Egy intézményre jutó		
	Budapest	Pest megye	KM	Budapest	Pest megye	KM
Az iskola rendelkezik sulinet kapcsolattal	328	126	454	0,58	0,39	0,51
Az iskola rendelkezik sulineten kívüli kapcsolattal	266	188	454	0,47	0,58	0,51
Rendszergazdával rendelkező iskolák száma	425	175	600	0,75	0,54	0,67
ECDL képzettségű pedagógusok száma	702	328	1030	1,23	1,02	1,16
Informatika-számítástechnikai szakos pedagógusok száma	904	351	1255	1,59	1,09	1,41
Szerverek száma	905	320	1225	1,59	0,99	1,37
Hordozható számítógépek száma	342	70	412	0,60	0,22	0,46
Összes munkaállomás száma	23806	8692	32498	41,84	26,99	36,47
Az iskolában használt P4 vagy AMD Athlon processzoros munkaállomások száma	2165	404	2569	3,80	1,25	2,88
Adminisztratív célokra szolgáló munkaállomások száma	2537	867	3404	4,46	2,69	3,82

Linux operációs rendszerrel működő szerverek száma	290	65	355	0,51	0,20	0,40
Microsoft operációs rendszerrel működő szerverek száma	356	184	540	0,63	0,57	0,61
Novell operációs rendszerrel működő szerverek száma	185	56	241	0,33	0,17	0,27
UNIX operációs rendszerrel működő szerverek száma	6	5	11	0,01	0,02	0,01
Fekete-fehér lézer nyomtatók száma	1813	581	2394	3,19	1,80	2,69
Színes tintasugaras nyomtatók száma	1748	693	2441	3,07	2,15	2,74
Egyéb nyomtatók száma	1848	697	2545	3,25	2,16	2,86
Adatbázis szerverként működő szerverek száma	100	29	129	0,18	0,09	0,14
Igazgató saját e-mail címmel	275	115	390	0,48	0,36	0,44
Az iskola vezetője e-mail címen nem fogad tanügyigazgatási információkat	68	45	113	0,12	0,14	0,13

Forrás: OM-KIR, 2003

Problémát jelent ugyanakkor, hogy a közoktatási intézmények jelentős részében nincsen megfelelő képzettségű rendszergazda és a számítástechnika laboratóriumok is gyengén felszereltek. A rendszeres CBT (computer based teaching - számítógéppel segített oktatás) arányát a minisztérium országos szinten is csupán 1% alattira becsli a közoktatásban, és generális probléma az is, hogy a jelenlegi tantervek nem megfelelő óraszámokban biztosítják az informatika oktatást. Ezek nyilván nem regionális sajátosságok, de mindenképpen érdemes szem előtt tartani a regionális tervezés során is. Ezen túl az OM tapasztalatai alapján igazgatási problémák is jelen vannak a rendszerben, az intézményi gazdálkodás sajátosságai, a nem megfelelő szakértelem és a szolgáltatói infrastruktúra miatt az intézmények ellenérdekelték lehetnek egy átlátható, mérhető rendszer kialakításában, mind a köz-, mind a felsőoktatásban, a diákok, hallgatók számára nem látszik egyértelmű, közvetlen módon az információs társadalom pozitív, motiváló hatása ugyanis kevés a távoktatási illetve távmunka lehetőség. Az intézményi adminisztrációs és információs rendszerek színvonala, szolgáltatásai, használatuk módja rendkívül heterogén, és valószínűleg az együttműködésükre nincs reális esély.

A Régióban különösen fontos tudásbázist érintő tartalmi és módszertani kérdések vonatkozásában azt is figyelembe kell venni, hogy az informatikai kompetencia jelentős része található a fővárosban lévő multinacionális és hazai informatikai cégeknél, amelyek eddig sem voltak közömbösek a szakképzés iránt (pl. a Cisco által támogatott Hálózati Akadémia Program vagy az SAP a felsőoktatásban).

Az ITOK (Információs Társadalom Oktató- és Kutatócsoportok) hálózat helyzete (forrás: ITOK.HU)

2003 végéig az ország 13 felsőoktatási intézményében jött létre kis létszámú „Információs társadalom oktató- és kutatócsoport” (ITOK) – új szervezeti egységként, vagy már létező, hasonló kérdésekkel korábban is foglalkozó csoportok megerősítésével, a program elindítója és szervezője, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) támogatásával.

Mit kell tudni az ITOK-okról?

Az ITOK munkatársai oktatóként az adott intézmény alkalmazottai, miközben kutatóként részesei a hazai információs társadalom különböző kutatási programjainak. Tevékenységüket hálózatba szerveződve végzik (tantárgykoncepció, vázlat, tankönyv, szakmai kiadványok, szemléltető anyagok, továbbképzés, tapasztalatcsere). Oktatóként és kutatóként is specializálódnak az adott intézmény profiljába vágó kérdések művelésével. Az ITOK-ok az információs alaptárgy oktatása mellett speciális információs társadalmi vonatkozású második tantárgyat fejlesztenek ki ill. oktatnak, információs társadalom promóciót végeznek, és bekapcsolódnak a kutatásokba. A befogadó intézmények kísérleti jelleggel, 2 évre hozzák létre a csoportokat. Ez idő alatt a kutatási tevékenységből önfenntartóvá kell tudni válniuk. A vidéki egyetemek és főiskolák ITOK-jai regionális ismeretterjesztő szerepet is játszanak. A program elindítását az Informatikai és Hírközlési Minisztérium, valamint az adott felsőoktatási gazdaintézmények támogatják. Az ITOK hálózat koordinátoraként a BME ITTK segíti azt, hogy minél több helyen jöjjön létre csoport, és minél tartalmasabb munkával járuljon hozzá a hálózat sikeréhez.

Az ITOK hálózat 2004-ben

2004-ben három új ITOK alakult: a Kodolányi János Főiskola és a SZIE Jászberényi Főiskolai Kar ITOK csoportja, valamint – az első határon túli magyar felsőoktatási intézmény képviselőjében – az Erdélyi Magyar Tudományegyetem ITOK csoportja. Közvetlenül a megalakulás küszöbére érkezett a Veszprémi Egyetem, a Kecskeméti Főiskola és az ELTE TTK ITOK csoportja, és számos további vidéki és fővárosi felsőoktatási intézmény jelezte előzetes érdeklődését. A hálózat tagjai két munkatalálkozóon fejlesztették tovább a közös tananyagprogrammal kapcsolatos elképzeléseket (ezek közül az őszi alkalom az Információs Társadalom Szakmai Napok keretében rendezett minikonferencia is volt egyúttal), s a szűk anyagi lehetőségekhez mérten tovább folyt a hálózat szakkönyvekkel való ellátása. A hálózat nagyívű pályázatot adott be a HEFOP program részeként a 30–35 taggal bíró országos hálózattá fejlődés érdekében.

Az ITOK hálózat koordinátora:

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Információs Társadalom- és Trendkutató Központ (ITTK)

Az ITOK hálózat tagjai:

Általános Vállalkozási Főiskola
Budapesti Gazdasági Főiskola
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Budapesti Műszaki Főiskola
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Erdélyi Magyar Tudományegyetem
Eszterházy Károly Főiskola
Kodolányi János Főiskola
Magyar Iparművészeti Egyetem
Miskolci Egyetem
Nyíregyházi Főiskola
Nyugat-Magyarországi Egyetem
Pécsi Tudományegyetem
Széchenyi István Egyetem

3.5 A felsőoktatási IKT helyzete

A legtöbb internetező a fiatal felnőttek közül kerül ki, és a legtöbb hozzáférési pontot is az oktatási, felsőoktatási intézmények nyújtják. A Régió a felsőoktatás tekintetében sajátos helyzetben van, hiszen a főváros koncentrációja e téren fokozottan jelentkezik. Mivel az országban minden felsőoktatási intézmény megfelelő sebességű Internet hozzáféréssel rendelkezik az NIIF hálózaton keresztül, ez a kérdés a régióban megoldott. A felsőoktatási intézményekben a 2003-2004-es tanévre kötelezően ki kellett alakítani a kreditrendszeres képzést. Ehhez komplex elektronikus rendszerre volt szükség. A hazai felsőoktatásban jelenleg két komplex tanulmányi rendszert alkalmaznak, az SDA Stúdió Kft. által kifejlesztett Neptun 2000 Egységes Tanulmányi Rendszert (ETR) és a Dexter Kft. Egységes Tanulmányi Rendszerét. Azt, hogy a programoknak mit kell tartalmazniuk, az Oktatási Minisztérium határozta meg még 1999-ben. Jelenleg a Neptun 2000 ETR működik 18 állami, hat egyházi és három magán felsőoktatási intézményben. A Régióban legnagyobb Neptun használók: BME (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem), Corvinus Egyetem, SOTE, Szent István Egyetem. Hallgatói Információs Rendszerek (HIR) közül a legtöbb hallgató tehát a Neptunt használja a régióban, melynek 2004 őszén kifejlesztésre került a Neptun Mobil alkalmazási formája is, mely lehetővé teszi a HIR-be való bejelentkezést számítógép nélkül a mobiltelefon Java alkalmazásán keresztül.

A Dexter ETR-t pedig hét intézmény használja, a Régióban a legnagyobb közülük az ELTE. A két rendszer elsősorban filozófiai szempontból tér el egymástól. Az első Neptunt még kifejezetten a BME-re fejlesztették, a későbbi változatokat pedig az akkor tervezett Budapesti Egyetemi Szövetségnek (amelynek része lett volna többek között a BME (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem), a Közgazdasági Egyetem, az Államigazgatási Főiskola és a Külkereskedelmi Főiskola is). Erre alapozva a fejlesztők modulközpontú rendszert igyekeztek kialakítani. Az ETR kialakítói jobban építettek az intézményen belüli hozzáértésre. Úgy látták jónak, ha az általuk készített alapszisztémát a beépített algoritmikus paraméterezhetőség segítségével maguk az intézmények fejleszthetik igény szerint tovább. Rendszerüket igyekeztek képessé tenni arra, hogy egyaránt kezelje a műszaki, természettudományos képzés kötöttebb és a művész-, bölcsészképzés szabadabb elágazási rendszerét.

A felsőoktatásban – a Régiótól függetlenül - működik az Országos Felvételi Információs Rendszer (OFFI).

A Közép-magyarországi régióban összességében a közoktatás és a felsőoktatás szereplői rendelkeznek valamilyen alpinfrastruktúrával, ezeket már használják, és léteznek bizonyos szolgáltatások is a rendszerben. A kormányzat munkája nyomán a Közháló-Sulinet és az NIIF szolgáltatási rendszer homogén alapot képez az Oktatási Informatikai Rendszer kialakításához, és lehetőséget biztosít az alapszolgáltatásokon túl a rendszer jellege miatt mind a szegmentálásra, amennyiben erre van szükség (pl. régióközpontok), mind az emeltszintű szolgáltatások elindítására (címtár, stb.).

A Régió információs tudásbázisa szempontjából fontos kérdés a távoktatási lehetőségek megléte. Távoktatásos képzési formában a Régió négy felsőoktatási intézménye hirdet főiskolai szintű szakot (egyetemi szintű diploma távoktatásban nem érhet el), a Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kara, a Gábor Dénes Főiskola, a Budapesti Műszaki Főiskola és a Budapesti Gazdasági Főiskola. Ez irányszám 2005-ben összesen kb. 15 ezer férőhelyet jelent a Régióban, döntően 8 féléves képzési időben.

Távoktatás a Régió felsőoktatásában

Kar	Képzési forma ⁵	Megye	Finanszírozási forma ⁶	Szak, szakpár	Képzési idő	Irányszám
BGF-KVIFK	A	Bp.	K	idegenforgalmi és szálloda	8	250
BGF-KVIFK	A	Bp.	K	kereskedelmi	8	300
BGF-KVIFK	A	Bp.	K	vendéglátó és szálloda	8	250
BGF-PSZFK-BP	A	Bp.	K	közgazdász	8	1040
BGF-PSZFK-BP	A	Bp.	K	vállalkozásszervező	8	240
BMF-BGK	K	Bp.	K	mérnökstanári (műszaki)	4	50
BMF-KGK	A	Bp.	K	műszaki menedzser	8	400
BMF-KGK	D	Bp.	K	műszaki menedzser	8	50
BMF-KVK	A	Bp.	K	villamosmérnöki	8	500
BMF-KVK	F	Bp.	K	médiatechnológus asszisztens	5	80
BMF-KVK	D	Bp.	K	villamosmérnöki	8	50
BMF-RKK	A	Bp.	K	könnyűipari	8	100
BMF-RKK	D	Bp.	K	könnyűipari	8	50
GDF	A	Bp.	K	informatikus közgazdász	8	3000
GDF	A	Bp.	K	műszaki informatikai	8	5000
GDF	A	Bp.	K	műszaki menedzser	8	3000
SZIE-GTK	A	Pest megye	K	humán erőforrás menedzser	8	200

3.6 Digitális szakadék

A digitális egyenlőtlenség alapértelmezésben azt jelenti, hogy az egyes társadalmi csoportokban nem egyforma ütemben terjed el az IKT eszközökhöz való hozzáférés és azok használata. Ennek köszönhetően bizonyos csoportok lemaradhatnak az adoptálás folyamatában, ami egyes esetekben komoly társadalmi hátrányt jelenthet.

A digitális egyenlőtlenségek szempontjából több „rizikócsoportot” azonosíthatunk. Általában elmondható, hogy a fiatalok körében nagyobb az internethasználók aránya, mint az idősebbek között, a magasabb iskolai végzettségűek valószínűbb, hogy a világháló használói, mint az alacsony iskolai végzettségűek, a magasabb jövedelemmel bírók többen interneteznek, mint az alacsony jövedelműek. A fentiek mellett számos további változót azonosíthatunk, ami mentén egyenlőtlenség alakul ki az IKT eszközök használatában. Ilyen lehet például a településtípus, a régió, vagy az etnikai hovatartozás.

A SIBIS kutatói egy indexet hoztak létre, annak érdekében, hogy egységesen mérhessék a digitális egyenlőtlenségek mértékét az egyes országokban. (BKIK, 2002) Az index négy, a megosztottság szempontjából a tapasztalatok szerint különösen fontos, dimenzióban (nem, iskolai végzettség, életkor és jövedelem) méri a számítógép-használatban, az otthoni számítógép-használatban, az Internet használatban és az otthoni Internet használatban mutatkozó megosztottságot. Az egyes dimenziókban beazonosítja a kizáródás által leginkább veszélyeztetett csoportot (nők, legfeljebb 8 osztályt végzettek, 50 évesnél idősebbek, egy főre jutó nettó háztartási jövedelem alapján az alsó kvintilisbe tartozók), és ezeknek a csoportnak a teljes populációtól való esetleges lemaradását mutatja. Értéke 0 és 100 között változhat, minél kisebb az index értéke, annál nagyobb az adott csoport lemaradása, tehát az adott változó mentén kialakuló digitális megosztottság.

⁵ A – alapképzés; D - felsőfokú oklevéllel rendelkezők számára hirdetett képzés; K - kiegészítő alapképzés; F - felsőfokú szakképzés

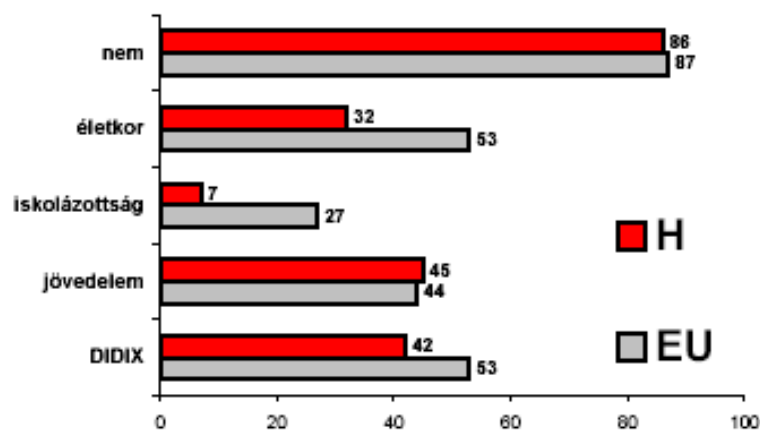
⁶ K - Költségtérítéssel képzés

A különböző használat típusok (számítógép-használat, Internet használat, otthoni használat) súlyozott összegzése adja az egyes dimenziókon belüli megosztottság mértékét, majd a négy veszélyeztetett csoport indexének átlaga adja az országra jellemző megosztottsági indexet.

Magyarországon a digitális egyenlőtlenségek folyamatosan csökkenek. Ez a kijelentés igaz akkor is, ha az egyes dimenziókat, és akkor is, ha az összevont indexet vizsgáljuk. Meg kell jegyeznünk azonban, hogy a javulás ellenére a digitális egyenlőtlenség mértéke Magyarországon igen magas (az összevont index értéke 46). A legfeltűnőbb megosztottság az iskolai végzettség szerint képzett csoportok között van, tehát ennek a változónak a mentén alakulnak ki a legnagyobb egyenlőtlenségek a magyar társadalomban az IKT eszközökhöz való hozzáférés és azok használata terén. Fontos megosztottságot generáló tényező azonban az adatok szerint az életkor és a jövedelem is. Az alábbi ábra tanúsága szerint azonban Magyarországon a nem változója mentén csak kis mértékű megosztottságot találunk, tehát a férfiak és a nők között nem alakul ki lényeges egyenlőtlenség ezen a területen.

Az alábbi ábráról leolvasható, hogy Magyarországon 2002-ben jóval nagyobb volt a digitális egyenlőtlenségek mértéke, mint az Európai Unió országaiban. Ha az egyes dimenziókat vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a nem és a jövedelem változója nagyjából ugyanolyan mértékben mutatkozik meghatározónak hazánkban és az Európai Unióban. Az is jól látszik azonban, hogy az iskolai végzettség változója jóval nagyobb mértékű egyenlőtlenségeket okoz Magyarországon, mint az Európai Unióban, tehát hazánkban az alacsony iskolai végzettségűek lemaradása sokkal nagyobb mértékű. Szintén fontosabb megosztottsági változónak mutatkozik Magyarországon az életkor: az idősebbek lemaradása a fiatalabbakhoz képest sokkal számottevőbb hazánkban, mint az európai közösség országaiban átlagosan.

26. ábra A digitális egyenlőtlenség index és az egyes összetevői Magyarországon és az Európai Unióban, 2002

BKIK, Az infokommunikáció beépülése a budapesti kis- és középvállalkozások tevékenységébe, különös tekintettel az innovációs folyamatokra, 2002

4. Az IT-hez kapcsolódó K+F helyzete a Régióban

Az IT-hez kapcsolódó K+F tevékenység fejlesztése érdekében az Informatikai és Hírközlési Minisztérium számos workshopot, konferenciát szervezett, ám ezek nem speciálisan a Régióra, hanem az ország egészére vonatkozó célokat tűztek ki. Ezek közül az egyik legfontosabb célkitűzés olyan jövőbe mutató, magyar-amerikai társulásokban megvalósuló együttműködések elindítása, amelyek sikeresen szolgálják a magyarországi információs társadalom fejlődését, az információs társadalom kutatásának kiteljesítését, valamint a két ország tudományos és gazdasági együttműködését.

Az info-kommunikációs helyzettel kapcsolatos kutatási és fejlesztési tevékenységekről hivatalos statisztikai adatok nem érhetőek el, a KSH nem gyűjt és rendszerezi a K+F helyek adatait profil szerint, így a helyzetkép tekintetében csak az általános K+F statisztikákat vehetjük figyelembe. Bár nincs róla hivatalos statisztika, a kutató-fejlesztő helyek körén belül az utóbbi évtizedben az informatikai fejlesztő műhelyek aránya érzékelhetően nőtt.

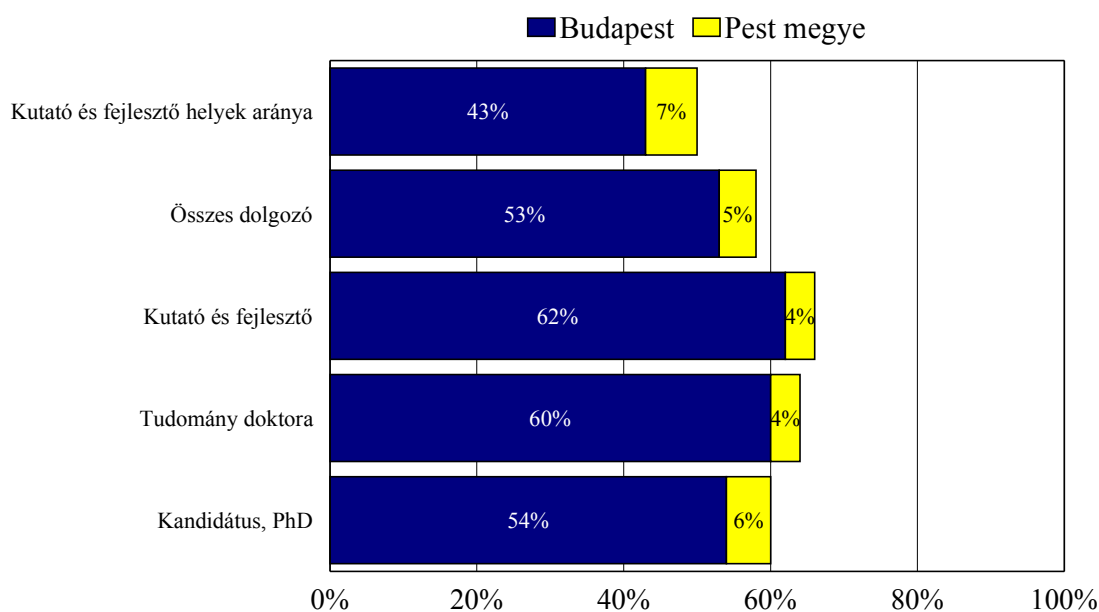
2002-ben Magyarországon összesen 2426 kutató és fejlesztő hely működött, ebből 1041 volt a fővárosban és 177 Pest megyében, így a Közép-magyarországi régió aránya e tekintetben 50 százalékos (Pest megyében működik az összes K+F hely 7 százaléka). Az összes dolgozó tényleges létszáma a régió K+F helyein 28 ezer fő, ez az összes K+F létszám 57 százaléka. Pest megyében összesen 2282 fő dolgozott K+F helyeken. Ebből tényleges kutató és fejlesztő munkát végzők száma 1365 fő volt 2002-ben. Az összes kutató 60 százaléka dolgozik a Régióban, a megye részesedése 4 százalék, vagyis a főváros dominanciája ebben is egyértelmű.

A számított létszám (a kutatásra és kísérleti fejlesztésre fordított munkaidő arányában a teljes munkaidejű dolgozókra számított adat) a régióban 15192 fő, ebből kutató és fejlesztő 9910 fő. Ennek a létszámnak 93 százaléka a fővárosban és 7 százaléka Pest megyében dolgozik.

A K+F folyó költség (ami tartalmazza a kapcsolódó tudományos szolgáltatásokat és termelést is) a Régióban 2002-ben 97 milliárd forint volt, ez az országos összeg 71 százaléka. A K+F beruházások 65 százaléka zajlott a régióban (ebből Pest megye részesedése 4 százalék volt). A kutatási és fejlesztési feladatok számát vizsgálva elmondható, hogy az országban összesen 22 ezer kutatási téma, feladat futott, ebből 11 ezer a fővárosban, 1300 Pest megyében, így ezen a területen a Régió kiemelkedik a többi régió közül, illetve itt koncentrálódnak a kutatási és fejlesztési feladatok.

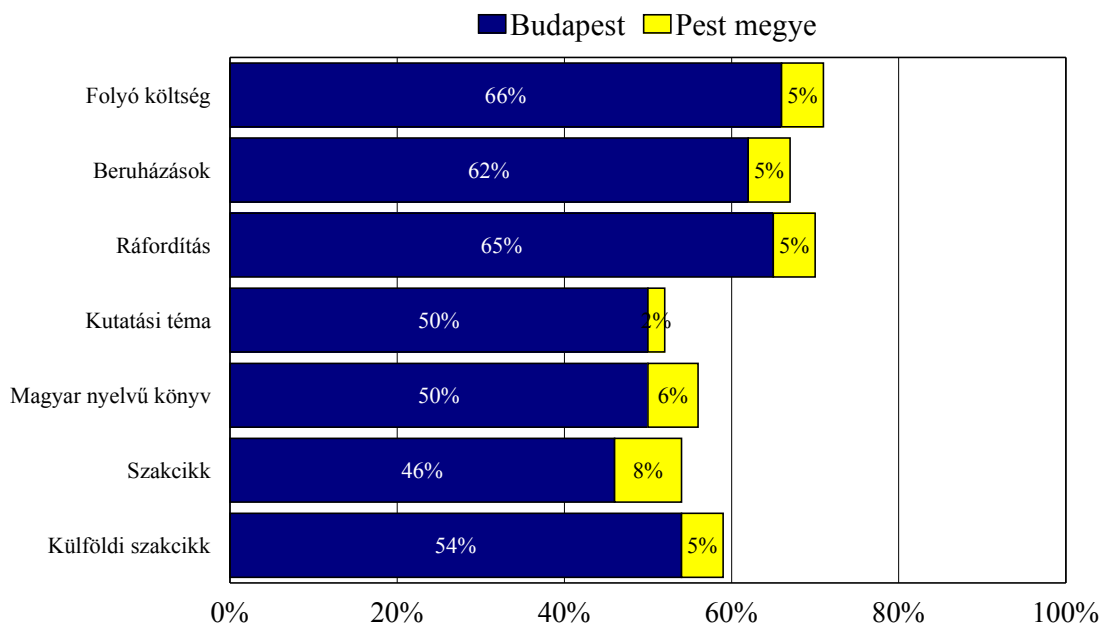
A MITS is igen szűkszavúan szól a K+F info-kommunikációs helyzetről, de ezek között megállapítja, hogy hiányoznak a vállalatokat és a kutató-fejlesztő intézményeket összekapcsoló struktúrák. Az információs társadalommal kapcsolatos pályázati rendszereknek is köszönhetően, az utóbbi időben sikeres K+F aktivitás jellemezte ezt a területet (OTKA, IKTA, IKT, NKFP, ITEM, FP6, COST, EUREKA).

A kutató fejlesztő helyek aránya a Régióban az ország összes K+F helyét tekintve, 2002

Forrás: KSH, Területi Statisztikai Évkönyv, 2002

A kutató fejlesztő helyek adatainak aránya a Régióban az ország összes K+F helyét tekintve, 2002

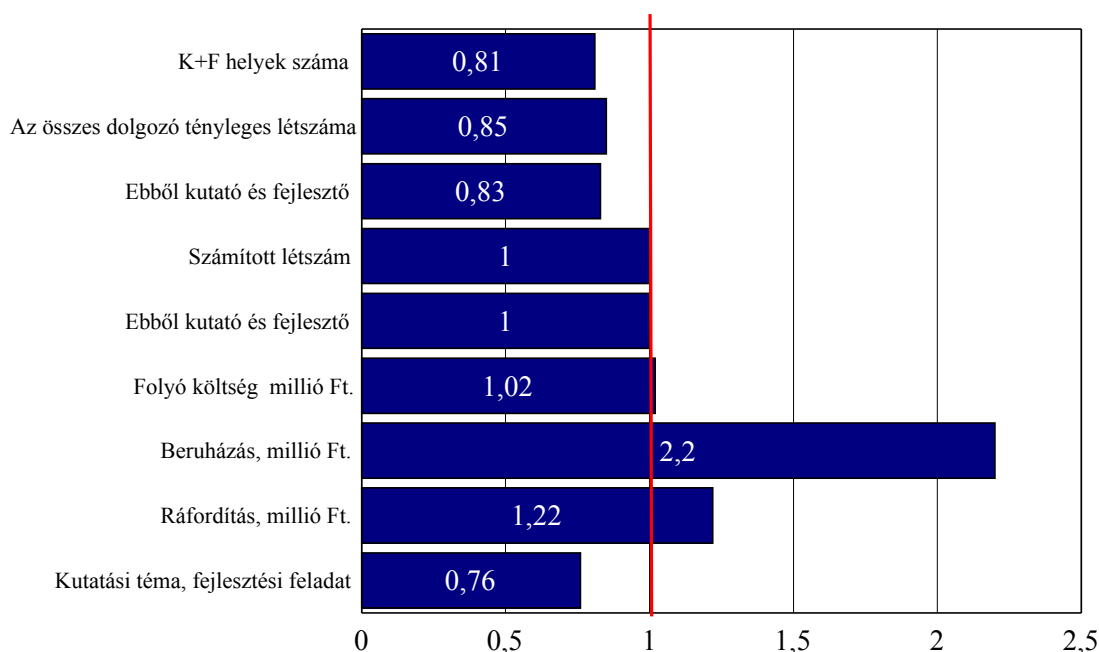
Forrás: KSH, Területi Statisztikai Évkönyv, 2002

A kutatás-fejlesztés főbb adatai Pest megyében (1996-2003)

	1996	2000	2001	2002	2003
K+F helyek száma	55	158	166	177	143
Az összes dolgozó tényleges létszáma	1285	2316	2195	2282	1940
Ebből kutató és fejlesztő	583	1335	1308	1365	1130
Számított létszám	743	1173	1110	1128	1133
Ebből kutató és fejlesztő	330	619	651	663	665
Folyó költség millió Ft.	1492	3933	4735	6583	6690
Beruházás, millió Ft.	225	463	968	1339	2947
Ráfordítás, millió Ft.	1717	4396	5703	7922	9637
Kutatási téma, fejlesztési feladat	710	1321	1417	1374	1047

Forrás: KSH Pest megyei statisztikai évkönyv, 2003.

A változás aránya 2003/2002 tekintetében

Forrás: KSH, Pest megyei évkönyv, 2003

Pest megyét érdemes K+F tekintetében külön is figyelembe venni. A K+F helyek száma 1996-2002 között megháromszorozódott, igaz 2003-ban némi csökkenés volt megfigyelhető. Hogy a csökkenés egy hosszabb trendbe illeszkedik majd, vagy pillanatnyi állapot csupán nehéz megjósolni. Ehhez igazodva a létszámadatokban is csökkenés történt 2002/2003 vonatkozásában, ám a valós kutatói munkát végzők létszáma nem csökkent, míg a fejlesztési témák feladatok száma is mérséklődött.

Információs társadalomban a K+F tevékenységek jelentősen felértékelődnek és az innovációban az információhasznosítás és az info-kommunikációs fejlesztések megkerülhetlenné válnak. Ennek megfelelően a régióban az IT szektorhoz kapcsolódó K+F is tematizálódik és differenciáltabbá válik. A differenciálódás mellett egy másik sajátosság is jól megfigyelhető az IT K+F projektek esetében, a földrajzi korlátok megszűnése és nemcsak a projekt hatása, hanem már a projekt kifejlesztése is átlépi a Régió határait, mert a legtöbb esetben olyan K+F hálózatok és konzorciumok végzik a munkát, melynek tagjai az ország (vagy Európa) különböző pontjain találhatóak. Ezt jól illusztrálja a Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Pályázatok (NKFP) 2004. évi pályázatán a Közép-magyarországi régióban támogatott projektek megvalósítóinak földrajzi eloszlása:

Projekt címe	Megvalósítója
Magyar-angol gépi fordítórendszer	1. MorphoLogic Számítástechnikai Kft.; 2. Szegedi Tudományegyetem TTK Informatikai Tanszékcsoport; 3. MTA Nyelvtudományi Intézet
Magyar informatikai erőforráshálózat (Grid) alapjai (Grid közmű)	1. BME Informatikai Központ 2. Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Iroda; 3. HP Magyarország Számítástechnikai és Elektronikai Berendezéseket Forgalmazó és Szolgáltató Kft.; 4. ESRI Magyarország Informatikai Műszaki Fejlesztő és Kereskedelmi Kft.; 5. Rufusz Computer Rendszerház Számítástechnikai és Hálózattervező Kivitelező Kft.;
Valós idejű kooperatív termelési struktúrák informatikai támogatása	1. MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet; 2. Miskolci Egyetem Gépészmérnöki Kar Informatikai Intézet; 3. BME Gépészmérnöki Kar Gépészeti Informatika Tanszék; 4. GE HUNGARY Ipari és Kereskedelmi Rt. GE Consumer & Industrial üzletág; 5. M-real Petőfi Nyomda Kft.; 6. Dunapack Papír és Csomagolóanyag Rt.; 7. Zalai Nyomda Részvénytársaság; 8. Fraunhofer Társaság Gyártástechnológia és Automatizálási Intézet;
Komplex regressziós teszteszköz és statikus analízátor C++ nyelvre	1. 4D Soft Számítástechnikai Kft.; 2. Szegedi Tudományegyetem TTK Informatikai Tanszékcsoport Szoftverfejlesztés Tanszék; 3. ScanSoft-Recognita Szoftverfejlesztő Részvénytársaság Szoftverminőség-biztosítás; 4. Graphisoft R & D Számítástechnikai Fejlesztő Részvénytársaság ArchiCAD Fejlesztés;
Vagyontárgyforgalom biztonsági követelményeket teljesítő on-line optimalizálása	1. Veszprémi Egyetem Műszaki Informatikai Kar Számítástudomány Alkalmazása Tanszék; 2. Szegedi Tudományegyetem Informatikai Tanszékcsoport Alkalmazott Informatika Tanszék; 3. Honvédelmi Minisztérium Elektronikai Logisztikai és Vagyonkezelő Rt.;
A szaruhártya új nagy pontosságú a klinikai szemészeti gyakorlatban alkalmazható topográfiai vizsgálati módszereinek kidolgozása	1. MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézet Rendszer és Irányításelemelési Kutató Lab.; 2. Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar 1.sz. Szemészeti klinika; 3. ELTE Informatikai Kar Numerikus Analízis Tanszék; 4. CONTWARE Rendszer és Irányítástechnikai Kft.;
Adaptív médiafolyam szolgáltatási architektúra a legújabb mobil távközlési rendszerek céljaira	1. Egyetemi közti Távközlési és Informatikai Központ; 2. BME Távközlési és Médiainformaticai Tanszék; 3. BME Híradástechnikai Tanszék; 4. Magyar Távközlési Részvénytársaság PKI Távközlésfejlesztési Intézet; 5. T-Mobile Magyarország Távközlési Rt.; 6. Ericsson Magyarország Kommunikációs Rendszerek Kft.;
Integrált biometrikus azonosító rendszerek	1. BME Villamosmérnöki és Informatikai Kar Méréstechnika és Információs Rendszerek Tsz.; 2. Guardware Systems Informatikai Kft.; 3. Tateyama Magyar Laboratórium Kft.; 4. SEARCH-LAB Biztonsági Értékelő Elemző és Kutató Laboratórium Kft.;
Heterogén kommunikációs hálózatok optimális kihasználását szolgáló eszközök kutatása és fejlesztése	1. ELTE TTK Komplex Rendszerek Fizikája Tanszék; 2. BME Villamosmérnöki és Informatikai Kar Távközlési és Médiainformaticai Tanszék; 3. Ericsson Magyarország Kommunikációs Rendszerek Kft.;
Természeteshez közeli ember-gép beszédkapcsolat megvalósítása információs rendszerekben	1. BME Villamosmérnöki és Informatikai Kar Távközlési és Médiainformaticai Tanszék; 2. MTA Nyelvtudományi Intézet; 3. AITIA Informatikai Rt.; 4. T-Mobile Magyarország Távközlési Részvénytársaság;
A magzati szív működés phonocardiografikus vizsgálatára szolgáló telemetrikus rendszer létrehozása	1. Pentavox Mérnöki Menedzsment és Kereskedelmi Kft.; 2. Pázmány Péter Katolikus Egyetem; 3. Országos Gyógyintézet Központ; 4. Pannon GSM Távközlési Részvénytársaság;
Magyar egységes ontológia	1. BME Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Szociológia és Kommunikáció Tanszék; 2. BME Villamosmérnöki és Informatikai Kar Telekommunikáció és Médiainformaticai Tanszék; 3. MorphoLogic Számítástechnikai Kft.; 4. Scriptum Informatika Rt.; 5. Alkalmazott Logikai Laboratórium; 6. Szegedi Tudományegyetem TTK Informatikai Tanszékcsoport; 7. MTA Nyelvtudományi Intézet;
Autonóm légi felderítés és navigáció	1. MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézet; 2. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai Kar; 3. MTA Támogatott kutatóhelyek Irodája SE Neurobiológiai Kutatócsoport; 4. AnaLogic Computers Számítástechnikai Kft.; 5. ITConsult-Pro Információtechnikai Rt.;
Önszervező tanulási módszereken alapuló természetes nyelvi modellek és hasznosításuk irodai környezetben	1. MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézet; 2. Eötvös Loránd Tudományegyetem; 3. BME TTK Sztocasztika Tanszék; 4. MTA Nyelvtudományi Intézet; 5. MTA Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézet; 6. Omega Consulting Informatikai Szolgáltató Kft.; 7. Pont Rendszerház Számítástechnikai Szolgáltató Kft.;
Szemantikai integrációs technológia alkalmazása Grid-alapú modell-vezérelt architektúrákban	1. KFKI Számítástechnikai Részvénytársaság; 2. BME Villamosmérnöki és Informatikai Kar Számítástudományi és Információelm. Tanszék; 3. MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézet Rendszerfejlesztési Osztály; 4. Országos Széchényi Könyvtár; 5. Magyar Távirati Iroda Részvénytársaság; 6. Areco Systems Számítástechnikai Kft.;

A Közép-magyarországi Régióban 2000-2003 közötti jelentősebb IKTA és Alkalmazott K+F projektek:

Intelligens állásközvetítő információs rendszer és általános fuzzy szakértő héjrendszer

Információ és tudás tárház
 Integrált projektmenedzsment optimalizálás
 ECRIME - Bírósági ítélezést támogató szakértői rendszer
 Információs és kommunikációs technológiai fejlesztés a forgalmi körülmények javítására
 Dinamikus bróker szolgáltatás adatbázis-hozzáférés és erőforrás-használat minőségének javítására
 Magyar szuperszámítógép GRID
 3D Képmegjelenítő platform professzionális informatikai alkalmazásokra
 Szív- és érrendszeri diagnosztika Interneten
 Képfeldolgozást alkalmazó orvosi döntéstámogató rendszer (ODR)
 Elosztott adatbázisok on-line katasztrófa-elhárítás menedzsmentje
 Nagy adatbázisok valószínűségi struktúrájának feltárása és humán interfész kifejlesztése
 Energiapiaci modellezési és szimulációs keretrendszer
 Térinformatikai adatbázisokra épülő döntési és környezeti modellező szoftver eszközök fejlesztése
 Innovációs terv az elektronikus vagyonbiztonsági védelmi rendszer megvalósítására
 Intelligens közlekedési jegy
 Szélessávú iránymérő processzor fejlesztése
 Okmányazonosító és regisztrációs rendszer
 Digitális védelemcsalád továbbfejlesztése
 Nagybiztonságú holografikus adattároló és azonosító rendszer
 Gázturbina-operátorok továbbképzésére alkalmas szimulátor fejlesztése
 Internetes és mobil kommunikáción alapuló haszongépjármű-diagnosztika és fedélzeti adatgyűjtő rendszer

Forrás	A Közép-magyarországi régióban támogatott K+F pályázatok száma	A Közép-magyarországi régióban támogatott K+F pályázatok támogatási összege	A Közép-magyarországi régióban támogatott K+F pályázatok összköltségvetése
IKTA 2	18	456.534 ezer Ft	978.563 ezer Ft
IKTA 3	95	1.290.409 ezer Ft	2.851.917 ezer Ft
IKTA 4	70	998.731 ezer Ft	2.162.613 ezer Ft

A Régióban legnagyobb egyösszegű K+F beruházási projektről 2005-ben született döntés, a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) 2004. novemberében pályázatot hirdetett Mobil Kommunikációs Kutatás-fejlesztési és Innovációs Centrum létrehozásának és működésének a támogatására, melyet Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem által vezetett konzorcium nyert el. A Régióban megvalósuló beruházásához a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal 2 milliárd forintot biztosított.

5. Az információs gazdaság helyzete a Régióban

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara által készített, „Az info-kommunikáció beépülése a budapesti kis- és középvállalkozások tevékenységébe, különös tekintettel az innovációs folyamatokra“ című tanulmány összefoglaló értékelése az IT tekintetében: ⁷

A tanulmány hatóköre az info-kommunikáció és eszközeinek elterjedésének vizsgálatára, valamint ezek hatásának elemzésére terjed ki a budapesti kis- és középvállalkozások tekintetében. Saját hatáskörben végzett primer adatfelvételek alapján megállapításait nagyrészt statisztikákkal és diagrammokkal támasztja alá.

A tanulmány külön érdekessége szempontunkból, hogy külön fejezetekben foglalkozik a MITS-től függetlenül, de ugyanazon gondolatmenet alapján a következő témakörökkel:

- az IKT eszközök szerepe a kis- és középvállalkozások fejlődésében
- az e-kereskedelem előnyei és problémái a KKV-k tekintetében
- E-kormányzat és hatása a KKV-k IKT alkalmazására
- Az IKT és a foglalkoztatás
- Képzés, továbbképzés
- Az IKT és a K+F együtthatása a KKV-knál
- E-kereskedelem elterjedtsége a KKV-knál
- E-üzletvitel a KKV-knál
- Távoktatás

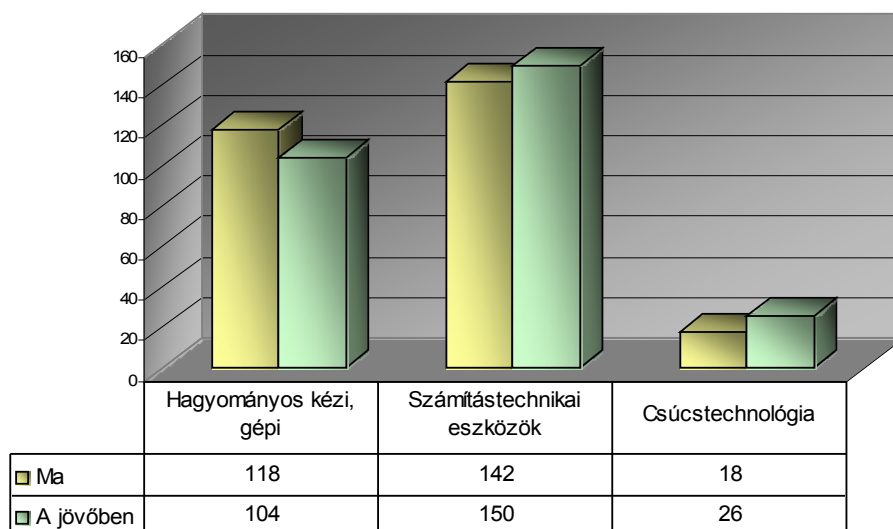
A tanulmány 4.2.3.1-es fejezetében foglalkozik a szempontunkból fontos regionális kérdéssel. Egyúttal kitérési pontokat is felvázolva: „Az ország és régiók szellemi bázisának növelése érdekében a tudományos kutatásnak, a fejlesztésnek és a felsőoktatásnak a gazdasággal való kapcsolatai javítását célzó tevékenységet kell támogatni, valamint a vállalkozások innováció-fogadó képességét fejleszteni. Ki kell alakítani a tudásvezérelt gazdaság alapjainak megteremtését szolgáló regionális innovációs fejlesztési intézményhálózatot. Mindenekelőtt – a kutatás és fejlesztés, valamint a felsőoktatás szellemi bázisára támaszkodó – technológia transzfer központok, innovációs centrumok és ipari parkok, valamint ezek hálózatai gyorsíthatják fel a kutatás-fejlesztés és vállalati szféra közötti tudástranszfert. A hazánkba települt csúcstechnológiai ipar Budapesten és környékén, illetve a Nyugat- és Közép-Dunántúlon lényegében telítődött. További növekedési lehetőség elsősorban a Dél-Dunántúlon, valamint a Duna vonalától keletre fekvő országrészekben – főként az egyetemi városok környékén – nyílik. Fel kell készülni az európai uniós strukturális alapok innovációs célú felhasználására és olyan regionális innovációs programok beindítására, amelyek a régiók innovációs felvevő képességének fokozását szolgálják. Emellett segíteni kell a régiók határokon átnyúló innovációs partneri kapcsolatokat is.”

A primer adatfelvételtől levezetett megállapítások a stratégia szempontjából is igen fontos tényközléseket tartalmaznak. A Régió tekintetében leginkább használható alapvetések a következők:⁸

⁷ A tanulmány a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Kormánybiztoságának a Széchenyi Terv Információs Társadalom- és Gazdaságfejlesztési Programja keretében meghirdetett SZT-IS-1 pályázata támogatásával készült, 2002 márciusában. A tanulmány elkészítésében külső munkatársként részt vettek: Dr. Kádár Imre, Rezner Árpád, Szandtner Iván.

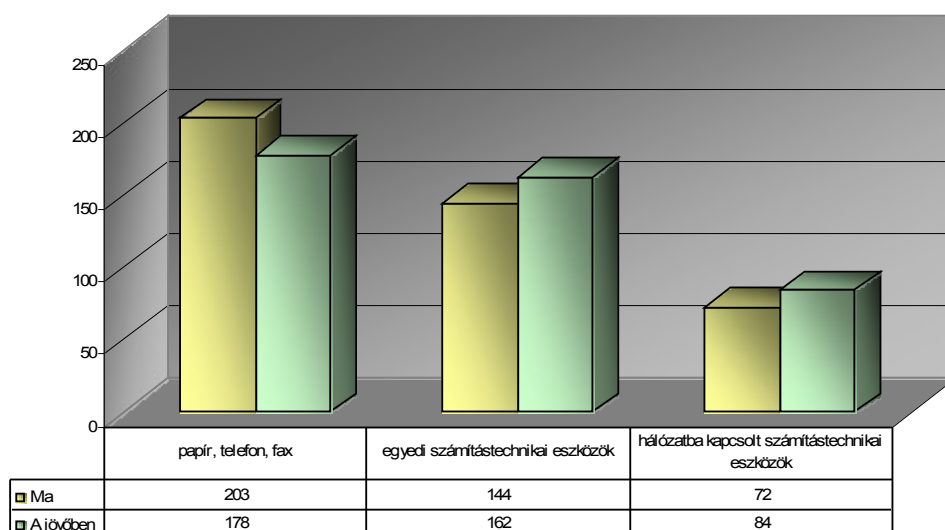
⁸ A felmérés a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara tagjai körében készült, összesen 221 kis- és középvállalkozás megkérdezésével. A válaszadók 58 százaléka 1-10 főt foglalkoztat, egynegyede 11-50 alkalmazottal rendelkezik, 10 százalékuk 50-250 főt foglalkoztató vállalkozás, és csupán a válaszadók 3 százaléka rendelkezik nagyobb alkalmazotti étszámmal.

Az alkalmazott technológia jellege a megkérdezettek körében

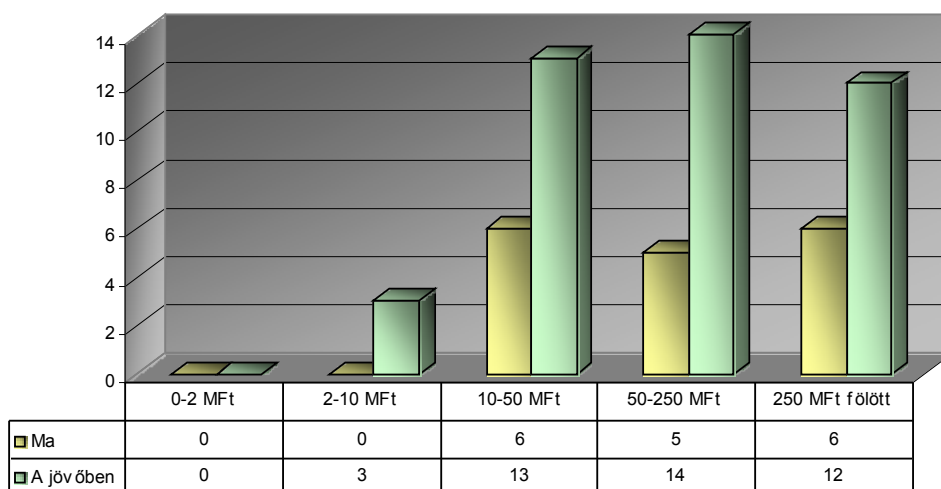
Mint látható, a válaszok összessége – tekintettel arra, hogy több válasz is megadható volt – magasabb, mint a beérkezett válaszok száma. Ez jelzi, hogy a hagyományos technológiák, a számítástechnikai eszközök, illetve a csúcstechnológiák egymás mellett léteznek, keverednek, amint az várható is volt. A kérdés komplexitása miatt valószínűleg a megjelenített eszközök nem csak a szűken vett „termelési” technológiában, hanem a vállalat általános ügyvitelében is jelen vannak. Az adatok szerint 221 válaszadóból ma 142 (64 %), a belátható jövőben 150 (68 %) alkalmaz számítástechnikai eszközöket a vállalkozásban technológiaként. A diagram vizsgálatakor szembejűnik az a trend, hogy a hagyományos technológiák alkalmazásának visszaszorulása mellett egyre inkább teret nyernek a számítástechnikai eszközök, illetve csúcstechnológiák. Különösen a csúcstechnológiák terén várható jelentős – abszolút értelemben 44 %-os – emelkedés.

Az ügyintézés, kommunikáció jellege a megkérdezettek körében

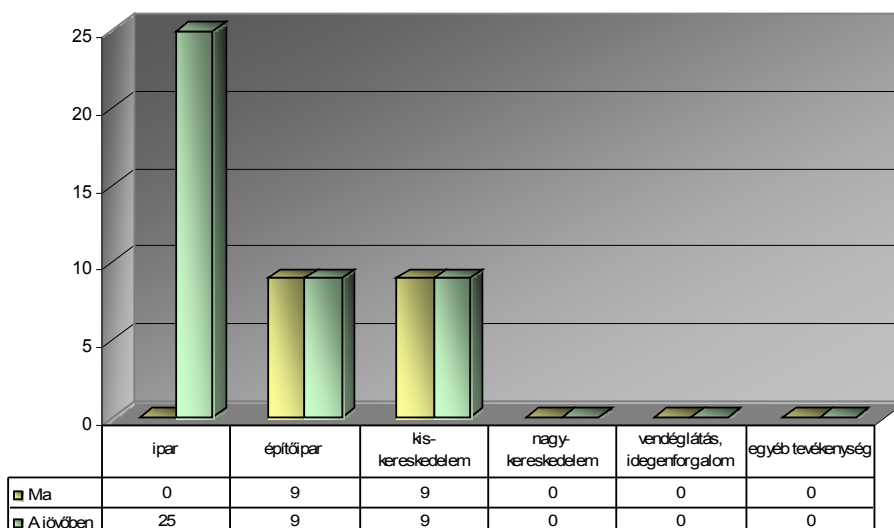

A kérdőíven szereplő kérdések a valóságnak megfelelően lehetővé tették több válasz megjelölését. Kedvezőnek ítéltető az a helyzet, hogy már ma is a válaszadók több mint 50 %-a egyedi számítástechnikai eszközöket, kb. 1/3-uk hálózatot is használ az ügyintézésben. Az is vizsgálható volt, hogy azok a vállalkozások, melyek azt jelezték, hogy a hagyományos ügyintézési, kommunikációs eljárásokat elhagyták, illetve el szándékoztak hagyni, milyen jellegűek. Nettó árbevétel szempontjából vizsgálva látható, hogy a közepes, illetve nagy árbevételű produkáló cégek inkább hajlamosak elektronizálni kommunikációjukat.

A hagyományos ügyintézés, kommunikációt nem használó válaszadók száma nettó árbevételük függvényében

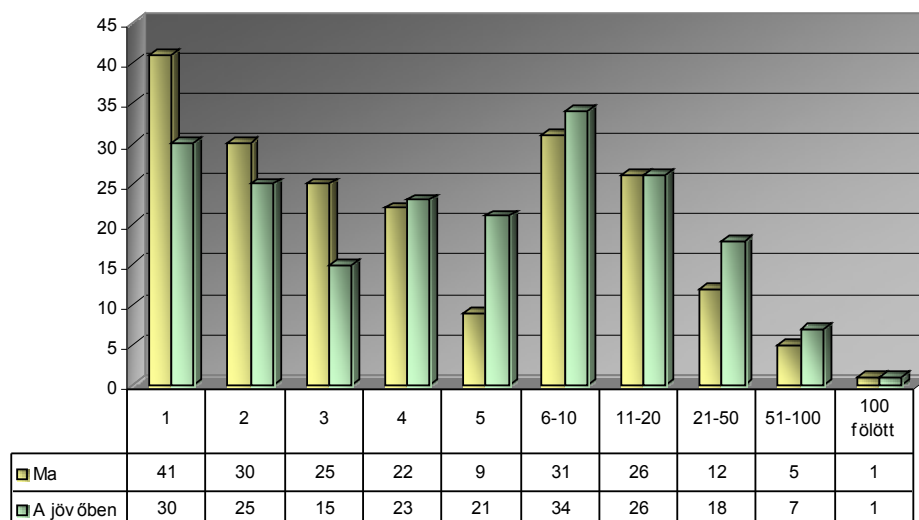
A hagyományos ügyintézés, kommunikációt nem használó válaszadók száma fő tevékenységük függvényében

Mint látható, az építőipar, illetve kiskereskedelmi vállalkozások köre, melyek a válaszadók között egyedül használják már ma is kizárólag elektronikus ügyintézés, kommunikációt, a belátható jövőben nem várható, hogy bővülni fog. Feltételezésünk szerint ezek a vállalkozások piacukon meghatározó cégek, melyek az ebben a két szektorban a

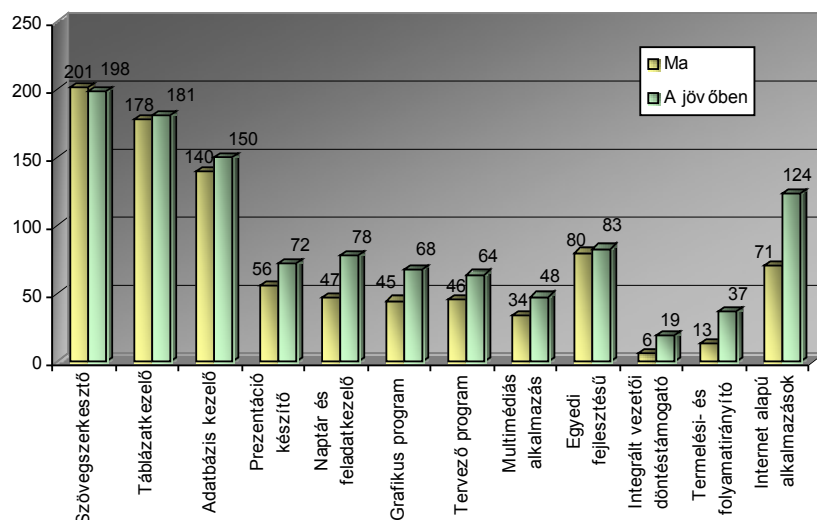
Magyarországon szokásosnál is nagyobb versenyhelyzetnek vannak kitéve. Ez a piaci helyzet már rákényszerítette őket arra, hogy kommunikációjukat hatékonyabbá tegyék. Érdekes azonban, hogy más piaci szereplők nem szándékoznak kommunikációjuk fejlesztésébe investálni, azaz mind az építőipar, mind a kereskedelem szereplői ebből a szempontból úgy mond „megmerevedtek”. Ugyanakkor látványos fejlődés prognosztizálható az ipari területen dolgozó vállalkozásoknál, amit valószínűleg nem elsősorban a kommunikáció hatékonyságának növelésére, költségeinek csökkentésére irányuló szándék motivál, hanem szintén a piaci folyamatok, a beszállítói kapcsolatok egyre inkább elektronikus útra terelődésének kényszere.

Alkalmazott számítógépek száma

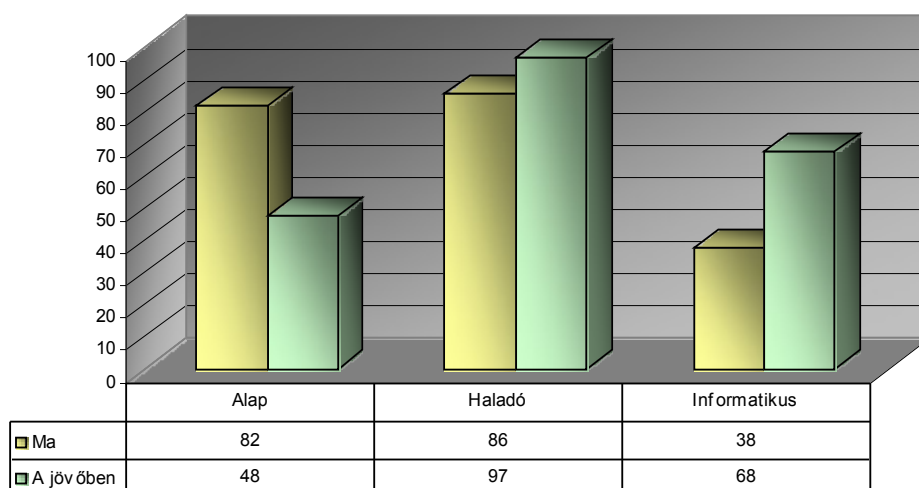
Az ábra szerint magas az egy, esetleg két számítógépet alkalmazó kisvállalkozások aránya, de jelentős számú azon válaszadók köre is, mely 10-nél több számítógépet üzemeltet. Az ábrából megfigyelhető trend egyértelműen kirajzolja a vállalkozások szándékait az alkalmazott számítógépek számának emelésére. Figyelembe véve azonban az ügyintézés, kommunikáció jellegét taglaló eredményeket, valószínűsíthető, hogy a vállalkozások nem elsősorban kommunikációs céllal ruháznak be számítógépekbe, hanem az egyéb munkavégzés hatékonyságának növelése céljából. A felmérés szempontjából tehát a két vizsgált terület (ügyintézés, kommunikáció jellege, valamint az alkalmazott számítógépek száma) között nincs koherencia. Valószínűsíthető azonban, hogy az e számítógépek megléte indukálni fog egyéb vállalkozási körben is a kommunikáció elektronizálására vonatkozó igényt. A számítógépek átlagszáma 8,1 db, mely a belátható jövőben 9,6 db-ra nő.

Alkalmazott szoftverek

Az ábrából jól látható a klasszikus irodai alkalmazások (jellemzően MS Office) magas száma. A trend világosan mutatja a kommunikációs jellegű (prezentációkészítő, grafikus program, multimédiás alkalmazások, integrált vezetői döntéstámogató rendszerek, számítógépesített termelési technológiák, internetes alkalmazások) alkalmazások jövőbeni bővülését. Ez az ábra önmagában ellentmond az info-kommunikáció elterjedtségét vizsgáló kérdéskörnél kapott eredményeknek (emlékezzünk, elsősorban a kiskereskedelmi és az építőipari cégek kívánták kommunikációjukat papír alapúról elektronikus alapra helyezni). Ezért vizsgáltuk az alkalmazott szoftverek és a vállalkozások fő tevékenysége közötti kapcsolatot is. Nem találtunk markánsan megjeleníthető tevékenységi köröket, az adatok természetes, a válaszadókat egyébként is lefedő megoszlást mutattak, kivéve az integrált vezetői döntéstámogató rendszereket, melyek jellemzően az iparban, építőiparban voltak jelen eddig. A belátható jövőre prognosztizálva az ilyen jellegű rendszerek megjelennek más, jellemzően „egyéb tevékenységgel” foglalkozó vállalkozásoknál is.

A vállalkozás alkalmazottai között a legmagasabb számítástechnikai szakértelemmel bíró munkatárs számítástechnikai szakismeretei

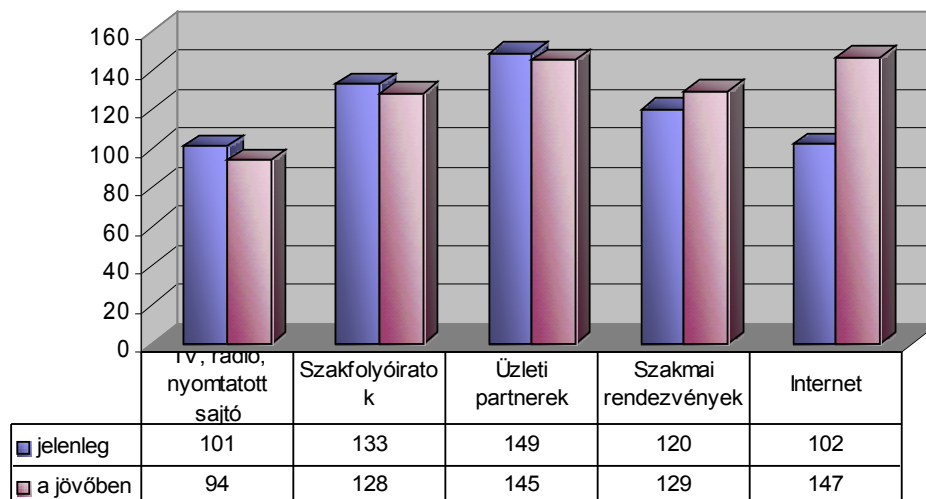

Látható, hogy jelentős a „haladó felhasználói” ismeretekről beszámoló vállalkozások aránya, mely a jövőben még inkább növekedni fog, csakúgy, mint a képzett informatikusok iránti igény. A haladó ismeretekkel büszkélkedő vállalkozások nagy száma két dologra is visszavezethető. Bizonyos „nagyképűsége”, valamint talán arra is, hogy a hazánkban ISO 9000 szabvány követelményei szerint tanúsított minőségirányítási rendszerek száma igen magas. E rendszerek sajátja a cégek alkalmazottainak állandó képzése. Kézenfekvőnek tűnik tehát, hogy a vállalkozások jelentős része a számítástechnikai képzést választja.

Az eddigiekre alapozva a tanulmány a következő általános következtetéseket vonja le:

- Az info-kommunikáció fejlődése a budapesti vállalkozások körében is kimutatható, de messze nem éri el a fejlett piacgazdaságok szintjét.
- A vállalkozások eszközellátottsága jónak mondható, a nyugati átlagnál nagyobb mértékben őrzik eszközparkjuk fejlettségi színvonalát.
- A számítógépek, számítástechnikai eszközök használatához elegendő képzett munkaerő áll rendelkezésre, ugyanakkor valószínűsíthető az e munkatársakkal szemben támasztott elvárások egyértelmű növekedése.
- A vállalkozások által használt szoftverek jellege változóban van. A hagyományos Office alkalmazások mellett egyre inkább teret hódítanak a hatékony, sok esetben interaktív kommunikációt lehetővé tevő alkalmazások, valamint a vezetői hatékonyságot növelő integrált döntéstámogató rendszerek.
- Jelentősen nőni fog a belső hálózatok, valamint a külső hálózati kapcsolatok jelentősége a cégek életében.

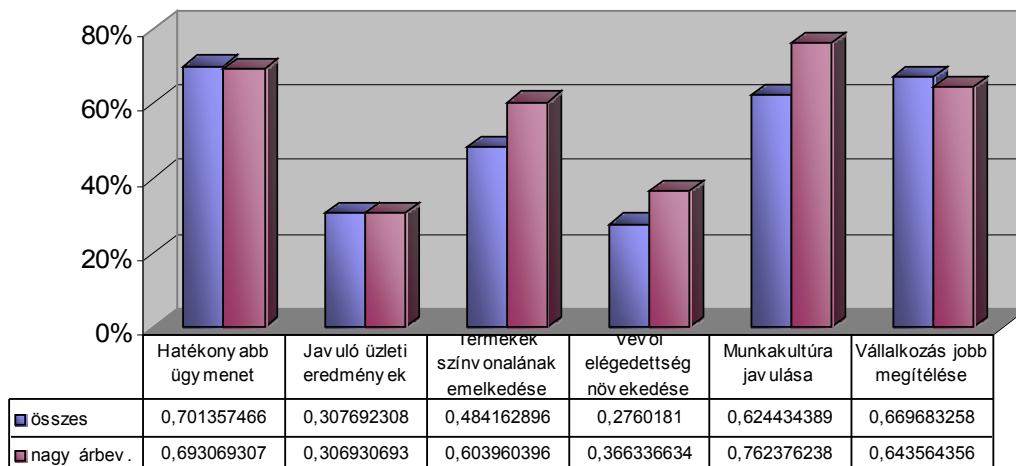
Az információk megszerzésére fordított költségek megtérülése források szerint

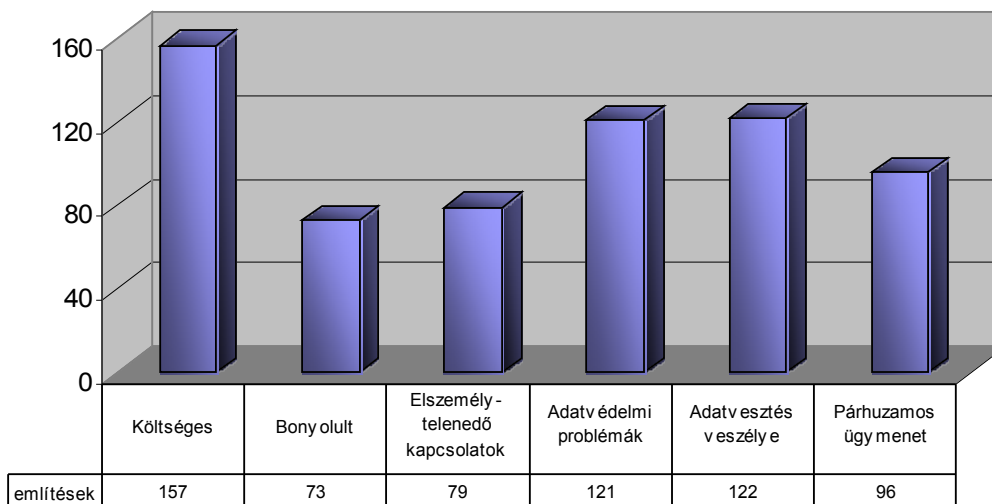
Legtöbben, a válaszadók 67%-a az üzleti partnerektől szerzett információk megtérüléséről nyilatkozott pozitívan. 60% szerint a szakfolyóiratok is „megérik a pénzüket”, míg a szakmai rendezvényekről ilyen értelemben csak 54% vélekedett kedvezően. Az Internet és a napi sajtó említési gyakorisága viszont csak 46-46% volt. Ez arról tanúskodik, hogy ma még viszonylag kevesen találják meg a számukra releváns és hasznot is hozó információkat az Interneten. Ez azonban inkább a keresési gyakorlottságról és kultúráról árulkodik, semmint az információk szükségességéről, vagy hozzáférhetőségéről. Az adat ugyanakkor arra is rámutat, hogy sok internethasználó magasnak találja a költségeket, ami valószínűleg az Internet-hozzáférés és az adatbázisok, tartalomszolgáltatások díjaira egyaránt vonatkozik. A jövőt

illetően egyöntetűen pozitív a várakozás, amit az is jelez, hogy az öt fő információforrás összes említése 17%-kal nőtt. A napi sajtó megtérüléséről 3%-kal, a szakfolyóiratokról pedig 2%-kal kevesebben vélekedtek pozitívan és 2%-kal csökkent az üzleti partnerek ilyen értelmű kedvező megítélése is. Az Internetről azonban, mint hasznos, megtérülő költségű információforrásról 20%-kal javult a válaszadók véleménye és a szakmai konferenciákkal kapcsolatos pozitív várakozás is nőtt 4%-kal.

Az infokommunikációs technológiák előnyei az összes megkérdezett és a nagyobb árbevételű vállalkozások körében

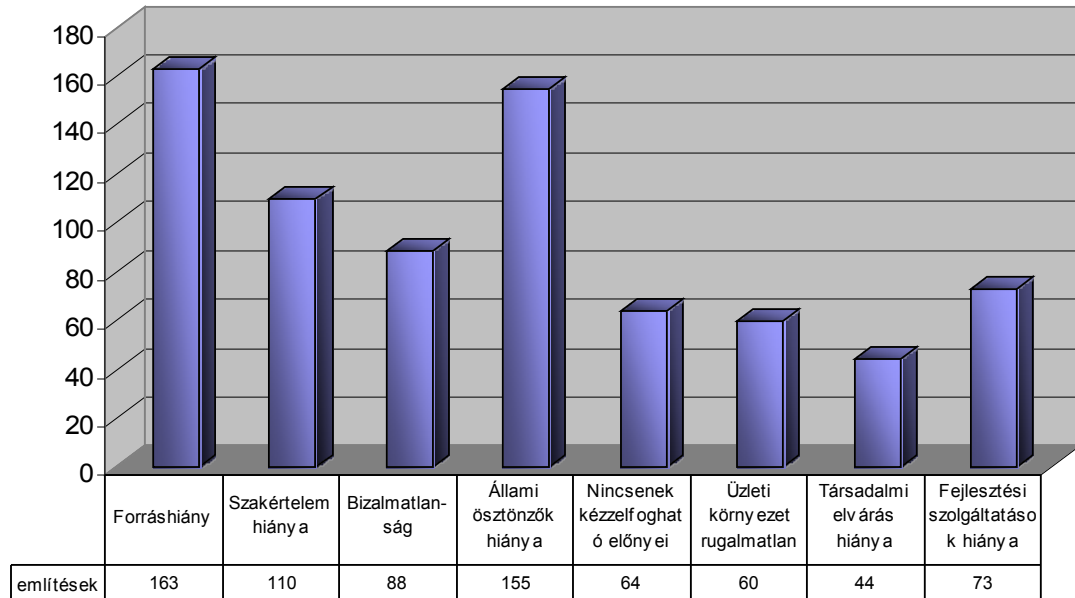
Az infokommunikációs technológiák hátrányai

Az adatokból jól látszik, hogy a vállalkozások számára elsődleges gond az infokommunikációs technológiák költséges mivolta (71%), második helyen az adatkezeléssel kapcsolatos kategóriák (adatvesztés veszélye, adatvédelmi problémák és az egyelőre a többségnél kiküszöbölhetetlen párhuzamos ügymenet – 55%-55%-43%) jelentkeznek hátránnyként. Az elszemélytelenedő kapcsolatokat 36 %, a technológiák bonyolultságát pedig csak 33% említette.

Itt is megvizsgálták, hogy a mikrovállalkozások véleménye mennyiben tért el az átlagtól. Két adat érdemel említést: 76%-ra nőtt az info-kommunikációs technológiákat költségesnek és 39%-ra a bonyolultnak ítézők aránya. Nagyobb eltéréseket tapasztaltunk az ötvenmillió forint feletti árbevételű cégek körében.

Az infokommunikációs technológiák elterjedésének akadályai

Az említett akadályok közül kiemelkedtek az anyagi természetűek: a forráshiány és az állami ösztönzők hiánya (74% és 70%). A vállalkozások alkalmazottainak legmagasabb számítástechnikai képzettségére vonatkozó (6.5 számú) kérdésre kapott válaszokhoz képest magas a szakértelem hiányának 50%-os említése, ami arra utal, hogy a házon belüli átlagos szakértelmi szint, valamint a partnerek és a környezet felkészültsége még jelentős akadályozó tényezők. Ezzel is összefügg a bizalmatlanság 40%-os említése. Fontos jelzés az IKT cégek számára, hogy a fejlesztési szolgáltatások hiányát 33 % tartja akadályozó tényezőnek. Az üzleti környezet rugalmatlanságát 27%, a társadalmi elvárás hiányát pedig csak 20% említette. 29% véleménye szerint az is akadály, hogy az info-kommunikációs technológiáknak nincsenek kézzelfogható előnyei, ami viszont magas értéknek tekinthető. Itt szerepet játszik az is, hogy a cégek nem ismerik vagy nem alkalmazzák a K+F-re fordított 200 %-os adókedvezményt.

A mikrovállalkozások körében az állami ösztönzők hiányát már 76 % jelezte akadályozó tényezőnek, a többi akadály említése ugyanakkor csak kevésbé tért el az átlagtól.

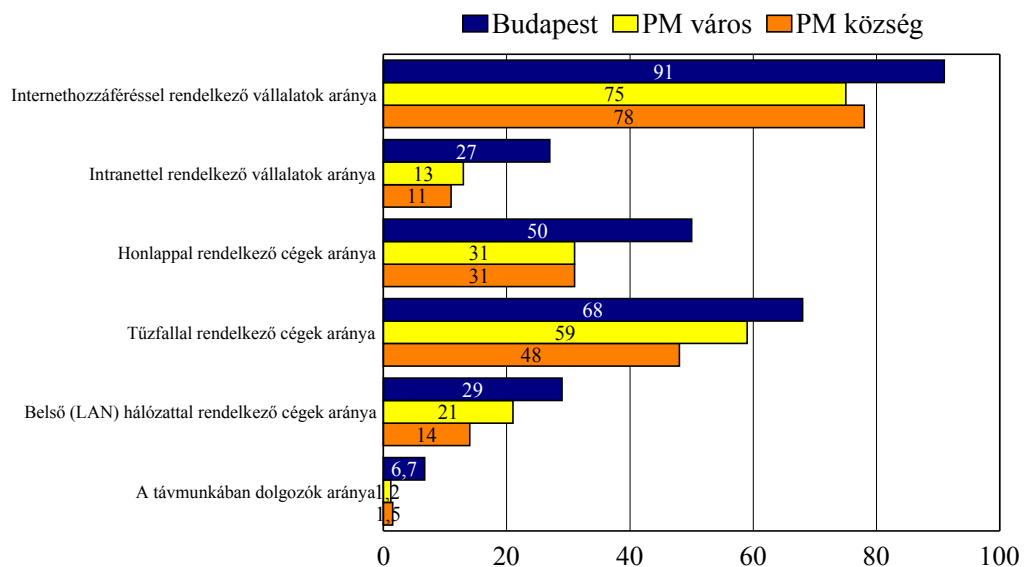
A KSH Cégekództár 2004. szeptemberi adatai szerint a Régióban több mint 26 ezer 4 főnél többet foglalkoztató vállalat működött, ezek 75 százaléka Budapesten, 15 százaléka Pest megyei városban, egytizede pedig a Régió községeiben volt regisztrálva. A Közép-Magyarországi Régió Regionális Információs Társadalom Stratégiáját megalapozó helyzetképhez a régió vállalati IKT helyzetéről a GKI szolgáltatott adatokat egy 2004. évi országos vizsgálat régiós almintája alapján.

A kutatás tapasztalatai szerint a távmunka, mint munkaszervezési forma mindössze a Régió cégeinek 6 százalékánál fordul elő, ami igen alacsony arány, figyelembe véve annak

költséghatékonyságát. Ezen vállalatok többsége fővárosi és jellemzően nem KKV, hanem 250 főnél többet foglalkoztató cég.

A Régióban működő 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások 87 százaléka rendelkezik Internet kapcsolattal, a fővárosban ez az arány magasabb (91 százalék), Pest megyében alacsonyabb (75-78 százalék). Az is megállapítható, hogy az 50 fő feletti vállalkozások gyakorlatilag teljes körűen rendelkeznek Internet kapcsolattal, míg a kisfoglalkoztatóknak (50 fő alatt) csak 83-88 százaléka.

Közép-magyarországi vállalatok (legalább 5 főt foglalkoztatók) IKT ellátottsága

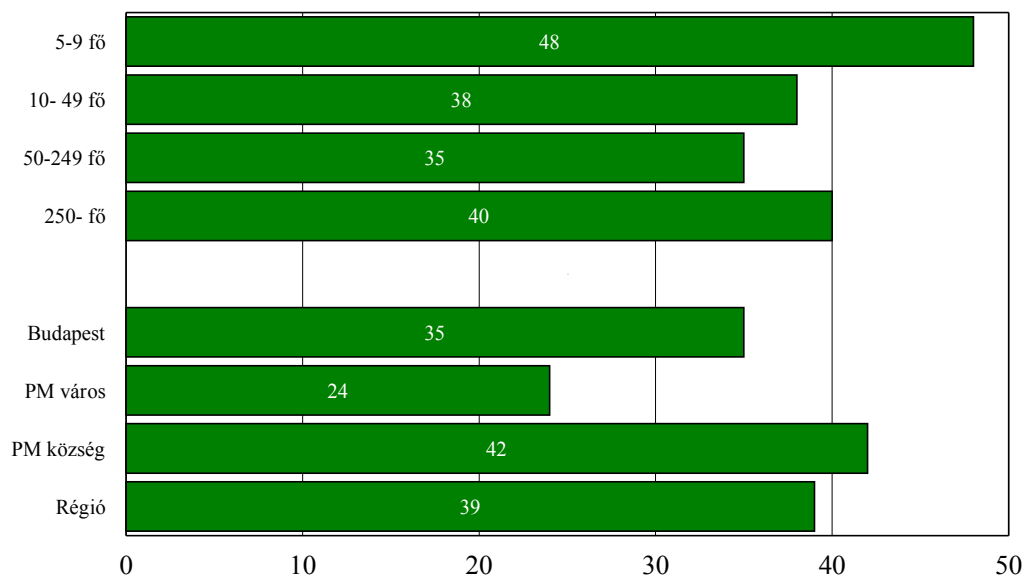
százalék, forrás: GKI, 2004

Honlappal a vállalkozások kevesebb, mint fele, 45 százaléka bír, Budapesten 50, Pest megyében 31 százalék ez az arány. A vállalat mérete ez esetben is döntő, a mikrovállalkozásoknál 37, a KKV-knál 47-63, a nagyvállalatoknál pedig 83 százalékos a honlap előfordulási aránya. Tűzfal, mint IT biztonságtechnikai eszköz a 250 főnél nagyobb cégeknél 85, az alatt 62-69 százalékban fordul elő és földrajzilag sincs nagy eltérés a főváros/Pest megye relációban. Intranettel 22, belső számítógépes hálózattal (LAN) 26 százalék rendelkezik, a nagyvállalatoknál ez utóbbi szinte teljes körűen, a közepes cégeknél (50-249 fő) 50 százalékban fordul elő.

Az Internet csatlakozással ellátott PC-k aránya az összes Internet kapcsolattal rendelkező cégek esetén kb. 76 százalék a Régióban.

A szokásos munkavégzés során számítógépet használó alkalmazottak aránya (legalább heti egyszer) a budapesti vállalatoknál 58, a Pest megyei cégeknél 35-39 százalék, ami nem alacsony, ugyanakkor a 2004 első félévében informatikai képzésben/továbbképzésben részesedett alkalmazottak aránya mindössze 4 százalék volt. Tipikusan a fővárosi nagyfoglalkoztatóknál figyelnek oda erre.

A PC-k száma / foglalkoztatottak száma cégnagyság és településtípus szerint a Régióban

százalék, forrás: GKI, 2004

	5 - 9 fő	10-49 fő	50-249 fő	250 fő felett	Összesen
A távmunkában dolgozók aránya az összes alkalmazotthoz viszonyítva	2,5%	1,4%	2,0%	3,8%	2,6%
Internet hozzáféréssel rendelkező vállalatok aránya	83%	88%	98%	100%	87%
Intranettel rendelkező vállalatok aránya	17%	24%	33%	54%	22%
Honlappal rendelkező cégek aránya	37%	47%	64%	83%	45%
Tűzfalval, mint IT biztonsági eszközzel rendelkező cégek aránya	65%	62%	69%	85%	64%
Belső számítógépes hálózattal (LAN) rendelkező cégek aránya	19%	26%	49%	83%	26%
Internet csatlakozással ellátott PC-k aránya az összes cégre esetén	70%	73%	70%	80%	75%
Internet kapcsolattal ellátott PC-k aránya az Internet kapcsolattal rendelkező cégek esetén	76%	75%	70%	80%	76%
A szokásos munkavégzése során számítógépet használó alkalmazottak aránya (legalább heti egyszer)	55%	51%	43%	44%	51%
2004 első félévében informatikai képzésben/ továbbképzésben részesedett alkalmazottak aránya	3%	5%	7%	8%	4%

Forrás: GKI, 2004.

2004 első félévében online értékesítést is végző vállalatok aránya a Középmagyarországi régióban az összes 5 főnél többet foglalkoztató cégek tekintetében 5 százalék volt. A mintában 6 olyan vállalat volt, ahol az online értékesítésről bővebb adatok is vannak, esetükben az online értékesítések aránya átlagosan 8 százalék volt 2004 első félévében, az összes értékesítéshez viszonyítva.

6. Elektronikus tartalmak és szolgáltatások

6.1 Önkormányzati és intézményi tartalomszolgáltatás

Az elektronikus tartalmak vizsgálatának a Régióban leginkább az önkormányzati vagy helyi intézményi tartalomszolgáltatás területén van létjogosultsága, mert a legtöbb Internet alapú üzleti szolgáltatás lényege, hogy földrajzi lokációtól független. Így azok az országos szinten elérhető központi igazgatási tartalmak, egészségügyi, szociális vagy oktatási információs rendszerek, e-banking stb. szolgáltatások a Régióból is értelemszerűen elérhetők.

A kerületi és települési önkormányzatok honlapjainak összehasonlító elemzése a honlapok állapotának egy adott időpontban való felmérése, a honlapon szolgáltatott információk körének, mennyiségének és minőségének rögzítése. Az adatfelvételi lapon lévő kérdéseket négy kategóriába soroltuk, vizsgáltuk a törvény által kötelezően közzéteendő információkat⁹, a hasznos információkat tartalmazó címlistákat, adatárak meglétét, a település lakóinak és az odalátogató idegenek informáltságát növelő, hasznos információtartalmakat, valamint a honlap technikai paramétereit az alábbiak szerint:

Vizsgálati szempontok	Vizsgálati kérdések
Törvény által kötelezően közzéteendő információk	Választási információk: választókerületi információk, jelöltek, eredmények Képviselőtestület tagjainak adatai (fénykép, pártállás, választókerület, életrajz, elérhetőségek, fogadóóra, stb.) Tisztségviselők (polgármester, alpolgármesterek) adatai Bizottságok adatai (tagok: belső/külső, elérhetőségek, feladatok) Kisebbségi önkormányzatok adatai (tagok, elérhetőségek, feladatok) Munkaterv, meghívók, előterjesztések (közgyűlési/bizottsági) Jegyzőkönyvek, határozatok Rendeletek Konceptiók, stratégiai tervek A polgármesteri hivatal és szervezeti egységeinek elérhetősége, Telefonkönyv és e-mail-jegyzék Ügyfélfogadási rend Polgármesteri hivatal és a szervezeti egységek ügyrendje/feladatköre Ügyintézési információk (alkalmazandó jogszabályok, letölthető nyomtatványok, stb.) Pályázati felhívások, hirdetések, közlemények E-önkormányzati ügyintézés
Címlisták, adattárak	Civil szervezetek (egyesületek, alapítványok, egyházak, sportszervezetek) Közszolgáltatók listája (hulladékszállítás, ivóvíz, gáz, csatorna stb.) Oktatási és kulturális intézmények listája Szórakozóhelyek, vendéglátás (szálláshelyek, éttermek, sörözők, mozik, stb.) Gazdasági társaságok, cégek, nagyobb foglalkoztatók Menetrendek (vasút, autóbusz)
A település lakóinak és az idegenek informáltságát növelő, hasznos információk	Településismertető (földrajz, népesség, oktatás, kulturális, tudományos élet, statisztikák stb.) Település története, jelképei Megközelíthetőség, térkép Díszpolgárok, díjazottak, híres emberek EU integrációs információk Programajánlatok (havi, éves), programok bemutatása (falunap stb.) Sportesemények

⁹ Ezeket az információkat a törvény nem a honlapra irányozza elő, de az információs társadalomban ez a felület a legideálisabb erre.

	Hírek az önkormányzatról Hírek a településről Hírek a kistérségből, megyéből Az önkormányzat gazdasági kapcsolatait bemutató, gazdaság- és befektetés-ösztönző, kereskedelmi jellegű információk Idegenforgalmi nevezetességek Kapcsolat a webmesterrel Kistérségi kapcsolatok, kistérséggel kapcsolatos általános információk Megyén belüli kapcsolatok, megyével kapcsolatos általános információk
Technikai információk	Domain, URL Frissítés Linkek más oldalakra Adatvédelmi tájékoztató Kereső funkció Idegennyelvű átváltás Adnak-e meg az intézmény honlapján központi e-mail címet?

A 146 önkormányzati honlap összességét tekintve az önkormányzatok 9 százaléka (13 település) semmilyen információt nem közöl honlapján a törvény által kötelezően nyilvánosságra hozandó közérdekű adatokból. Az általunk tesztelt 15 adatszoportból átlagosan 7 féle fordul elő a lapokon. 10-nél többféle adatszoporttal a honlappal rendelkező önkormányzatok 18 százalékánál találkoztunk. Egyharmaduknál maximum ötféle adatszoport volt fellelhető. A 15 információs csoport fellelhetősége alapján képeztük a honlapok kötelező információs indexét, ami 0-15 közötti szám és az átlagos adatszoport fellelhetőségét fejezi ki.

A Régió belüli egyenlőtlenségeket mutatja, hogy míg a honlapok kötelező információs indexe a fővárosi kerületeknél 11,6, addig a városokban 9, a községekben pedig csak 5,7 pont. Ugyanez leképeződik az agglomerációs változó mentén, bár itt a vízvázlatzó nem az agglomeráció/nem agglomeráció mentén húzódik, hanem a központ/periféria határvonal mentén. Kistérségek szerint Budapestet nem számítva a Nagykátai, Veresegyházi és Dunakeszi térségekben legmagasabb ez az index, míg Aszód, Szob, Ráckeve és Vác van a sereghajtók között.

Technikai paraméterek

Az adatok bemutatása előtt fontos leszögezni, hogy semmilyen jogszabály nem kötelezi az önkormányzatokat Internetes honlap fenntartására, azonban joggal gondolhatjuk, hogy e nélkül nem lehet információs társadalmat építeni. Ezt a Közép-magyarországi régió önkormányzatai is látják, a 23 kerületi önkormányzattal együtt a 208 önkormányzat 70 százaléka üzemeltet értékelhető honlapot, a fővárosban és a megye városaiban ez az arány szinte teljes körű, a községeknél azonban komoly elmaradások vannak, saját domain alatt 54 százalékuk, egyéb helyen 8 százalékuk üzemeltet honlapot. Az is fontos információ, hogy az agglomerációs központ(ok)ban a honlappal rendelkező települési önkormányzatok aránya 94-96 százalék, és ahogy távolodunk az agglomeráció központjától ez az arány folyamatosan csökken. A nem agglomerációs településeknél már csak 56 százalék. Az is nyilvánvaló, hogy a településméret növekedésével párhuzamosan nő a honlappal rendelkező önkormányzatok aránya. Kistérségenként nézve a honlapok arányát a Budaörsi és Dunakeszi kistérségekben mindenhol van önkormányzati honlap és a Ceglédi és Szentendrei térségben is 80 százalék feletti. Ugyanakkor 50 százalék alatti a Monori, Aszódi, Gödöllői, Szobi és Váci kistérségben.

A honlapok többsége saját domain alatt érhető el, a Gyáli, a Szobi és a Gödöllői kistérségben kimagasló az aldomainek aránya.

A honlappal rendelkező települési önkormányzatok aránya (%)
kistérségeként a Közép-magyarországi régióban, 2004

	Kategória	Honlappal rendelkező önkormányzatok arány (%)
Jogállás	Község	62
	Város	90
	Főváros (kerület)	96

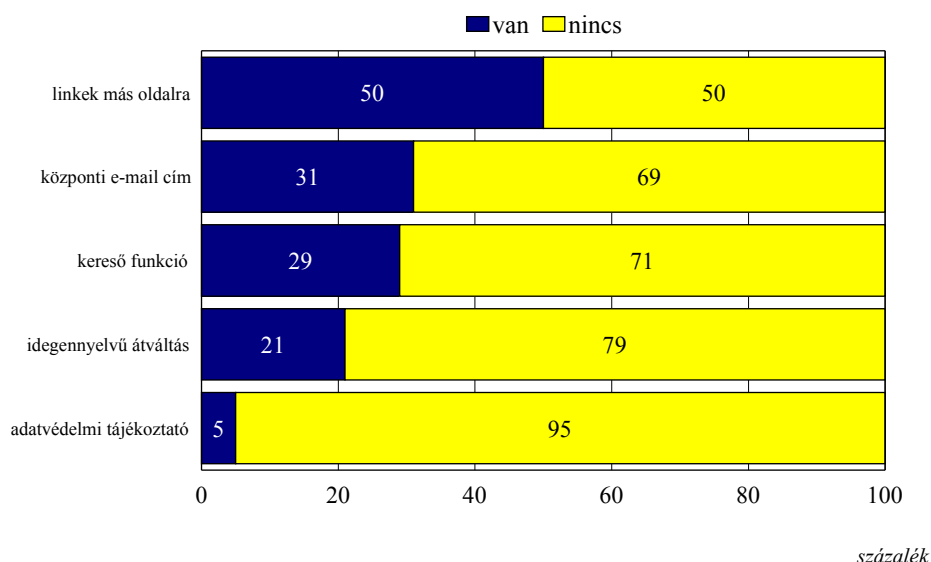
Agglomeráció	Központ (Budapest)	96
	Társközpontok	94
	Egyéb agglomerációs települések	79
	Nem agglomerációs települések	56
Településméret	0-2 ezer felnőtt	53
	2-5 ezer felnőtt	70
	5-20 ezer felnőtt	85
	20-50 ezer felnőtt	100
	Budapest	96
Kistérség	Budapest	96
	Aszódi	44
	Ceglédi	80
	Dabasi	70
	Gödöllői	69
	Monori	47
	Nagykátai	69
	Ráckevei	60
	Szobi	54
	Váci	50
	Budaörsi	100
	Dunakeszi	100
	Gyáli	86
	Pilisvörösvári	67
	Szentendrei	92
Veresegyházi	63	

	Kategória	Domain (%)	Aldomain (%)	Egyéb helyen (%)
Jogállás	Község	54	7	1
	Város	90		
	Főváros (kerület)	96		
Agglomeráció	Központ (Budapest)	96		
	Társközpontok	94		
	Egyéb agglomerációs települések	72	7	
	Nem agglomerációs települések	48	7	2
Településméret	0-2 ezer felnőtt	41	9	3
	2-5 ezer felnőtt	67	3	
	5-20 ezer felnőtt	79	5	
	20-50 ezer felnőtt	100		
	Budapest	96		
Kistérség	Budapest	96		
	Aszódi	44		
	Ceglédi	80		
	Dabasi	60	10	
	Gödöllői	46	15	8
	Monori	47		
	Nagykátai	69		
	Ráckevei	50	10	
	Szobi	31	23	
	Váci	39	6	6
	Budaörsi	100		
	Dunakeszi	100		
	Gyáli	71	14	
	Pilisvörösvári	67		
	Szentendrei	85	8	
Veresegyházi	63			

A Pest megyei és fővárosi önkormányzati honlapok két alapvető csoportba sorolhatók, csakúgy mint a nagyvárosi internetes oldalak., Megtalálható közöttük a portálszerű honlapok, amelyeknél elsősorban az önkormányzat és a település életének aktuális (sajtó)hírei a dominánsak, ezek aránya sokkal alacsonyabb, az ilyen híreket nem vagy alig szolgáltató statikus honlapok, melyek aránya döntő, különösen a kisebb települések tekintetében

A vizsgált 149 önkormányzati honlappal kapcsolatos technikai információk közül a linket, az adatvédelmi tájékoztatót, a kereső funkciót, a többnyelvűsítést és a központi e-mail cím meglétét is vizsgáltuk. Az oldalak felénél találtunk más oldalakra mutató linket, linkgyűjteményt, a közvetlen kapcsolatfelvételt segítő központi e-mail cím azonban már csak minden harmadik honlapon volt, kereső funkció 29, idegen nyelvű átváltási lehetőség 21 százalékban érhető el. A legnagyobb hiány az adatvédelmi tájékoztatókban van, ilyen a Régióban mindösszesen 8 önkormányzati lapon található.

Technikai paraméterek

	Kategória	Linkek más oldalakra	Adatvédelmi tájékoztató	Kereső funkció	Idegen nyelvű átváltás	Központi e-mail cím
Jogállás	Község	45	2	19	22	25
	Város	48	14	31	28	31
	Főváros (kerület)	82	9	73	9	59

Agglomeráció	Központ (Budapest)	82	9	73	9	59
	Társközpontok	44	13	44	13	44
	Egyéb agglomerációs települések	50	4	23	35	27
	Nem agglomerációs települések	43	3	16	17	21
Kistérség	Budapest	82	9	73	9	59
	Aszódi	50	25	0	25	0
	Ceglédi	33	0	25	17	17
	Dabasi	38	13	25	13	38
	Gödöllői	67	0	56	33	44
	Monori	50	0	0	25	13
	Nagykátai	78	0	11	22	33
	Ráckevei	42	0	33	25	0
	Szobi	50	0	0	0	13
	Váci	33	11	11	11	33
	Budaörsi	20	0	30	20	40
	Dunakeszi	33	0	0	0	0
	Gyáli	67	17	17	50	33
	Pilisvörösvári	33	8	33	33	42
	Szentendre	42	0	17	17	25
Veresegyházi	80	20	40	80	40	

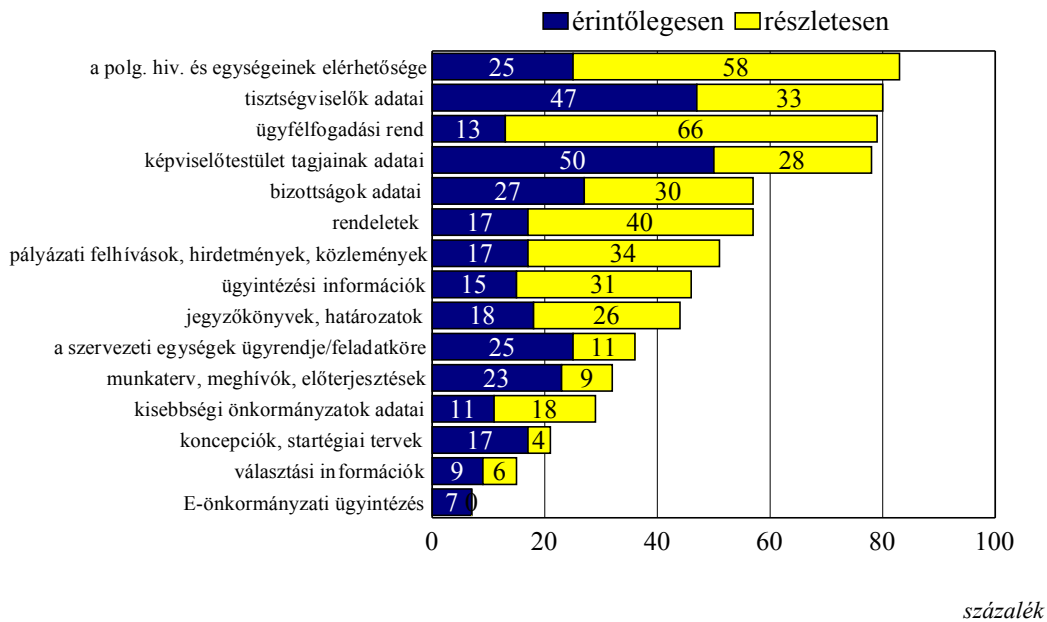
az adott jellemzővel bíró honlapok aránya (százalék)

Kötelezően közzéteendő információk a honlapon

Közismert, hogy az Avtv. 19. § (1)-(2) bekezdése szerint a helyi önkormányzati feladatot ellátó szerv és személy a feladatkörébe tartozó ügyekben — ideértve a gazdálkodásával kapcsolatos ügyeket is — köteles elősegíteni a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását; rendszeresen közzé vagy más módon hozzáférhetővé kell tenni a tevékenységükkel kapcsolatos legfontosabb — így különösen a hatáskörükre, illetékességükre, szervezeti felépítésükre, a birtokukban lévő adatfajtákra és a működésükről szóló jogszabályokra vonatkozó — adatokat. E szervek hatáskörében eljáró személyek neve és beosztása — ha törvény másként nem rendelkezik — bárki számára hozzáférhető, nyilvános adat. Nem mondja ki a törvény, hogy ezeket hol és hogyan kell biztosítani, az internetes honlap csupán egyik eszköz, felület lehet e tekintetben.

Ezen adatok, információk közül legrészletesebben az ügyfélfogadási rend, illetve a polgármesteri hivatal és szervezeti egységeinek elérhetősége, telefonkönyv és e-mail-jegyzéke található meg a vizsgált honlapokon. Ezen túlmenően nagyobb arányban a tisztviselők adatai és a képviselő testület tagjainak adatai (fénykép, pártállás, választókerület, életrajz, elérhetőségek, fogadóóra, stb.) vannak fenn, de inkább csak érintőlegesen. Információt a bizottságokról, (belső és külső tagok, elérhetőségek, feladatok), rendeletekről, pályázati felhívásokról, hirdetményekről, közleményekről valamint ügyintézési információkat (alkalmazandó jogszabályok, letölthető nyomtatványok, stb.), jegyzőkönyveket és határozatokat a honlapok 40-60 százalékán találtunk meglehetősen különböző mélységben. A közép-magyarországi települési önkormányzatok honlapjai jellemzően nem tartalmaznak információt a kisebbségi önkormányzatokról, a koncepciókról, stratégiai tervekről és a választási eredményekről, valamint, ami talán a legproblémásabb, 7 százalékukat leszámítva egyáltalán nem foglalkoznak az e-önkormányzati ügyintézés kérdésével sem.

Kötelezően közzéteendő információk megjelenése a honlapokon

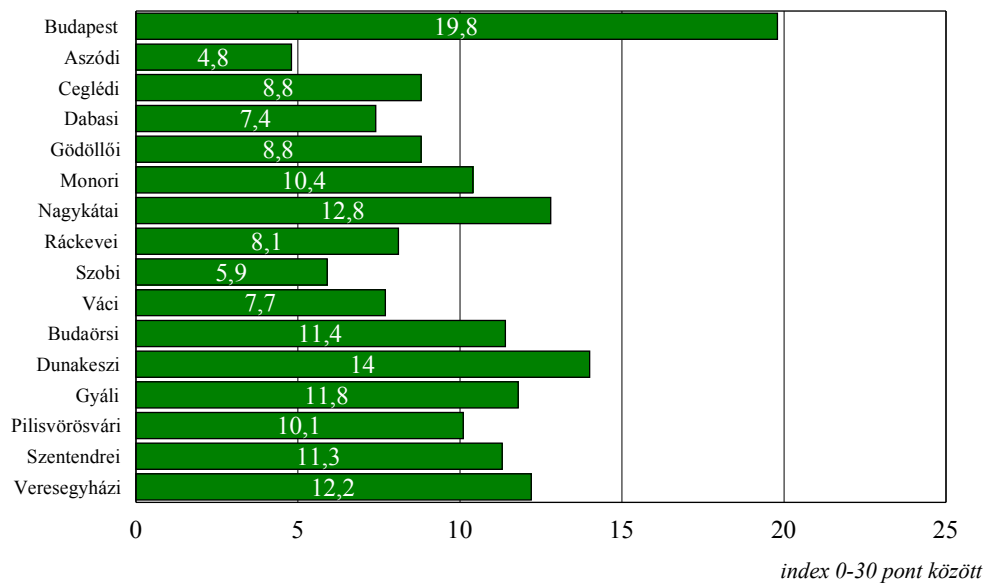

A törvény által kötelezően közzéteendő információcsoportok (15) átlagos előfordulása alapján képzett súlyozott index értéke

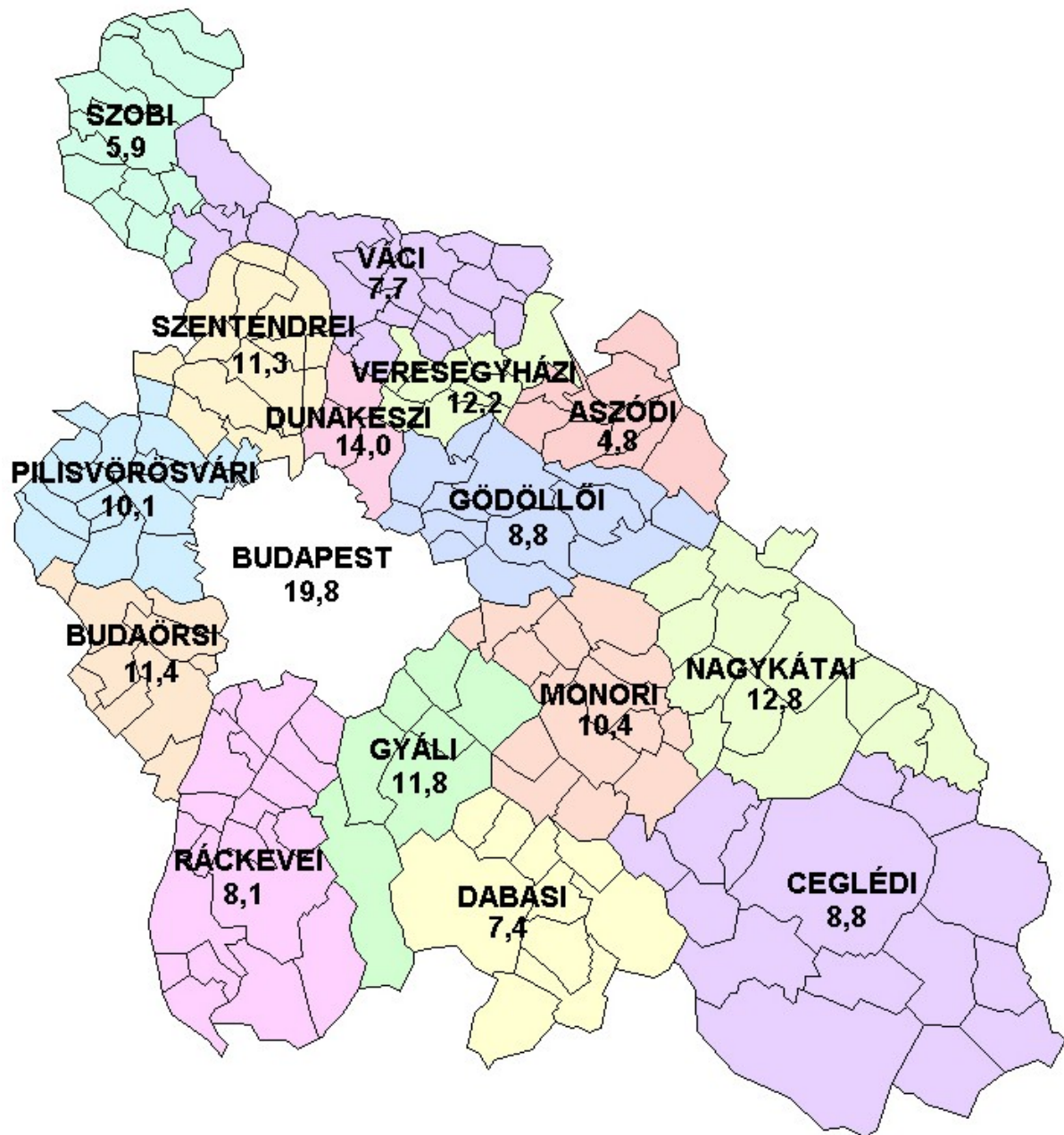
	Kategória	Átlag	Szórás
Jogállás	Község	8,4	6,3
	Város	14,0	5,8
	Főváros (kerület)	19,8	5,5
Agglomeráció	Központ (Budapest)	19,8	5,5
	Társközpontok	15,6	5,8
	Egyéb agglomerációs település	10,3	6,5
	Nem agglomerációs település	7,5	5,8
Kistérség	Budapest	19,8	5,5
	Aszód	4,8	4,6
	Ceglédi	8,8	3,8
	Dabasi	7,4	3,6
	Gödöllői	8,8	6,1
	Monori	10,4	7,6
	Nagykátai	12,8	7,6
	Ráckevei	8,1	8,6
	Szobi	5,9	4,0
	Váci	7,7	8,6
	Budaörsi	11,4	7,6
	Dunakeszi	14,0	3,6
	Gyáli	11,8	7,4
	Pilisvörösvári	10,1	6,6
	Szentendrei	11,3	6,1
Veresegyházi	12,2	6,3	

0-30 közötti átlag

A honlapok súlyozott kötelező információs indexe kistérségeként a honlappal rendelkező településeknél (n=146)

A honlapok súlyozott kötelező információs indexe (skála: 0-30)
kistérségeként a honlappal rendelkező településeknél
a Közép-magyarországi régióban, 2004

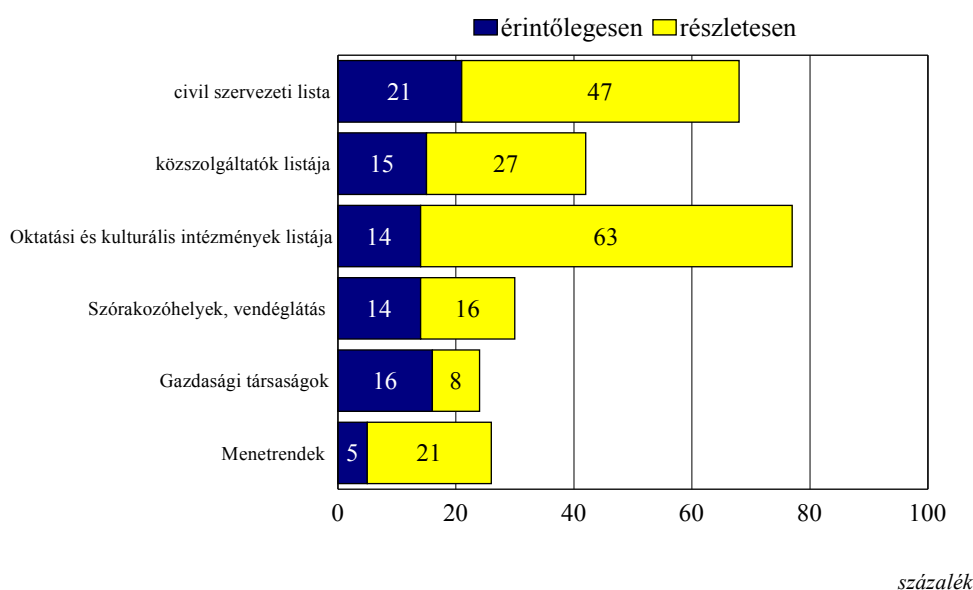
Adattárak a honlapokon

Az információs gazdaság egyik mutatója, hogy a települési önkormányzat milyen adatokat, címlistákat és adattárakat tesz elérhetővé a virtuális látogató számára. A vizsgálatban hat ilyen adatbázist vagy egyszerű címlistát kerestünk a Régió önkormányzatainak honlapjain. A civil szervezetek (egyesületek, alapítványok, egyházak, sportszervezetek) adatait, a közszolgáltatók listáját (hulladékszállítás, ivóvíz, gáz, csatorna stb.), az oktatási és kulturális intézmények listáját, a szórakozóhelyek, vendéglátás adatait (szálláshelyek, éttermek, sörözők, mozik, stb.),

gazdasági társaságok, cégek, nagyobb foglalkoztatók listáját, valamint kerestük a menetrendeket (vasút, autóbusz).

A címlisták, adattárak közül legnagyobb arányban az oktatási és kulturális intézményekkel kapcsolatos információk érhetőek el a települési önkormányzatok honlapjain, a honlapok kétharmada részletesebb adatokat is tartalmaz róluk. Ezt követi a civil szervezetek listája mely a honlapok több mint felén különböző mélységben de közöl adatokat. A közszolgáltatók listája már csak 27 százalékban van fenn részletesebben, s a szórakozóhelyek, vendéglátás vagy éppen a gazdasági társaságok listája (vagy annak egy része) inkább csak mutatóban szerepel ezeken a honlapokon.

Címlisták, adattárak megjelenése a honlapokon

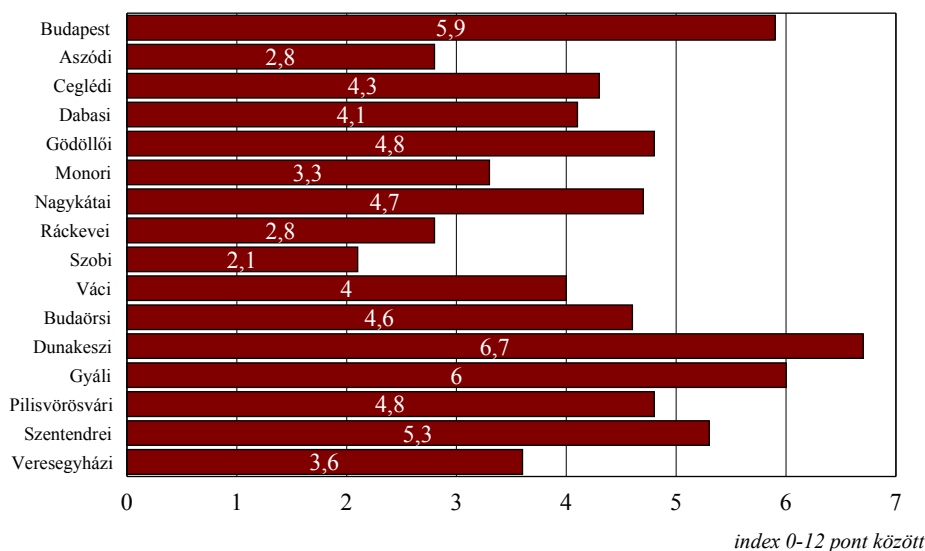
	Kategória	Civil szervezetek	Közszolgáltatók	Okt. és kult. intézmények	Szórakozóhelyek	Cégek
Jogállás	Község	61	34	72	26	23
	Város	86	46	93	46	25
	Főváros (kerület)	73	68	82	27	32
Agglomeráció	Központ (Budapest)	73	68	82	27	32
	Társközpontok	94	88	100	69	38
	Egyéb agglomerációs település	65	35	73	23	21
	Nem agglomerációs település	62	25	73	27	22

Kistérség	Budapest	73	68	82	27	32
	Aszódi	50	0	75	0	50
	Ceglédi	75	25	83	33	17
	Dabasi	86	29	100	14	29
	Gödöllői	67	33	78	44	11
	Monori	57	0	57	14	43
	Nagykátai	100	22	100	44	22
	Ráckevei	42	33	50	17	8
	Szobi	43	43	43	14	14
	Váci	44	44	67	44	33
	Budaörsi	60	40	60	30	30
	Dunakeszi	67	67	100	67	0
	Gyáli	67	83	83	50	50
	Pilisvörösvári	75	58	83	33	17
	Szentendrei	83	42	92	33	25
	Veresegyházi	80	40	100	20	20

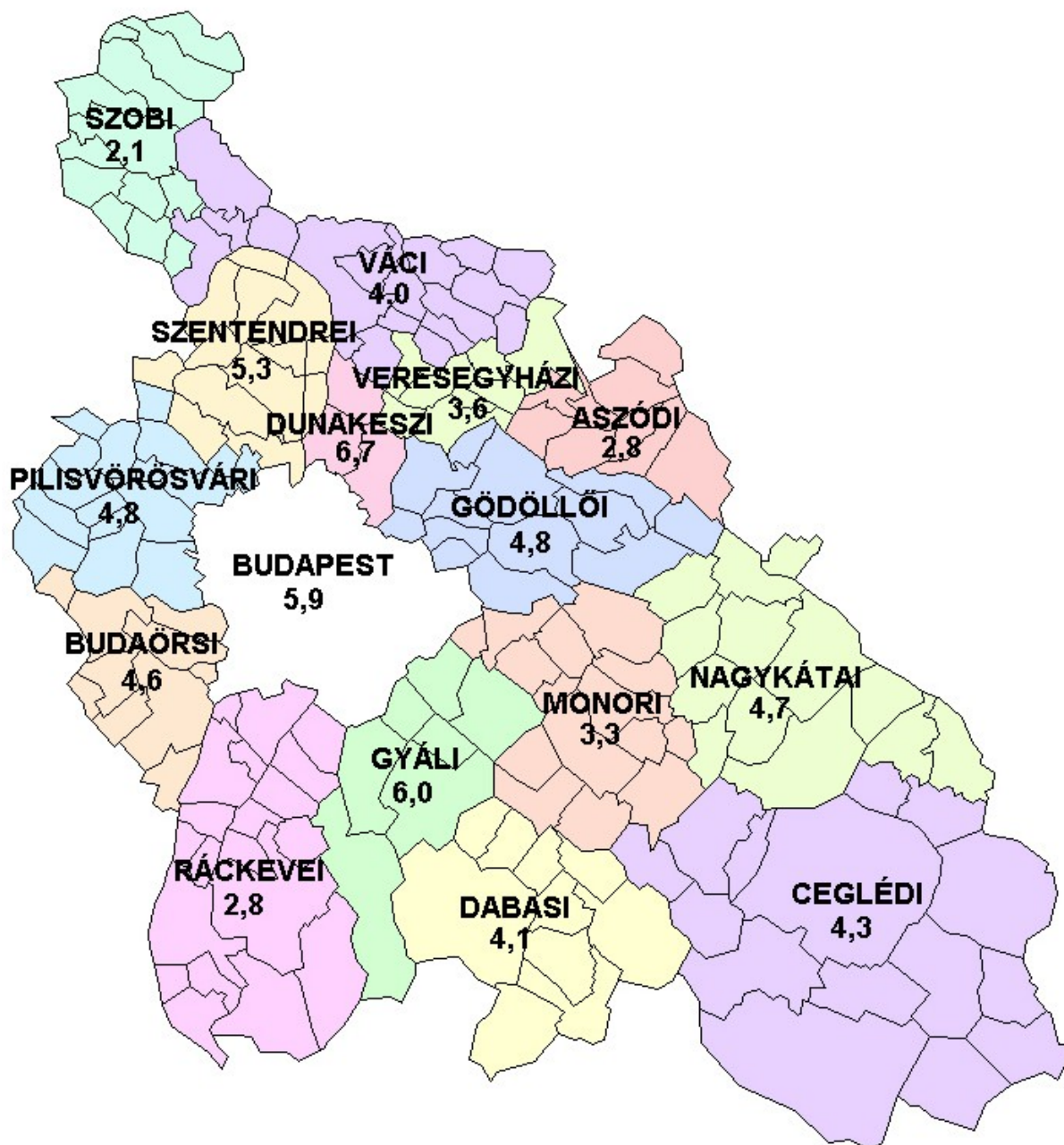
az adott listát legalább részleteiben tartalmazó honlapok aránya (százalék)

Össességében a honlapok 16 százaléka nem tartalmaz semmilyen adattár jellegű információt. Kilenc olyan település van a Régióban, ahol a weblap mind a hatféle – általunk vizsgált - adattárból legalább érintőlegesen tartalmaz információkat. A 0-6 közötti index átlaga ez esetben 2,7 volt. Ezen index értéke meglepő módon nem a fővárosban a legmagasabb, hanem a megye városaiban (3,3), különösen a főváros környéki agglomerációs társközpontokban (4,3). A legrosszabb a helyzet a községekben (2,3), különösen a 2000 fő alatti falvakban (2,0).

A honlapok súlyozott adattár indexe kistérségenként a honlappal rendelkező településeknél (n=146)

A honlapok súlyozott adattár indexe (skála: 0-12)
kistérségenként a honlappal rendelkező településeknél
a Közép-magyarországi régióban, 2004

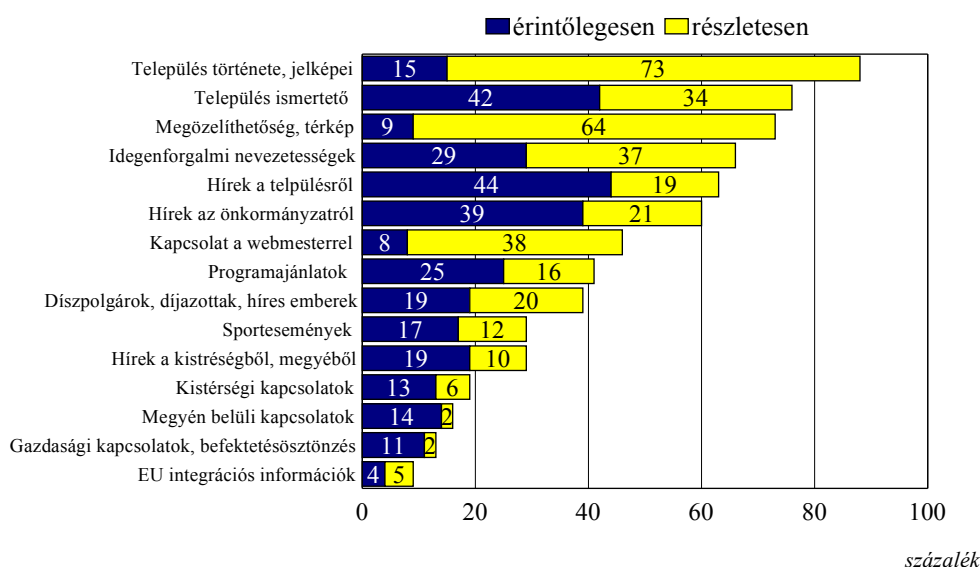
A lakók és látogatók általános informáltságát növelő információk

A Régió önkormányzatainak honlapjait a tekintetben is tanulmányoztuk, hogy a település lakóinak és/vagy az idegenek informáltságát növelő, vagy a mindennapi életben hasznos információk vannak-e rajta. A legtöbb önkormányzat részletesen tájékoztat honlapján a település történetéről, jelképeiről (elsősorban a címer látható). 42 százalékuk érintőlegesen, további 34 százalékuk részletesen közöl információt a település általános gazdasági,

társadalmi helyzetéről (földrajz, népesség, oktatás, kulturális, tudományos élet, statisztikák stb.) Szintén nagy többségük segítséget nyújt a település megközelíthetőségéhez (pl. térképek) és 60 százalékuk ismertet valamennyit az idegenforgalmi nevezetességeiből is, valamint hírek állítmány hiányzik a településről és az önkormányzatról.

Programajánlatokat, a díszpolgárok, díjazottak, híres emberek, sportesemények, valamint kistérségi és megyei hírek a weblapok harmadán érhető el, meglehetősen eltérő mélységben és gyakran aktualitását veszítve. A közép-magyarországi települési önkormányzatok honlapjai jellemzően nem tartalmaznak információt a kistérségi és a megyén belüli kapcsolataikról, azt is csak elenyésző arányban ismerték fel (egy tizedük), hogy hasznos lehet az önkormányzat gazdasági kapcsolatait bemutató, gazdaság- és befektetés-ösztönző, kereskedelmi jellegű információk közlése, és határozottan hiányoznak a települési szinten fontos EU integrációs információk az oldalakról.

Lakók és látogatók informáltságát növelő információk megjelenése a honlapokon

A 146 önkormányzati honlap összességét tekintve az önkormányzatok 6 százaléka (9 település) semmilyen olyan információt nem közöl honlapján ami a lakóinak és/vagy az idegenek informáltságát növelné vagy a mindennapi életét segítené. Az általunk tesztelt 15 adatszoportból átlagosan 6,7 fordul elő a lapokon. 10-nél többféle adatszoporttal a honlappal rendelkező önkormányzatok 10 százalékánál találkoztunk, s egyharmaduknál maximum ötféle adatszoport volt fellelhető. A 15 információs csoport fellelhetősége alapján képeztük a honlapok látogatói információs indexét, ami 0-30 közötti érték és az átlagos adatszoport fellelhetőségét annak mélységével együtt, súlyozottan fejezi ki.

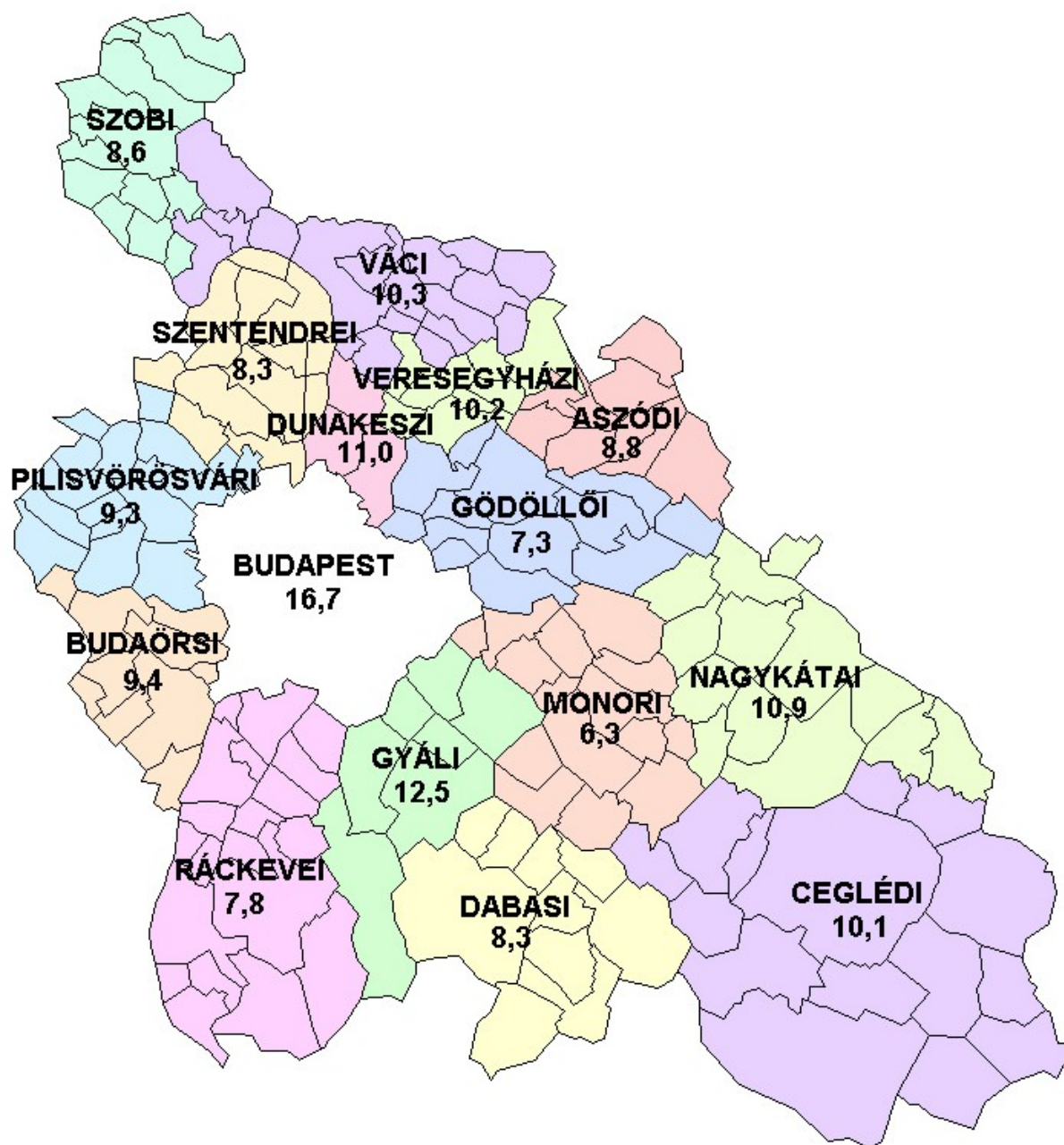
A Régió belüli egyenlőtlenségeket mutatja, hogy míg a honlapok látogatói információs indexe a fővárosi kerületeknél 16,7 pont, addig a városokban 12,7, a községekben pedig csak 8,0 pont. Ugyanez leképeződik az agglomerációs változó mentén, a periférikus településeken 8,5 pont az index értéke, ami rendkívül alacsony. Kistérségek szerint Budapestet nem számítva a Nagykátai, Gyáli és Dunakeszi térségekben átlag feletti ez az index, míg a Gödöllői és Monori térség a sereghajtó. A budapesti kerületeknél messze kiugró az érték e dimenzióban.

A település lakóinak és/vagy idegenek informáltságát növelő, vagy a mindennapi életben hasznos információcsoportok (15) átlagos előfordulása alapján képzett súlyozott index

	Kategória	Átlag	Szórás
Jogállás	Község	8,1	5,2
	Város	12,8	3,9
	Főváros (kerület)	16,7	6,4
Agglomeráció	Központ (Budapest)	16,7	6,4
	Társközpontok	12,6	5,1
	Egyéb agglomerációs település	8,7	5,8
	Nem agglomerációs település	8,5	4,6
Kistérség	Budapest	16,7	6,4
	Aszódi	8,8	7,5
	Ceglédi	10,1	4,9
	Dabasi	8,3	5,3
	Gödöllői	7,3	5,5
	Monori	6,3	3,8
	Nagykátai	10,9	2,7
	Ráckevei	7,8	5,7
	Szobi	8,6	1,8
	Váci	10,3	7,4
	Budaörsi	9,4	7,7
	Dunakeszi	11,0	2,6
	Gyáli	12,5	3,6
	Pilisvörösvári	9,3	6,5
	Szentendre	8,3	4,6
	Veresegyházi	10,2	4,1

0-30 pont közötti súlyozott átlag

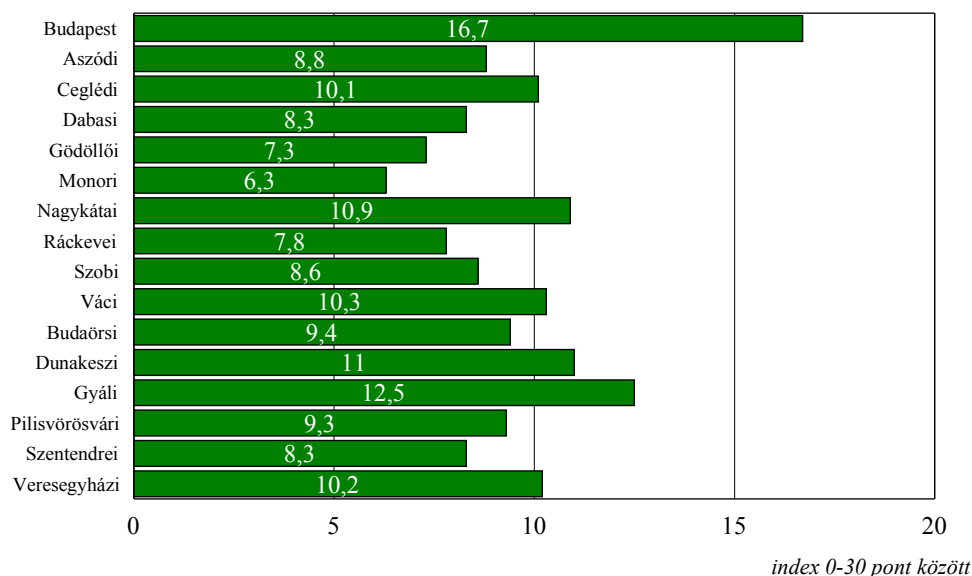
Informáltságot növelő, vagy a mindennapi életben hasznos információcsoportok átlagos előfordulása alapján képzett súlyozott index (skála: 0-30) kistérségeként a Közép-magyarországi régióban, 2004

A régiós települési önkormányzatok honlapjainak tartalmi fejlesztése a kötelező és a hasznos információk tekintetében párhuzamosan fut, szoros a korreláció ($r=0.69$) a kötelező információ és a látogatói információk index értéke között.

A súlyozott indexek (adattárak, kötelező információk, hasznos látogatói információk) értéke alapján az egyes kistérségek helyzetét egymáshoz viszonyítva is meg lehet adni. Ez alapján a legszélsőségesebben a Szentendrei, a Váci és a Gödöllői kistérség helyzete mozog.

A súlyozott látogatói információs indexe kistérségeként a honlappal rendelkező településeknél (n=146)

Kistérségek egymáshoz viszonyított rangsora

Sorrend	Súlyozott látogatói index alapján képzett rangsor	Súlyozott kötelező információs index	Súlyozott adattár index
1.	Budapest	Budapest	Dunakeszi
2.	Gyáli	Dunakeszi	Gyáli
3.	Dunakeszi	Nagykátai	Budapest
4.	Nagykátai	Veresegyházi	Szentendrei
5.	Váci	Gyáli	Gödöllői
6.	Veresegyházi	Budaörsi	Pilisvörösvári
7.	Ceglédi	Szentendrei	Nagykátai
8.	Budaörsi	Monori	Budaörsi
9.	Pilisvörösvári	Pilisvörösvári	Ceglédi
10.	Aszódi	Ceglédi	Dabasi
11.	Szobi	Gödöllői	Váci
12.	Dabasi	Ráckevei	Veresegyházi
13.	Szentendrei	Váci	Monori
14.	Ráckevei	Dabasi	Aszodi
15.	Gödöllői	Szobi	Ráckevei
16.	Monori	Aszódi	Szobi

6.2 HBONE hálózat

Ma a felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek nagy sávszélességű internetelérését a HBONE elnevezésű gerinchálózat biztosítja, amelyet a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési (NIIF) Program keretében az NIIF Iroda üzemeltet, külső szolgáltatótól bérelt távközlési kapcsolatra építve. A HBONE része az EU-s Dante Program részeként fejlesztett GEANT hálózatnak, amely a nagy sebességű európai kutatói hálózatokat kapcsolja össze. A HBONE igen nagy kapacitású, a leggyorsabb szakaszokon 10 GB/sec sebességű.

A program sikere ellenére a távközlési piac időközben bekövetkezett fejlődése miatt ma már a kormányzat számára is kérdéses, hogy az NIIF Programban kell-e foglalkozni az alapszintű távközlési és internetkapcsolat biztosításával, így jelenleg a Közháló fejlesztésekkel integrálják a HBONE gerincet. HBONE hálózathoz az alábbi intézménytípusok csatlakoztak:

1. főiskolák
2. egyetemek
3. MTA kutatóintézetek
4. egyetemi kutatóintézetek
5. gimnáziumok
6. könyvtárak
7. egészségügyi intézetek, klinikák.
8. múzeumok
9. levéltárak
10. állami intézmények

HBONE gerinc Közép-magyarországi végpontjainak száma és eloszlása

Kistérség	Helység	Végpontok száma
	BUDAPEST I.ker.	23
	BUDAPEST II.ker.	51
	BUDAPEST III.ker.	19
	BUDAPEST IV.ker.	9
	BUDAPEST V.ker.	30
	BUDAPEST VI.ker.	24
	BUDAPEST VII.ker.	16
	BUDAPEST VIII.ker.	21
	BUDAPEST IX.ker.	16
	BUDAPEST X.ker.	5
	BUDAPEST XI.ker.	33
	BUDAPEST XII.ker.	40
	BUDAPEST XIII.ker.	9
	BUDAPEST XIV.ker.	28
	BUDAPEST XV.ker.	8
	BUDAPEST XVI.ker.	6
	BUDAPEST XVII.ker.	5
	BUDAPEST XVIII.ker.	6
	BUDAPEST XIX.ker.	4
	BUDAPEST XX.ker.	3
	BUDAPEST XXI.ker.	11
	BUDAPEST XXII.ker.	7
	BUDAPEST XXIII.ker.	1
Aszódi	Aszód	1

Ceglédi	Cegléd	1
	Nagykőrös	2
Dabasi	Dabas	1
Gödöllői	Csömör	1
	Isaszeg	1
Monori	Maglód	1
	Sülysáp	1
Nagykátai	Nagykáta	1
	Tápiószele	1
Ráckevei	Dömsöd	1
Szobi		0
Váci	Penc	1
Budaörsi	Biatorbágy	1
	Budaörs	2
	Érd	2
	Herceghalom	1
Dunakeszi	Dunakeszi	1
	Göd	1
Gyáli	Vecsés	1
Pilisvörösvári	Budakeszi	7
	Solymár	3
	Zsámbék	1
Szentendrei	Csobánka	1
	Pomáz	1
	Szentendre	3
	Visegrád	2
Veresegyházi	Vácrátót	1
	Veresegyház	1
Összesen:		417

HBONE gerinc végpontok száma kistérségenként
a Közép-magyarországi régióban, 2005

7. Az IT regionális társadalmi és kulturális környezete

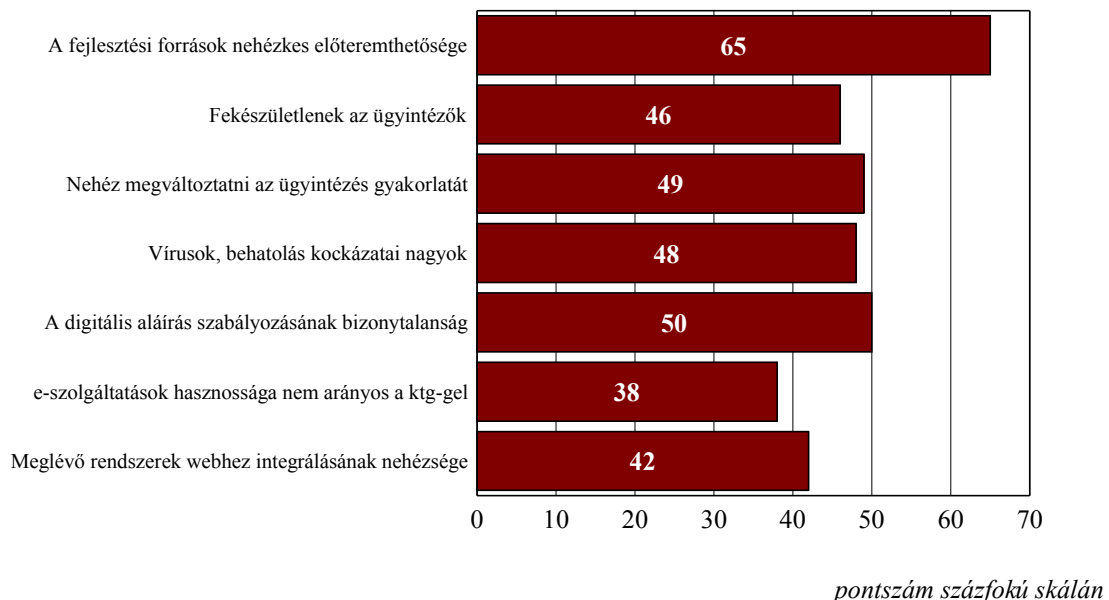
A kulturális, társadalmi és jogi környezet elemzése fontos háttér információkkal szolgál a készülő stratégia szempontjából, ezek közül is elsősorban az egyéni és intézményi attitűdök mérése és bemutatása nélkülözhetetlen, mert lokális (vagy regionális) szinten ebben lehet komolyabb eltérés. Az általános jogi helyzet tekintetében a Régióknak nincs specialitása, az országos szabályozás (illetve bizonyos esetekben a szabályozatlanság) érvényes.

7.1 Az önkormányzati info-kommunikációs attitűdök

Az önkormányzati info-kommunikációs attitűdök felmérésére saját célzott adatfelvételt végzetünk 2004 novemberében. Ezek alapján a Közép-magyarországi régióban az intézményi szolgáltatások elektronizáltságának legfőbb korlátja a fejlesztési források nehézkes előteremthetősége. Ezt azért fontos kiemelni, mert központi közigazgatás egy korábbi felmérésében a bizalmas információk veszélyeztetettsége, a vírusoktól és az illetéktelen behatolóktól való félelem a legfőbb vélt korlátozó tényező.

Az ügyintézők felkészületlensége, a berögzült ügyintézési gyakorlat, vírusok, illetéktelen behatolás és egyéb nem kívánatos adatelérés kockázatok, a digitális aláírás működésének kezdeti bizonytalansága, valamint a meglévő rendszerek Internettel való integrálásának nehézsége is lehetséges korlátozó tényező, ám csupán közepes mértékben. Az Internet használatából származó haszon bizonytalansága pedig kevésbé zavarja a polgármesteri hivatalok informatikusait.

Az intézményi szolgáltatások elektronizáltságának vélt korlátjai

Az önkormányzati kutatás során rákérdeztünk a Régió információs társadalmát célzó legfontosabb stratégiai tervek, illetve programok ismeretére. Összességében megállapítható, hogy ezekről a stratégiai tervekről a Pest megyei önkormányzatok informatikai szakemberei kevésbé értesültek, legnagyobb arányban Közép-Magyarország e-régió programjával, illetve

az általánosabb területfejlesztési stratégiákkal találkoztak csupán (44-54 százalékban). A Közép-Magyarországi Regionális Informatikai (Információs Társadalom) Stratégiáról 22 százalékuk hallott, a Pest Megyei Tudásrégió Stratégiáról, valamint az Intelligens Pest Megye Stratégiáról pedig csak minden tizedik önkormányzat informatikusa értesült.

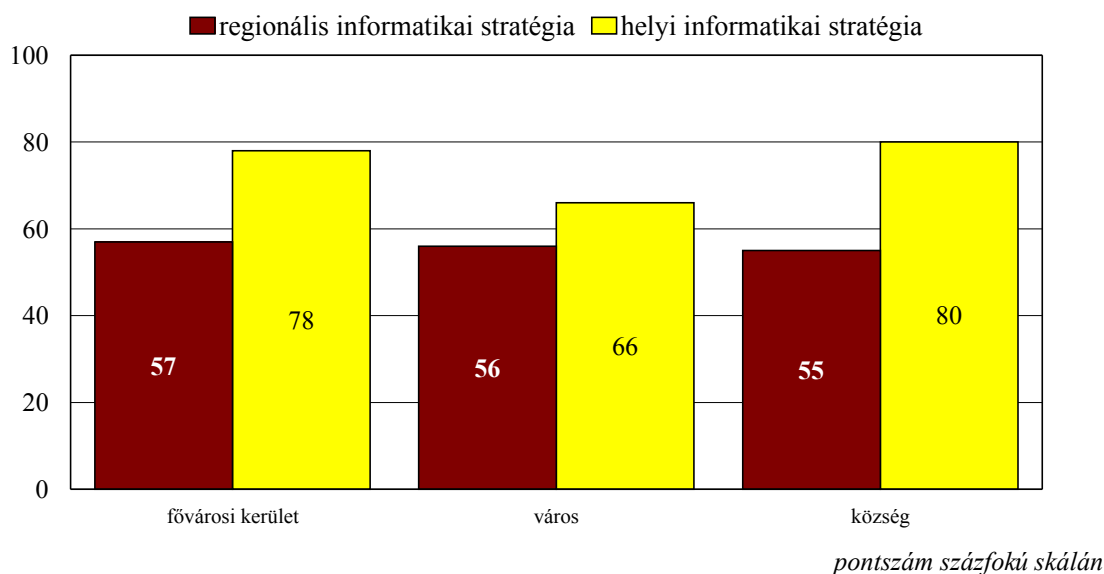
		Találkozott vele	Nem találkozott vele
Stratégiák	Pest Megyei Tudásrégió Stratégia	10	90
	Intelligens Pest Megye Stratégia	11	89
	Közép-Magyarország e-Régió Programja	50	50
	Budapest Városfejlesztési Stratégiája	25	75
	Pest Megye Területfejlesztési Stratégiája	54	46
	Közép-Magyarországi Régió Stratégiai Terve	44	56
	Közép Magyarországi Regionális Informatikai Stratégia	22	78
Programtervek	Közháló Program	28	72
	eMagyarország pontok	80	20
	Sulinet	96	4
	e-Önkormányzat program	86	14
	I3 Pest Megye program	5	95
	Közép-Magyarországi Régió Operatív Programja	43	57

Az operatívabb programokat tekintve a legismertebb az évek óta futó Sulinet program, az e-Önkormányzati program, valamint az e-Magyarország pontok hálózata. Az újonnan induló Közháló program, mely a közcélú intézmények, közösségi hozzáférési helyek (a kormányzati informatikába nem tartozó helyi közigazgatási szervek, közintézmények, iskolák, közfeladatot ellátó egyéb szervek, civil szervezetek) elektronikus kommunikációs infrastruktúráját hivatott biztosítani, még alig ismert a Pest megyei polgármesteri hivatalokban. (A Közháló egy olyan informatikai hálózat, amely egymással összekapcsolt, de önálló egységekből, úgynevezett alhálókból áll össze. Az egyes alhálók egymástól függetlenül valósíthatók meg, illetve fejleszthetők tovább. A Közháló nem egy új hálózat kiépítése állami beruházás formájában, hanem a piaci szereplők szolgáltatásainak igénybevétele.

Abban, hogy ezek a stratégiai tervek a valóságban is megvalósulnak csupán két százalékuk bízik nagyon, további 55 százalékuk inkább igen, s 12 százaléknyi bizonytalan válaszádo mellett egyharmaduk szkeptikus.

Saját, települési szintű elfogadott informatikai koncepció a Pest megyei és fővárosi önkormányzatok 22 százalékánál van, ezen koncepciók gyakorlati megvalósításában az önkormányzatok informatikai felelőseinek többsége nagyon bíz, különösen a községekben.

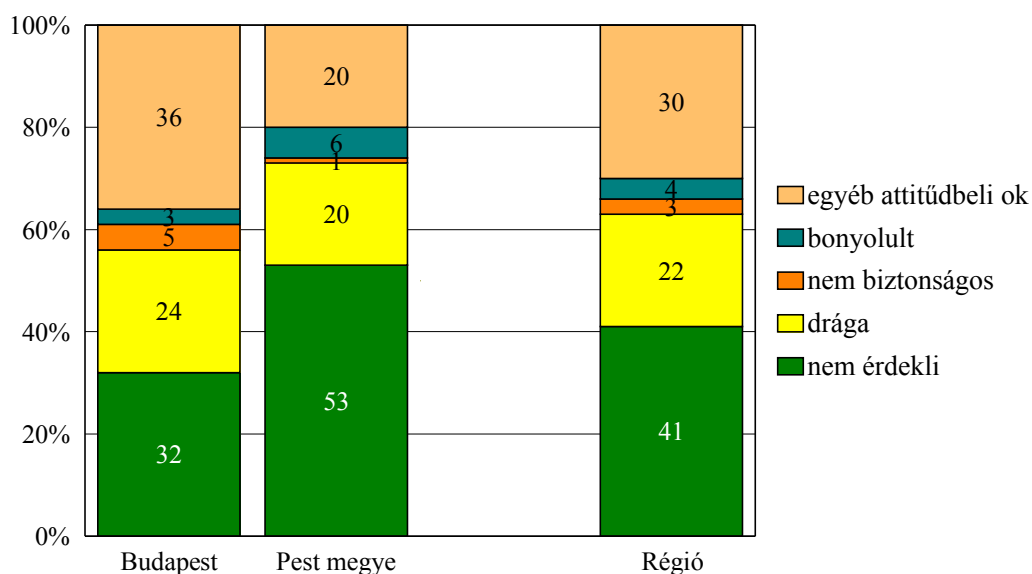
A regionális és a helyi informatikai stratégiák megvalósításában való bizalom

7.2 A lakossági info-kommunikációs attitűdök

A célzott regionális primer adatfelvételünk során az Internetet életében még soha nem használó (35 %) vagy nem is ismerő (10 %) lakosok körében azt is vizsgáltuk, hogy mi az elutasítás indoka. Azok, akik nem használják az Internetet, jellemzően nem az előfizetési díjak miatt mondanak le róla. A Régióban az Internetet nem használók 41 százaléka azért nem használja a világhálót, mert egyszerűen nem érdeklő, Pest megyében ez az arány magasabb, 53 százalék, míg a fővárosban „csak” 32 százalék. Az anyagi okok 22 százalékban működnek közre az internethasználat elutasításában. Az is jellemző, hogy a technikai okok (a használat bonyolultsága) csupán 4 százalékukat riasztja el, bár az is igaz, hogy többségük nem fővárosi, hanem Pest megyei lakos. Az Internettel kapcsolatos vélt biztonsági problémák inkább a fővárosiakat riasztják. Nagyon sokan adtak egyéb attitűd válaszokat, a Régióban az Internetet nem használók közel egyharmada (már idős, nem tudja megtanulni, nincs rá igénye, máshol is elérhetőek ezek az információk, nem kell hozzá Internet) ezekkel a – tipikusan attitűd - indokokkal utasítja el az Internetet. Némek szerint is van eltérés, a nem netező nők inkább az érdeklődés hiányát. Míg a férfiak az anyagi okokat említették. Ha agglomeráció szerint nézzük, még élesebben elkülönülnek a vélemények, míg az érdeklődés hiányának említési aránya a fővárosban 32 százalék, addig az agglomerációs területeken 44, a nem agglomerációs településeken pedig 60 százalék.

Az internethasználat elutasításának indoka, azok között, akik nem használják

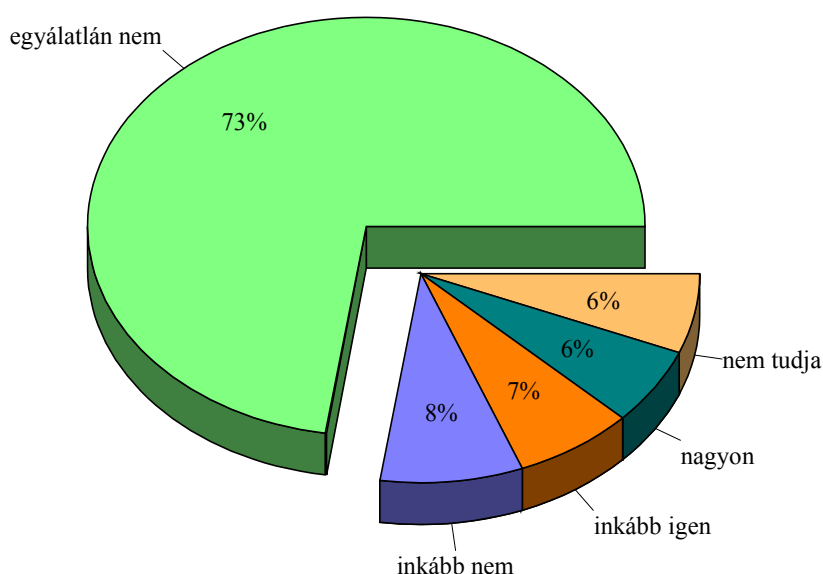

Az internethasználat elutasításának indoka, azok között, akik nem használták még

Változó	Kategória	Nem érdeklő	Anyagi okok	Technikai okok	Attitűdbeli okok
Megye	Budapest	32	24	8	36
	Pest megye	53	20	5	22
Településtípus	Község	50	21	6	24
	Város	57	19	5	19
	Főváros	32	24	8	36
Agglomeráció	Főváros	32	24	8	36
	Agglomeráció	44	24	8	24
	Nem agglomeráció	60	17	3	20
Nem	Férfi	39	29	7	25
	Nő	42	18	7	33
Korcsoport	18-29 év	50	33	0	17
	30-44 év	33	29	0	38
	45-59 év	34	26	8	32
	60 év és idősebb	46	18	8	28
Iskolai végzettség	max. 8 általános	59	17	10	14
	Szakmunkás	43	32	4	21
	Érettségi	29	25	6	39
	Diploma	38	10	10	41

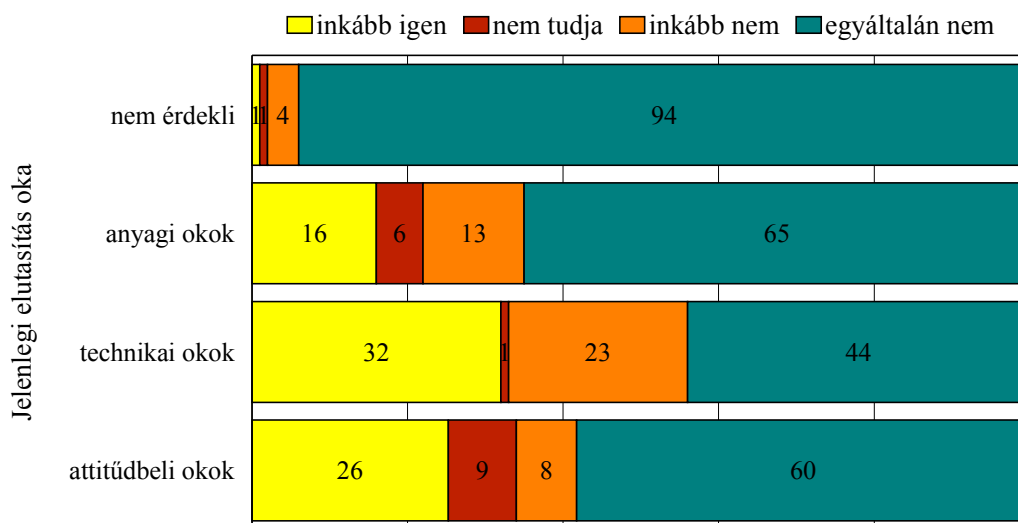
sorszázalékos megoszlás

Mennyire valószínű, hogy a következő évben rendszeres internethasználóvá válik? (a nem használók körében mért adat)

Az Internetet nem használó közép-magyarországi lakosok döntő többsége, 73 százaléka egyáltalán nem tervezi, hogy rendszeres internethasználóvá válik (legalább hetente használja), és további 8 százalék is inkább elutasítja ezt. A teljes populációra vetítve az adatokat, azok aránya, akik most nem használnak Internetet, de valószínűsítik, hogy egy éven belül rendszeresen fogják használni kb. a teljes sokaság 5%-át teszik ki, vagyis várhatóan ennyivel bővülhet az internethasználók köre. Leginkább azok csatlakozhatnak az internetezők táborához, akik valamilyen technikai vagy személyes attitűd okok miatt maradtak eddig távol.

Mennyire valószínű, hogy a következő évben rendszeres internethasználóvá válik?

Az Internetet nem használó Közép-magyarországi lakosok közül nagyobb arányban várható új belépők a fővárosból mint Pest megyéből. Az is valószínűsíthető, hogy a nők aránya egy kicsit magasabb lesz, inkább középkorúak lesznek (a fiatalok már most is sokkal intenzívebben használják) és nagyobb hajlandóság mutatkozik a legalább érettségizettek körében is, valószínűleg akik a következő évben válnak rendszeres internethasználóvá a Közép-magyarországi régióban közülük kerülnek ki.

Mennyire valószínű, hogy a következő évben rendszeres internethasználóvá válik? (Azok, akik jelenleg nem használják)

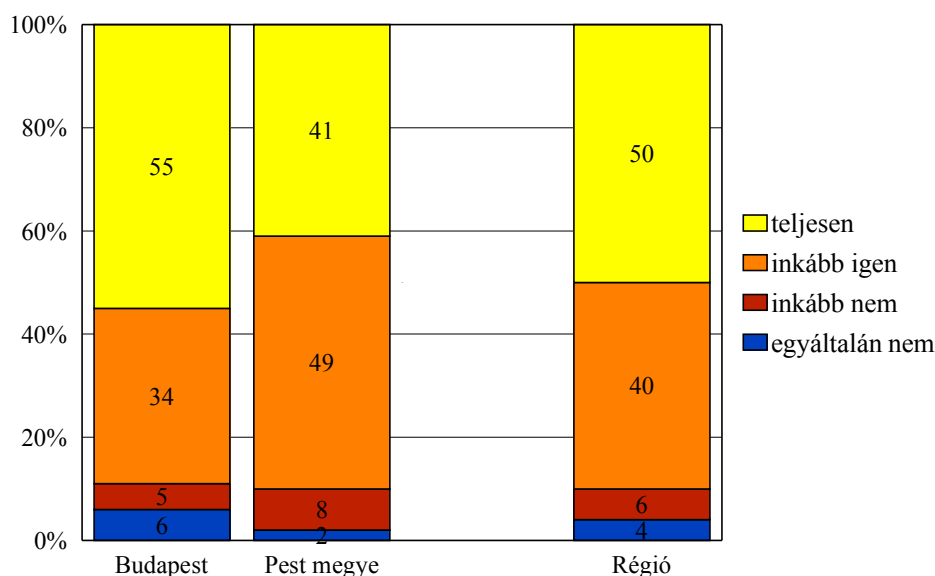
Változó	Kategória	Nem tudja	Egyáltalán nem	Inkább nem	Inkább igen
Megye	Budapest	8	62	13	18
	Pest megye	3	91	0	5
Településtípus	Község	6	89	0	6
	Város	0	95	0	5
	Főváros	8	62	13	18
Agglomeráció	Főváros	8	62	13	18
	Agglomeráció	8	85	0	8
	Nem agglomeráció	0	97	0	3
Nem	Férfi	8	76	10	6
	Nő	6	69	8	17
Korcsoport	18-29 év	14	86	0	0
	30-44 év	4	52	16	28
	45-59 év	15	63	8	15
	60 év és idősebb	1	84	7	8
Iskolai végzettség	max. 8 általános	0	97	3	0
	Szakmunkás	12	79	9	0
	Érettségi	11	57	7	24
	Diploma	0	65	16	19

sorszázalékos megoszlás

A modern IKT eszközök közül a mobiltelefon, a számítógép és az Internet használatával kapcsolatosan célzott lakossági attitűdvizsgálatot is végeztünk a Pest megyei és a fővárosi lakosok körében. Nagyon magas egyetértés van a Régióban a tekintetben, hogy az emberek sok hasznos dolgot tanulhatnak az Internet segítségével (86 pont százfokú skálán), s az is általánosan elfogadott, hogy az elektronikus levelezéssel (e-mail) könnyebb tartani a kapcsolatot a barátokkal, ismerősökkel, illetve, hogy az új kommunikációs technológiák terjedése megkönnyíti a mindennapi életünket (81 pont).

Az Internet a Közép-magyarországi régió fejlődésében fontos szerepet játszik, ezzel a fővárosi lakosok 55 százaléka, a Pest megyei válaszadók 41 százaléka teljesen egyetért, s további 34-49 százaléuk is inkább igen választ adott. Százfokú skálán ez 78 pontos átlagot jelent.

Mennyire ért egyet azzal, hogy az Internet a Közép-magyarországi régió fejlődésében fontos szerepet játszik?

Abban a kérdésben, hogy az Interneten minden információ elérhető-e már nagyobb a bizonytalanság, 15 százalék inkább szkeptikus e tekintetben és a többség is csak közepes mértékben vallja ezt, csakúgy, mint hogy a számítógépekkel sokkal egyszerűbbé váltak a hivatali ügyintézesek. Megosztottak a Régió lakosai abban is, hogy nem lehet elképzelni a világot számítógépek és mobiltelefonok nélkül, egyötödük ezt kifejezetten elutasítja, s 15 százalékuk is inkább nem ért egyet vele, míg az ellenkező póluson, a lakosok kétharmada egyetért ezzel.

Az IKT eszközök gyors terjedése mögött az is meghúzódik, hogy hátrányban van az, akinek nincs pl. Internet hozzáférése a többiekhez képest. Ezzel a Régióban az emberek többsége egyetért, de fontos tudnunk, hogy minden harmadik megkérdéztet elutasítja ezt az állítást, nem érzi hátrányát az Internet hiánynak.

A legnagyobb bizonytalanság a körül van, hogy az Internet veszélyes-e a személyes adatokra, 40 százalék úgy gondolja, hogy inkább nem, a többség azonban inkább veszélyeket lát e tekintetben (27 százalékuk teljesen egyetért azzal, hogy az Internet veszélyes a személyes adatokra). A jelenlegi Internet előfizetési díjakról is élesen megoszlanak a vélemények, míg a Közép-magyarországi régióban élők 53 százaléka úgy gondolja, hogy az Internet előfizetési díjak egyre több család számára elérhetőek, addig a 47 százalékuk ezzel nem ért egyet.

	Egyetértési index százfokú skálán	Bizonytalan válaszadók aránya (%)
Az emberek sok hasznos dolgot tanulhatnak az Internet segítségével.	86	6
Az elektronikus levelezéssel (e-mail) könnyebb tartani a kapcsolatot a barátokkal, ismerősökkel.	81	13
Az új kommunikációs technológiák terjedése megkönnyíti a mindennapi életünket.	81	10
Az Internet a Közép-magyarországi régió fejlődésében fontos szerepet játszik	78	23

Az Interneten minden információ elérhető.	73	13
A számítógépekkel sokkal egyszerűbbé váltak a hivatali ügyintézők.	71	13
Nem lehet elképzelni a világot számítógépek és mobiltelefonok nélkül.	65	6
A modern informatikai eszközök használatával több szabadidejük van az embereknek.	62	10
Hátrányban van, akinek nincs internet-hozzáférése.	60	8
Az Internet veszélyes a személyes adatokra	58	22
A jelenlegi Internet előfizetési díjak egyre több család számára elérhetőek.	57	17
A mobiltelefonok használata káros az egészségre.	51	25
Az Internet nem gyerekeknek való.	47	8
Az Internet semmi fontosat nem nyújt, csak felesleges pénzpazarlás.	12	8

	Rendszeres Internet-használó	Nem használja az Internetet	Eltérés
A jelenlegi Internet előfizetési díjak egyre több család számára elérhetőek.	63	49	+14
A mobiltelefonok használata káros az egészségre.	48	54	-6
A modern informatikai eszközök használatával több szabadidejük van az embereknek.	57	68	-11
A számítógépekkel sokkal egyszerűbbé váltak a hivatali ügyintézők.	69	73	-4
Az elektronikus levelezéssel (e-mail) könnyebb tartani a kapcsolatot a barátokkal, ismerősökkel.	83	77	+6
Az emberek sok hasznos dolgot tanulhatnak az Internet segítségével.	86	86	0
Az Internet a Közép-magyarországi régió fejlődésében fontos szerepet játszik	78	78	0
Az Internet semmi fontosat nem nyújt, csak felesleges pénzpazarlás	7	19	-12
Az Interneten minden információ elérhető.	70	75	-5
Az új kommunikációs technológiák terjedése megkönnyíti a mindennapi életünket.	81	81	0
Hátrányban van, akinek nincs internet-hozzáférése.	59	61	-2
Az Internet nem gyerekeknek való.	38	57	-19
Az Internet veszélyes a személyes adatokra.	52	65	-13
Nem lehet elképzelni a világot számítógépek és mobiltelefonok nélkül.	62	67	-5

egyértékes index százfokú skálán

Érdekes, hogy az Internet és a mobiltelefonok személyiségre való hatása tekintetében a lakosok fele nem gondolja, hogy „veszélyes” eszközökről lenne szó. Azzal a kijelentéssel, hogy az Internet nem gyerekeknek való 46 százalékuk ért inkább egyet, míg azzal, hogy a mobiltelefonok használata káros lenne az egészségre 53 százalékuk. Ezen attitűd válaszokat tekintve Pest megye és Budapest között nincs számottevő különbség, egyedül abban van szignifikáns eltérés, hogy a Pest megyeiek kevésbé gondolják, hogy az Internet hiánya hátrányokat okozna az embernek.

Ha megnézzük az attitűdöket az Internet használata mentén, akkor azt találjuk, hogy a rendszeres Internethasználók nagyobb arányban gondolják, hogy a jelenlegi Internet előfizetési díjak egyre több család számára elérhetőek, illetve, hogy az elektronikus levelezéssel (e-mail) könnyebb tartani a kapcsolatot a barátokkal, ismerősökkel. Ezzel szemben az Internetet nem használók nagyobb arányban vélik, hogy a modern informatikai

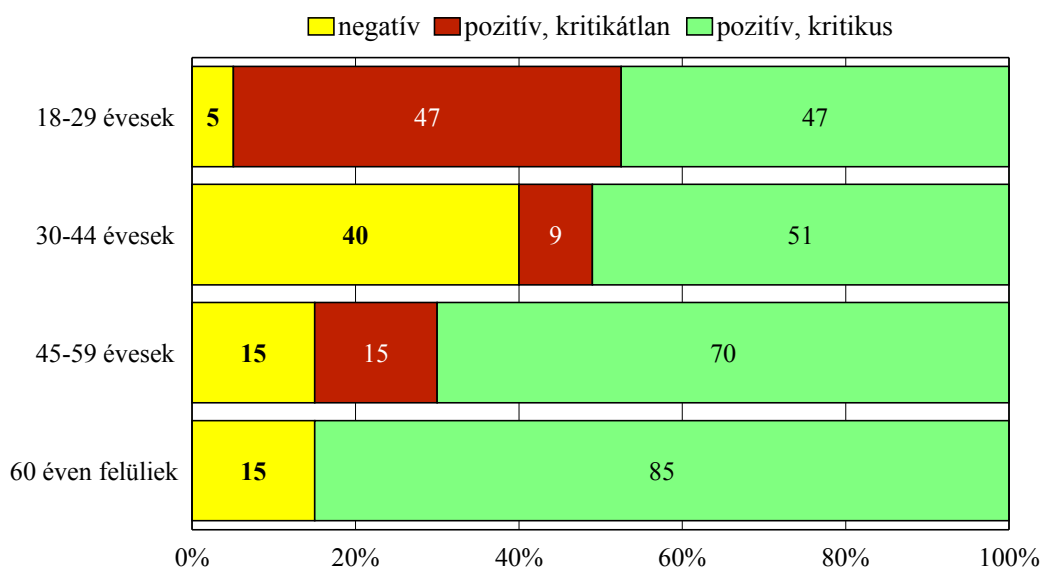
eszközök használatával több szabadidejük lenne az embereknek, hogy az Internet nem gyerekeknek való, hogy az Internet veszélyes a személyes adatokra nézve, valamint azt is inkább vallják, hogy az Internet semmi fontosat nem nyújt, csak felesleges pénz pazarlás.

A főbb demográfiai változók mentén, a nők inkább gondolják, hogy az Internet a Régió fejlődésében fontos szerepet játszik, azzal is magasabb arányban értnek egyet, hogy bizonyos tartalmak miatt nem gyerekeknek való eszköz és érdekes módon kevésbé tudják elképzelni számítógépek és mobil telefonok nélkül a világot, mint a férfiak. Ha válaszadó kora szerint nézzük, akkor a fiatalok inkább úgy gondolják, hogy a jelenlegi Internet előfizetési díjak egyre több család számára elérhetőek és azzal is inkább egyetértenek, hogy hátrányban van, akinek nincs Internet hozzáférése, ugyanakkor kevésbé aggódnak a személyes adatok miatt, mint az idősebbek. Az iskolai végzettség is szegmentálja a véleményeket, a képzetlenebbek között többen vannak, akik szerint az Internet semmi fontosat nem nyújt, csak felesleges pénz pazarlás, ugyanakkor a magasabban kvalifikáltak kevésbé tudják elképzelni a világot számítógépek és mobiltelefonok nélkül.

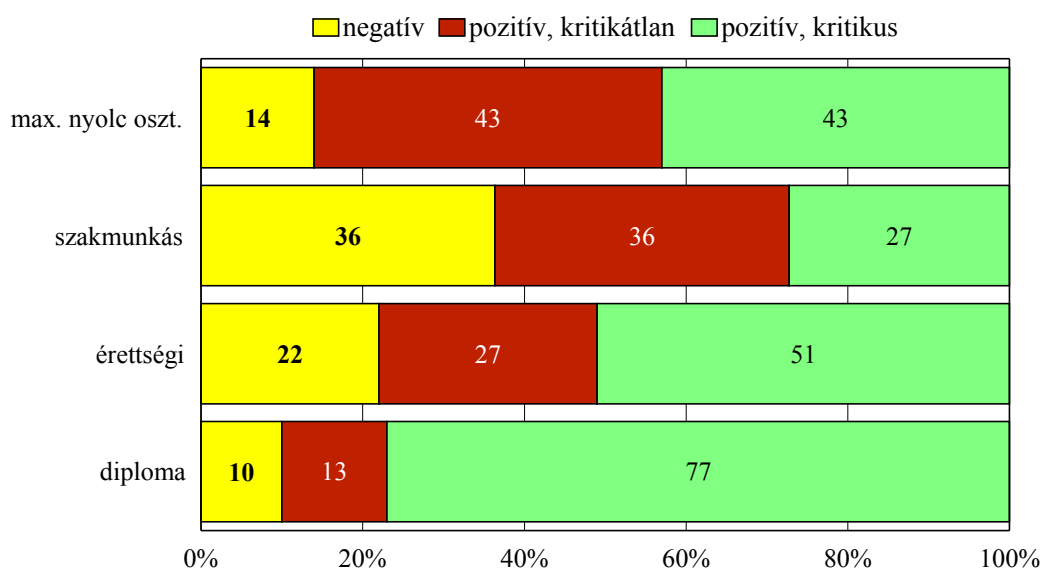
Összesítve az Internettel kapcsolatos lakossági attitűdöket klaszter-elemzéssel kimutatható, hogy a Közép-magyarországi régióban három sajátos csoportot alkotnak az emberek. Az egyik csoportban azok vannak, akik általában negatív attitűddel vannak az Internet és az információs társadalom iránt, a másik csoport épp ellenkezőleg, lelkes, kritikátlan híve az Interneten alapuló világnak és határozottan jelen van egy olyan nézőpont is, amelyet pozitív attitűdök jellemeznek ugyan, de kritikusok az információs társadalom jellemzőivel szemben.

A Régió lakosságának egyötödét negatív attitűdök jellemzik, 23 százalékuk kritikátlan pozitív véleménnyel van az információs társadalommal kapcsolatos jellemzők iránt, míg a többség pozitív, ám kritikus véleményeket fogalmazott meg. Ezek az attitűdök függetlenek voltak a Régió belüli földrajzi elhelyezkedéstől, ám az iskolai végzettség és az életkor jelentős befolyással van rájuk.

Az információs társadalommal kapcsolatos attitűdök az életkor mentén

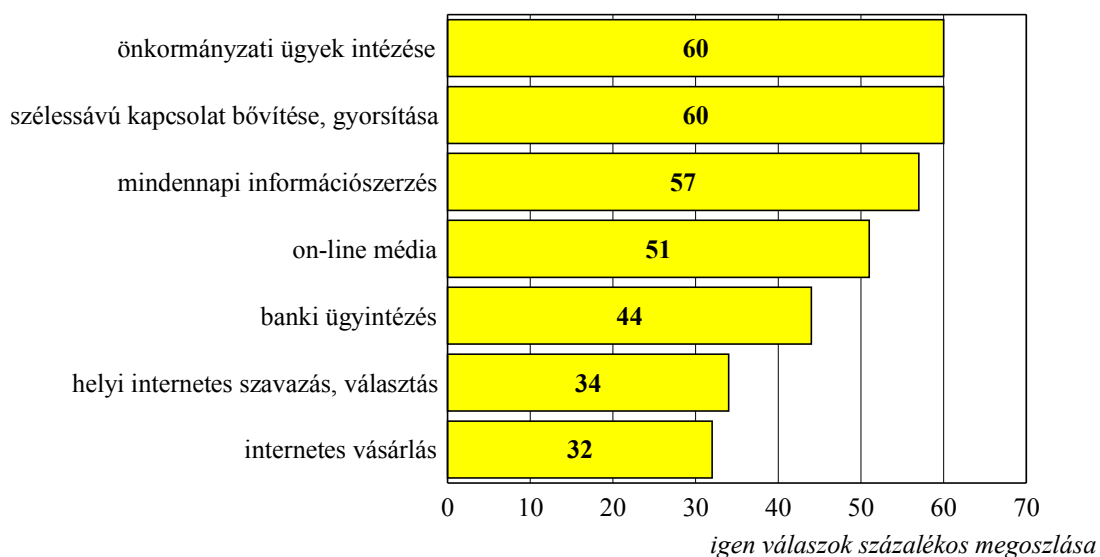

Az információs társadalommal kapcsolatos attitűdök az iskolai végzettség mentén

A Régióban a lakosok meglátása szerint bizonyos internetes szolgáltatások és lehetőségek terén szükség lenne további fejlesztésre. Az önkormányzati ügyek internetes intézésének fejlesztése és a szélessávú kapcsolat bővítése, gyorsítása a megkérdezettek 60 százaléka szerint szükséges beruházás, különösen az agglomerációban élő emberek szerint. A mindennapi információszerzés (időjárás, útviszonyok, helyi telefonkönyv, menetredek...) tekintetében 57 százalék, az online helyi média (helyi újságok, rádiók, kábeltévék internetes szolgáltatásai) tekintetében 51 százalék lát szükségesnek helyi fejlesztést. Ennél valamivel kevesebben, a lakosok harmada gondolja, hogy a helyi internetes szavazás, választás, valamint a vásárlás tekintetében is beruházásokra van szükség a jövőben.

Ön szerint az alábbi internetes szolgáltatások és lehetőségek terén szükség lenne további fejlesztésre az Ön lakóhelyén?

Az egyes társadalmi csoportok mentén jellemző, hogy a fiatalabbak és a magasabban kvalifikáltak az átlagnál nagyobb arányban érzik szükségességét az internetes szolgáltatások fejlesztésének a Régióban. Az is pontosan kimutatható, hogy míg a rendszeres Internet használók többsége mindegyik területen szükségesnek tartanak a helyi és regionális fejlesztéseket a hatékony információs társadalom kiépítése érdekében, addig az Internetet nem használók csupán az önkormányzati ügyek internetes fejlesztése és a mindennapi információtartalom gazdagítása kérdésében vannak hasonlóan egységes véleményen.

Ön szerint az alábbi internetes szolgáltatások és lehetőségek terén szükség lenne további fejlesztésre az Ön lakóhelyén?

Változó	Kategória	Önkormányzati ügyek intézése	Szélessávú kapcsolat	Mindennapi információ
Megye	Budapest	58	58	54
	Pest megye	63	61	61
Településtípus	Község	59	53	54
	Város	67	69	67
	Főváros	58	58	54
Agglomeráció	Főváros	58	58	54
	Agglomeráció	62	71	61
	Nem agglomeráció	65	44	62
Nem	Férfi	64	60	61
	Nő	56	60	53
Korcsoport	18-29 év	69	80	65
	30-44 év	62	58	57
	45-59 év	62	60	60
	60 év és idősebb	47	40	46
Iskolai végzettség	max. 8 általános	43	37	42
	Szakmunkás	58	52	57
	Érettségi	61	60	60
	Diploma	65	72	59

Változó	Kategória	On-line média	Banki ügyintézés	Internetes szavazás	Internetes vásárlás
Megye	Budapest	47	40	30	33
	Pest megye	56	50	40	29
Településtípus	Község	46	47	40	21
	Város	65	51	41	36
	Főváros	47	40	31	33
Agglomeráció	Főváros	47	40	31	33
	Agglomeráció	60	43	47	34
	Nem agglomeráció	49	61	29	22
Nem	Férfi	57	48	35	34
	Nő	45	41	34	30
Korcsoport	18-29 év	66	46	40	47
	30-44 év	52	46	37	33
	45-59 év	53	44	36	26
	60 év és idősebb	32	41	25	21
Iskolai végzettség	max. 8 általános	40	25	25	17
	Szakmunkás	53	50	36	27
	Érettségi	52	45	34	37
	Diploma	52	47	38	33

igen válaszok sorszázalékos aránya

7.3 Jogi környezet

a) A MITS által kiemelt jogharmonizáció¹⁰

A jogi környezet fogalmát kiterjesztve értelmezzük, beleértve a gazdaság önszabályozását és az állami szabályozást is. E két terület egyelőre nincs élesen elhatárolva. Az információs társadalom kereskedelmi dimenziója iránt elkötelezett jogpolitika eredményeként 1999 és 2002 között elfogadásra kerültek az elektronikus gazdaság fejlődése szempontjából nélkülözhetetlen alapok (adatvédelem, távollévők közötti szerződéses kapcsolatok és azok fogyasztóvédelmi kérdései, elektronikus fizetési eszközök, elektronikus aláírás, információs társadalmi szolgáltatások, az elektronikus pénzügyintézetek tevékenysége, szellemi tulajdon, elektronikus hírközlési szolgáltatások stb.).

A magyar jogközelítési folyamatot az EU-val kötött megállapodás mellett az egyéb nemzetközi egyezményekhez történő csatlakozásunk is meghatározza. E folyamatok a 2002-ben hivatalba lépett új kormány intézkedéseinek köszönhetően felgyorsultak, kiteljesedtek. Az informatikai és hírközlési tárgyú jogszabályok előkészítésében, koordinációjában és megalkotásában jelentős szerepet vállalt a Miniszterelnöki Hivatal, illetőleg a 2002 májusában az ágazati feladatok ellátására létrehozott Informatikai és Hírközlési Minisztérium.

A csatlakozásra való felkészülés jegyében 2003-ban még számos, információs társadalmi tárgyú és harmonizációs célú új törvény elfogadása történt meg. A leglényegesebbek:

- I., szerzői jogi törvény átfogó módosítása (a 2001/29/EK irányelvvel való összeegyeztethetőség megteremtése),
- II., az információs társadalmi szolgáltatásokról és az elektronikus kereskedelemről szóló törvény módosítása (a 2000/31/EK irányelvvel való teljes körű összeegyeztethetőség megteremtése, speciális adatvédelmi szabályokkal való kiegészítése),
- III., a digitális archiválás szabályairól rendelkező új miniszteri rendelet,
- IV., az egységes hírközlési törvény helyébe lépő, az elektronikus hírközlésről, illetőleg a postáról szóló törvények,
- V., a közigazgatási eljárások korszerűsítése és elektronizálása szempontjából a közigazgatási eljárás általános szabályairól szóló új törvény sorolható.
- VI., Módosult a közbeszerzések rendjéről szóló törvény, megjelent az elektronikus közbeszerzés szabályairól szóló kormányrendelet.

A hírközlés szabályozásával kapcsolatban kiemelendő a 2001. évi XL törvény a hírközlésről, amelynek megalkotásakor kiemelt szempont volt az EU azon közösségi vívmányainak átvétele, amelyek még hiányoztak a hazai szabályozásból. A törvényhez kapcsolódóan a versenypiac kialakítását célzó legsürgősebb kormány- és miniszteri rendeletek is elkészültek. Az eddig bevezetett intézkedések eredményei hozzájárultak a piacnyitáshoz, de a vezetékes infrastruktúrára épülő távközlési piacokon az igazi verseny létrejött, a monopoljelleg csökkenése lassú.

Az EU a 2003 júliusában életbe lépett új jogszabálysomaggal újraszabályozta a belső piac távközlését; hazánk az új Elektronikus Hírközlési Törvény megalkotásával eleget tett a jogharmonizáció követelményének. Az információs társadalom szabályozását tekintve megállapítható, hogy a vonatkozó EU-s joganyag egésze átvételre került, így további feladatként már csak a meglévő jogszabályi kereteknek – önszabályozás és állami reguláció útján – részletszabályokkal való kitöltése jelentkezik.

¹⁰ forrás: MITS anyaga, 2003

Ugyanakkor az is megállapítható, hogy az új, „elektronikus” szabályozási intézményrendszer teljes mértékben még nem alakult ki. A tudásalapú, elektronikus gazdaság hatékony és versenyképes működését akadályozó egyes (alsóbb szintű) jogszabályok részben még nem kerültek módosításra, illetőleg hiányoznak még új rendeletek, és az önszabályozó mechanizmusok eszköztára is további kiegészítésre szorul.

b) Az e-kereskedelem technológiai és jogi háttere

A ma alkalmazott e-kereskedelmi technológia lényegesen különbözik a digitális adatforgalom szabványosítása előtt használt információs és kommunikációs technológiától. Ezért aztán a belső folyamatoknak is meg kell változniuk ahhoz, hogy az elektronikus üzleti folyamatok hatékonyan működhessenek, az elektronikus üzletvitelnek az egész üzleti tevékenység integrális részének kell lennie. Az e-kereskedelem lehetőségeinek kihasználása igen erősen függ attól, hogy a KKV-k alkalmazottai mennyire ismerik az info-kommunikációs technológia lehetőségeit és használatát, s a potenciális vevők mennyire vannak otthon az Internet használatában.

Az elektronikus kereskedelem hatékonyságának korlátai tisztán technikai oldalról: a helyi távközlési infrastruktúra, ami meghatározza a kommunikáció során elérhető sáv szélességet, s az Internet hozzáférés költségei, ami sok potenciális vevőnél lényeges szempont lehet. A hálózat teljesítménye országról országra változik, s ez kritikusan befolyásolja például a szoftver letöltési időket, s így a szoftver kereskedők üzletét. Ma még a legtöbb európai országban elég drága és/vagy lassú az Internet elérés.

Sok szolgáltató kínál ma már keretet az elektronikus kereskedelem működtetéséhez. Egyre kevésbé lényeges a platform problémája, az elmúlt években a technikai haladás gyors volt, és mára kialakult egy sor jó technikai megoldás. Ma a fejlesztés hangsúlya elsősorban a tartalomra helyeződik át. Az elektronikus üzleti viselkedés illemtana, a működési szabályok, az elektronikus adatcsere módszerei, az elektronikus kereskedelemmel kapcsolatos jogi kérdések nemzetközileg érvényes rendezése azok a problémák, amik részben már megoldódtak, de még most folyik kidolgozásuk. Ezekkel a kérdésekkel minden szereplőnek tisztában kell lennie, beleértve az adminisztratív hatóságokat is. Az elektronikus kereskedelem határokat átlépő hatása megkívánja például az ÁFA visszatérítés kérdésének és a vámjognak a szabályozását.

Az Európai Unió belül és kívül zajló többéves vita után az EU 15 országának pénzügyminiszterei bevezették az ÁFÁ-t az elektronikus kereskedelemben az úgynevezett virtuális árukkal (szoftver, zene, és egyéb) végzett tranzakciókra. Az új direktíva bezárta azt a kiskaput, amit a fogyasztóknak történő közvetlen Internetes eladások jelentettek. Az előírás hatása nem túl jelentős, mert a virtuális áruk forgalmának 90 százaléka vállalkozások között zajlik, s ez az eddigiekben is az ÁFA törvény hatálya alá esett az EU-ban.

Míg az elektronikus kereskedelem egyértelműen új lehetőségeket kínál azzal, hogy alapvetően megváltoztatja a digitális termékek forgalmazási lehetőségeit, a fizikai mivoltukban megjelenő, kézzelfogható árukat még mindig el kell juttatni a vevőhöz, s az ehhez szükséges logisztika komoly terhet és esetleg akadályt jelenthet.

c) EU szabályzás az e-önkormányzatok tekintetében

Az e-önkormányzatok működése számos helyi intézkedés meghozatalát teszi szükségessé, azaz praktikusán a szervezeti és működési szabályzat módosítására van szükség valamennyi olyan ügyosztály esetében, amelyek érintettek valamely új e-megoldás bevezetésében.

Az informatikára vonatkozó szabályok meglétének vizsgálatában a következő szabályzatok felülvizsgálatát kell elvégezni a Polgármesteri Hivatalokban:

- ISO 9001 Minőségirányítási rendszer
- Informatikai Biztonsági Szabályzat
- Közzszolgálati adatvédelmi szabályzat
- Elektronikus levelezés használat szabályozása
- Egyes számítógépekhez való hozzáférés rendje
- Egyes alkalmazásokhoz való hozzáférés rendje
- Etikai Kódex a honlap használatára
- Kommunikációs stratégia

7.4 Médiumok: Az információ, kultúra, regionális és helyi értékek közvetítő eszközei

Ebben a fejezetben bemutatjuk, hogy a Régió mely területein, és milyen formában működnek az ún. társadalmi információhordozó eszközök.

a) Újság

Jellemzően szinte minden településnek – még a legkisebbeknek is - van időközönként megjelenő helyi újságja. Általában a helyi történéseket, az önkormányzat intézkedéseinek hátterét, egyéb érdekességeket, eseményeket közvetít a lakosság felé. Általánosságban elmondható, hogy a helyi újságok információi szinte kivétel nélkül az adott település lokális történéseire korlátozódnak. Kistérségi vagy regionális szintű információ megosztása csak abban az esetben történik, ha az ott élők életét a hozzá kapcsolódó történés közvetlenül érintette. Akkor is leginkább beszámoló jellegű információ jut el a célcsoportokhoz.

b) Televízió:

A Régióban működő televíziók jellemzően önkormányzatok által fenntartott helyi televíziók, melyeknek sugárzási körzete az alapító önkormányzat közigazgatási területére és közvetlen környékére terjed ki. Ezek a televíziók az önkormányzati támogatás mellett csekély reklámbevételeikből tartják el magukat. Piaci bevételeik azonban relatíve alacsonyak a kis sugárzási körzet által korlátozott nézőszám miatt.

Több kisebb televízió, és erre a profilra létrejött gazdasági társaságok is próbálkoztak már kistérségi és regionális televízió létrehozásával, ám ez a mai napig nem teljesült. A Régió ugyanis jeltovábbítási infrastruktúrájában még nem elég fejlett ahhoz, hogy az adott televíziók a kistérségi vagy regionális szinthez megfelelő méretű nézőközönséget szerezzenek. Mivel a Régió viszonylag nagy területen helyezkedik el, ezért pusztán a televíziózás által hozott alacsony „megtérülés” jelenleg nem ösztönzi a befektetőket arra, hogy létrehozzák a kistérségi vagy régiós működéshez szükséges infrastruktúrát.

Helyi sugárzású televízióadók a Régióban

Műsor neve	Sugárzás helye
Alfa TV	Bp
Csepp TV	Bp
Fót Városi TV	Fót
Elektro-Szignál Városi TV	Vác
Ráckeve Városi TV (Kör TV)	Ráckeve
Százhalombatta Városi TV	Százhalombatta/Érd
Fix TV	Bp
Főnix TV	Bp

(forrás:ORTT, 2004)

c) Rádió

A helyi rádiók jelentősége szintén a helyi hírek és aktualitások közzétételében rejlik. Van köztük önkormányzat által támogatott, mások piaci alapon működő rádiók, és van művészeti egyesület által létrehozott és üzemeltetett rádió is. A műsoridők tekintetében általában nem töltik ki a napi 24 órás műsoridő lehetőséget. Üzemelési költségeik és bevételeik az országos rádiókhoz hasonlítva csekélyek. Sugárzási körzetük korlátozott, és általában a működési terület településére és annak környékére terjed ki.

Helyi sugárzású rádióadók a régióban

Műsor neve	Sugárzás helye
Madách Rádió	Vác
Junior Rádió	Érd/Százhalombatta
Rádió egy-száz	Százhalombatta
Cool FM	Bp
Szó-Tér Rádió	Bp
Első Pesti Egyetemi Rádió	Bp
ZsebRádió	Halásztelek
Rádió Extrém	Érd
Info Rádió	Bp
Juventus Rádió	Bp
Radio Cafe	Bp
Fiksz Rádió	Bp
Rádió 1	Bp
Roxy Rádió	Bp
Klub Rádió	Bp
Rádió DEEJAY	Bp
Sztár Rádió	Bp
Rádió C	Bp
Gazdasági Rádió	Bp
Rádió 17	Bp
Tilos	Bp
BBC-RFI	Bp
Budapest Rádió	Bp

(forrás:ORTT, 2004)

8. Informatikai infrastruktúra

8.1 A Közép-magyarországi régió „információs lábnyoma”

Kiss Csaba¹¹ (Váti Kht) munkája alapján elkészült a magyar régiók információs társadalmi szerkezete az INEXSK módszer alapján. A szerző a régiókat 8 mutató alapján vizsgálta meg. A mutató szett kialakításánál a régiós szinten hozzáférhető, és az IT szempontjából releváns mutatókat igyekeztek figyelembe venni. A felhasznált mutatók köre:

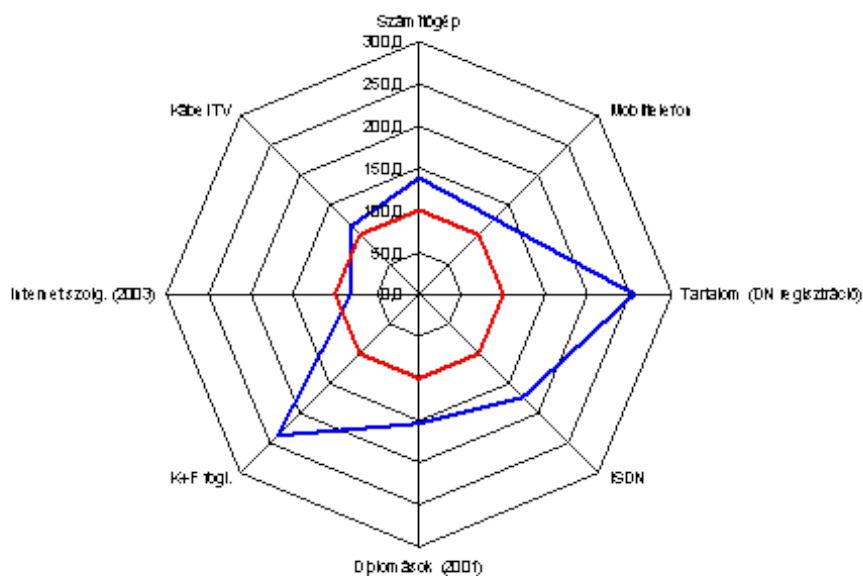
- 100 háztartásra jutó személyi számítógépek (db)
- 100 háztartásra jutó mobiltelefonok (db)
- 100 főre jutó Domain név regisztrációk (db)
- 100 telefonszámlára jutó ISDN vonalak (db)
- Felsőfokú végzettségűek aránya a 25-x év közöttiek között (2001)
- K+F foglalkozásúak teljes munkaidőre átszámított létszáma 1000 lakosra
- 100 főre jutó Internet-szolgáltatók száma (2003)
- 100 lakásra jutó kábeltelevízió hálózatba kötött lakások aránya

A vizsgálatnál azonos időpontra (2002) nem minden adat állt a rendelkezésre. A népességen belüli felsőfokú végzettségűek aránya csak a 2001-es KSH Népszámlálásból volt hozzáférhető, míg az Internet szolgáltatók számát 2003-as adatok alapján lehetett figyelembe venni. A diagrammok jól érzékeltetik a régiók között fennálló strukturális különbségeket. A Közép-magyarországi régió, és még inkább Budapest jelentősen kiemelkedik az átlagból minden vizsgált mutató esetében. A szerző megállapítása szerint a többi régiónál a tényezők fejlettsége eltérő képet mutat, bár az látszik, hogy döntően a „lábnyom” infrastrukturális része a fejlettebb, míg a „soft” tényezők (K+F, végzettség, tartalomszolgáltatás) fejletlenebb.

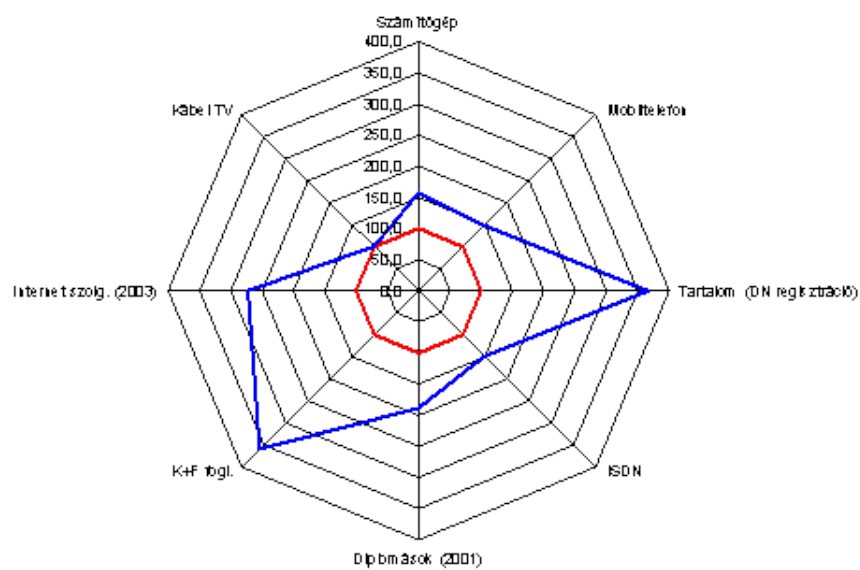
Az elemzés tapasztalata, hogy az információs társadalmi tényezők egyik régióban sem kiegyensúlyozottan fejlettek, sokszor a régiók egyedi adottságai is befolyásolják a tényezők dinamikáját. Pl. jellemző, hogy a nagy egyetemi központokkal rendelkező régiók (Észak-Alföld, Dél-Alföld) pl. relatíve erősek a K+F-ben, viszont a működő tőke célterületeken (Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl) olyan infrastrukturális mutatók kiemelkedők, mint a kábeltelevízió és személyi számítógép ellátottság.

¹¹ Kiss Csaba: Az információs társadalom mérésének, vizsgálatának nehézségei. A magyar régiók „információs lábnyoma” forrás: <http://www.otk.hu/cd04/2szek/Kiss%20Csaba.htm#top>

Közép-Magyarország IT lábnyoma

Budapest IT lábnyoma

forrás: Kiss Csaba: Az információs társadalom mérésének, vizsgálatának nehézségei. A magyar régiók információs lábnyoma. <http://www.otk.hu/cd04/2szek/Kiss%20Csaba.htm#top>

8.2 Hálózati infrastruktúra

a) Telefon ellátottság, távközlés

A távközlési piac jogszabályi liberalizációja eddig még nem hozott átütő eredményt. A versenyhelyzet – különösen a klasszikus szolgáltatások terén – nem kényszerítette még ki a szolgáltatások árának lényeges csökkenését, illetve a tényleges kínálati piac kialakulását.

A fejlett információs társadalomra jellemző felhasználói szokások kialakulásának, elterjedésének gátja a magán-, illetve gazdasági szféra széles körei számára elérhető és megfizethető szélessávú szolgáltatások hiánya.

A WIP adatai alapján 2003-ban Magyarországon a háztartások nem egészen háromnegyede rendelkezett vezetékes telefonnal. Az ország területén azonban nem egyenletes a telefon-ellátottság: a legnagyobb arányban (82%) a Közép-magyarországi régióban található vezetékes telefonnal rendelkező háztartások. KSH számításai szerint az ezer lakosra jutó telefonfővonalak száma a Régióban sokkal magasabb, mint az országos átlag, Budapesten 599, Pest megyében 342. A régiós átlag pontosan 500 vonal/ezer lakos. Ebből lakásfővonal 81 százalék a fővárosban és 89 százalék Pest megyében. A közületi vonalak aránya Budapesten kétszer annyi, mint a Régió többi részén, míg a fővárosban 16,8, addig Pest megyében 8,5 százalék. Az ISDN csatornák elterjedtsége is sokkal nagyobb a fővárosban (27 százalék), mint a megyében (11 százalék).

Távközlés adatai területi egységenként, 2003

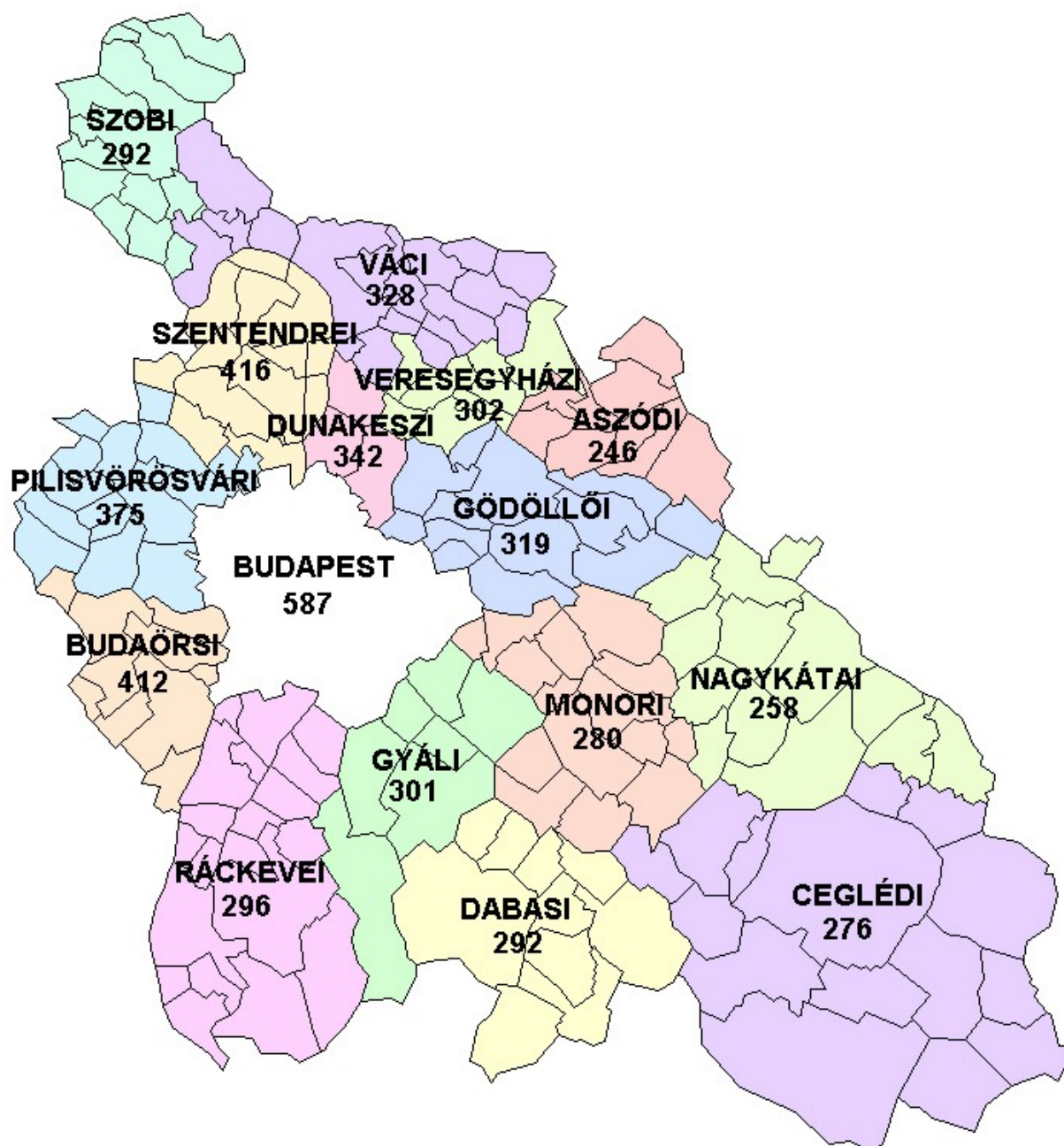
	Budapest	Pest megye	Közép-Magyarország
Fővonalak száma	1 000 967	364 502	1 365 469
Ebből - lakásfővonal	618 329	278 533	896 862
- közületi	117 735	24 133	141 868
- nyilvános	10 221	2 768	12 989
- ISDN csatorna	252 514	56 796	309 310
Ezer lakosra jutó vonalak száma	587	324	483
Kábeltelevíziós hálózatba kapcsolat lakások száma	518 760	136 177	654 937
Kábeltelevíziós hálózatba kapcsolat lakások száma 1000 lakosra	621	333	527

Forrás: KSH Statisztikai évkönyv, 2003

Pest megyére rendkívül jellemző a szétagoltság, és a különböző kistérségek eltérő fejlettsége, amit a főváros beékelődése talán még jobban fokoz. Ez a tagoltság a telefonos ellátottságban is jelentkezik. A kistérségek telefon ellátottsága 65% és 95%-os területi lefedettség között mozog. A telefonszolgáltatók száma is kistérségenként megosztott. Például a Dél-Budakörnyéki kistérség kilenc településén a MATÁV a mai napig egyeduralkodónak nevezhető, míg más térségben 4 szolgáltató is jelen van egyszerre.

A mobiltelefonok térnyerése következtében a vezetékes telefonnal ellátott háztartások aránya csökkenő tendenciát mutat országosan (régióként 2-6 százalékpont közötti csökkenés figyelhető meg 2002-2003 között), azonban Közép-Magyarországra ez nem igaz, itt stagnál a vezetékes telefonnal ellátott háztartások száma.

1000 lakosra jutó távbeszélő fővonalak száma kistérségenként
a Közép-magyarországi régióban, 2003

Forrás: KSH

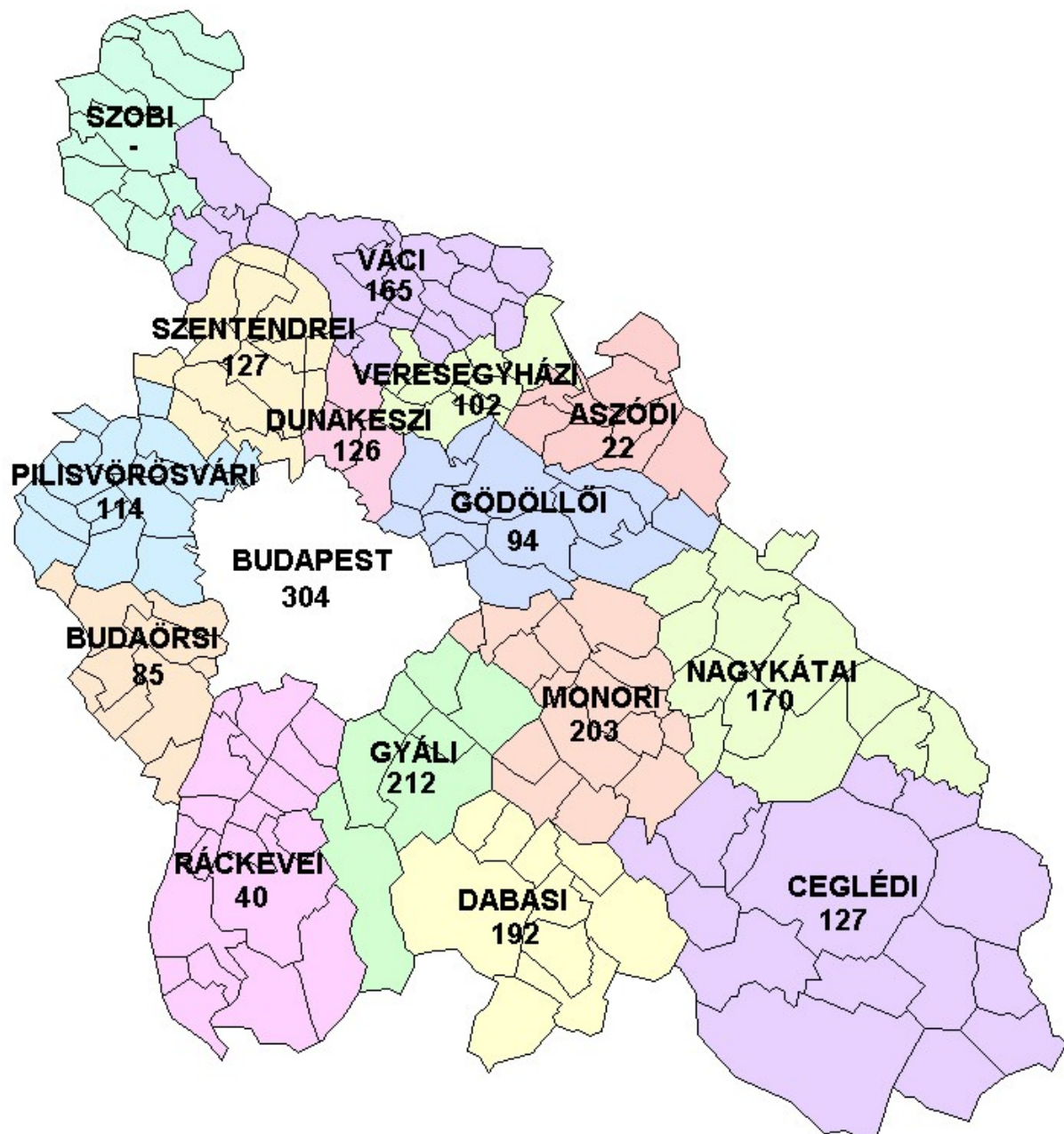
c) KábelTV ellátottság

A Régióra szintén a sokszínűség jellemző a kábeltelevíziózás területén is. Az északi területeken több olyan kistérség is van, ahol szinte egy településen sincs kábeltelevíziós

ellátás. Budapest jelentős területe, valamint a Dél-Budakörnyéki kistérség azonban szinte teljes ellátottsággal rendelkezik.

Elmondható még a csepeli térségre és a kisebb településekre jellemzően, hogy a kábelszolgáltatók szinte településenként változóak. Van olyan kistérség is, ahol szinte minden településen más és más szolgáltató látja el ezt a feladatot.

**1000 lakosra jutó
kábeltelevíziós hálózatba kapcsolt lakások száma
kistérségenként a Közép-magyarországi régióban, 2003**

Forrás: KSH

d) Hálózat ellátottság

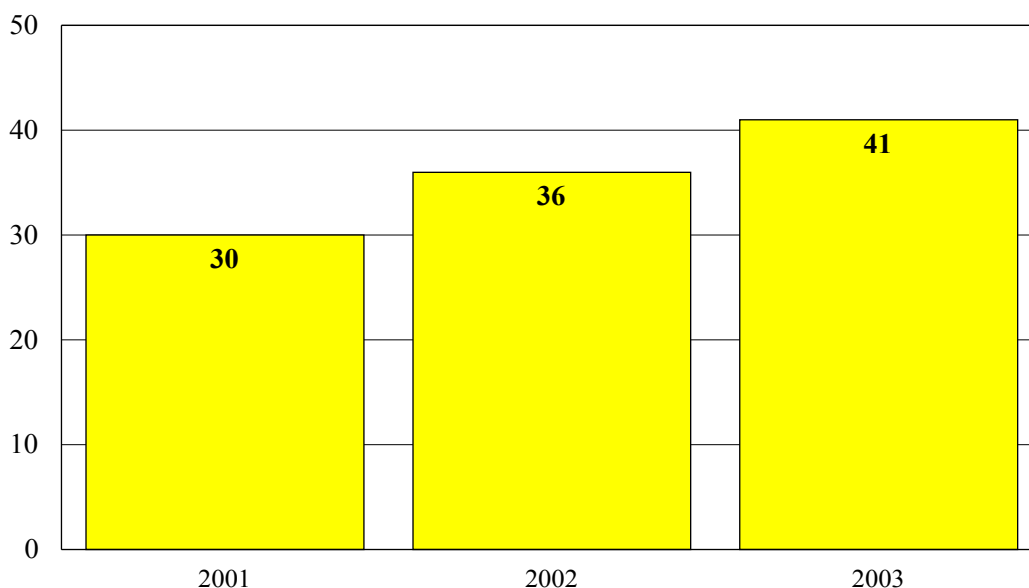
Azon kistérségek és területek, melyek nagyobb figyelmet fordítanak az informatika területére és átlagosan jobb gazdasági és anyagi helyzetben vannak, jellemzően jobban el vannak látva hálózati kapcsolatokkal is. A kapcsolatok minősége szintén vegyes, településenként, sőt néha településeken belül is változó: UTP, BNC, IrDA, bérelt vonali kapcsolat, rádióhullám, optikai kábel.

e) Internethasználat

E-mail és Internet szolgáltatás előfizetése az egész Régióban, szinte bármely területen lehetséges. Ma már a mobilszolgáltatók is alacsony tarifával kínálnak e-mail és Internet hozzáférést és azokkal kapcsolatos szolgáltatásokat.

A WIP 2003 elemzés régiós területi szintű másodelemzésével megállapítható, hogy a személyi számítógéppel való ellátottság mértéke régióként jelentős különbségeket mutat. A Közép-magyarországi régióban a legmagasabb (41%), és a számítógéppel rendelkező háztartások aránya átlagon felüli a Nyugat- és Közép-Dunántúlon (35-36%) is, míg a legkisebb arányban (23-24%) az alföldi háztartásokban található számítógép. A bővülés dinamikáját illetően szintén élen járnak a közép- és nyugat-dunántúli régiók, míg az Alföldön és Észak-Magyarországon nagyjából az országos átlagnak megfelelő mértékű bővülést figyelhetünk meg. A Dél-Dunántúlon és a Közép-magyarországi régióban azonban az átlagosnál kevésbé növekszik a háztartásokon belül a számítógéppel rendelkezők aránya.

A háztartások számítógéppel való ellátottsága Közép-Magyarországon (%)

forrás: WIP 2003, ITTK-TÁRKI

8.3 A központi államigazgatási intézmények info-kommunikációs infrastruktúrája a Régióban

A központi államigazgatási intézmények informatikai létszámát tekintve, az alkalmazásban állók 60 százaléka alkalmaz számítógépet munkája során, függetlenül attól, hogy Budapestről vagy Pest Megyéről van-e szó, ugyanakkor a tárgyévi információs célú beruházás tekintetében már jelentős elérés van. Míg a fővárosi központi igazgatásban az egy alkalmazottra jutó évi információs célú beruházás összege 490 ezer forint, addig Pest Megyében ez az összeg csak 43 ezer forint. Ugyanez az aránytalanság figyelhető meg az elérhető számítógépek és irodatechnikai eszközök tekintetében.

A központi államigazgatási intézmények informatikai létszáma és információs célú beruházása területi egységenként, 2001

	Budapest	Pest megye	Közép-Magyarország
Alkalmazásban állók száma a központi államigazgatási intézményekben	82 451	4 145	86 596
Ebből számítógépet alkalmazók száma	49 279	2 454	51 733
Arány	59,7 %	59,2 %	59,7 %
Tárgyévi információs célú beruházás összesen (millió HUF)	44 277	176	44 453
Tárgyévben üzembe helyezett információs célú beruházás összesen (millió HUF)	40 393	171	40 564
Egy alkalmazottra jutó tárgyévi információs célú beruházás (ezer HUF)	489,9	42,5	468,4

Forrás: KSH Statisztikai évkönyv, 2001

A központi államigazgatási intézmények informatikai eszközállománya területi egységenként (db), 2001

	Budapest	Pest megye	Közép-Magyarország
Számítógép	75 420	2 760	78 180
Irodatechnikai eszköz	32 635	1 508	34 143
Képtechnikai eszköz	10 655	414	11 069
Átviteltechnikai eszköz	161 058	8 116	169 174
Nyomdai eszköz	251	–	251
Biztonságtechnikai eszköz	5 472	158	5 630
Egy alkalmazottra jutó számítógépek száma (ezer HUF)	0,91	0,66	90,2

Forrás: KSH Statisztikai évkönyv, 2001

8.4 Kistérségi együttműködések

A kistérségi menedzserek, megbízottak körében végzett kutatásból (Echo Survey 2004) kiderült, hogy az együttműködések száma és színvonala minimálisnak mondható. A Régióban dolgozó kistérségi menedzserek, megbízottak közül tizenegyen jeleztek vissza megkereséseinkre, és a kilenc kistérség közül egyben (Ceglédi) található szorosabb együttműködés az önkormányzati és a civil szféra között. Az Albertirsai és a Ceglédi teleházakat civil szervezetek működtetik a helyi önkormányzatok támogatásával. Több kistérségben nem léteznek ilyenfajta együttműködések, azonban megvannak azok a

potenciális szervezetek, amelyek nyitottak az új, innovatív kezdeményezések iránt, és érzik is az igényt helyi szinten az információs társadalom fejlesztése területén.

Kistérségi szinten az elmúlt öt évben 1-2 pályázat került beadásra helyi regionális informatikai fejlesztés témakörében (Dél-Budakörnyéki, Dabasi, Ceglédi, Ráckevei, Váci kistérségben,), azonban csak kettő valósult meg. A Ceglédi kistérségben egy helyzetfelmérés készült az önkormányzatok informatikai hátteréről, és javaslatot tettek egy kistérségi informatikai hálózat kialakítására. A Dél-Budakörnyéki kistérségben egy informatikai oktatási-képzési pályázat valósult meg, melynek keretében 7 önkormányzati intézmény munkatársai végeztek el ECDL tanfolyamot, illetve a projekt keretében készült el egy kistérségi információs honlap.

Kíváncsiak voltunk, hogy kistérségenként hány kábeltelevízió szolgáltató, illetve internetezési hely van, a kapott válaszokat az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Kistérség ¹²	Kábeltelevízió szolgáltató	eMagyarország pont	Teleház	Internetkávészó
Dél-Budakörnyéki	3	5	5	2
Dabasi	1	30	5	0
Ceglédi	5	6	3	3
Dunakeszi	2	1	2	3
Gödöllői	1	1	0	0
Pilis-medencei	4	11	3	nincs válasz
Ráckevei	3	nincs válasz	nincs válasz	nincs válasz
Felső-Galgamenti	0	2	0	0
Budapesti	nincs válasz	nincs válasz	nincs válasz	nincs válasz
Váci	6	11	3	5
Veresegyházi	2	nincs válasz	0	2

A kistérségi menedzserek, megbízottak szerint az önkormányzatok nagy része csak kismértékben van tisztában az informatikai eszközök által nyújtott lehetőségekkel, és ennek megfelelően csak kis részben használják ki ezeket.

Az önkormányzatok a kistérségi menedzserek, megbízottak tapasztalatai alapján az Internetet leggyakrabban, napi szinten e-mail küldésre használják, heti gyakorisággal használják információgyűjtésre, programok letöltésére. Saját honlapok frissítésére, közlemények közzétételére, illetve elektronikus ügyintézésre havonta vagy annál ritkábban használják az Internetet.

A kistérségi együttműködésekben a közös informatikai fejlesztések tartalmára célszerű a megszületett, vagy ezután létrejövő többcélú társulási megállapodásokban kitérni. Ezen belül az önkormányzatok megállapodhatnak olyan rendszerek kifejlesztésében, melyeknek fő alkotóelemei lehetnek:

- 1., Térségi adatbázis kialakítása, karbantartása, működtetése az ágazati szakmai programok és tervek programozási, tervezési feladatainak ellátásához
- 2., Társulási tájékoztatási és ágazati információs rendszer működtetése
- 3., Szolgáltatások nyújtása a települési önkormányzatok képviselő-testülete számára
- 4., E-demokrácia biztosítása a tájékoztatási rendszer keretében a társulás alapidokumentumainak, társulási előterjesztések, ülési jegyzőkönyvek, döntések, valamint egyéb közérdekű adatok – költségvetés, beszámoló – elérésének biztosításával. A kistérségek Szervezeti és Működési Szabályzataiban célszerű

¹² A kistérségek magukba foglalják a statisztikai kistérségeket, a többcélú, illetve a területfejlesztési önkormányzati társulásokat.

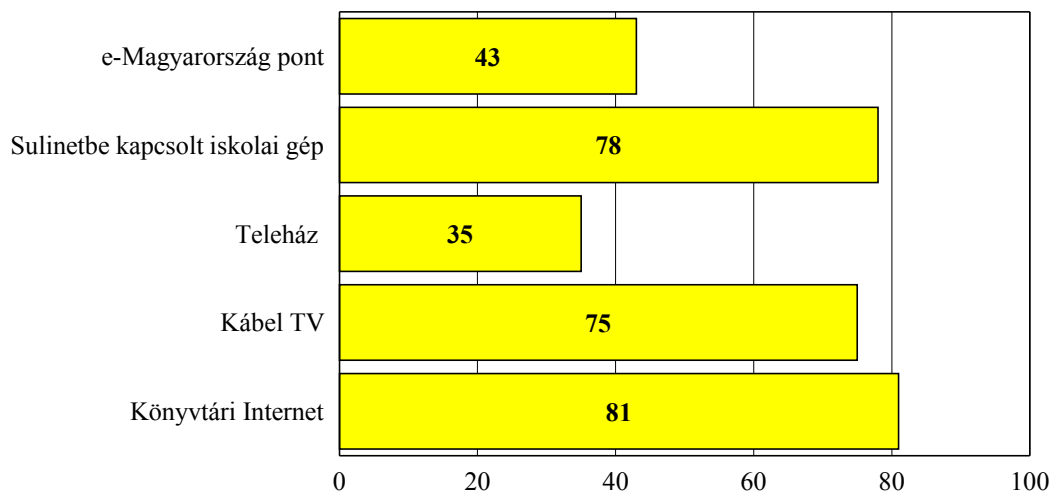
kitérni az e-demokrácia biztosításához szükséges intézkedések konkrét szabályozására.

8.5 Önkormányzati info-kommunikációs infrastruktúra

A vizsgált önkormányzatok informatikusainak ismeretei alapján a Régió településeinek döntő többségében (81 százalékban) van könyvtári Internet lehetőség, a települések 78 százalékán elérhető iskolai Sulinetes gép is. Arról, hogy a településükön, vagy a település közelében Teleház működne az önkormányzati informatikusok egyharmada tud.

A kormány által meghirdetett e-Magyarország pontok is nyilvános Internet hozzáférési pontok, melynek célja, hogy mindazok hozzáférjenek az Interneten közzétett információkhoz, akiknek nincsen otthoni (vagy munkahelyi, iskolai) hozzáférésük. Az e-Magyarország pontokon elérhetővé válnak az Európai Unióval, az EU pályázataival kapcsolatos olyan információk, melyek köre bővebb az Interneten általában elérhető adatok körénél. Ezen pontok egységes minimális szolgáltatása: meghatározott időben rendelkezésre álló, önköltséges áron biztosított Internet hozzáférés, regisztrált látogatók számára freemail címen keresztül történő levelezés lehetőségének biztosítása, az IHM által biztosított anyagokhoz (egységes e-Magyarország információs nyitólap, EU információs adatbázis, ECDL tananyag, stb.) történő hozzáférés. Az e-Magyarország pontok ezen kívül, lehetőségeik és a felmerülő igények alapján egyéb, piaci áras szolgáltatásokat is nyújthatnak. Ilyen pontok létéről az önkormányzati informatikusok 43 százaléka tud településükön. Fontos területi eltérés, hogy az agglomerációs települések jobban ellátottak Internet elérési pontokkal, mint a nem agglomerációs Pest megyei települések.

Az internetelérési pontokkal rendelkező települések aránya az önkormányzatok tudomása alapján

igen válaszok százalékos megoszlása

Az önkormányzatok és a polgármesteri hivatalok IKT eszközeiről részletesen is kérdeztük az informatikai munkakörben dolgozó munkatársakat. Ez alapján kiderült, hogy a Régióban az önkormányzatok 65 százaléka nyújt elektronikus úton tájékoztatást (az esetek legnagyobb részében ez nem más, mint a honlap) de csupán 24 százalékuk nyilatkozott úgy,

hogyan van a hivatalnak vagy valamely intézményének olyan szolgáltatása, amely számítógépes hálózaton keresztül (is) megrendelhető vagy igénybe vehető.

Arra a kérdésre, hogy van-e olyan tagintézmény, kihelyezett intézménye a polgármesteri hivatalnak, ahol nem érhető el az Internet az önkormányzatok közel fele válaszolt igennel, s az intézmények közötti számítógépes hálózatról mindössze 16 százalékuk tudott beszámolni. Rendszeres informatikai továbbképzés csupán a polgármesteri hivatalok harmadában van.

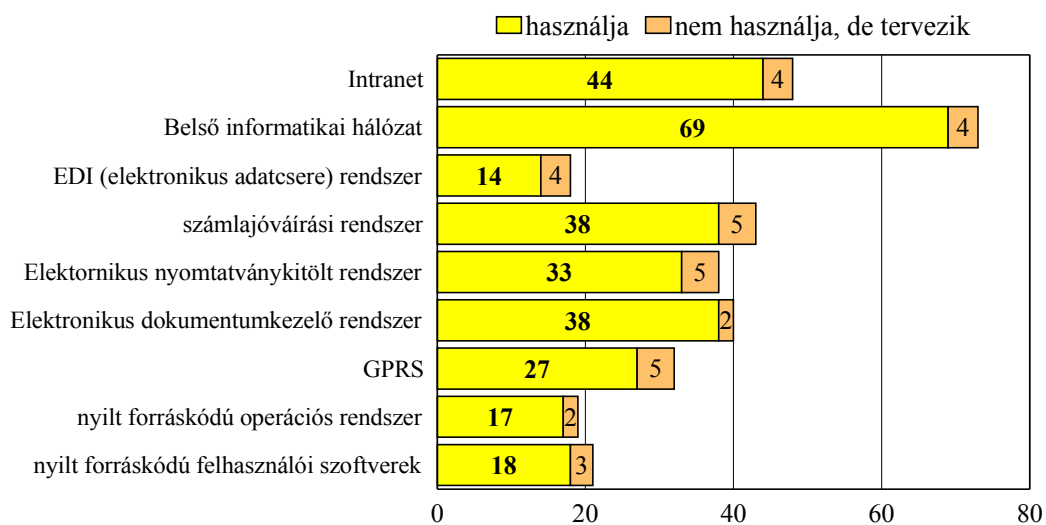
Jelentősebb informatikai beruházások, fejlesztések idén a vizsgált hivatalok 55 százalékában volt, s minden második polgármesteri hivatal jövőre is tervez valamilyen jelentősebb IKT beruházást. Ha a kapott válaszokat területi szempont alapján elemezzük, akkor éles határ húzódik a felkészültebb agglomerációs települések és a gyengébben felszerelt nem agglomerációs települések hivatalai között.

A polgármesteri hivatalok IKT helyzete a Közép-magyarországi régióban

	Agglomerációs település	Nem agglomerációs település
Nyújt-e az önkormányzat elektronikus úton tájékoztatást?	88	46
Önkormányzati intézmények között van számítógépes hálózat?	27	5
Van-e olyan tagintézmény, kihelyezett intézmény, ahol nem elérhető az Internet?	43	48
Van-e rendszeres informatikai továbbképzés az önkormányzati dolgozóknak?	38	29
Van-e az intézménynek olyan szolgáltatása, amely számítógépes hálózaton keresztül (is), megrendelhető/ igénybe vehető?	34	15
Történt-e jelentősebb informatikai fejlesztés/beruházás idén a polgármesteri hivatalban vagy az önkormányzati intézményeknél?	59	52
Terveznek-e jövőre jelentősebb informatikai fejlesztést/beruházást a polgármesteri hivatalban vagy az önkormányzati intézményeknél?	65	36

Igen válaszok aránya

A Régió önkormányzatainál használt informatikai rendszerek

százalékos arány

A Régió önkormányzatainak 69 százalékában segíti belső informatikai hálózat a hatékony munkavégzést, 44 százalékuk valamilyen intranetes megoldást is alkalmaz. Nyílt forráskódú operációs rendszereket a vizsgált hivatalok 17, nyílt forráskódú felhasználói programokat pedig 18 százaléka használ. Leginkább az agglomerációs központokban népszerűek a nyílt forráskódú szoftverek.

Elektronikus nyomtatványkitöltő, dokumentumkezelő, illetve számlajóváíró rendszereket a hivatalok 33-39 százaléka használ jelenleg, és mindössze kb. 5 százalékuk tervezi bevezetni a jövőben.

A Régió önkormányzatainál használt informatikai rendszerek

	Agglomerációs település	Nem agglomerációs település
Intranet	50	38
Belső informatikai hálózat	87	54
EDI (elektronikus adatscere) rendszer	20	9
Számlajóváírási rendszer	40	36
Elektronikus nyomtatványkitöltő rendszer	30	36
Elektronikus dokumentumkezelő rendszer	46	32
GPR	41	15
Nyílt forráskódú operációs rendszer	34	2
Nyílt forráskódú felhasználói szoftverek	25	12

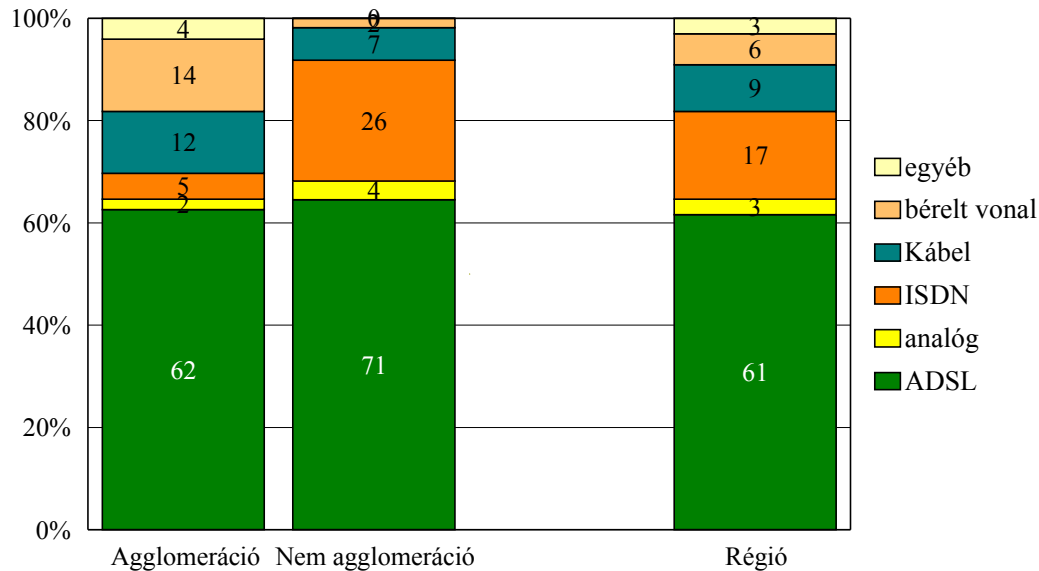
Igen válaszok aránya

	Kerület	Város	Község
A helyi számítógépek átlagos száma (db)	207	78	14
Ebből átlagosan helyi hálózatba kötve (db)	197	70	10
Szélessávú Internettel ellátott számítógépek átlagos száma a polgármesteri hivatalban	159	39	11
A munkatársak kb. hány százaléka dolgozik számítógéppel?	83	89	93
A munkatársak hány százaléka használ Internetet?	65	50	53
A munkatársak hány százaléka rendelkezik saját e-mail címmel?	71	44	25
Felsőfokú képesítéssel rendelkező informatikai munkatársak átlagos száma	3	1	1
Középfokú képesítéssel rendelkező informatikai munkatársak átlagos száma	1	3	1
Átlagosan hány naponta frissítik az intézmény honlapját? (nap)	5	6	19

A kerületi hivatalokban használt helyi számítógépek 95 százaléka hálózatba van kötve és 77 százalékuk szélessávú Internet is el van látva. A Pest megyei városi polgármesteri hivatalokban a hálózatba kötött gépek aránya 90 százalék, de szélessávú Internet már csak minden második gépen van. A községek esetében még rosszabb a helyzet mindössze 71 százalékuk működik hálózatban, igaz a szélessávú Internet kapcsolat 78 százalékuknál elérhető. A humán erőforrás tekintetében is vannak eltérések a fővárosban a felsőfokú képesítéssel rendelkező informatikai munkatársak átlagos száma három, ezzel szemben a Pest megyei települési önkormányzatoknál ez maximum egy fő.

Az önkormányzatok többsége ADSL vagy másfajta szélessávú kapcsolatot használ, de a periférikus helyzetű nem agglomerációs településeken kevésbé gyors ISDN kapcsolat is aktívan használt kapcsolódási mód.

Milyen fajta internetes kapcsolattal rendelkezik az önkormányzat?

Az informatikai biztonság kérdése a Régió polgármesteri hivatalainak többségében megoldott: a vírusok ellen szinte mindenütt védekeznek valamilyen módon, az intézmények 78 százaléka készít biztonsági másolatokat adatairól, és háromnegyedüknél található tűzfal. Biztonságos szerver már csak 47, titkosítási eljárás 29, kéretlen reklámlevelek (spam) szűrése 27 százalékuknál működik. Digitális aláírás használatára az államigazgatási intézmények mindössze egyötödében van egyelőre lehetőség. Összegezve az általunk vizsgált nyolcféle elektronikus biztonságtechnikai eljárásokat és eszközöket, az önkormányzatoknál átlagosan háromféle fordul elő. A fővárosi kerületeknél sokkal többet törődnek a biztonsággal, mint a városokban vagy a megye községeiben.

A települési önkormányzatok az IKT eszközöket elsősorban az irodai munkavégzés céljaira használják, ezt követi a nyilvántartások készítése az adatfeldolgozási feladatok. A hivatalok egyelőre nem igen használják ezeket az eszközöket oktatási, logisztikai, elektronikusan támogatott közbeszerzési, valamint vezetői döntéstámogatási rendszerek működtetésének céljaira.

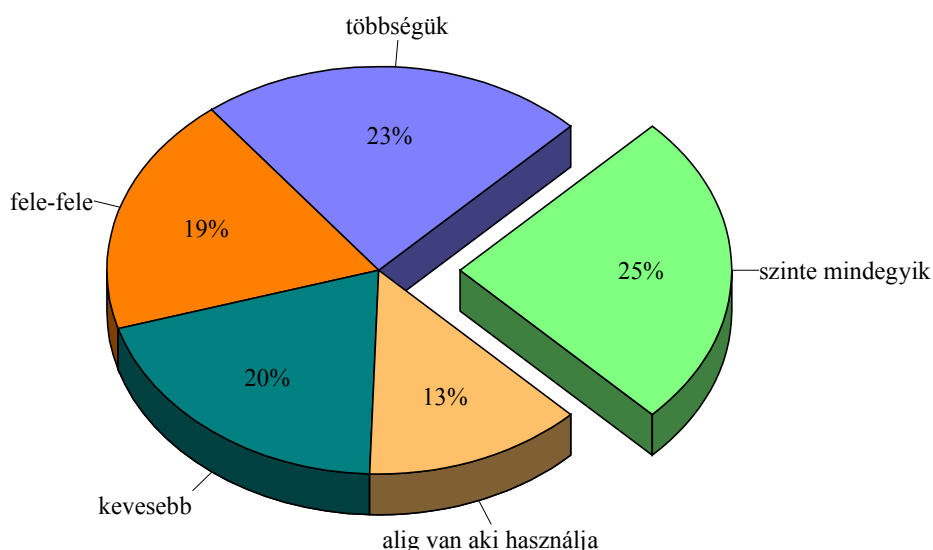
Az info-kommunikációs eszközök használatának célja

	Kerület	Város	Község
Adatfeldolgozás	82	52	58
Nyilvántartás	29	66	63
Logisztika	86	18	26
Irodai munkavégzés	68	68	79
Kommunikáció	50	52	57

Oktatás	43	25	33
Elektronikusan támogatott közbeszerzés	39	20	23
Vezetői döntéstámogató rendszer	82	30	18

pontszám százfokú skálán

Az önkormányzati tisztségviselők tapasztalatai szerint használják az Internetet?

8.6 A civil szféra info-kommunikációs infrastruktúrája

A technikai erőforrások tekintetében a Régió civil szervezeteiről (Echo Survey, 2001) elmondható, hogy komoly hiányosságok vannak, a szervezetek többségének tulajdonában a tízféle technikai eszköz közül egyetlen egy sincsen. A legkevesebb szervezet videokamerával rendelkezik (11 szervezet), míg a legtöbben – de még így is bőven a kisebbség, 39 szervezet – a számítógép segítségét vehetik igénybe a munkájukhoz. A következő táblázat az egyes eszközök elterjedtségét mutatja és az adott eszközzel nem rendelkező szervezetek százalékos arányával.

Civil szervezetek IKT eszközökkel való ellátottsága (2001)

	átlag az összes vizsgált szervezetet nézve (db)	összesen a vizsgált szervezeteknél (db)	az eszközzel nem rendelkező szervezetek aránya (%)
számítógép	0,9	106	69
nyomtató	0,5	58	73
telefon fővonal	0,4	44	79
fénymásoló	0,3	36	80
mobiltelefon	0,3	36	82
faxkészülék	0,2	29	82
színes televízió	0,2	32	85

videomagnó	0,2	29	84
cégautó	0,1	20	90
videokamera	0,1	14	91

Forrás: Echo Survey, 2001

Bár relatíve a számítógépek elterjedtsége a legnagyobb a technikai eszközök közül, ez még nem jár feltétlenül együtt az Internet adta lehetőségek kihasználásával is. A vizsgált szervezeteknek kevesebb, mint fele használta 2001-ben az Internetet több-kevesebb rendszerességgel, a naponta használók aránya mindössze 19 százalék.

Azok a szervezetek, amelyek használják az Internetet, legnagyobb részt saját vagy más szervezet előfizetését használják (37-37 százalék arányban). Magánszemélyek előfizetését mindössze minden ötödik szervezet használja.

8.7 Lakossági IKT eszközhasználat

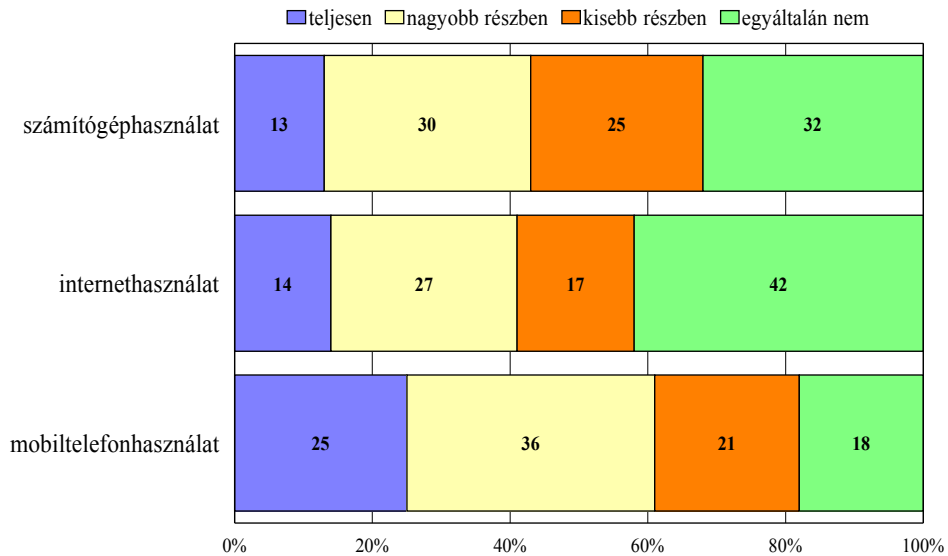
Az info-kommunikációs eszközök használata területén fontos szempont, hogy a felhasználók milyen tudással és biztonságérzettel használják ezeket az eszközöket. A kutatás során a megkérdezetteknek osztályozniuk kellett, hogy a számítógép, az Internet és a mobiltelefonok használata területén mennyire tartják önmagukat felkészültnek. A három eszköz közül a válaszadók sokkal biztosabban használják a mobiltelefonokat, mint a számítógépet, illetve az Internetet. Egynegyedük mondta azt, hogy teljesen felkészültnek érzi magát, 36 százalékuk nagyrészt biztosan kezeli a mobiltelefonokat, a válaszadók egyötöde mondta, hogy kisebb részben, 18 százalék pedig egyáltalán nem érzi magát felkészültnek ezek használatára.

A számítógép- és az Internet használat területén való magabiztosság némileg hasonlóságot mutat egymással, a nagyobb felkészültséggel rendelkezők szinte ugyanolyan arányban találhatók meg a válaszadók között, azonban az Internetet illetően több mint tíz százalékkal többen vallották, hogy egyáltalán nem tartják magukat felkészültnek.

A kapott értékeket százfokú skálára átszámolva és több dimenzióban elemezve kiderül, hogy mindhárom eszköz használata során a fővárosban élők felkészültebbek, a Pest megyei lakosok közül is inkább a városi emberek jártasabbak. Élesebb különbség a városi és községekben lakók, és az agglomerációhoz tartozók és az azon kívül élők között tapasztalható.

Nemek szerint vizsgálva a kérdéskört egyedül a számítógépek használatánál mutatkoznak kicsivel biztosabbnak a férfiak. A kor és a képzettség mindegyik eszköznel meghatározó jelentőséggel bír: az új technikai megoldások iránt fogékonyabbak a fiatal generációk, a felkészültség szintje a kor növekedésével csökken, illetve minél képzetesebb valaki, annál nagyobb valószínűséggel használja biztosabban ezeket az info-kommunikációs eszközöket.

Mennyire érzi magát felkészültnek az alábbi területeken?

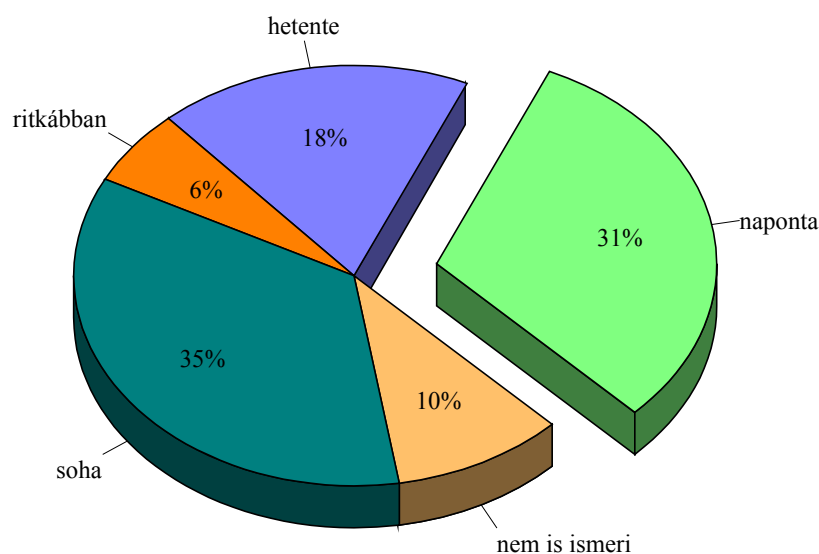
Felkészültségi szintek az info-kommunikációs eszközök használata terén

Változó	Kategória	Számítógép-használat	Internet-használat	Mobiltelefon-használat
Megye	Budapest	43	41	59
	Pest megye	37	32	51
Településtípus	Község	29	23	42
	Város	44	40	58
	Főváros	43	41	59
Agglomeráció	Főváros	43	41	59
	Agglomeráció	47	41	58
	Nem agglomeráció	20	16	39
Nem	Férfi	45	40	58
	Nő	38	36	55
Korcsoport	18-29 év	60	63	75
	30-44 év	49	42	63
	45-59 év	43	35	55
	60 év és idősebb	15	14	34
Iskolai végzettség	max. 8 általános	19	15	32
	Szakmunkás	27	19	51
	Érettségi	44	39	57
	Diploma	54	54	66

pontszám százfokú skálán

Az Internetet a telefonos vizsgálat adatai szerint a válaszadók 31 százaléka naponta, 18 százalékuk heti rendszerességgel, 6 százalékuk pedig havonta vagy ritkábban használja. A megkérdezettek 45 százaléka egyáltalán nem használta még az Internetet.

Ön milyen gyakran használja az Internetet?

Az Internetet a válaszadók elsősorban elektronikus levelezésre, információkeresésre és böngészésre használják a leggyakrabban, legtöbben napi illetve heti rendszerességgel. Míg az e-mailt az idősebb generációk is rendszeresen használják, addig az Internetet információkeresésre és böngészésre elsősorban a húszas-harmincas éveiben járó fiatalabb nemzedékek használják. A válaszadók 20-25 százaléka olvas legalább heti rendszerességgel valamilyen on-line újságot, tölt le valamilyen programot, illetve használja a világhálót szórakozásra és játéokra.

Az eddig kiépült internetes szolgáltatásokat – mint internetes vásárlás, banki ügyintézés, egyéb hivatali ügyek intézése – a megkérdezettek alig egyötöde használja csupán, ezeket is inkább havi rendszerességgel vagy eseti jelleggel.

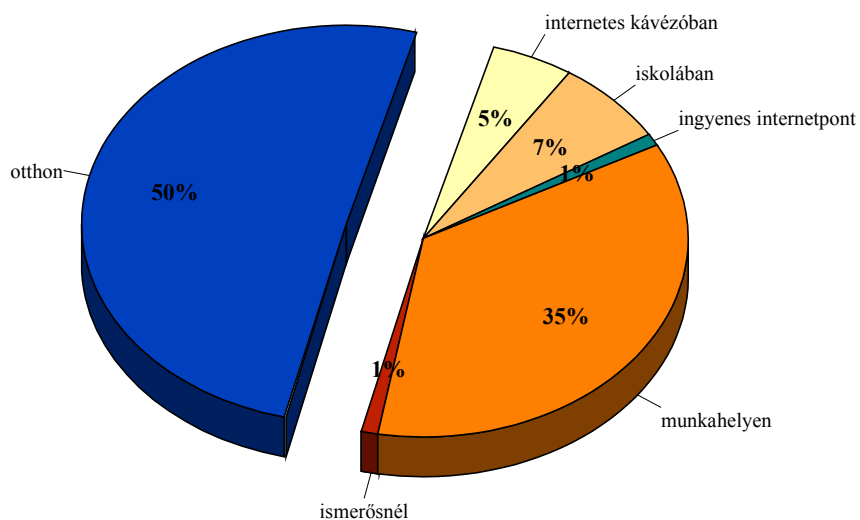
Milyen gyakran használja az Internet adta alábbi lehetőségeket?

	naponta	hetente	havonta vagy ritkábban	még nem használta	nem ismeri
e-mail, elektronikus levelezés	49	29	14	8	-
információk keresése	43	40	13	4	-
böngészés, szörfözés	38	32	22	7	1
Online (újság) olvasás	17	24	20	39	-
szórakozás, játék	15	22	15	48	-
programok letöltése	14	19	22	44	1
fórumok olvasása	13	29	21	36	1
videók, képek letöltése	5	11	15	68	1
chat-elés	6	8	11	75	-
ügyintézés	6	7	18	69	-
internetes vásárlás, rendelés	3	3	13	81	1
bankügyek intézése	3	7	8	81	1

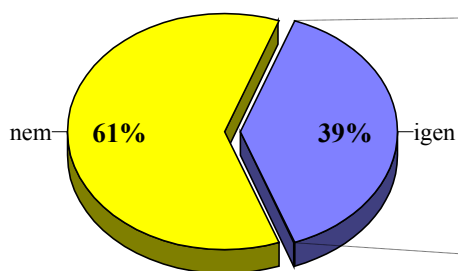
százalékos megoszlás

A válaszadók fele elsősorban otthon használja az Internetet, 35 százalék a munkahelyen, és 7 százalék az iskolában. A különböző alternatív lehetőségeket - mint például az internetes kávézók, ingyenes közösségi internetes helyek – a megkérdezettek csak alig pár százaléka látogatja rendszeresen.

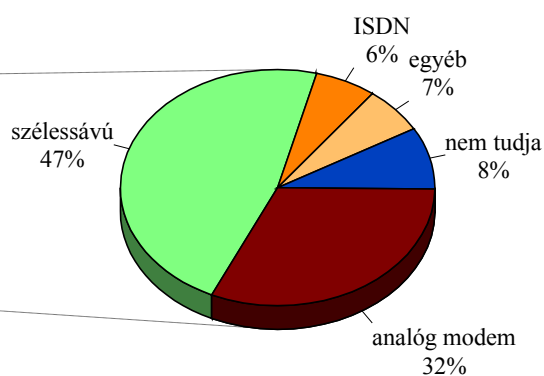
Hol szokott elsősorban Internetet használni?

Van otthon internet-hozzáférése?

Milyen típusú internet-kapcsolata van?

Otthoni Internet hozzáféréssel a válaszadók majdnem 40 százaléka rendelkezik, és ezen belül típusát tekintve a szélessávú Internet kapcsolatok aránya megközelíti az 50 százalékot. Analóg modemmel az otthoni Internettel rendelkezők egyharmada rendelkezik, ISDN-nel pedig 6 százalékuk.

Az Internet kapcsolatok térbeli elterjedését vizsgálva megállapítható, hogy szélessávú Internetet Budapesten használnak legtöbben, illetve Pest megye nagyobb városaiban, azonban ezen településeken is az otthoni Internet kapcsolatok harmada analóg modem. Az agglomeráción kívüli kisebb településeken leginkább analóg modemmel csatlakoznak fel a világhálóra.

Az otthoni internet-kapcsolatok területi eloszlása

Változó	Kategória	analóg	ISDN	Szélessávú internet	egyéb
Megye	Budapest	32	7	53	8
	Pest megye	39	8	47	6
Településtípus	Község	54	8	38	-
	Város	30	9	52	9
	Főváros	32	7	53	8
Agglomeráció	Főváros	32	7	53	8
	Agglomeráció	33	10	50	7
	Nem agglomeráció	60	-	40	-

sorszázalékos megoszlás

9. Jövőkép

A Régió hosszú távú jövőképe csakúgy, mint az általános fejlesztési stratégia esetében a RITS tekintetében is túlmutat a 2007-2013-as tervezési perióduson. 2025 vonatkozásában a következő vízió fogalmazható meg:

„A Közép-magyarországi Régió a múlt terhes örökségétől megszabadulva sikeresen csökkentette a régióban meglévő területi egyenlőtlenségeket, a korábbi plurális fejlődési tendenciák megtartása mellett. Az állampolgári komfortérzet és a digitális írástudás jelentős fejlesztésével a térségben megőrizte helyzeti előnyét, az információs társadalom kiépülése irányába jelentős lépéseket tett a lakossági, vállalati és igazgatási attitűdök alakítása és a hozzáférés növelése révén, így általános társadalmi normává vált a Régióban az IKT eszközök használata és jelentős mértékben csökkent az IKT eszközökkel kapcsolatos funkcionális analfabétizmus. Az információs társadalom fejlesztésében az ország motorjaként, és jelentős multiplikátor hatással bíró K+F projektek elsődleges helyszínékként modell-régióvá vált Kelet-Európában. A szolgáltatásfejlesztés, az igazgatás és a gazdasági élet fejlesztése egyaránt hálózati alapúvá vált, s a kialakulóban lévő információs társadalmi struktúrában az ágazatközi és interszektoriális együttműködések hatékonysága érezhetően megnőtt.”

Akkor beszélhetünk kiépült információs társadalmi közegről, amikor az információs ágazat társadalmi, gazdasági súlya dominánssá válik, az információ beépül az egyének, szervezetek és intézmények mindennapjaiba, és a társadalmi kommunikáció nagy része a digitális csatornákon zajlik. Az információ mind szélesebb körű és könnyű elérése, fokozott termelése és átalakítása segíti a társadalom megújulását, mobilizációját, utat nyit az egyéni kezdeményezőkézségnek, vállalkozó kedvnek, szélesíti a civilizációs termékek, kulturális javak fogyasztását, továbbá globálissá teszi az emberi tudás megszerzését és megosztását, és soha nem látott mértékben sokszorozza meg azt. A jövő információs társadalmának versenyképesebb és gazdagabb állampolgárai, közösségei és vállalkozásai a megélt helyi demokrácia és egy új regionális életminőség ígéretét hordozzák: megerősödő bizalmat abban, hogy lehet jól élni Közép-Magyarországon.

A Régió stratégiai célja:

A Közép-magyarországi Régió az információs társadalom filozófiáján és a modern info-kommunikációs eszközök funkcionális használatán alapuló olyan demokratikus közösség legyen, mely biztosítja az egyenlő életésélyeket lakosainak, megőrizve a plurális fejlődési tendenciákat és befogadó-alkalmazó közegévé váljon a nemzetközi szintű, tudás alapú innovációnak. Mindezt annak érdekében kell tegye, hogy a Kárpát Medence központjában a fejlesztés, az élen járó technológiák alkalmazása és az IT tudatos gondolkodás alkalmazásával továbbra is a térség gazdasági életének központjaként szerepeljen.

Kitörési pontok:

A következő alfejezetekben azokat a lehetőségeket mutatjuk be, vagy ha úgy tetszik azt a jövőképet vázoljuk fel, amely a tudásunk jelenlegi állása szerint egyrészt a Régió számára körvonalazható, másrészt néhány érdekességet emelünk ki a technológia világszintű fejlődésének irányából, amelyek alapvetően meghatározhatják a Régió és a társadalom jövőjét is.

9.1 A Régió jövője és lehetőségei

A Közép-magyarországi régió az ország szívének tekinthető. Az IT ágazattal kapcsolatosan elmondható, hogy akár a gazdaság, akár a közigazgatás vagy oktatás tekintetében mind a szakembergárda, mind pedig a rendelkezésre álló eszközök a Régióban és a fővárosban jelentősen koncentrálnak az ország többi területéhez képest.

A sikeres jövőkép kialakulásához szükséges, hogy a helyben tevékenykedő, az itt élő szakembergárda, a fejlesztéseket, kutatásokat irányító és bonyolító értelmiség bátran merje megálmodni saját környezetének jövőjét, és alkalmazni a célok elérése érdekében a rendelkezésre álló eszközöket és technikákat. A Régió sikeressége alapvetően az itt élő emberek és csoportjaik sikerességéből kell fakadjon, és a jövő az ő elképzeléseik alapján kell körvonalazódjon.

A gazdasági élet élénkülése, a kistérségi és regionális szellem és tudatosság erősödése, az önszerveződő csoportok tevékenységének felpozícióba kerülése mindinkább szerepet fog játszani Közép-Magyarország életében. Az IT térhódításával a távolságok lecsökkennek, az infrastruktúra tudatos fejlesztésével az elérhetőség növekszik, az információszerezési és cselekvési idő pedig radikálisan csökken. A társadalmi gazdasági üzleti kapcsolatokban az eddig megszokott klisék módosulnak, hiszen a távolság a jövőben nem fogja elválasztani a Régió szereplőit, és nem lesz gátja az új kétoldalú kapcsolatok kialakulásának, az együttműködések, közös fejlesztések létrejöttének.

Az M0-ás körgyűrű kiépülése, az M6-os autópálya átadása és a további számos közlekedési-infrastruktúrát javító intézkedés elő fogja segíteni, hogy 10 év múlva a Régió még dinamikusabban fejlődjön. A főváros és az agglomeráció igényeinek kiszolgálására a Régióban létrejövő logisztikai központok nem csupán Budapest és környéke teherautó forgalmának racionalizációjához, vagy a jelenlegi közlekedési problémák enyhüléséhez fognak vezetni! Az új logisztikai és ellátási központok kialakulását a közlekedési infrastruktúra fejlődése egyértelműen magával fogja hozni.

Az ide települő fejlesztés és hatékonyságnövelés központú vállalatok magukkal hozzák a gazdasági élet élénkülését, az európai szemléletmód kialakulását, és a magának utat kereső befektetői tőke megtelepedésnek és működésének lehetőségét. A Régió feladata és lehetősége, hogy akár az Ír gazdaságfejlesztés mintájára olyan további adókedvezményekkel, más egyéb adható juttatással ösztönözze a befektetői csoportokat, hogy azok beruházásaik tervezésénél és végrehajtásánál preferálhassák az élen járó technológiák telepítését.

Ez a fejlődési irány alapvetően növelni fogja a lakosság életszínvonalát, és kétség nélkül pozitív hatással lesz nem csak az info-kommunikációs eszközök használatának lakossági attitűdjeire, de mondhatjuk azt, hogy az információs társadalom fejlődésének egészére. Jelen stratégia egyik fő célja, hogy intézkedési javaslataival ezen kor követelményeire és elvárásaira felkészítse az információs társadalom szereplőit, és a javuló életminőség segítségével, valamint az attitűdbeli változások indukálásával lehetővé tegye az info-kommunikációs technikák elterjedésének növekedését. Akár a tudásbázisok kialakításáról, a szabad információ- hozzáférés és áramlás létrejöttének elősegítéséről akár az IT tudatosság kialakításáról, vagy az IKT eszközeinek használatáról beszélünk, az információs társadalom minden területén szükséges lefolytatni azokat az előkészítő folyamatokat, melyek lehetővé teszik, hogy az információs társadalom fejlődése 2013 után önjáró módon ugrásszerű növekedésnek induljon a gazdasági élet fellendülésével párhuzamosan.

Mindehhez látnunk kell, - mint azt már korábban megállapítottuk – hogy a gazdasági élet felpozícióba kerülése és az információs társadalom kialakulása és fejlődése szinergikus kapcsolatban van egymással. A gazdaság élénkülése életszínvonal növekedést hoz magával, amely erősíti

az információs társadalom területeinek térnyerését és fejlődését. Visszaható módon az információs társadalom fejlődése növeli a gazdasági élet szereplőinek működési hatékonyságát, élénkíti a gazdasági versenyt, a kutatást és a fejlesztést, a képzést, a szolgáltatói szférát, és hatással van a társadalom életének minden területére.

A sikeres jövőkép kialakulásához a következő problematikák leküzdése szükséges:

Mindezen felvillanyozó jövőbeli lehetőségek mellett azonban az előzőekben említett koncentráció mellett is az európai viszonylatokhoz képest jelenleg erős lemaradást mutat a térség informatikai helyzete. Mint a következő SWOT elemzés is rámutat, a régióra is jellemzőek az országosan elmondható hiányosságok: az IT technológiától való még meglévő idegenkedés, hiányos IT tudatosság, ebből adódóan hiányos képzettség, és így a meglévő erőforrások szakszerűtlen felmérése és azok hiányos használata. Ehhez társul a kellő források hiánya és a szükséges regionális, kistérségi és önkormányzati együttműködések gyengesége. Jellemző – az anyagi források szűkösségére visszavezethetően – a meglévő értékek védelme és az azokhoz való ragaszkodás. Talán ez a társadalmi jelenség is vezethet ahhoz a bezárkózáshoz, amely jelenleg gátját szabhatja a fejlesztéseknek. Emellett az átlagos életszínvonal alacsony szintje és a lakosság széles köreinek gyenge anyagi körülményei szintén gátat szabnak az információs társadalom fejlődésének.

A sikeres jövőkép kialakításához és formálásához ezekkel az alapvető problémákkal kell a Régióknak megküzdenie. Azonban itt ki kell hangsúlyoznunk, hogy a Régió önmagában a Közép- Kelet európai térség társadalmi, anyagi problémáival nem tud megküzdeni és ez nem is feladata. A Régióknak a jelen helyzetben a saját lehetőségeihez mérten kell megtalálnia azokat a beavatkozási pontokat, melyeknek segítségével saját hatáskörében viszonylag kis ráfordítással, de hatékony módon tud hozzájárulni az információs társadalom fejlődéséhez. A cselekvési tervekben hangsúlyt kell fektetni az IT technológia népszerűsítésére, a fejlődés adta lehetőségek kiaknázásának előnyeire.

- **2005-2006-os időszakban** a jövőkép helyi és regionális szinten történő kialakulásának előfeltételeit szükséges megteremteni oly módon, hogy az ehhez szüksége IT tudatosság kialakulhasson, és maguk a társadalom szereplői is ráébredjenek az IT fejlesztésekben rejlő lehetőségekre, sőt önmaguk igényeljék azokat az általa kínált előnyök nyilvánvalóvá válása által.
- **2007-2009-es időszak:** Az IT tudatosság kialakulása mellett megfelelő biztonságérzet kialakítása is szükséges lehet ahhoz, hogy a közéleti/társadalmi szereplők az IT stratégiai tervezések és fejlesztések mellett letegyék voksukat. A hatékony forrásfelhasználás alapvető feltétele a regionális és kistérségi szintű együttműködések kialakulása. Mivel ezek egyik akadálya a hatalom és vagyonfűtésből adódhat, ezért olyan biztonságérzetet növelő intézkedések bevezetése válhat szükségessé, amelyek ezeket a gátló tényezőket csökkenthetik. Ilyen intézkedések lehetnek szintén figyelemfelhívó jellegűek, melyek tájékoztatást adnak az érintett feleknek arról, hogy akár kormány szinten, akár uniós szinten milyen nagyságrendű és milyen témájú fejlesztési források állnak rendelkezésre. Külön ki kell emelni azokat a lehetőségeket, melyek a kistérségi együttműködések és a többfeles beruházásokat támogatják.
- **2010-2013-as időszak:** A sikeres jövőkép kialakulásához feltétlenül szükséges, hogy a Régióknak belüli társadalmi alrendszerek maguk is pozitív jövőképpel rendelkezzenek. A Régió részéről ennek elősegítéséhez elsősorban a megfelelő tájékoztatást és az információnyújtást célszerű választani. Magukhoz a fejlesztésekhez szükséges anyagi források biztosítása azonban kormányzati, közigazgatási és egyéb fejlesztési forrásokat vesz igénybe.

Gördülő tervezés, avagy jelen stratégia jövője

Mint azt korábban is megjegyeztük, jelen dokumentum elkészültéhez hathatós segítséget nyújtott a MITS meglévő stratégiája. Mint az a korábbi fejezetekből is kitűni, stratégiánk nagy hangsúlyt fektetett a MITS által kiemelt területek és elvek nyomatékosítására. Adatgyűjtéseink és vizsgálataink segítségével lehetőségeinkhez szabva felmértük a Régió információs társadalmának jelenlegi helyzetét, a létező és a jelent formáló, meghatározó attitűdöket.

Azonban a technológiai változások, az IKT eszközök újabb térhódítása és az attitűdbeli változások bekövetkezte a jövőben ennek a stratégiának az időszakos felülvizsgálatát és megújítását is meg kell követelje.

A stratégia összeállításakor törekedtünk arra, hogy a Régió már létező ágazati szereplőinek kezdeményezéseit, a most létrejövő együttműködések is feltérképezzük.

Itt, a jövőkép felvázolására létrehozott fejezetben szeretnénk bemutatni néhány mondatban egy olyan önszerveződő kezdeményezést, amely jól példázza a szubszidiaritás gondolatának életképességét. Azért is a jövőkép leírása mellett érdemes említeni példánkat, mert talán néhány év múlva, a megszülető és működőképessé váló intézkedések és programok hathatós segítségével az ilyen és hasonló kezdeményezések válhatnak a Régió „best practice”-eivé:

Virtuális inkubátorházak, kreatív helyek telepítése

A Monori kistérség 2005. áprilisában (jelen stratégia készültével párhuzamosan) maga kezdeményezte Pest Megye közgyűlésének és a Magyar Teleház Szövetség Középmagyarországi Régiójának közreműködését bírva, hogy a meglévő és a jövőben kiépülő teleházak és e-Magyarország pontok továbbfejlesztésével olyan közösségi pontok, úgynevezett kreatív helyek, vagy virtuális inkubátorházak jöjjenek létre, melyek mindenki számára szabadon hozzáférhetőek.

A helyi önkormányzatok és a működtetésben érdekelt helyi és régiós szereplők segítségével az e-Magyarország pontokon és teleházakban „felinstallált” szolgáltatói központok civil működtetéssel üzemelnének. És többek között a következő szolgáltatásokat nyújtják:

- Civil szervezetek kiszolgálása
- Helyi programok szervezése
- Ügyintézési segítségnyújtás, közreműködés
- Közösségi színtér és memória, a nyilvánosság fóruma, katalizátor
- Internet elérési lehetőség
- Közhasznú tájékoztatás
- Helyi hirdetés, hírközpont
- Pályázatok figyelése és megírása
- Irodai szolgáltatás (pl. irodatér, fax, másolás)
- Számítógépes munkák elvégzése

Az elképzelés azokból a nyugati tanulmányokból indul ki, melyek a jövőkutatás informatikai tekintetében a virtuális irodák megjelenését jósolják. Ezen előrejelzések szerint a KKV-k egy része a jövőben az IKT eszközök tulajdonlása helyett az azokkal elvégezhető szolgáltatások igénybevételel fogja végezni mindennapos tevékenységét.

A szolgáltató központok kialakulásának bázisai a teleházak lehetnek. Ezen központok későbbi regionális hálózatosításával, és a regionális portálon való megjelenítésével és szerepvállalásával virtuális regionális inkubátorház hálózat hozható létre. Ezek a hálózatok és központok sikeresen válhatnak a civil élet és az információáramlás központjaivá.

Működtetésükbe közhasznú szervezetek és a civil szféra is bevonható, valamint példái lehetnek a csökkent munkaképességűek elhelyezkedési lehetőségének is.

A stratégia intézkedései között - az önmaguktól kialakuló és később működőképessé váló együttműködések, best practice-ek támogatásának elvét maximálisan figyelembe véve – szakszerűnek tűnik olyan támogatási és ösztönzési formák bevezetése, melyek az ilyen és hasonló kezdeményezéseket preferálják, valamint azokat átültethetővé teszik más térségek tekintetében is.

9.2 A technológia fejlődése, lehetséges kitörési pontok

A következő fejezetben néhány olyan technológiabeli, szervezési és eljárási fejlesztési és fejlődési irányra kívánunk rávilágítani, melyek már korunkban körvonalazódnak, és alapvetően befolyásolhatják, vagy megváltoztathatják akár mindennapjainkat is.

Úgy gondoljuk, hogy egy stratégiaalkotásnál figyelembe kell venni azt az eshetőséget is, hogy a jelenkorban még nem ismeretes technológiai háttér jövőbeni fejlődése oly módon változtatja meg társadalmi szokásaink egészét, hogy a stratégia néhány eleme könnyen válhat időszerűtlenné néhány hónap leforgása alatt.

Ezért a RITS megfogalmazásakor törekedtünk arra, hogy a lefektetett ténymegállapítások és a megfogalmazott kitörési lehetőségek minél kevésbé legyenek technológiaközpontúak.

a) Mobil kommunikáció

"Az új tartalomszolgáltatások megjelenése hosszabb távon hatással lesz a médiumokra és a médiafogyasztásra is, a gyors mobil internet, élő videoközvetítések, szórakoztató alkalmazások, fájlcsere- és más újszerű kommunikációs formák várhatóan átformálják a hétköznapokat." - mondta Sugár András, a T-Mobile Magyarország vezérigazgatója. (forrás:index.hu)

A jelenleg kiépítés alatt álló, és 2006. január 1-től Budapesten bevezetésre kerülő 3G mobil technológiák frekvenciaengedélyét a PannonGSM és a T-Mobile Magyarország már birtokolja, a Vodafone Magyarország pedig néhány hónap múlva birtokolni fogja. A szélessávú mobil adatátviteli technológiák (UMTS, EDGE) bevezetése a szakemberek szerint alapjaiban megváltoztatja a mobiltelefon hétköznapi használatát, így az információs társadalom felhasználói szokásait is.

A mobil készülékek képessé válnak az élő képadatok, filmek mozgatására, real-time lejátszására, így a televíziózásra, videó konferenciákra, hatékonyabb internetezésre. Ezek a technológiák ténylegesen megváltoztathatják a társadalmi struktúrákat is, hiszen innen már csak egy apró lépés a real-time mobil ügyintézés, személyazonosítás, távvasárlás, távmunka, stb elterjedése. A lehetőségek gyakorlatilag korlátlanok.

A technológia országos lefedettsége és mindennapos elterjedése 2010-re várható. 2007. január 1-jéig a főváros és környéke lefedettségét, 2008. január 1-ig az ország 30%-ának lefedettségét ígérik.

b) Az EU támogatja a technológiai fejlődést

Az Európai Unió, a gyártók és szolgáltatók magánbefektetéseit kiegészítve, szívesen áldozna egymilliárd eurót a mobiltelefonival kapcsolatos kutatásokra. Egy korábban nyilvánosságra került uniós dokumentum szerint a Nokia, az Ericsson és az Alcatel mellett a Vodafone, a Deutsche Telekom és a Telefónica is kész részt venni a közös finanszírozásban.

Az EU az európai elsőséget szeretné megőrizni a mobil távközlés terén, ezt szolgálná az egymilliárd eurós befektetés is. Ennek egyik kerete az E-mobilitás nevű kezdeményezés, amelyben a kutatások fokozására szövetkezik az uniós kormányzat és a vállalati szektor.

c) Technológiai előretörés a chipgyártásban

„Egy technikai áttörésnek köszönhetően molekulákból is lehet áramköröket készíteni. A Hewlett-Packard fejlesztésében mikroszkopikus drótok és reteszek végzik el a számításokat.” (forrás:index.hu)

Az új technológiának köszönhetően már előállítható kereszttrudas tárolóelem - amely molekulákkal összekötött mikroszkopikus drótok hálózatából áll - sokkal kisebb, mint egy szilícium tranzisztor, és valószínűleg az előállítása is olcsóbb. Ez a két tényező lehetőséget ad a chipgyártóknak, hogy elkerüljék azokat a technikai és pénzügyi nehézségeket, amelyek a következő évtizedben várhatóak. (t.i. a MOORE elmélet érvényvesztése és a szilíciumforrások kiapadása 2020 környékén)

A HP által 2010-ben kibocsátásra tervezett 32 nanométeres chipkebe már sorozatgyártásra szánják a technológiát, azonban már korábban beépítésre szánják egy-egy eszközbe is. A kereszttrudas kapcsolók legfontosabb tulajdonsága, hogy a vezetékek közötti molekuláris összeköttetés mindössze 2 nanométeres is lehet, miközben a jelenlegi, 90 nanométeres szilíciumos chipekben körülbelül hatvan nanométeresek az illesztések. Ugyanakkora területen tehát sokkal több kereszttrudas tárolóelem fér el, mint amennyi tranzisztor, és a zsugorítással a teljesítmény is jelentősen megnő. Az új technológiára épülő chipeknek a gyártása is olcsó. Tehát 2010-től a technológia elterjedésétől várható újabb nagyarányú teljesítménynövekedés és méretcsökkenés szinte minden elektronikus eszközben. Ez új, eddig még nem látott hétköznapi alkalmazási területek elterjedését válthatja ki.

d) A szélessávú internetelés árcsökkenése

A hazai domináns szolgáltató, a Matáv Rt. új, kedvezményes lehetőségeket nyitott meg azon partnerei számára, akik lakossági és vállalati Internet szolgáltatást nyújtanak. A forgalom alapú elszámolás következtében a havi előfizetéses szélessávú adatátvitel 20-30%-os áreséssel mehet át. Ez az első lépés ahhoz, hogy a lakosság számára megjelenjenek azok a szélessávú szolgáltatási csomagok, melyek bruttó havi díja nem éri el az 5.000 forintot.

A vezetékes szélessávú Internet alternatívájaként olyan szolgáltatások is megjelennek, melyek további árcsökkentésre sarkallják a ma még domináns szolgáltatókat.

e) Nagysebességű rádiós Internet kapcsolat

„A vezeték nélküli internetes technológiák legújabb üdvöskéje a WIMAX szabvány, amit sok egyéb cég mellett már a Cisco és az Intel is támogat. A WIMAX az IEEE 802.16 kódszámú vezeték nélküli hálózati szabvány újabb keletű elnevezése. A témát többé-kevésbé szemmel tartók azt is tudják, hogy a wimax hasonlít a WIFI-hez, csak gyorsabb, és nagyobb területet lehet vele lefedni.”(forrás:index.hu)

A 2001-ben alakult „Wimax Forum”-nak ma már több mint 200 tagja van. Alapítói a világ legnagyobb informatikai és telekommunikációs cégei. A Forum tagjai által közösen fejlesztett vezeték nélküli technológia 5km sugarú körben 70Mbit/sec adatátviteli sebességgel rendelkezik. A rendszer a technológiai ismertetések szerint alkalmas akár több ezer háztartás dsl sebességű hozzáféréssel való ellátására.

A nagyobb gyártók már bejelentették, hogy a technológiát támogató szabványokat 2006-tól beépítik az általuk gyártott és forgalmazott rendszerekbe. Az új technológiával jóval egyszerűbb és olcsóbb a fogyasztók elérése, és nincs szükség rézdrótra, kábelre, így nagyobb területek lefedésére és szélesebb penetráció elérésére alkalmas.

A nagy területet lefedő bázisállomások miatt akár egész városokat lehet úgy internettel ellátni, hogy nincs szükség hotpotról-hotspotra való ugrálásra, mint a wifinél. Létezik egyébként szabvány "valódi" cellás (a mobiltelefon-hálózatokhoz hasonló) felépítésű vezeték nélküli hálózatokra is, az IEEE 802.20-as, de ez kompatibilis a wimaxszal.

Mint látjuk, az információs technológiák rohamos fejlődése egyenként is olyan kiugrási és fejlődési lehetőséget foglal magába, mely megváltoztathatja a lakossági attitűdöket, a felhasználói szokásokat, és társadalmi, kulturális szokásaink egészére lehet

hatással. Az elkövetkezendő 5-10 év (melyet ez a stratégia is részben magába foglal) a nagyarányú fejlődés, a technológiai ugrások és a változások időszakának ígérkezik!

10. SWOT elemzés

2004. november 15-én a régióban dolgozó szakértők részvételével a brainstorming módszerre épülő tematikus műhelymunkát szerveztünk. A munka során a szakértői vélemények alapján meghatároztuk a régió erősségeit, gyengeségeit, illetve feltártuk azokat a lehetőségeket és veszélyeket, amelyekkel a régiónak a jövőben számolnia kell az IT tekintetében. A letisztított véleményeket és szempontokat az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Belső Tényezők - Erősségek

Technológiai háttér:

- Teleházak virtuális kulturális központként működnek – R
- Relatív magas az internet-ellátottság aránya az 5 főnél nagyobb vállalatoknál – R
- Az önkormányzatok 1/3-a rendelkezik tűzfallal – R
- A Régió erős, intenzív, versenyző IKT szolgáltató vállalkozói háttérrel rendelkezik – B, A
- Az önkormányzatok 70 %-a üzemeltet honlapot – R
- A hazai K+F helyek fele a Régióban van – R
- A hazai K+F helyekbe befektetett pénzek és beruházások kétharmada a Régióban van - R

Humán tényezők:

- IT érzékenység a fiatalok körében – R
- Létező best practice-ek – pl.: egységes formanyomtatványok az önkormányzatoknál (VIII., XIII. kerületi Önkormányzat)
- Nagyarányú információ felhasználási igény az Internettel rendelkező vállalatoknál – R
- IT ismeretek magas szinten megszerezhetők – B
- Az országos átlagnál jobb a szélessávú hálózatok kiépítettsége – R
- Kereslet mutatkozik az IT szolgáltatások iránt – B, A
- Vállalkozó szféra húzóhatása – B, A
- Magas a Régió szervezeteinek aktivitása a nemzetközi szervezetekben – B, A
- Országos átlagnál jobb lakossági jövedelem – R

Belső Tényezők – Gyengeségek

Technológiai háttér:

- Az önkormányzatok IT ellátottsága egyenetlen – R
- Az önkormányzatok hardware, software ellátottsága nem nyújt megoldást a problémákra – R
- Összeköttetés infrastruktúrája gyenge (pl.: önkormányzatok között) – R
- Nincsenek megfelelő licenck az IT alkalmazására – R
- Viszonylag gyenge a mikrovállalkozások IT ellátottsága – R
- Kevés a közösségi hozzáférési pontok száma – M
- Integrált rendszerek hiánya – R
- Térségi e-tartalmak, adatbázisok hiánya – R
- Az önkormányzati honlapok döntő többsége statikus jellegű - R

Humán tényezők:

- Gyenge együttműködés az önkormányzatok között – R
- Hiányosak az önkormányzatoknál a felhasználói ismeretek – R
- Hiányos IT biztonsági képzettség – R
- Az önkormányzati vezetőknél hiányzik az IT tudatosság – R
- IKT szolgáltatók közötti koordináció hiánya – R
- Kerületek kooperációjának hiánya – B
- Partnerség hiánya az önkormányzatok, vállalatok és a civil szféra között – R
- Gyenge az IT megismerésének fogadóképessége az önkormányzatoknál – R
- Érdeklentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R
- Az info-kommunikációs eszközök használatában gyenge felkészültség a lakosság részéről – R
- Az önkormányzati honlapok információs indexe alacsony – M
- A lakosság 40 %-át egyáltalán nem érdekli az Internet, 20 %-a anyagi okok miatt nem használja - R

Egyebek:

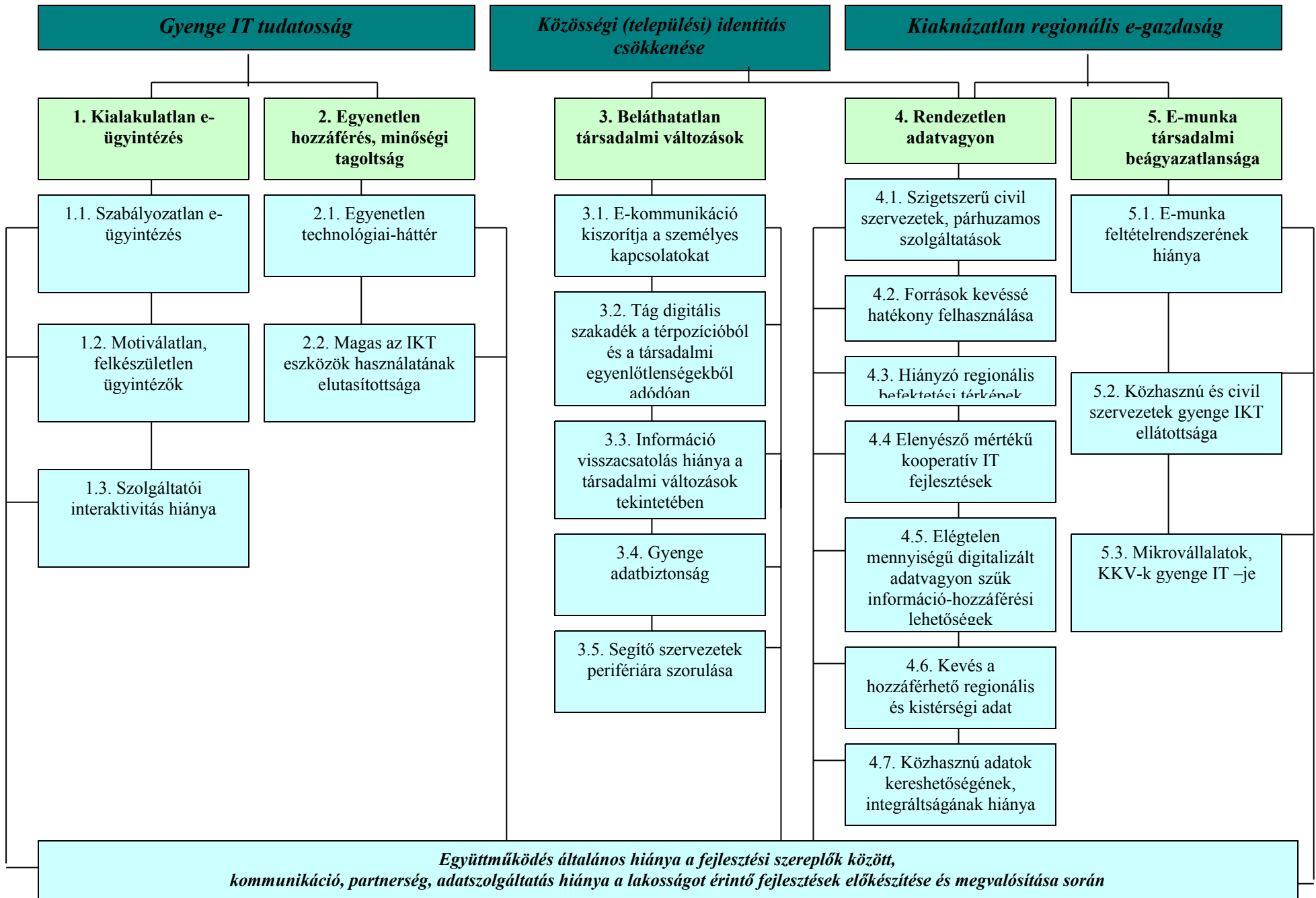
- Térszerkezeti pozícióból adódó egyenlőtlenségek – R
- Alacsony a települési, illetve az egységes IT koncepciók száma – M
- Nincsen összehangolt információs biztonság stratégia – R
- Közhiteles adatok hozzáférése hiánya – R
- Kevés a célzott pályázati információ, hiányos pályázati szaktanácsadás – R
- Gyenge a tervek koherenciája, minimális az átjárhatóság a fejlesztési stratégiák között – R
- Nincs kidolgozott IT marketing módszertan – R
- Nem megoldott az adatok visszakereshetősége, megőrzése – R
- Hiányos a fejlesztési stratégiák karbantartása, az eredmények nyomon követése, monitorozása – R
- Az átfogó informatikai stratégiák ismeretének hiánya a szakemberek között - R

Külső Tényezők - Lehetőségek	Külső Tényezők - Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elkészült a MITS ▪ A Régió vonzó befektetési célpont – R ▪ Mobil technológiák széles körű használata (pl.: lakossági ügyintézés) – R ▪ Kölcsönös előnyök kiaknázása – R ▪ Alternatív megoldásként a vállalkozások hatékonyságát növeli, ha külső IT szolgáltatásokat vesznek igénybe – R ▪ Együttműködésre készítő pályázati kiírások – R ▪ Belső IT folyamatok rendezése, újratervezése – R ▪ Önkormányzati adatvagyonának hasznosítása – R ▪ Az IT szolgáltató vállalatok magas GDP-hez való hozzájárulása – R ▪ Adat, információ, tudás = vagyon – R ▪ Adottak a legújabb info-kommunikációs technológiák (IKT) – R ▪ Képzett emberek a Régióban, munkahelyi produktum hasznosítása – R ▪ Felhasználók képzése már fiatal korban – R ▪ E = emberi (emberközeli, felhasználóbarát IT) ▪ Kistérségi szolgáltató központok alapjai rendelkezésre állnak – R ▪ Magas a Régió képzési kapacitása – R ▪ KKV-k adminisztrációs terhei egyszerűsödnek az IKT segítségével – R ▪ A Régióban koncentrálódik a kutatói potenciál – B, A ▪ E-munkahelyek létesítésének kialakítása – R ▪ A lakosság fele hisz az Internet szerepében a Régió fejlődését tekintve – R ▪ A lakosság többsége fogékony az új technológiai fejlesztésekre – R 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IT fogalmát helytelenül azonosítják a számítógép használatával ▪ Digitális szakadék a fiatalok között – R ▪ E-kormányzatot helytelenül azonosítják az IT szolgáltatással ▪ Jelentős fenntartási költségek – R ▪ Folytonos digitális szakadék (technológiai oldalról) – R ▪ Tájékozatlanság (pl.: önkormányzatoknál) – R ▪ Költségvetés problémái – R ▪ Kicsi a fogadóképesség az IKT iránt – R ▪ Az önkormányzatok többsége forráshiánnyal küzd – R ▪ Információs társadalom, nem horizontális beavatkozási terület az NFT II.-ben – R ▪ Nehéz megváltoztatni az önkormányzati ügyintézés gyakorlatát, ügymenetét – R ▪ Az Internetet nem használók nagy része nem is akarja a jövőben használni a világháló adta lehetőségeket - R

Magyarázat: elsősorban

- B – Budapestre
- A – Agglomerációra
- M – Megyére
- R – Régióra jellemző

PROBLÉMAFA

11. Problémafa ismertetése

PROBLÉMAFA ELEMEI	SWOT ANALÍZIS MEGFELELŐ ELEMEI (gyengeségek, veszélyek)
1. Kialakulatlan e-ügyintézés	<p>Nem megoldott az adatok visszakereshetősége, megőrzése – R Egységes fejlesztési koncepciók hiánya – R Hiányos a fejlesztési stratégiák karbantartása, az eredmények nyomon követése, monitorozása – R Alacsony a települési IT koncepciók száma – M Nincsen összehangolt információs biztonság stratégia – R Közhiteles adatok hozzáférése hiánya – R</p>
1.1. Szabályozatlan e-ügyintézés	<p>Az önkormányzati vezetőknél hiányzik az IT tudatosság – R Gyenge az IT megismerésének fogadóképessége az önkormányzatoknál – R Az önkormányzatok hardware, software ellátottsága nem nyújt megoldást a problémákra – R Felkészületlen önkormányzati ügyintézők -R Az infokommunikációs eszközök használatában gyenge felkészültség a lakosság részéről – R E-kormányzatot helytelenül azonosítják az IT szolgáltatással</p>
1.2. Motiválatlan, felkészületlen ügyintézők	<p>Hiányosak az önkormányzatoknál a felhasználói ismeretek – R Hiányos IT biztonsági képzettség – R Az önkormányzati vezetőknél hiányzik az IT tudatosság – R Gyenge az IT megismerésének fogadóképessége az önkormányzatoknál – R Felkészületlen önkormányzati ügyintézők –R</p>
1.3. Szolgáltatói interaktivitás hiánya	<p>Térségi e-tartalmak, adatbázisok hiánya – R Nem megoldott az adatok visszakereshetősége, megőrzése – R Érdekellentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R</p>
2. Egyenetlen hozzáférés, minőségi tagoltság	<p>Összeköttetés infrastruktúrája gyenge (pl.: önkormányzatok között) – R Nincsenek megfelelő licencek az IT alkalmazására – R Viszonylag gyenge a mikrovállalkozások IT ellátottsága – R Kevés a közösségi hozzáférési pontok száma – M Integrált rendszerek hiánya – R Térségi e-tartalmak, adatbázisok hiánya - R Egységes fejlesztési koncepciók hiánya – R Hiányos a fejlesztési stratégiák karbantartása, az eredmények nyomon követése, monitorozása – R Az átfogó informatikai stratégiák ismeretének hiánya a szakemberek között – R Érdekellentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R</p>
2.1. Egyenetlen technológiai-háttér	<p>Gyenge a tervek koherenciája, minimális az átjárhatóság a fejlesztési stratégiák között – R Térszerkezeti pozícióból adódó egyenlőtlenségek – R Érdekellentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R</p>
2.2. Magas az IKT eszközök használatának elutasítottsága	<p>Érdekellentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R Az infokommunikációs eszközök használatában gyenge felkészültség a lakosság részéről - R</p>

3. Beláthatatlan társadalmi változások	Digitális szakadék a fiatalok között Tájékozatlanság
3.1. E-kommunikáció kiszorítja a személyes kapcsolatokat	Nincs kidolgozott IT marketing módszertan – R Digitális szakadék a fiatalok között – R Tájékozatlanság (pl.: önkormányzatoknál) – R
3.2. Tág digitális szakadék a térpozícióból és a társadalmi egyenlőtlenségekből adódóan	Digitális szakadék a fiatalok között – R Tájékozatlanság Az infokommunikációs eszközök használatában gyenge felkészültség a lakosság részéről – R
3.3. Információ visszacsatolás hiánya a társadalmi változások tekintetében	Érdekellentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R Társzerkezeti pozícióból adódó egyenlőtlenségek – R
3.4. Gyenge adatbiztonság	Tájékozatlanság Az infokommunikációs eszközök használatában gyenge felkészültség a lakosság részéről – R
3.5. Segítő szervezetek perifériára szorulása	Érdekellentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R Tájékozatlanság
4. Rendezetlen adatvagyon	Gyenge az IT megismerésének fogadóképessége az önkormányzatoknál – R Hiányos a fejlesztési stratégiák karbantartása, az eredmények nyomon követése, monitorozása – R Közhiteles adatok hozzáférése hiánya – R Térségi e-tartalmak, adatbázisok hiánya – R
4.1. Szigetszerű civil szervezetek, párhuzamos szolgáltatások	Társzerkezeti pozícióból adódó egyenlőtlenségek – R Közhiteles adatok hozzáférése hiánya – R
4.2. Források kevésbé hatékony felhasználása	Érdekellentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R Egységes fejlesztési koncepciók hiánya – R
4.3. Hiányzó regionális befektetési térképek	Nem megoldott az adatok visszakereshetősége, megőrzése – R Egységes fejlesztési koncepciók hiánya – R Hiányos a fejlesztési stratégiák karbantartása, az eredmények nyomon követése, monitorozása – R Az átfogó informatikai stratégiák ismeretének hiánya a szakemberek között – R Térségi e-tartalmak, adatbázisok hiánya – R
4.4. Elenyésző mértékű kooperatív IT fejlesztések	Érdekellentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R Egységes fejlesztési koncepciók hiánya – R Az átfogó informatikai stratégiák ismeretének hiánya a szakemberek között – R
4.5. Elégtelen mennyiségű digitalizált adatvagyon, szűk információ-hozzáférési lehetőségek	Érdekellentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R Térségi e-tartalmak, adatbázisok hiánya – R Nem megoldott az adatok visszakereshetősége, megőrzése – R
4.6. Kevés a hozzáférhető regionális és kistérségi adat	Érdekellentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R Társzerkezeti pozícióból adódó egyenlőtlenségek – R Gyenge a tervek koherenciája, minimális az átjárhatóság a fejlesztési stratégiák között – R
4.7. Közhasznú adatok kereshetőségének, integráltságának hiánya	Térségi e-tartalmak, adatbázisok hiánya – R Nem megoldott az adatok visszakereshetősége, megőrzése – R Érdekellentétek, érdektelenség (pl.: önkormányzatok együttműködése, közös fejlesztések) – R

5. E-munka társadalmi beágyazatlansága	Partnerség hiánya az önkormányzatok, vállalatok és a civil szféra között – R Az infokommunikációs eszközök használatában gyenge felkészültség a lakosság részéről – R
5.1. E-munka feltételrendszerének hiánya	Viszonylag gyenge a mikrovállalkozások IT ellátottsága – R IKT szolgáltatók közötti koordináció hiánya – R Partnerség hiánya az önkormányzatok, vállalatok és a civil szféra között – R
5.2. Közhasznú és civil szervezetek gyenge IKT ellátottsága	Partnerség hiánya az önkormányzatok, vállalatok és a civil szféra között – R Az infokommunikációs eszközök használatában gyenge felkészültség a lakosság részéről – R
5.3. Mikrovállalatok, KKV-k gyenge IT-je	Partnerség hiánya az önkormányzatok, vállalatok és a civil szféra között – R Az infokommunikációs eszközök használatában gyenge felkészültség a lakosság részéről – R Viszonylag gyenge a mikrovállalkozások IT ellátottsága – R

Gyenge IT tudatosság

A fejlesztések, átalakítások, beruházások során a vezetők nagy része igen kis arányban használja ki fejlesztési, átalakítási terveinek készítése során az információtechnológia adta lehetőségeket. Az IT tudatosságban mutatott lemaradás leginkább az önkormányzatok, a közigazgatási szervek és az ezek által tulajdonolt közszolgáltatók részéről mutatkozik.

1. Kialakulatlan e-ügyintézés

A szabályozatlanságból fakadóan erednek olyan közigazgatási, jogi problémák is, melyeknek köszönhetően például a letölthető formanyomtatványok településenként eltérőek, vagy a helyi közigazgatási folyamatok polgármesteri hivatalonként változóak.

Alapszintű problémák:

- 1.1. Szabályozatlan e-ügyintézés
- 1.2. Motiválatlan, felkészületlen ügyintézők
- 1.3. Szolgáltatói interaktivitás hiánya

2. Egyenetlen hozzáférés, minőségi tagoltság

A lakosság Internet kapcsolatának hozzáférhetősége tagolt. A Régióban a szélessávú telekommunikációs eszközök tekintetében nincs meg a 100%-os lefedettség. A KKV-k IT fejlettsége szintén széles skálán ingadozik. Az önkormányzatok tekintetében is hasonló a helyzet. Ebből következően az információk hozzáférhetősége a Régióban szintén megosztott. A települések, kistérségek, gazdasági társaságok, civil szerveződések a saját IT fejlettségüknek megfelelő szinten tudnak magukról információt közölni, így ahhoz arányuló mértékben válnak önmaguk is hozzáférhetővé. A szoftver ellátottság és szoftverhasználat tekintetében szintén nagyok az eltérések, nincs egységesség. Tagoltság tapasztalható a legalizálás, a migrálás és az archiválás tekintetében is.

Alapszintű problémák:

- 2.1. Egyenetlen technológiai-háttér
- 2.2. Magas az IKT eszközök használatának elutasíthatósága

Közösségi (települési) identitás csökkenése

A digitális technika elterjedésével a kommunikációs formák egyre személytelenebbé válhatnak. A személytelen kommunikáció elmagányosodáshoz, zárkózottsághoz, a személyes

érintkezések kerüléséhez, a ma elfogadott társadalmi értékrend megváltozásához vezethet. A bezárkózás csökkenti a közösségi identitást, csökkenti az összefogásra, együttműködésre, toleranciára való képességeket.

3. Beláthatatlan társadalmi változások

Az info-kommunikációs eszközök tömeges elterjedése és fejlődése olyan új társadalmi, családi, egyéb viselkedési normákat hozhatnak létre, melyeket eddig nem ismertünk, így azok esetleges negatív hatásaival szemben védekezni sem áll módunkban.

Alapszintű problémák:

- 3.1. E-kommunikáció kiszorítja a személyes kapcsolatokat
- 3.2. Tág digitális szakadék a térpozícióból és a társadalmi egyenlőtlenségekből adódóan
- 3.3. Információ visszacsatolás hiánya a társadalmi változások tekintetében
- 3.4. Gyenge adatbiztonság
- 3.5. Segítő szervezetek perifériára szorulása

Kiaknázatlan regionális e-gazdaság

A régió különböző területein különböző szektorokban működő szereplői mind rendelkeznek valamiféle információhalmazzal, adatvagyonnal. Ezek nagy része csak az adott szereplőknek áll rendelkezésére, semmiféle kereshető, hozzáférhető adatbázisban nem szerepelnek annak ellenére, hogy közhasznú, vagy kölcsönösen előnyös információkról van szó.

4. Rendezetlen adatvagyon

Akár a civil szféráról, akár a Régió KKV-iról, akár az önkormányzati egységekről beszélünk, láthatjuk, hogy hiányosak vagy legtöbbször nem is léteznek azok az adatbázisok, mely alapján a Régióban létező értékek, az itt folyó történések kereshetők, rendszerezhetők lennének. Lemaradásban van a digitalizálás, az archiválás, a már meglévő adatvagyonok rendszerezése, a már létrejött adatbázisok egységesítése, kereshetővé, lekérdezhetővé tétele.

Alapszintű problémák:

- 4.1. Szigetszerű civil szervezetek, párhuzamos szolgáltatások
- 4.2. Források kevésbé hatékony felhasználása
- 4.3. Hiányzó regionális befektetési térképek
- 4.4. Elenyésző mértékű kooperatív IT fejlesztések
- 4.5. Elégtelen mennyiségű digitalizált adatvagyon szűk információ-hozzáférési lehetőségek
- 4.6. Kevés a hozzáférhető regionális és kistérségi adat
- 4.7. Közhasznú adatok kereshetőségének, integráltságának hiánya

5. E-munka társadalmi beágyazatlansága

Általános hazai tapasztalat, amely a Régió működésére is rányomja bélyegét, hogy az e-munka elfogadottsága és ismertsége igen csekély. A nagyvállalatok és multikégek kivételével az otthon történő munkavégzés, mint az IT tudatosság része, szinte nem is szerepel a munkáltató által kínált munkáltatói lehetőségek között.

Az informatika kb. 40%-os elutasítottsága nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az e-munka társadalmi beágyazatlansága, elfogadottsága problémát jelentsen a mai magyar társadalomban.

Alapszintű problémák:

- 5.1. E-munka feltételrendszerének hiánya
- 5.2. Közhasznú és civil szervezetek gyenge IKT ellátottsága
- 5.3. Mikroállalatok, KKV-k gyenge IT –je

Együttműködés általános hiánya a fejlesztési szereplők között, Kommunikáció, partnerség, adatszolgáltatás hiánya a lakosságot érintő fejlesztések előkészítése és megvalósítása során

Az együttműködés hiányának problematikáját általános és átfogó szinten nevezhetjük meg a Régióban. Ez a probléma nem csak az IT területén jelentkezik, hanem a mai magyar társadalom sajátosságának is tekinthető. Azonban a Régió tagoltságából adódóan ez a probléma nagyobb kontraszttal jelentkezik, mint az ország más területein.

Jellemzően a forráshiányból és a már meglévő eredmények féltéséből adódik, valamint az elérhető további forrásokból való minél nagyobb részesedés reményében erősödik fel az együttműködés és a partnerség hiánya. Mint azt a későbbiekben is láthatjuk, ez további problémákat szül. Egyes esetekben a forráshiány növekedését is okozhatja, mivel az együttműködés hiányában a felek például pályázati pénzekről eshetnek el.

11.1 Problémafa ok-okozati összefüggéseinek magyarázata

Az elkészült SWOT analízis alapján felvázolt problémafa a Közép-magyarországi régió információs társadalmának olyan problémáira mutat rá, amely három központi elemből áll.

Az **IT tudatosság hiánya** sajnálatos módon a mai magyar társadalom általános jellemzője. Felméréseink alapján a Régió lakosságának 40%-a nem kívánja kihasználni az IT nyújtotta lehetőségek nagy részét. Ez a társadalmi magatartás visszavezethető egyrészt az új technológiák elfogadásától való tartózkodáshoz (amit sajnos tetéz az a tény, hogy az IT területén a technológiai fejlődés gyorsasága többszöröse annak, mint ami más területeken tapasztalható, tehát a ma egyesek számára nehezen megszerzett technológiai és felhasználói ismeret holnapra már elavulttá válhat). Másrészt az elutasítást okozza az a társadalmi jelenség is, amelyet egyfajta befordulás jellemez. Ebben a folyamatban az adott egyének akár a vállalkozásukban, vagy a munkájukban, akár az életük más területén ragaszkodnak az eddig kialakult metódusokhoz, az eddig jól bevált gyakorlatokhoz, és mindenféle újítást elutasítanak, mivel nem áll fenn olyan kényszerhelyzet számukra, amely az IT területén fejlesztésekre/befektetésekre sarkallná őket. Ez a tendencia egyfajta információhiányból is fakad, mivel ezek a társadalmi csoportok általában nincsenek tisztában az IT nyújtotta konkrét előnyökkel. Életükben, munkájukban, tevékenységükben tehát ennél a magatartásformánál fogva egyértelműen megjelenik az **IT tudatosság hiánya**.

Az IT tudatosság hiánya két fontos tényezőtől adódhat. Egyrészt az előbb említett tényezőkkel összefügg, de azok mellett általános módon párhuzamosan is megjelenhet az információhiány és a tájékozatlanság. Sajnálatosan a Régió – mint az a kutatási anyagból is kiderül – földrajzi és gazdasági helyzeténél fogva erősen tagolt. Ez a tagoltság megjelenik az IT területén is, így az információáramlás és elérhetőség, valamint a megjelenés tekintetében is. Egyik fontos problémaforrás ezért az **egyenetlen hozzáférés, minőségi tagoltság**. Mellyel kapcsolatosan elmondhatjuk, hogy nem csak az egyes állampolgárok IT szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek lehetőségét mutatja, hanem egy adott kistérség, település vagy földrajzi környezet megjelenését is a digitális társadalomban akár honlapok tekintetében, vagy a technológiai termelés, szakemberképzés, stb. tekintetében. Tehát az egyenetlen hozzáféréssel és a meglévő tagoltsággal párhuzamosan azt is elmondhatjuk, hogy **kevés a hozzáférhető regionális és kistérségi adat**. Mindemellett – mint azt az IT tudatosság hiányával kapcsolatosan kifejtettük – a szolgáltatói ágazat sincs sem kedvezményekkel, sem más módon ösztönözve arra, hogy fejlesztései során kiaknázza az informatív technológiák által nyújtott előnyöket. Ennek következtében a szolgáltatóiparban **hiányzik az interaktivitás**.

Az egyenetlen hozzáférés és a minőségi tagoltság az **egyenetlen technológiai-háttér fejlettségéből** fakadhat, melynek nem csak anyagi, technológiai, hanem humán aspektusai is vannak. Egyik ilyen aspektus például az IT tudatosság hiánya. Azt azonban általánosságban el lehet mondani, hogy azokon a földrajzilag behatárolható területeken, ahol a gazdaság, termelés, oktatás, tőke nem jelent meg olyan dinamizmussal, ott az IT tekintetében is erős lemaradások vannak akár technológia, akár a lakossági attitűdök tekintetében. Tehát a Régió földrajzi/gazdasági tagoltsága az IT fejlettségére is egyértelműen kihat.

Az IT tudatosság hiányát okozó másik tényező az, hogy maguk az állampolgárok sincsenek ráutalva arra, hogy ezeket a technológiákat nagy számban megismerjék és igénybe vegyék. Ez alatt azt értjük, hogy azokban a társadalmi érintkezést, vagy ügyintézészt szolgáló központokban – mint például kulturális központok, bankok, iskolák, kórházak, önkormányzatok – sincs meg elégséges mértékben az a technológiai háttér és attitűd, amely rávezetné az állampolgárokat az IT technológiák megismerésére. Ezeknek a társadalmi érintkezést szolgáló központoknak – melyek nagyrészt információs, vagy információkat tároló központok is egyben – fontos szereplői, gazdái a helyi öngazgatás rendszerei, tehát az önkormányzatok. Ugyanis nagyrészt az önkormányzatok rendelkezhetnek a közigazgatásilag és költségvetési szervként alájuk rendelt intézmények technológiai felszereltségéről, fejlesztéséről és az állampolgárai felé megnyilvánuló hozzáállásáról is, melynek egyik eszköze, aspektusa lehet az info-technológiák használata. Természetesen a technológiai fejlesztési lehetőségek ma már jóval bővebbek annál, mint amilyen mértékben az önkormányzatok költségvetései megengedik a beruházásokat a nagymértékű átállásokhoz. Az önkormányzatok és az alájuk tartozó költségvetési szervek tekintetében kijelenthetjük, hogy **kialakulatlan az e-ügyintézési rendszer**. Maguk a közigazgatási rendszerek sem motiválják a vezetőket – részben az egységes rendszer kialakulatlansága, részben a forrásigény miatt – az IT centrikus gondolkodásmódra. A humán tényezők és a gondolkodásmód pozitív befolyásolásával, valamint informálással ezen a területen is eredményeket lehet elérni. Az e-ügyintézés felől a MITS már nyújt útmutatásokat, azonban elmondható, hogy a **szabályozatlan e-ügyintézési rendszer** nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az elektronikus ügyintézés bevezetése az önkormányzatoknál késedelmet szenved.

Másrészt az előzőekben említett humán tényezők, valamint helyi közigazgatási rendszereket életben tartók nagy része hozzájárul ezen hiányosságokhoz. Mindemellett fontos tényezők a **motiválatlan, felkészületlen ügyintézők** is ahhoz, hogy új technológiák bevezetésével rövid időn belül működőképes e-ügyintézési rendszereket lehessen működtetni, hiszen a telepített technológiákat gazdaságosan működtetni és használni is kell.

Az információs társadalom regionális problémáinak második fő csoportját a **közösségi (települési) identitás csökkenésének** társadalmi jelensége okozza. A jelenség mögött meghúzódik a főváros központi szerepe és munkaerővonzó képessége. Az agglomeráció jelentős részén a munkavállaló állampolgárok egy része ún. „bejáró” életmódot folytat, tehát településére csak pihenni jár haza Budapestről, egyébként munkahelyi, családi, egyéb társadalmi kapcsolatai a fővároshoz vonzzák őt. Ezzel párhuzamosan, vagy mintegy okozati tényezőként ezen állampolgárok esetében nagyobb mértékben fordulhat elő, hogy a lakhelyük iránti lokálpatriotizmusuk csökken, települési identitásuk jelentős hiányokat szenvedhet.

Ehhez járulhatnak hozzá olyan, az információ technológia által hordozott veszélyforrások, melyek a közösségi szellem csökkenését, a társadalmi érintkezési formák torzulását, valamint egyéb, **beláthatatlan jövőbeli társadalmi problémákat** is okozhatnak.

Ezeknek az állampolgári magatartásformáknak egyik veszélyes lehetősége a befelé fordulás, a természetes/személyes érintkezési szokásoktól való elfordulás, az elszigetelődés és az egysíkúvá válás. Ebben a folyamatban az Internet és az IT által nyújtott kommunikációs technikák kizárólagos használata nemhogy ablakot nyit a világra, de bezárhatja az adott egyént saját virtuális világába. Számára így az **e-kommunikáció kiszorítja a személyes**

kapcsolatokat, sőt a későbbiekben olyan személyiségváltozásokat okozhat, melyben a társadalom számára hagyományosan elfogadott emberi értékek – család, élet, egészség, barátság, emberi kapcsolatok, szólás és vallásszabadság – az adott egyén számára a szélsőséges érintkezési formák – és a specializált érdeklődési kör, valamint a kizárólag hasonló identitással rendelkezőkkel való érintkezés – miatt már nem hordoznak értéket. Sőt! A szélsőségesen személytelen kommunikáció olyan veszélyes és nagymérvű társadalmi és gondolkodásmódbeli változásokat gerjeszthet, melyeknek eredményeképpen éppen az előbb felsorolt, hagyományosan fontos értékek válhatnak értéktelenné nagyobb társadalmi csoportok számára. Ezen folyamatok tekintetében kiemelten veszélyeztetettnek tekinthetők azok a személyiségükben esetleg éretlen fiatalok, akik ugyanakkor az átlagosnál jobban nyitottak az informatika/Internet világának irányába.

A Régió tagoltságából, térpozíciókból és a társadalmi egyenlőtlenségekből adódik a **tág digitális szakadék** megléte is. Ennek mérsékléséhez elsősorban folyamatos társadalomkutatásra, és a beavatkozási pontok feltérképezésére lenne szükség, azonban az **információ visszacsatolás hiányának** problematikája szintén elősegíti a digitális szakadék meglétét. Az **adatbiztonság gyengesége** szintén olyan általános társadalmi probléma, amely szinergikus módon erősítheti a nem várt társadalmi hatások megjelenésének előfordulási valószínűségét. A társadalmi vonatkozások tekintetében fontos segítséget nyújthatnak a karitatív tevékenységet folytató szervezetek, a családsegítéssel, lelkisegély tevékenységgel, prevencióval és tanácsadással foglalkozó közhasznú csoportok. Azonban ezek a **segítő szervezetek perifériára szorulnak** a felgyorsult életritmus következtében. Ezek tevékenységének, működésének, kommunikációs csatornáinak erősítése szintén jelentős segítséget nyújthat a társadalmi változások monitorozása tekintetében. A közösségi/társadalmi identitás csökkenésében mindemellett jelentős szerepet játszik a kellő mértékű információ hozzáférhetőség és információ áramlás hiánya is. Ennek a témának jelentős szereplője a rendezetlen adatvagyon problematikája, melyet a következőkben fejtünk ki.

Az információs társadalom regionális problémáinak harmadik fő csoportját a **kiaknázatlan regionális e-gazdaság** köre alkotja, melynek összetevő tényezői nem csak gazdasági szereplők, hanem civil szerveződések, önkormányzatok is, mivel ebben a tárgykörben leginkább a már meglévő elektronikus tartalmak, vagy eddig digitalizálatlan formában meglévő információk és adatvagyonok összehangolatlanágáról beszélhetünk. Tehát ki kell emelnünk azt, hogy a Régió területén már most olyan információmennyiség, és információs technológiával hasznosítható érték halmozódik fel, melyeknek megszerezése, egységesítése, kereshetővé tétele nagy előrelépést jelentene az info-kommunikáció tekintetében. Azonban ma még elmondható, hogy ez a **rendezetlen adatvagyon** magában foglalja a kevésbé hatékony működést is. Például így fordulhat elő, hogy akár egy adott kistérségen belül is ugyanabból a célból jönnek létre egymástól információval nem is rendelkező **szigetzerű civil szervezetek**, melyek – különböző módszerekkel ugyan, de tulajdonképpen – ugyanazt a tevékenységet végzik.

A gazdaság és a vállalkozói szféra tekintetében ugyanez a probléma felvázolható. A szolgáltatói piac telítettségét egyes ágazatokban pontosan az információhiány okozhatja, így egyes területeken egy adott szolgáltatásból túlkínálattal találkozhatunk, más területeken ugyanakkor ugyanebben a szolgáltatásban hiány mutatkozik. Mindezen problémák visszavezethetők oda, hogy a Régió nem rendelkezik olyan térinformatikai szempontból is értékelhető adatbázissal, melyben a térség szereplői egyértelműen feltüntethetőek tevékenységük, társadalmi/gazdasági súlyuk, valamint az általuk lehatárolt földrajzi terület alapján. A **hiányzó regionális befektetési térképek** megléte jelentősen enyhítene ezen jelenség következményein. Mindezen nehézségeket tetézi, hogy az erős verseny, és a bevételek növeléséért folytatott harc a Régióban csökkenti az együttműködések és partnerségek kialakulásának esélyét. Ilyen módon **elenyésző mértékűek a kooperatív IT**

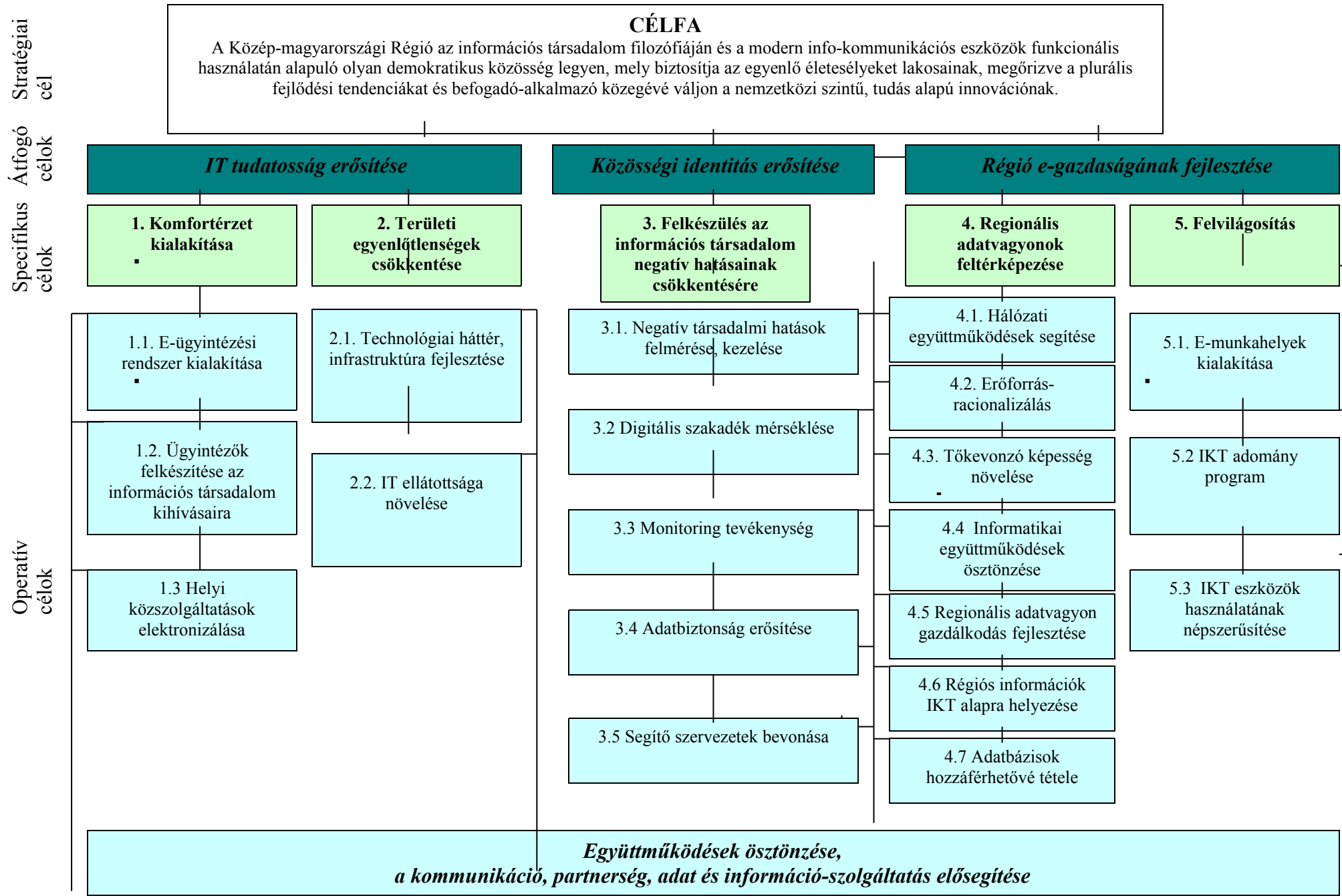
fejlesztések. A regionális befektetési térképek létrejöttét nehezíti az a tény is, hogy kevés vagy **elégten mennyiségek** elkészítéséhez a nélkülözhetetlen **digitalizált adatvagyon**.

A kiaknázatlan regionális e-gazdaság másik problematikája a gazdaság szereplőinek nagy részében tapasztalható lemaradása az információs technológiák használatának elfogadásában és alkalmazásában. Korábban említettük, hogy ez adódhat a lakossági attitűdből is, azonban meggyőződésünk szerint a társadalmi folyamatokra is befolyással bíró gazdasági szereplőknek élen kellene járni az új technológiák bevezetésében, propagálásában, elterjesztésében. Az IT, és az új technológiák, új munkamódszerek, új megoldások elfogadottsága tekintetében egyik ilyen fontos tényező az **e-munka társadalmi beágyazatlansága**. Az e-munka területére a MITS ugyan szintén kitér, ám ebben a tekintetben azoknak a társadalmi szereplőknek kell lépniük, akik meglévő forrásaik hasznosításával tudnak is tenni az elfogadottság növelése érdekében.

A Régióban működő nagyvállalatok már alkalmaznak olyan munkavállalókat, akik otthoni számítógépükön végzik tevékenységüket, ám a **mikrovállalatok gyenge IT ellátottsága** még gátat szab annak, hogy az e-munka társadalmi elfogadottsága meggyökerezzen. Másrészt a mikrovállalatok és KKV-k tekintetében kevésbé jellemző a „személytelenség” az alkalmazottak tekintetében, míg a nagyvállalatoknál ez létező probléma. A kisebb vállalkozások – sokszor feleslegesen – nagyobb hangsúlyt fektetnek a személyes kommunikációra és a közvetlen felügyeletre. Ezek a magatartásformák gátló tényezői az e-munka elterjedésének körükben. Másrészt a mikrovállalatok, KKV-k jó része a piaci szerepének megtartására, versenyképességének megőrzésére koncentrálnak nagyobb mértékben, és kevésbé fektet hangsúlyt az innovatív megoldásokra, vagy az info-kommunikációs eszközök használatára, azok fejlesztésére. Különösen a kereskedelem, de jórészt a kormányzati, önkormányzati munkaadói szféra tekintetében is ki kell emelnünk az **e-munka feltételrendszerének hiányát (munkáltatói oldal)**. Ehhez nagy részben hozzájárul a korábban már említett társadalmi beágyazatlanság is, hiszen ezen folyamatok egyértelműen kölcsönösen hatnak egymásra.

A korábban érintett segítő szervezetek, közhasznú társaságok, egyesületek, **civil szerveződések gyenge IKT ellátottsága** fokozza azt az információáramlási hiányt, melyhez szükség lenne arra, hogy feltérképezhető legyen például a csökkent munkaképességűek száma és aránya a Régióban.

Végül, de nem utolsó sorban olyan átfogó problematikát kell kiemelni, amely a Régió egészére jellemző. A gazdasági és az ebből fakadó társadalmi különbségek, a földrajzi helyzetből és a főváros közelségéből adódó tagoltság, valamint az ország gazdasági teljesítőképességéből adódó általános forráshiány egyértelmű okozati tényezője az **együttműködés általános hiányának a fejlesztési szereplők között, és a kommunikáció, partnerség, adatszolgáltatás hiányának a lakosságot érintő fejlesztések előkészítése és megvalósítása tekintetében**. Akár az önkormányzatok, de a vállalatok, vállalkozások tekintetében még nyilvánvalóbban elmondható, hogy a forráshiány, vagy a korábban már befektetett értékek, védelme és feltétele miatt, valamint az egyedi ambíciók, sikeresség, innovatív ötletek birtoklásának vágya következtében a társadalmi szereplők nehezen működnek egymással együtt. A kialakult társadalmi/gazdasági/politikai szerepek gátat szabnak annak, hogy nagyobb mértékű kommunikáció induljon meg ezen szereplők között, és a korábban már kialakult bizalmatlanság, vagy korábbi konfliktusokból adódó sértődöttségek, elszigetelődések akadályozzák a közös fejlesztéseket, valamint saját források gazdaságosabb, az innováció szempontjából előnyösebb kihasználását. Ezen problémák ugyanúgy fennállnak akár egy adott településen belül az önkormányzat-vállalkozók viszonyában, vagy egy kistérség önkormányzatai között, csakúgy mint civil szervezetek között, vállalatok egymással való kapcsolatában, vagy az önkormányzatok lakossági kapcsolataiban is.

12. A célfa ismertetése

Célok	A célok elérését segítő erősségek és lehetőségek
IT tudatosság erősítése /ÁTFOGÓ CÉL/	
1. Komfortérzet kialakítása /SPECIFIKUS CÉL/	
1.1. E-ügyintézési rendszer kialakítása	E = emberi (emberközeli, felhasználóbarát IT) Adottak a legújabb info-kommunikációs technológiák (IKT) – R Önkormányzati adatvagyonának hasznosítása – R
1.2. Ügyintézők felkészítése az információs társadalom kihívásaira	Adottak a legújabb info-kommunikációs technológiák (IKT) – R Képzett emberek a régióban, munkahelyi produktum hasznosítása – R Felhasználók képzése már fiatal korban – R Magas a régió képzési kapacitása – R
1.3 Helyi közszolgáltatások elektronizálása	Kistérségi szolgáltató központok alapjai rendelkezésre állnak – R KKV-k adminisztrációs terhei egyszerűsödnek az IKT segítségével – R Önkormányzati adatvagyonának hasznosítása – R
2. Területi egyenlőtlenségek csökkentése /SPECIFIKUS CÉL/	
2.1. Technológiai háttér, infrastruktúra fejlesztése	Kistérségi szolgáltató központok alapjai rendelkezésre állnak – R A régió vonzó befektetési célpont – R Együttműködésre készített pályázati kiírások – R
2.2. IT ellátottsága növelése	Kereslet mutatkozik az IT szolgáltatások iránt – B, A Vállalkozó szféra húzóhatása – B, A Nagyarányú információ felhasználási igény az Internettel rendelkező vállalatoknál – R A régió erős, intenzív, versenyző IKT szolgáltató vállalkozói háttérrel rendelkezik – B, A Mobil technológiák széles körű használata (pl.: lakossági ügyintézés) – R
Közösségi identitás erősítése /ÁTFOGÓ CÉL/	
3. Felkészülés az információs társadalom negatív hatásainak csökkentésére /SPECIFIKUS CÉL/	
3.1. Negatív társadalmi hatások felmérése, kezelése	IT érzékenység a fiatalok körében – R IT ismeretek magas szinten megszerezhetők – B Felhasználók képzése már fiatal korban – R E = emberi (emberközeli, felhasználóbarát IT)
3.2 Digitális szakadék mérséklése	Felhasználók képzése már fiatal korban – R IT érzékenység a fiatalok körében – R IT ismeretek magas szinten megszerezhetők – B
3.3 Monitoring tevékenység	E = emberi (emberközeli, felhasználóbarát IT)
3.4 Adatbiztonság erősítése	Adottak a legújabb info-kommunikációs technológiák (IKT) – R
3.5 Segítő szervezetek bevonása	E = emberi (emberközeli, felhasználóbarát IT) Képzett emberek a régióban, munkahelyi produktum hasznosítása – R
Régió e-gazdaságának fejlesztése /ÁTFOGÓ CÉL/	
4. Regionális adatvagyonok feltérképezése /SPECIFIKUS CÉL/	

4.1. Hálózati együttműködések segítése	Kistérségi szolgáltató központok alapjai rendelkezésre állnak – R Adottak a legújabb info-kommunikációs technológiák (IKT) – R Önkormányzati adatvagyonának hasznosítása – R Együttműködésre készítő pályázati kiírások – R Kölcsönös előnyök kiaknázása – R
4.2. Erőforrás-racionalizálás	Magas a régió képzési kapacitása – R KKV-k adminisztrációs terhei egyszerűsödnek az IKT segítségével – R Kölcsönös előnyök kiaknázása – R
4.3. Tőkevonzó képesség növelése	Kistérségi szolgáltató központok alapjai rendelkezésre állnak – R Adat, információ, tudás = vagyon – R
4.4. Informatikai együttműködések ösztönzése	Együttműködésre készítő pályázati kiírások – R Kölcsönös előnyök kiaknázása – R
4.5. Regionális adatvagyon gazdálkodás fejlesztése	Kistérségi szolgáltató központok alapjai rendelkezésre állnak – R Adat, információ, tudás = vagyon – R Önkormányzati adatvagyonának hasznosítása – R Kölcsönös előnyök kiaknázása – R
4.6 Régiós információk IKT alapra helyezése	Önkormányzati adatvagyonának hasznosítása – R
4.7 Adatbázisok hozzáférhetővé tétele	Mobil technológiák széles körű használata (pl.: lakossági ügyintézés) – R Kereslet mutatkozik az IT szolgáltatások iránt – B, A Önkormányzati adatvagyonának hasznosítása – R Nagyarányú információ felhasználási igény az Internettel rendelkező vállalatoknál – R
5. Felvilágosítás /SPECIFIKUS CÉL/	
5.1. E-munkahelyek kialakítása	Magas képzési potenciál – B IT ismeretek magas szinten megszerezhetők – B Az országos átlagnál jobb a széles sávú hálózatok kiépítettsége – R Kereslet mutatkozik az IT szolgáltatások iránt – B, A Vállalkozó szféra húzóhatása – B, A E-munkahelyek létesítésének kialakítása - R
5.2 IKT adomány program	Kereslet mutatkozik az IT szolgáltatások iránt – B, A
5.3 IKT eszközök használatának népszerűsítése	Adottak a legújabb info-kommunikációs technológiák (IKT) – R Felhasználók képzése már fiatal korban – R

IT tudatosság erősítése

Fejlesztések, átalakítások, átszervezések során a vezetők legyenek tisztában a IT nyújtotta előnyökkel. Fejlesztési, átalakítási elképzeléseikben, terveikben szerepeltessék az IT hatékonyságnövelő lehetőségeit.

A következő specifikus célok támogatják:

1. Komfortérzet kialakítása

Az IT fejlesztések átgondolásakor és a születő stratégiák kidolgozásakor nem szabad szem előtt téveszteni azt a tényt, hogy az új technológiák bevezetésének célja

alapvetően a mindennapi élet működésének hatékonyabbá, kényelmesebbé és komfortosabbá tétele. A hatékonyság növelése egyúttal az adott tevékenység leegyszerűsödését is magával kell hozza. A hatékonyság növelésének égisze alatt nem helyezhetünk újabb feladatokat és terheket az állampolgárokra, tehát az IT területén is az a fejlesztés a jó fejlesztés, amely a komfortérzet növekedését vonja maga után viszonylag kis lakossági erőfeszítést igényelve. E területen rendkívül komoly feladat az IT-től idegenkedő lakosok attitűdjeinek alakítása, fejlesztése.

Operatív célok:

- 1.1. E-ügyintézési rendszer kialakítása
- 1.2. Ügyintézők felkészítése az információs társadalom kihívásaira
- 1.3. Helyi közszolgáltatások elektronizálása

2. Területi egyenlőtlenségek csökkentése

A Budapest-vidék kapcsolat rányomja bélyegét a Régió egészének információs társadalmára, éles kontraszt jelentkezik Budapest és az agglomerációja, valamint a többi település között. Az egyenlőtlenségek csökkentését nem csak az infrastrukturális tényezőkben, hanem az IT-hez való hozzáállásban, az IT tudatosság növelésében, az új technológiák elfogadásának tekintetében is el kell érni.

A jövőben kiemelten nagy hangsúlyt kell fektetni az IT tekintetében elmaradott Régió belüli térségek felzárkóztatására. Ebben jelentős szerepe lehet a tájékoztatásnak, PR és marketing tevékenységnek, valamint a pályázást segítő tevékenységnek, de a gazdasági szféra beruházásokra történő motiválása (pl. IT szolgáltatók) sem kerülhető meg.

Operatív célok:

- 2.1. Technológiai háttér, infrastruktúra fejlesztése
- 2.2. IKT eszközök használatának népszerűsítése

Közösségi identitás erősítése

A Internet és a mobil kommunikáció valamint az információ technológiai eszközök széles kör elterjedésének hatásvizsgálata a társadalom különböző rétegeire. A negatív hatások kiküszöbölése érdekében a hagyományos társadalmi értékek és kapcsolódási pontok, identitástudat erősítése.

A következő specifikus célok támogatják:

3. Felkészülés az információs társadalom negatív hatásainak csökkentésére

A társadalmi változások – különösen a fiatalabb generációk tekintetében – monitorozása, valamint hatástanulmányok és elemzések segítségével olyan cselekvési és beavatkozási terv készíthető, melynek segítségével csökkenthető a negatív irányú társadalmi változások dinamizmusa.

Operatív célok:

- 3.1. Negatív társadalmi hatások felmérése, kezelése

- 3.2 Digitális szakadék mérséklése
- 3.3 Monitoring tevékenység
- 3.4 Adatbiztonság erősítése
- 3.5 Segítő szervezetek bevonása

Régió e-gazdaságának fejlesztése

A gazdaság élénkülése a fejlődés, az innováció, az életszínvonal, a társadalmi viszonyok pozitív alakulásának motorja. Az információtechnológiai eszközök és eljárások katalizátor szerepet tölthetnek be a gazdasági élet felpezsdítéséhez.

A következő specifikus célok támogatják:

4. Regionális adatvagyonok feltérképezése, rendszerbe foglalása

A civil szervezeteknél, önkormányzatoknál, gazdasági társaságoknál már meglévő és hozzáférhető adatvagyon feltérképezése és rendszerezése lehetővé teszi, hogy azzal hasznosan tudjanak gazdálkodni a Régió más szereplői is. A meglévő adatvagyonok nagy része jelenleg sincs digitalizálva, ezért célként fogalmazható meg egyrészt a meglévő adatok digitalizálása, a már digitalizált adatok rendszerezése és osztályozása (különös tekintettel az adatvédelmi törvény adta rendelkezésekre), létező adatvagyonok archiválása, valamint a meglévő adatbázisok migrálása, korszerűsítése, egy platformra hozása. A jövőben fontos kérdés lesz az adatvagyonok jogi helyzetének és hasznélvezetének kérdése, különösen a közérdekű adatok másodhasznosítása tekintetében.

Operatív célok:

- 4.1. Hálózati együttműködések segítése, támogatása
- 4.2. Erőforrás-racionalizálás
- 4.3. Tőkevonzó képesség növelése
- 4.4. Informatikai együttműködések ösztönzése
- 4.5 Regionális adatvagyon gazdálkodás fejlesztése
- 4.6 Régiós információk IKT alapra helyezése
- 4.7 Adatbázisok hozzáférhetővé tétele

5. Felvilágosítás

Az új technológiák elterjedését és az ezzel járó társadalmi átalakulásokat be kell mutatni a társadalom szereplői számára. Aki kimarad ezekből a változásokból, az most még „csak” lemarad a kor nyújtotta lehetőségek pozitívumairól, de később saját bőrén fogja érezni az ebből fakadó hátrányokat. Ezzel együtt szembe kell nézni azzal, hogy a hagyományos hátrányos helyzeti kategóriák mellett a régióban is ki fog alakulni a „digitális hátrányban” szenvedők köre. Megfelelő marketing tevékenységgel világossá kell tenni a Régió lakosai és intézményi, szervezeti szereplői számára, hogy az IT technológiák lehetővé teszik olyan új lehetőségek megjelenését is, melyek eddig nem léteztek.

Operatív célok:

- 5.1. E-munkahelyek kialakítása

5.2 IKT adomány program

5.3 IKT eszközök használatának népszerűsítése

Együttműködések ösztönzése, a kommunikáció, partnerség, adat és információ-szolgáltatás elősegítése

(Általános cél, amely alapvetően támogatja az előzőekben felsorolt célokat.)

Mint az a nevéből is kitűnik, az Európai Unió nem az elkülönülést, elszigetelődést, hanem az összefogást, a közös célok megvalósítását támogatja. A Közép-magyarországi regionális IT fejlesztések tekintetében a pályázatokon való részvétel és a hatékonyabb forrásfelhasználás és erőforrás allokáció érdekében is támogatni és szorgalmazni kell az együttműködést. Az együttműködések között különös hangsúlyt kell kapniuk az ágazatok közötti és interszektoriális kooperációknak a Régió belül valamint a Közép-magyarországi régió és más régiók szereplői között figyelembe véve, hogy a régió nem légtüres térben létezik.

Az együttműködések formái lehetnek önkormányzati, kistérségi és regionális formák, de nem szabad kizárni a gazdasági társaságok célorientált összefogását sem, bár ezekre csak korlátozott befolyása lehet a Régió igazgatási és önkormányzati testületeinek.

A civil szféra erősítése és demokratikus kontroll szerepének növelése szinte csak és kizárólag az együttműködés és összefogás segítségével érhető el, de ez csak akkor lehet sikeres, ha a partnerségi hálójukban minden szereplő (köztük az önkormányzatok is) egyenrangú szerepben lesznek. Az információs társadalom erre igen jó táptalaj.

13. Prioritások

13.1 A Régió házhoz megy, avagy a Régió virtuális megjelenése

A prioritással támogatott átfogó célok:

IT tudatosság erősítése

A prioritást közvetlenül támogató operatív célok:

E-ügyintézési rendszer kialakítása

Ügyintézők felkészítése az információs társadalom kihívásaira

Helyi közszolgáltatások elektronizálása

A prioritás indoklása:

A régió az otthonunkba költözik, és egy klikkeléssel ablakot nyithatunk rá számítógépünkön keresztül. Rákereshetünk szinte bármire, ami a Régió életét ma meghatározza. A Régió információiból vég nélkül tallózhatunk, akár rendezvényekkel, akár intézményekkel vagy civil szerveződésekkel kapcsolatosan. De megismerkedhetünk a Régióon belül létrejövő kistérségekkel, vagy egy-egy település, vállalkozás mindennapi életével is.

A Régió virtuális megjelenése lehetőséget biztosít állampolgárai számára is, hogy mint a Régió szereplője, akár civil szerveződés tagjaként, cégvezetőként, vagy akár csak egy település lakójaként bemutatkozzon a virtuális Régiót fürkészők számára.

A Régió virtualizálódása gyakorlatilag nem más, mint a felgyorsuló társadalmi élet folyamatainak megjelenését a virtuális térben, valamint visszacsatoló hatásként ennek a virtuális térnek a beépülését a társadalom szereplőinek mindennapjaiba. Mit jelent ez? Egyrészt azt, hogy szinte bármilyen információ, amely a Régióban megtalálható, elérhetővé válik számunkra. Az ügyeinkben illetékes ügyintézők, orvosok, ügyvédek, hivatalnokok stb. ügyfélfogadásától és elérhetőségétől kezdve az online időpont egyeztetésig és ügyintézésig széles skáláját vehetjük igénybe virtuális módon a szolgáltatásoknak.

Az életszínvonal és társadalmi berendezkedés minőségi javulásának eléréséhez azonban rendkívüli szükség van arra is, hogy az új szolgáltatások bevezetése irányában mutatkozó társadalmi igény olyan befolyást gyakoroljon a szolgáltatói körökre, amelyek így fejlesztéseikben megkerülhetlenné kell tegyék az IT tudatos gondolkodást. Hiszen ha például a szolgáltató okmányirodánál az ügyfél pontosan reggel 8 órakor, 2 perc időtartamban tud csak megjelenni azért, hogy az általa már virtuális módon kitöltött és az irodához eljuttatott iratokat személyesen és tanúk előtt írja alá, akkor az okmányirodának felkészülté kell válnia az ügyfél időben történő fogadására, az iratok online kezelésére és a virtuális időpont- és adategyeztetésre is. Mindezen tényezők kialakulásához például a jegyzőknek megfelelő jövőképpel és felkészültséggel kell rendelkezniük, hogy az elkövetkezendő 10 évben az esedékes infrastrukturális és folyamatkezelő belső fejlesztések során az okmányirodák ezekre a tevékenységekre is alkalmasakká váljanak. Ezekhez, a társadalom széles skáláját érintő változásokhoz nem csak a technológiai feltételek meglétére, de nagy mértékű szemléletváltásra is szükség van! Mindemellett hosszan sorolhatnánk számos példát és beavatkozási lehetőséget az élet minden területén.

A Régiót, mint átfogó és nagy egész területet oly módon kell szervezni és fejleszteni, hogy ezen elképzelések minden területen megvalósulhassanak. A lakossági attitűdök puhításával, a már meglévő adatok és tudások digitalizálásával és megjelenítésével, a fejlesztések IT alapúvá alakításával és kellő átgondolásával, a szolgáltatók felkészítésével és motiválásával

nem csak a fentiekben példaként említett területeken, de a regionális társadalmi élet minden területének vonatkozásában eljöhethet az a kor, amit joggal nevezhetünk virtuális kornak, vagy az információs társadalom felvirágzása időszakának.

A prioritás kapcsolódása az operatív célokhoz:

Mint azt az előzőekben nagy vonalakban vázolt jövőképben kirajzoltuk, a régió virtualizálódásához rengeteg olyan lépést szükséges megtenni, amelyek nem csak regionális, de kormányzati és helyi támogatást, finanszírozást és közösségi akaratot is igényel.

Mindenekelőtt fel kell készülni ezen szolgáltatások elfogadtatására azokkal a szereplőkkel, akik azokat nyújtani fogják, akik a szolgáltatást intéző technológia kezeléséért felelősek lesznek. Ezen ügyintézők felkészítése és motiválása megkerülhetetlen. Mindemellett az IT tudatosság fejlesztéséhez szorosan hozzátartozik az interaktivitás növelésére való felkészítés és az interaktivitás bevezetése, növelése is. Az előző pontban vázolt átfogó célok eléréséhez szintén elengedhetetlen az ügyintézők szakmai felkészítése, valamint az interaktív szolgáltatások bevezetéséhez szükséges jogi feltételek megteremtése, melyek elősegítik az egységes ügykezelési metódusok kialakulását. Az e-ügyintézés és a szolgáltatóipar interaktivitásának kialakításához a technikai berendezések telepítése, hálózatosítása, a tartalomipar fejlődése is szükségszerű. Mindezen lépésekhez tanácsadással, fejlesztési támogatással, adatszolgáltatással a Régió is hozzájárulhat.

Intézkedések a prioritáson belül:

- Ügyintézők motiválása
- Interaktivitás növelése
- Ügyintézők szakmai felkészítése
- Egységes ügyintézési formanyomtatványok kialakítása és ügykezelési metódusok bevezetése
- E-ügyintézés kialakítása
- Interaktív/plurális díjfizetés
- Szolgáltatás megrendelés, módosítás elektronizálása

A prioritás kapcsolódása a MITS-hez és az e-Europe programokhoz

	MITS	E-Europe
A Régió házhoz megy, avagy a Régió virtuális megjelenése	e-oktatás	szélessávú Internet
	Közháló	e-Education
	Közcélú Információ hozzáférés	e-Government
	Digitális írástudás	e-Accessibility
	e-demokrácia	
	e-közlekedés	
	e-kormányzat	
	e-önkormányzat	

13.2 Utolsó előre fűss, avagy digitális szakadék, infrastrukturális különbségek csökkentése

A prioritással támogatott átfogó cél:

IT tudatosság erősítése

A prioritást közvetlenül támogató operatív célok:

Technológiai háttér, infrastruktúra fejlesztése
IT ellátottsága növelése

A prioritás indoklása:

A Régió virtuális és földrajzi tagoltságából adódó lemaradásokat az IT nyújtotta lehetőségek népszerűsítésével, az IT tudatosság előnyeinek hangsúlyozásával, az IT-vel kapcsolatban állók motiválásával és képzésével csökkenteni szükséges. Az infrastrukturális különbségek csökkentéséhez elengedhetetlen a társadalmi feszültségek oldása, az elmaradott területek felzárkóztatása kormányzati és regionális szintű beavatkozással. Akik ma még idegenkednek az új technológiák használatától, azok holnap akár élharcosai lehetnek azok elterjedésének. E tekintetben a kortárs csoport-hatás és a szomszédsági hatás jó bázis lehet.

Közös feladatunk, hogy a digitális szakadék két szélén álló társadalmi csoportok egymáshoz való közelítése ne kierőltetett módon történjen meg, hanem mindkét oldal meglássa azt, hogy a másik oldalon tartózkodó embertársak számára mit nyújt az a lehetőség, vagy információ mennyiség, amelynek ő birtokában van... Ezen szemléletmód kialakulásához feltétlenül szükséges, hogy már az alapvető oktatás területén kiemelten kezeljék a fiatalok az információs társadalom adta lehetőségeket, és élni is tudjanak vele. Emellett a jövőben sokkal nagyobb szükség lesz a társadalmi csoportok közötti szociális különbségek miatt is a szolidaritás és az esélyegyenlőség erősítésére. A tudáshoz és az információhoz jogot kell biztosítani minden társadalmi csoport számára, attól függetlenül, hogy milyen anyagi kondíciókkal rendelkeznek. Azokon a területeken, ahol az IKT eszközök használata magas elutasítottsággal jellemezhető, növelni kell a közösségi hozzáférési pontok és Teleházak számát és az ismeretek megszerzésének lehetőségét. Hiszen ezeken a területeken kutatási adatok szerint alacsonyabb az átlagos életszínvonal, a tőkevonzó képesség, és az átlagosnál alacsonyabb a gazdaság teljesítőképessége is.

Ezen területek jellemzően a Régió sok kistelepüléssel és gyenge infrastruktúrával rendelkező térségei. Ezeken a területeken alapvetően a tőkevonzó képesség növelését, az erősségek és lehetőségek feltárását, és közös stratégiák kialakítását látjuk célravezetőnek. A jövőkép c. fejezetben már vázolt várható infrastrukturális fejlesztésekre és a logisztikai és termelő központok megjelenésére és letelepedésére való felkészülés vitathatatlan előnyt adhat azon kistérségek számára, melyek az IT tekintetében is tudatosan készülnek a jövőre. Az információs társadalom fejlettsége szempontjából elmaradott térségek számára a kitörési lehetőséget a következő 10 évben a fejlesztésekre való felkészülés és az információs társadalom területein bekövetkező ugrásszerű növekedés megalapozása jelentheti. Tehát ezeken a területeken leginkább az alapvető infrastrukturális, folyamat és rendszerbeli, valamint humán erőforrásbeli felkészülés lehet a célravezető.

A prioritás kapcsolódása az operatív célokhoz:

Az IT tudatosság fejlesztéséhez szintén elengedhetetlen, hogy a Régióban meglévő akár társadalmi rétegek közötti, akár területi megosztottságból fakadó különbségeket is csökkentjük. Ezen prioritás egyik legfontosabb célja gyakorlatilag nem más, mint az esélyegyenlőség és versenyképesség megteremtése az információ hozzáférés, a tudás megszerzése, és az IT-vel kapcsolatos minden szolgáltatás tekintetében. Ehhez szorosan kapcsolódik egyrészt az Internet végpontok, teleházak, közösségi Internet hozzáférések és intézményi csatlakozások számának növelése, másrészt pedig az ehhez kapcsolódó technikai fejlesztések támogatása is.

Intézkedések a prioritáson belül:

- Szoftver ellátottság javítása, legalizálása
- Települési internet végpontok számának növelése
- Iskolai internet állomások fejlesztése, bővítése
- Szolgáltató intézmények hálózati kapcsolatainak fejlesztése
- Meglévő protokollok egységesítése
- IT eszközbeszerzések támogatása
- Rádiófrekvenciás internet szolgáltatás fejlesztése
- Hálózatosítás támogatása

A prioritás kapcsolódása a MITS-hez és az e-Europe programokhoz

	MITS	E-Europe
Utolsó előre fűss, avagy digitális szakadék, infrastrukturális különbségek csökkentése	NIIF	szélessávú Internet
	eMagyarország pont	e-Research
	IT K+F	e-Accessibility
	e-ernyő	
	e-agrárium	

13.3 Menekülés a Mátrixból, avagy felkészülés az információs társadalom fejlődésének nem várt hatásaira

A prioritással támogatott átfogó célok:

Közösségi identitás erősítése

A prioritást közvetlenül támogató operatív célok:

Negatív társadalmi hatások felmérése, kezelése

Digitális szakadék mérséklése

Monitoring tevékenység

Adatbiztonság erősítése

Segítő szervezetek bevonása

A prioritás indoklása:

A virtuális Régió a társadalom úgymond „beforduló”, bezárkózó része számára is válaszokat adhat. A bezárkózó egyén, illetve a bezárkózó családmódel számára kitekintési lehetőséget biztosít a szűk környezetből a tágabb szférába. Érdeklődési körüknek megfelelően találhatnak ezek a rétegek is maguknak olyan rendezvényeket, értékeket, helyeket vagy akár partnereket, melyek elősegítik a zárt környezetükből való kimozdulást, és a szűk élettérből való kitörést. Mindemellert kapcsolódási pontokat találhatnak a Régióon belül olyan egyéb tevékenységekhez, melyek sikerrel szüntethetik meg, vagy csökkenthetik a társadalmi elszigetelődést. Mára egyértelmű, hogy az Internet nem növeli az elmagányosodást és az individualizációt, hanem éppen ellenkezőleg, új típusú közösségi életet teremt. A kulcsszó: megszólítás és figyelemfelkeltés.

Mindazonáltal az első prioritás bemutatásakor felvázolt jövőkép egyúttal rengeteg kérdést is hordoz magában. Az információs társadalom felvirágzásának kora, a virtuális tér társadalmi jelenlétének és szerepének erősödése hozhatnak-e olyan nem várt társadalmi folyamatokat,

melyeket adott esetben ma még nem látunk? Milyen gazdasági és társadalmi változásokat okozhat, ha a virtuális élet erősödése egyfajta elszemélytelenedést, elhidegülést, elidegenedést, elszigetelődést is hoz magával? Az IKT eszközök használatának elterjedése és térnyerése kirekesztheti-e az alacsonyabb szociális helyzetű rétegeket az új kor előnyeiből és áldásaiból? Esetleg életképtelenné tehet-e, vagy lehetetlen helyzetbe hozhat-e olyan társadalmi csoportokat, melyek nem képesek, vagy nem akarnak alkalmazkodni a technológia térnyerése által diktált feltételekhez? Milyen módon fognak alkalmazkodni az idősek, a csökkent munkaképességek, az ellátottak és gondozottak az újfajta társadalmi berendezkedéshez? Az információs társadalom növekedése és erősödése növeli-e a digitális és szociális szakadékokat, a társadalmi ellentéteket? Vagy épp ellenkezőleg: csökkenti-e azokat? Ilyen és ehhez hasonló kérdések százaira kell keresni és kutatni a válaszokat. Különösen fontos ez a Régió számára, hiszen ha a társadalmi különbségek meglétéről vagy élesedésének lehetőségéről beszélünk, akkor óhatatlanul eszünkbe jut a Közép- magyarországi régió jelenlegi földrajzi, gazdasági és társadalmi tagoltsága és az ebből adódó egyenlőtlenségek és ellentétek. Vajon ezeket növelni, vagy csökkenteni fogja a technológiai fejlődés és növekedés? Mindezekre a kérdésekre a folyamatos monitoring tevékenységnek, az ágazati szakkutatásoknak, a regionális hatáselemzéseknek és a társadalomkutatóknak kell megadniuk a válaszokat...

A prioritás kapcsolódása az operatív célokhoz:

Az elmagányosodás és az elzárkózás társadalmi megjelenése és elterjedése szempontjából igen lényeges, hogy egyrészt ezen folyamatokat idejében feltárjuk, másrészt azokra hathatós válaszokat tudjunk adni. A felmérést segítik az ágazati szakkutatások, a társadalomkutatás végzése és a regionális szintű információszerzés és adatgyűjtés. A beavatkozás területei többszintűek lehetnek. Figyelembe kell vennünk ugyanis több tény is a társadalmi kérdések tekintetében. Elsőként azt, hogy a digitális szakadék megjelenése nem csak földrajzi területeken belül, hanem adott földrajzi területeken belül élő társadalmi csoportok közt, és ezeken belül is a jellemző IKT eszközhasználat tekintetében is jelentkezik. Tehát ez minimálisan három dimenziója csak a digitális szakadék vizsgálatának a társadalmi változások tekintetében. Másrészt a társadalmi kérdések és az általánosan (például adott földrajzi területre, vagy adott korszakra) jellemző vagy általánosnak nevezhető személyközi kapcsolatok maguk is kihatással vannak az információs társadalom viselkedésére, amelynek visszaható ereje szintén mérhető. Tehát mindezen tényezőket nem csak a felmérés, a társadalomkutatás és a monitorozás szintjén kell görcső alá vennünk, és nem csak az általános társadalmi változások, hanem a digitális szakadék tekintetében is! Mindezen események feltérképezése roppant feladatot jelenthet. Mindehhez a kutatásokban vizsgált adatmennyiségeket mozgatni, tárolni, digitalizálni, feldolgozni szükséges. Például az ilyen és ehhez hasonló adatok a feldolgozásához és kezeléshez is, de ma már az interaktív társadalom minden rétegének személyes adatai védelmében és a személyes információk, a magánélet védelmében szükséges az adatvédelem erősítése. Természetesen ez a Régió virtualizálódásával egyúttal magának a Régióknak is feladatává válik, melyhez saját adatkezelési és adatvédelmi stratégiák kidolgozása válik majd a későbbiekben szükségessé. Ha pedig társadalomkutatási adatok kezeléséről beszélünk, akkor elengedhetetlen, hogy azok a civil szerveződések, segítő szervezetek, segélyszolgálatok, melyek profiljuknál fogva maguk is rengeteg információval és tapasztalattal rendelkeznek, maguk is részt ne vegyenek ezen tevékenységben.

A 2005-2006-as időszakra készítendő operatív programban kidolgozandó intézkedések a prioritáson belül:

Célzott hiányzó ágazati szakkutatások

Közösségi Internet pontok számának növelése
Figyelemfelhívás a kedvezményes és támogatott IKT eszközbeszerzés lehetőségeire

Intézkedések a prioritáson belül:

Társadalomkutatás végzése
Felhasználók személyközi kapcsolatainak erősítése
Adatvédelmi szabályzatok megalkotása
Segítő szakemberek felkészítése
Tudásbázis erősítése
Veszélyforrások tudatosítása
Tartalomszűrés
Segítő intézmények on-line szolgáltatásának fejlesztése
Regionális információszerzés a társadalmi változások tekintetében

A prioritás kapcsolódása a MITS-hez és az e-Europe programokhoz

	MITS	E-Europe
Menekülés a Mátrixból, avagy felkészülés az információs társadalom fejlődésének nem várt hatásaira	e-biztonság	e-Security
	Digitális írástudás	

13.4 Közép-Magyarország egy klikkre, avagy regionális adatvagyon kezelése

A prioritással támogatott átfogó cél:

Régió e-gazdaságának fejlesztése

A prioritást közvetlenül támogató operatív célok:

Hálózati együttműködések segítése
Erőforrás-racionalizálás
Tőkevonzó képesség növelése
Informatikai együttműködések ösztönzése
Regionális adatvagyon gazdálkodás fejlesztése
Régiós információk IKT alapra helyezése
Adatbázisok hozzáférhetővé tétele

A prioritás indoklása:

A Régió adatvagyonának megfelelő használatával és strukturálásával olyan kereshető és mindenki számára hozzáférhető információbázis hozható létre, amely az élet minden területén segítséget nyújt azoknak, akik a Közép-magyarországi régióon belül bármilyen tevékenységeket kívánnak végezni.

Kereshető cégbázistól a múzeumok nyitva tartásán és tárlatainak tartalmán át, kórházak elérhetőségén és látogatási rendjén keresztül a művelődési központok rendezvényeinek időpontjain és tartalmán át a régió településeinek sajátosságaival együtt bármilyen információ kereshetővé, elérhetővé és letölthetővé válhat.

Nyissunk ablakot a régióra, amelyben élünk, amely egy klikkeléssel beköltözhet az otthonunkba! Ehhez azonban szükséges, hogy az információtartalmak dinamikusak és

állandóan frissek legyenek. A nyugati tapasztalatok azt mutatják, hogy az elérhető információk frissessége az ismételt látogatásoknak és egyben az Internet használatnak is.

A hálózatosítás és a szabad információáramlás megteremtése lehetőséget biztosít nem csak a civil szféra, hanem a hasonló körülmények között élő önkormányzatok számára is a tapasztalat és ötletcserére valamint egy új típusú munkafelület és munkakultúra kialakítására. A gazdasági élet szereplői befektetéseiket, fejlesztéseiket a lakosság és a közélet pontos helyzetének ismeretében eszközölhetik egy adott kistérségben vagy településen.

A regionális szolgáltató térképek megmutatják a Régió iránt érdeklődő befektetőknek, hogy mely kistérségekben és milyen kategóriákban találnak számukra alkalmas területet, termelői vagy egyéb tevékenységük végzéséhez. A tevékenységüket segítő szolgáltatóipar, az adott területen élő lakosság iskolázottsága, képzettsége, a munkanélküliségi ráta, és az átlagkereset tekintetében is fontos információkra lelhetnek, csakúgy, mint a megközelíthetőség és a kiépített infrastruktúra tekintetében.

A befektetési térképek és a csatolódo szolgáltatások megjelenítésével, valamint az előbb felsorolt adatbázisok kereshetővé tételével és a szolgáltatói vonal megjelenítésével a kialakítandó Regionális Portál olyan szerepet tölthet be, amely gyakorlatilag a térség minden szereplője részére értéket mutathat fel.

A Regionális Portáloldal mindemellett lehetőséget kell biztosítson a régió szereplői számára az egymással való kommunikációra, a megjelenésre és a lehető legfrissebb információk elérésére a térség gyakorlatilag minden fontos szegmense, ágazata és társadalmi csoportja tekintetében.

A prioritás kapcsolódása az operatív célokhoz:

A régió e-gazdaságának fejlesztése elsődlegesen az információbázis fejlesztését jelenti. Erre az előzőekben vázolt távlati célok elérése é lehetőségek kiaknázása miatt elengedhetetlenül szükség van. Ezt az információszerzést, digitalizálást, archiválást, adatbázis létrehozást és kezelést segítik elő a prioritásban megfogalmazott tevékenységek. Másrészt – mint az köztudott – a gazdaság élénküléséhez elsősorban a hatékonyság és a partnerség növelésével járulhatunk hozzá. Ha a Régiót, mint gazdasági egészet tekintjük, úgy a regionális adatvagyon fejlesztés, azok IKT alapokra helyezése jelenti az információ biztosítását a gazdaság szereplői számára, míg az együttműködések ösztönzése, az erőforrás racionalizálás a hatékonyság növeléséhez járul hozzá azokon a területeken, melyekre a Régiónak ráhatása van. Mindezek együttesen segítik és ösztönzik a gazdasági élet szereplőit a további befektetésekre és a versenyképesség fenntartására, számunkra pedig a Régióban jobb tőkevonzó képességet és dinamikus növekedést indukálhatnak. Mindemellett természetesen ezen a területen is szükséges a hozzáférhető információáramlás és kommunikáció megteremtése.

Intézkedések a prioritáson belül:

- Regionális szolgáltató térkép készítése
- Szükségletfeltárások, problématerképek készítése,
- Stratégiai tervezés az IT fejlesztésekhez
- Tematikus workshopok, konferenciák szervezése
- Régió-specifikus internetes tartalomfejlesztés
- Civil és önkormányzati adatvagyonok feltérképezése
- Alulról szerveződő együttműködések támogatása
- Befektetési térkép készítése
- Kistérségek szerepének növelése a fejlesztési szükségletek feltárásában
- Interaktivitás növelése
- Kistérségi szolgáltató központok
- Önkormányzati társulások ösztönzése

Mobilkommunikációs tartalomszolgáltatás fejlesztése
 Gazdasági társaságok adatvagyonának feltérképezése
 Adatbázisok, adatvagyonok digitalizálása
 Technikai segítségnyújtás
 Regionális portál kialakítása
 Partnerkereső portálszolgáltatás
 Megjelenítés, kereshetőség
 Regionális portál kommunikációs felülette alakítása

A prioritás kapcsolódása a MITS-hez és az e-Europe programokhoz

	MITs	E-Europe
Közép-Magyarország egy klikkre, avagy regionális adatvagyon kezelése	e-egészség	e-Content
	e-környezetvédelem	e-Health
	e-oktatás	e-Commerce
	Digitális adattár	e-Education

13.5 Meghívó @ világba, avagy kistérségi társulások, civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, vállalkozások és a lakosság bevonása az információs társadalomba

A prioritással támogatott átfogó célok:
 Régió e-gazdaságának fejlesztése

A prioritást közvetlenül támogató operatív célok:
 E-munkahelyek kialakítása
 IKT adomány program
 IKT eszközök használatának népszerűsítése

A prioritás indoklása:

Civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, közhasznú társaságok, közhasznú szervezetek, karitatív egyesületek kezdenek meg virtuális tevékenységét már csak azzal a kis lépéssel is, ha tudomást szereznek a régió belüli működő, hasonló tevékenységet végző társaságokról. Tevékenységük hálózatosítása, számítógéppel és Internet hozzáféréssel való ellátása, információkkal való ellátása és elindítása a virtuális létben kis lépést jelent ugyan az egyes civil szerveződések számára, de nélkülözhetetlen a régió információs társadalmának fejlődése érdekében.

Egyrészt ezen prioritás keretein belül alakítható ki a közszolgálati szervezetek felé irányuló regionális méretű információs szolgáltatás, másrészt a már korábban említett Regionális Portál lehet az alapja és egyik hajtómotorja ezen – egyébként különálló szigeteket alkotó – szerveződések összefogásának. A portáloldal lehetőséget biztosít ezen közhasznú szervezetek, egyesületek, közhasznú társaságok, alapítványok, és intézmények számára, hogy felvegyék egymással a kapcsolatot, és a portál szolgáltatásai által folyamatos kommunikációs területet nyerjenek a maguk számára annak érdekében, hogy tevékenységüket a későbbiekben akár regionális szinten, és egymást erősítve fejtsék ki.

A Régió szereplőinek, intézményeinek, szerveinek segítségével erősítheti az önszerveződő folyamatokat oly módon, hogy számukra a saját maga infrastruktúráját biztosítja. Gondolunk itt a leselejtezendő, de például 4 évnél nem idősebb irodai számítógépek használatba adására, vagy Internet hozzáférés biztosítására, melyeknek segítségével a civil szerveződések a régió virtuális szereplőivé is válhatnak, így kevésbé lesznek térhez köthetőek és távolság függőek, mint korábban.

A szemléletváltás érdekében hatékony kapcsolódási pontokat kell teremteni, hogy a régióban növekedjen a csökkent munkaképességűek foglalkoztatási rátája, valamint elfogadottá váljon a távmunka intézménye. Az elérhetőség és a kereshetőség biztosítása ezen személyek és csoportok számára alapvető kell, hogy legyen.

A prioritás kapcsolódása az operatív célokhoz:

A Régió e-gazdaságának részét képezik azok a szereplők, akik a termelési, alkotási és szervezési folyamatokban vesznek részt. Az e-gazdaság jelentős részét képezi az irodai számítógépes munka. Társadalmunkban – mint az kutatási tevékenységek alapján alátámasztható – kevésbé elterjedt és elfogadott az e-munka intézménye. Pedig ez mind a munkaadók, mind pedig a munkavállalók tekintetében nagyobb mobilitást és így gazdaságosabb működést is biztosít. A növekvő virtualizálódás elkerülhetetlenül magával hozza a változást, melynek nyomán a ma még a személyes kontaktusokhoz és ismeretekhez ragaszkodó „régimódi” szemléletmód visszaszorul, és a távmunka elfogadottá válik. Ehhez azonban tevékeny hozzájárulás szükséges. Különösen azért, hogy a ma hátrányos helyzetben élő csökkent munkaképességek, vagy mozgásukban korlátozottak, esetleg az otthonülő kismamák, vagy a megfelelő infrastruktúrával és tudással, valamint esetenként tetemes szabadidővel rendelkező más munkanélküliek vagy tanulók néhány év múlva naprakész információkkal ellátott potenciális munkavállalók legyenek, akik akár egyik napról a másikra be tudnak állni például egy multinacionális cég adatfeldolgozási munkájába, vagy akár csak processzoridőt és mechanikus tevékenységet tudnak felajánlani egy kutatási munkához. Mindezekhez elsősorban magukat a potenciális munkavállalókat kell felkészíteni, másodsorban pedig a munkaadók figyelmét kell felhívni ezen formulákban rejlő lehetőségekre, egyúttal népszerűsítve az IKT eszközök használatát, és hangsúlyozni az azzal járó előnyöket.

Intézkedések a prioritáson belül:

- Megváltozott munkaképességűek felkészítése
- KKV-k és nagyvállalatok motiválása
- Civil szervezetek IKT eszközökkel való ellátása
- IKT eszközökhöz Internet kapcsolat biztosítása
- Mobilkommunikációs eszköz használat népszerűsítése
- IKT eszközök használati kultúrájának növelése
- Intelligens kártyák használatának népszerűsítése

A prioritás kapcsolódása a MITS-hez és az e-Europe programokhoz

	MITS	E-Europe
Meghívó @világba, avagy kistérségi társulások, civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, vállalkozások és a lakosság bevonása az információs társadalomba	e-munka	e-Working
	e-üzlet	e-Accessibility
	Közháló	e-Commerce
	Digitális adattár	e-Education
		e-Working

A tervezett intézkedéslista prioritásokhoz és operatív célokhoz való illeszkedése, illetve a megvalósítás lehetséges alternatívái, kompetenciaszintjei

Prioritás/Operatív cél /Tervezett intézkedés	Kompetencia Szint	Rövid leírás
1. Prioritás: Régió házhoz megy - avagy a Régió virtuális megjelenése		
1.1 E-ügyintézési rendszer kialakítása		
1.1.1 E-ügyintézés kialakítása	Együtműködésben megvalósuló	Az e-ügyintézéshez szükséges tudás és infrastruktúra megszerzésének segítése.
1.1.2 Egységes ügyintézési formanyomtatványok kialakítása és ügykezelési módszerek bevezetése	Együtműködésben megvalósuló	Az ügykezelési formanyomtatványok és folyamatok egységesülésének szorgalmazása. A kistérségek szerepének ez irányú növelése.
1.1.3 Adatvédelmi szabályzatok megalkotása	Együtműködésben megvalósuló	Info-kommunikációs eszközök használatának és az adatok hozzáférhetőségének szabályozása.
1.2 Ügyintézők felkészítése az információs társadalom kihívásaira		
1.2.1 Ügyintézők szakmai felkészítése	Régiós feladat	Ügyintézők továbbképzése az info kommunikációs technológiák és folyamatok használatához.
1.2.2 Ügyintézők motiválása	Nem régiós feladat	Ügyintézők motiválása, hogy a régi beidegződésekkel szemben az új technológiákat használják, és ők maguk is innovatív módon viszonyuljanak azokhoz.
1.3 Helyi közszolgáltatások elektronizálása		
1.3.1 Interaktív/plurális díjfizetés	Nem régiós feladat	Váljon elfogadottá és elterjedté a helyi és kistérségi szolgáltatók (víz, gáz, elektromosság, stb.) honlapjain, banki úton történő elektronikus számlakezelés, díjfizetés, hátralék-rendezés.
1.3.2 Szolgáltatás- megrendelés, módosítás elektronizálása	Nem régiós feladat	Szolgáltatói szektor interaktivitásának növelése a szolgáltatás-megrendelés, lemondás, módosítás elektronizálásával web, wap, mobil szolgáltatások segítségével.
2. Prioritás: Utolsó előre fűss - avagy digitális szakadék, infrastrukturális különbségek csökkentése		
2.1. Technológiai háttér, infrastruktúra fejlesztése		
2.1.1 Rádiófrekvenciás Internet szolgáltatás fejlesztése	Nem régiós feladat	Internet hozzáférés és elérés lehetőségének biztosítása a régió minden területén. A WIMAX technológia szolgáltatók által való telepítésének támogatása.
2.1.2 Szolgáltató intézmények hálózati kapcsolatainak fejlesztése	Nem régiós feladat	Közszolgáltatást nyújtó intézmények hálózati kapcsolódásának, információ szolgáltatásának és cseréjének támogatása.
2.1.3 Szoftver ellátottság javítása, legalizálása	Együtműködésben megvalósuló	Illegális szoftverek mértékének csökkentése, csoportos szoftverbeszerzések támogatása.
2.1.4 Meglévő protokollok egységesítése	Nem régiós feladat	Szoftverek és adatbázisaik közötti átjárhatóság megteremtésének támogatása, egységes kommunikációs formák létrehozása.
2.1.5 Települési Internet végpontok számának növelése	Régiós feladat	Lakossági internethasználat népszerűsítése, nagy látogatottságú helyeken felügyelt Internet terminálok elhelyezésének támogatása.
2.1.6 Iskolai Internet állomások fejlesztése, bővítése	Régiós feladat	Intézményekben az Internet végpontok, számának növelése.
2.2 IT ellátottság növelése		
2.2.1 IT eszközbeszerzések támogatása	Együtműködésben	Sulinet program bővítése

	megvalósuló	
2.2.2 Hálózatosítás támogatása	Régiós feladat	A Régióban kiépülő info-kommunikációs hálózatok pályázati támogatása
3. Prioritás: Menekülés a mátrixból - avagy felkészülés az információs társadalom fejlődésének nem várt hatásaira		
3.1 Negatív társadalmi hatások felmérése, kezelése	Régiós feladat	A technológiai fejlődés társadalmi hatásainak kutatása
3.1.1. Társadalomkutatás végzése	Régiós feladat	Az elzárkózó és leszakadó társadalmi csoportok kutatása az IT tekintetében
3.2 Digitális szakadék mérséklése		
3.2.1 Tudásbázis erősítése	Régiós feladat	Interaktív és helyi önszerveződő képzési formák támogatása.
3.2.2 Közösségi Internet pontok számának növelése	Régiós feladat	eMagyarország pontok, teleházak létrejöttének és működésének támogatása.
3.2.3 Figyelemfelhívás a kedvezményes és támogatott IKT eszközbeszerzés lehetőségeire	Nem régiós feladat	Adókedvezményekre és részletfizetési lehetőségekre való figyelemfelhívás.
3.3 Monitoring tevékenység		
3.3.1 Regionális információszerzés a társadalmi változások tekintetében	Régiós feladat	Az Internet elmúlt 10 évben gyakorolt társadalmi hatásának kutatása. Regionális hatáselemzések készítése.
3.3.2 Célzott hiányzó ágazati szakkutatások	Nem régiós feladat	A társadalmat leginkább befolyásoló ágazatok és résztvevőik viselkedés-módszertani vizsgálata az Internet-használat tekintetében.
3.3.3 Felhasználók személyközi kapcsolatainak erősítése	Nem régiós feladat	A természetes társadalmi érintkezési formák és értékek népszerűsítő kampánya.
3.4 Adatbiztonság erősítése		
3.4.1 Veszélyforrások tudatosítása	Nem régiós feladat	Személyes adatok védelme.
3.4.2 Tartalomszűrés	Nem régiós feladat	Adathozzáférés korlátozása.
3.5 Segítő szervezetek bevonása		
3.5.1.Segítő intézmények on-line szolgáltatásának fejlesztése	Együtműködésben megvalósuló	Segélyszolgálatok, tanácsadó szolgálatok interaktivitásának, on-line tevékenységének, kommunikációjának és megjelenésének növelése, támogatása.
3.5.2 Segítő szakemberek felkészítése	Együtműködésben megvalósuló	Szakemberek IT képzése.
4. Prioritás: Közép-Magyarország egy klikkre! - avagy regionális adatvagyon kezelése		
4.1 Hálózati együttműködések fejlesztése		
4.1.1 Technikai segítségnyújtás	Együtműködésben megvalósuló	Együtműködésekhez szükséges kommunikációs csatornák és feltételek biztosítása IKT eszközökkel és a Regionális Portál segítségével.
4.1.2 Tematikus workshopok, konferenciák szervezése	Együtműködésben megvalósuló	Viták, eszmecserek, jövőt meghatározó találkozási pontok biztosítása az azonos érdeklődési körű ágazatok számára.
4.1.3 Együtműködésre készítő pályázatok	Nem régiós feladat	Pályázati kiírásoknál az együttműködések ösztönzése.
4.1.4 Partnerkereső portálszolgáltatás	Régiós feladat	Adatbázisok megjelenítésével biztosítani az ágazaton belüli kapcsolatok születését.
4.2 Erőforrás racionalizálás		
4.2.1 Stratégiai tervezés az IT fejlesztésekhez	Együtműködésben megvalósuló	Önkormányzatok, kistérségek, önszerveződő együttműködések IT fejlesztéséhez stratégiai támponok és információk szolgáltatása.
4.2.2 Kistérségek szerepének növelése	Együtműködésben	A forráselosztás folyamatainak

a fejlesztési szükségletek feltárásában	megvalósuló	meghatározásához a problémakezelés helyeinek nagyobb szintű bevonása szükséges!
4.2.3 Szükségletfeltárások, problématerképek készítése, információgyűjtés	Együttműködésben megvalósuló	A pályázati és egyéb támogatások valós szükségek betöltésére szükségesek.
4.3 Tőkevonzó képesség növelése		
4.3.1 Befektetési térkép készítése	Együttműködésben megvalósuló	Ipari Parkok, befektetési lehetőségek és infrastruktúrájuk bemutatása.
4.3.2 Kistérségi szolgáltató központok	Régiós feladat	Kistérségi információs szolgáltató központok térképe.
4.3.3 Regionális szolgáltató térkép készítése	Régiós feladat	Befektetési pontok körzetében a befektető által igénybe vehető szolgáltatások térképe.
4.4 Informatikai együttműködések ösztönzése		
4.4.1 Önkormányzati társulások ösztönzése	Együttműködésben megvalósuló	Fejlesztési támogatási pályázatok kiírásakor kistérségi, kistérségi együttműködések támogatása, arra való ösztönzés (egyúttal forráshatékonyosság növelés)
4.4.2 PPP beruházások ösztönzése	Együttműködésben megvalósuló	Harmadik feles beruházások ösztönzése pályázati pénzek társításával, fejlesztett ágazat üzemeltetésének kiszervezésével.
4.4.3 Alulról szerveződő együttműködések támogatása	Együttműködésben megvalósuló	Önszerveződő fejlesztési célok és együttműködések pályázati támogatása.
4.5 Regionális adatvagyon gazdálkodás fejlesztése		
4.5.1 Civil és önkormányzati adatvagyonok feltérképezése	Régiós feladat	Civil és önkormányzati adatszolgáltatás támogatása, beindítása.
4.5.2 Gazdasági társaságok adatvagyonának feltérképezése.	Nem régiós feladat	Rendelkezésre álló adatvagyonok feldolgozása a gazdasági társaságok tekintetében.
4.5.3 Adatbázisok, adatvagyonok digitalizálása	Régiós feladat	Ezen adatvagyonok digitalizálása, egységes szerkezetbe vonása, meglévő de nem archivált vagy digitalizált adatvagyonok digitalizálása.
4.5.4 Regionális portál kialakítása	Régiós feladat	Regionális portál létrehozása.
4.6 Régiós információk IKT alapra helyezése		
4.6.1 Mobilkommunikációs tartalomszolgáltatás fejlesztése	Nem régiós feladat	Szolgáltatói szféra figyelemfelhívása és támogatása a mobil technológiák alkalmazására szolgáltatás nyújtása céljából.
4.6.2 Régió-specifikus internetes tartalomfejlesztés	Régiós feladat	Mobil, wap és web alapú információ hozzáférések lehetőségeinek kiterjesztése. Információs bázisok létrehozása és fejlesztése.
4.6.3 Interaktivitás növelése	Nem régiós feladat	Kétirányú adatforgalom, kommunikációs csatornák és felületek létrehozásának szorgalmazása, különös tekintettel a szolgáltatói szektor web, wap és mobil szolgáltatásaira.
4.7 Adatbázisok hozzáférhetővé tétele		
4.7.1 Megjelenítés, kereshetőség	Régiós feladat	Közhasznú szervezetek, civil szervezetek, kkv-k megjelenésének biztosítása, közérdekű adataik kereshetővé tétele a Regionális Portálon.
4.7.2 Regionális portál kommunikációs felületé alakítása	Régiós feladat	A regionális portál interaktív kommunikációs csatornává alakítása chat, fórum, e-mail, tárhely biztosításával.
5. Prioritás: Meghívó @ világba, -avagy kistérségi társulások, civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, vállalkozások és a lakosság bevonása az információs társadalomba		
5.1 E-munkahelyek kialakítása		

5.1.1 KKV-k és nagyvállalatok motiválása	Nem régiós feladat	E-munka népszerűsítő kampánya, munkáltatók felé kedvezmények nyújtása.
5.1.2 Megváltozott munkaképességűek felkészítése	Régiós feladat	Megváltozott munkaképességeknek képzések, tanfolyamok szervezése
5.2 IKT adomány program		
5.2.1 Civil szervezetek használt IKT eszközökkel való ellátása	Nem régiós feladat	Selejtezendő, de használati értékkel rendelkező IKT eszközök pályázati szétosztása alapítványok segítségével, civil és közhasznú szervezeteknek
5.2.2 IKT eszközökhöz Internet kapcsolat biztosítása	Régiós feladat	Internet kapcsolat biztosítása civil és közhasznú szervezetek számára.
5.3 IKT eszközök használatának népszerűsítése		
5.3.1 Mobilkommunikációs eszköz használat népszerűsítése	Együtműködésben megvalósuló	Figyelemfelhívás a mobil kommunikáció nyújtotta szolgáltatások előnyeire.
5.3.2 Intelligens kártyák használatának népszerűsítése	Nem régiós feladat	Az intelligens kártyák használatának szorgalmazása a szolgáltatói szektorban.
5.3.3 IKT eszközök használati kultúrájának növelése	Együtműködésben megvalósuló	Az info-kommunikációs szolgáltatásokat igénybe vevők körében a szolgáltatások még szélesebb körének megismertetése, azok használatának szorgalmazása.

14. Források

A stratégiában megfogalmazott prioritások és célok megvalósításához célszerű megvizsgálni, hogy milyen pénzügyi források szükségesek, s milyen forrásokkal, eszközökkel és szereplőkkel lehet számolni a megvalósítás során. A pénzügyi tervezés folyamán fő szempontként kell meghatározni a jövőbeni tevékenységeket, hogy pontosan és reálisan lássuk a megvalósítani kívánt feladatot, és ehhez próbáljuk megszerezni a szükséges pénzügyi és egyéb erőforrásokat. Ez gyakran járhat azzal, hogy nem tudjuk a feladatok teljes volumenére előteremteni a szükséges forrásokat, s éppen ezért az ún. „gördülő forrástervezési” módszert kell gyakran alkalmaznunk. Ha nem rendelkezünk egy projekt teljes feladatrendszerére elegendő erőforrásokkal, meg kell néznünk, hogy mely feladatokat tudjuk befejezni és a többi rugalmas megvalósítási eszközökkel megoldani későbbi fázisokban.

Az operatív program megvalósítása során elsődleges forrásként tekinthetőek a piaci szektor szereplői, a Régiós és országos szinten jelenlévő gazdasági vállalkozások, bankok, illetve nemzetközi szereplők (pl. Világbank).

Gyakran nehezen megszólítható, de a helyi igények pontos figyelemmel követése és a megvalósítás kapcsán a pontos lényeglátás miatt hangsúlyos szerepet kapnak a civil szféra képviselői, és az esetlegesen jelenlévő magánjellegű támogatói körök.

Az Európai Unió központi források közül a jövőben számítani lehet regionális szinten rendelkezésre álló forrásokra, amely azt jelenti, hogy a források egy része központi, másik hányada pedig regionális hatáskörbe tartoznak.

Számolni lehet azzal, hogy regionális programok csatlakozhatnak a MITS jelenleg futó pályázataihoz, amennyiben a Régióban megfogalmazott feladatokat, hatékonyabban lehet ellátni egy központi program keretén belül.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozásból származó egyik előny, hogy Magyarország lehetőséget kap arra, hogy fejlesztéseihez igénybe vegye az EU Strukturális Alapját. Ennek érdekében készült el Magyarország Nemzeti Fejlesztési Terve (NFT). A 2004–2006 közötti időszakra vonatkozó Nemzeti Fejlesztési Terv által meghatározott célokat, stratégiát és a fő támogatási prioritásokat öt operatív program valósítja meg. A MITS és az NFT céljai – különös tekintettel a GVOP prioritására – közösek. Ez biztosítja, hogy a

közösségi források a stratégia megvalósítása érdekében felhasználhatók legyenek. A források felhasználásához a hazai közszféra szükséges mértékű hozzájárulását a magyar központi költségvetés biztosítja.

A Strukturális Alapok (2000-2006 közötti időszakra vonatkozó) programjai közül elsősorban az új EQUAL és az eTEN elnevezésű közösségi programokat említjük meg témánkkal kapcsolatban. Ezen kezdeményezések részleteinek a kidolgozása nemzeti és helyi szinten történik a közös irányelvek alapján. Ezek az irányelvek tartalmazzák a távközlésre és az információs társadalomra, az innovációra, a K+F-re, vállalkozástámogatásra (elsősorban a KKV-k támogatására) vonatkozó irányelveket, illetve az alábbi témakörökben adhatóak be pályázatok: eKormányzat (eGovernment); eEgészségügy (eHealth); eBefogadás (eInclusion); eTanulás (eLearning); Bizalom és Biztonság szolgáltatások (Trust & Security); Szolgáltatások kis- és középvállalkozások számára. Ezenkívül útmutatást adnak a vállalkozások alkalmazkodóképességének és a vállalkozások alapításának ösztönzésére vonatkozó programok kidolgozásához.

A pénzügyi források meghatározásánál a prioritások feladatrendszerit tekintve az alábbi megoszlások lehetnek irányadók:

Prioritások	Költségek megoszlása (%)
A Régió házhoz megy	22
Utolsó előre fuss?!	35
Menekülés a mátrixból	10
Közép-Magyarország egy klikkre	18
Meghívó @világba	15
Összesen:	100

A pénzügyi tábla kidolgozása során az alábbi elveket és szempontokat vettük figyelembe:

- A Stratégia célkitűzései közt a regionális tudásbázis fejlesztése, infrastrukturális befektetések és a képzési potenciál erősítése szerepel.
- Mérlegeltük, hogy a megfogalmazott célok és intézkedések megvalósítása a régióban jelenlévő szereplők közül kinek a kompetenciája.

A Stratégia végrehajtása szempontjából fontos, hogy európai uniós forrás is létezik, melyekért a Régióink szereplői is versenybe szállhatnak. A következő táblázatos gyűjtemény ezeket a számunkra is releváns forráshelyeket tartalmazza.

Program neve	Pályázati téma	Pályázók köre	Megjegyzés	További információ
INTERREG	Határ-menti és interregionális együttműködések, tapasztalatcsere	Régiók, városok, regionális fejlesztés szereplői	2007-től kezdődően várhatóan a program integrálódik a 3. célkitűzésbe.	www.interreg.hu www.interreg3c.net
EQUAL	Munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetések és egyenlőtlenségek megszüntetése	Non-profit szervezetek, költségvetési szervek és intézményeik, valamint vállalkozások, kizárólag partneri együttműködés keretében	2007-től kezdődően várhatóan a program integrálódik a 3. célkitűzésbe.	http://www.equalhungary.hu
EU6 KUTATÁSFEJLESZTÉSI ÉS DEMONSTRÁCIÓS KERETPROGRAM	Kutatások támogatása megadott témakörökben	Magánemberek; ipari és kereskedelmi vállalatok; egyetemek; kutatással foglalkozó és technológiai tanácsadó szervezetek.	A program időtartama: 2000-2006	http://www.europa.eu.int/comm/research/fp6/working-groups/model-contract/index_en.html
INTELLIGENS ENERGIÁT EURÓPÁNAK KÖZÖSSÉGI PROGRAM	Alternatív energiaformák hasznosításának elterjesztése, energiahatékonyság, energia-takarékosság (nem beruházások)	Gazdasági és közigazgatási szervezetek	A program időtartama: 2003-2006	http://europa.eu.int/comm/energy/res/index_en.htm
e-CONTENT	Állami szektorban található adatok elérhetőségének növelése; digitális tartalomfejlesztés, kulturális diverzitás	Digitális tartalom szektor szereplői		www.cordis.lu/econtent
SAFER INTERNET PLUS	Új online technológiák, küzdelem a spam-ek ellen	Jogi személyiségek	A program időtartama: 2005-2008	http://europa.eu.int/information_society/programmes/iap/index_en.htm
E-TEN	Elektronikus társadalom (szolgáltatás beindításának elősegítése)	Olyan szervezetek, amelyek e-szolgáltatásokat kívánnak felajánlani	Lehetőség van partnerként csatlakozni „kész” projektekhez	http://www.itktb.hu/engine.aspx?page=eten http://europa.eu.int/information_society/activities/eten/index_en.htm
E-LEARNING - OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI RENDSZERFEJLESZTÉS KÖZÖSSÉGI PROGRAM	Iskolák felszerelése multimédiás számítógépekkel; tanárok képzése a digitális technológiát illetően; oktatási szolgáltatások kifejlesztése		A program időtartama: 2004-2006	http://europa.eu.int/comm/education/programmes/elearning/intro_en.html
TEMPUS III KÖZÖSSÉGI PROGRAM	Felsőoktatási rendszerek fejlesztése;	Felsőoktatási intézmények, civil szervezetek (NGO), cégek, vállalatok, állami hatóságok	A program időtartama: 2000-2006	http://www.etf.eu.int/tempus.nsf
IDA PROGRAM	Hálózatok átjárhatósága, a kapcsolódó szolgáltatások, eszközök és hálózatok biztonsága.	Közigazgatási szervek, magánszektor.		http://europa.eu.int/ISPO/ida/jsp/index.jsp?fuseAction=home

15. Partnerség

A regionális politika európai uniós elvei között szereplő partnerség végigkísérte jelen dokumentum készítésének lépéseit, egy előre megtervezett kommunikációs terv alapján biztosítva az oda-vissza történő információáramlást, melytől a Stratégia tartalma teljesebbé vált. A partnerség, mint európai uniós alapelv alkalmazása azért fontos a stratégiaalkotásnál, mert így biztosítható a helyi és regionális szereplők között fenntartható együttműködési hálózatok kialakításának ösztönzése és támogatása. Fontos számunkra a helyi szervezetek támogatása a Régió projektjeinek kifejlesztéséhez és megvalósításához szükséges képességek és kapacitások fejlesztése terén, illetve a közös célok támogatása a kölcsönös előnyök elérése érdekében, közös tevékenységekkel, közös szakértők bevonásával.

A statisztikai adatok és egyéb hozzáférhető információk feldolgozásán túl a helyzetelemzés elkészítése során figyelembe vettünk olyan tényezőket és információkat is, amelyek a fentiekén túlmutatnak, összetettebbek és a valós helyzetet jobban lefestik. Ennek megfelelően a SWOT-elemzést moderált brainstorming módszerével számos szakértő bevonásával készítettük el. Az alábbiakban a SWOT műhelymunkán résztvevő szakértőket tüntettük fel:

Közép-magyarországi régió Regionális Információs Társadalom Stratégiája IT SWOT analízis Műhelymunka

Név	intézmény
Kovács Endre	Budapesti Műszaki Egyetem IK
Dr. Megyery Károly	KFKI ISYS (IHM)
Bándi Gábor	Innostart Alapítvány
Butt László	GKIE NET Kft.
Dr. Élő Gábor	Infopark Rt.
Tóvizi Csaba	Főpolgármesteri Hivatal Európai Integráció
Gyursánszky János	Stratégiakutató Intézet
Kiss Huba	Stratégiakutató Intézet
Márta Attila	Gödöllői Innovációs Központ
Dr. Ujj Béla	Helwett Packard Magyarország Kft.
Nyáry Mihály	BM ITTK
Falamich Péter	Dunaweb Kft.
Bodor András	Budapesti Műszaki Egyetem IK

A készülő stratégia munkaközi anyagát szakértők véleményezték, és műhelymunka keretében vitattuk meg a felmerült kérdéseket és véleményeket. Az alábbiakban a műhelymunkán résztvevő szakértőket tüntettük fel:

**Közép-magyarországi régió Regionális Információs Társadalom Stratégia
Egyeztető műhelymunka**

név	intézmény
Kovács Endre	BME IK
Dr. Megyery Károly	KFKI ISYS – (IHM)
Vadász Gábor	Consero Kft.
dr. Élő Gábor	Infopark Rt.
Garab Kinga	Innostart
Kiss Huba	Stratégia kutató Intézet
Dr. Vécsei Pál	Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács, Informatikai és Hírközlési Minisztérium delegáltja
Bedőcs Bernadett	Ecorys Kft.

Konzultációs lehetőséget biztosítottunk a régió kistérségi menedzserei és megbízottai számára, a műhelymunkán az alábbi személyek osztották meg észrevételeiket:

**Közép-magyarországi régió Regionális Információs Társadalom Stratégia
Egyeztető műhelymunka
- Kistérségi menedzserek, megbízottak részvételével -**

név	intézmény
Bak Gábor	Csepel-Sziget és környéke TÖT
Szikora Melinda	Dunakanyar Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás
Dr. Gundy György	Veresegyházi kistérségi megbízott
Medve Erzsébet	Gödöllői kistérségi megbízott
Hipszki Mihály	Budapesti kistérségi megbízott
Buncsák Gábor	Dabasi kistérség
Kanyik Attila	tanuló
Flamich Péter	Dunaweb Kft., Váci kistérség
Dr. Nacsa János	Közép-magyarországi régió koordinátora, Szent István Egyetem
Engárd Ferenc	Szobi kistérségi megbízott
Szabó Miklós	Dél-Budakörnyéki TÖT

16. A Regionális Innovációs Társadalom Stratégia kommunikációs terve

Jelen kommunikációs terv a Pro Régió Ügynökség RITS-szel kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó feladatait tartalmazza, a Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács általi elfogadását megelőző, illetve azt követő időszakra vonatkozóan.

A KOMMUNIKÁCIÓ CÉLJA:

A régió Információs Társadalom Stratégiája akkor válhat a jövőbeni fejlesztéseket meghatározó és azokat formáló dokumentummá, ha az abban foglalt ismeretanyag, információ a társadalmi-gazdasági élet minél szélesebb rétegeihez eljut. Ezért célunk:

- a célcsoportok teljes körű, célzott tájékoztatása a RITS „megszületéséről”, tartalmáról, annak jelentőségéről,
- a régió mindennapjaiban felszínre kerülő, a stratégiával kapcsolatos információk szabad áramlásának, és az információhoz való hozzáférhetőségnek a biztosítása, valamint
- kedvező régiós kép kialakításának elősegítése.

CÉLCSOPORTOK:

- a KMRFT és bizottságainak tagjai
- Pest megyei és kerületi polgármesterek
- a Régió kistérségi menedzserei, megbízottai
- a Régió főépítészei
- a Régió önkormányzatainak EU referensei, pályázatokkal foglalkozó munkatársai
- a Régió civil szervezetei
- a Régió vállalkozásai
- a Régió kapcsolódó felsőoktatási intézményei
- állami szervek, hatóságok (IHM)
- média
- a régió lakossága

A TERVEZETT KOMMUNIKÁCIÓS ESZKÖZÖK:

A Közép-magyarországi régió KaMeRa című hírújsága

A 2005 nyarán megjelenő számban 1-2 oldalas ismertető, összefoglaló megjelentetése, a következő években emlékeztető jelleggel kisebb cikkek írása a RITS-ről.

Célcsoport: polgármesterek, főépítészek, EU referensek, civil szervezetek, vállalkozások, felsőoktatási intézmények, állami szervek, sajtó, lakosság

A Régió honlapja

A Stratégia készítése során a munkaközi anyagot olvashatóvá tesszük a Régió honlapján, és nyitunk egy interaktív felületet az esetleges véleményeknek, hozzászólásoknak. Tanács jóváhagyását követően letölthető formátumban feltesszük a honlap Aktuális és Dokumentumtár rovatába.

Célcsoport: polgármesterek, főépítészek, EU referensek, civil szervezetek, vállalkozások, felsőoktatási intézmények, állami szervek, sajtó, lakosság

PR kiadvány(ok)

A Stratégiáról és a Programfüzetekről (3 db) információs anyagok megjelentetése, 500 példányban nyomtatva. Meghatározott célcsoportnak postázzuk, a témához kapcsolódó rendezvényeinken terjesztjük.

Célcsoport: kistérségi menedzserek, megbízottak, az információs társadalom témában érintett civil szervezetek, vállalkozások, felsőoktatási intézmények

Elektronikus tájékoztató levelek

A rendszeresen küldendő e-hírlevélben folyamatosan beszámolunk a Stratégia készítésének folyamatáról, a RITS-sel kapcsolatos rendezvényekről, illetve hírt adunk a Stratégia elkészültéről.

Célcsoport: kistérségi menedzserek, megbízottak, az információs társadalom témában érintett civil szervezetek, vállalkozások, felsőoktatási intézmények

Sajtó

A Ma&Holnap c. folyóirat Régióhíradó rovatában rendszeresen híradás a RITS készítéséről. Elkészültekor – Tanácsi elfogadását követően – esetlegesen egy 1-2 oldalas összefoglaló a Stratégiáról a Falu város Régió c. folyóiratban.

Célcsoport: média, lakosság

Tájékoztató interaktív előadások

2005 márciusában egyeztetéssel egybekötött tájékoztató napokat tartunk, ahol bemutatjuk a készülő Stratégiát, illetve kérdezési és hozzászólási lehetőséget biztosítunk a résztvevőknek.

Célcsoport: kerületek és kistérségek képviselői, a témában érintett régiós gazdasági szereplők, civil szervezetek, felsőoktatási intézmények képviselői

Egyeztető megbeszélések

Műhelymegbeszélések keretében lehetőséget adunk a Régió információs társadalom téma szakértőinek és a kistérségek képviselőinek, hogy a készülő RITS-et véleményezzék, annak tartalmát konstruktívan módosíthassák.

Célcsoport: szakértők, kistérségi menedzserek, megbízottak

ÜTEMEZÉS
A Regionális Innovációs Stratégia kommunikációs terve

Irodalomjegyzék

	2004 IV. negy ed	2005. I. negy ed	2005. II. negy ed	2005. III. negy ed	2005. IV. negy ed	2006. I. negy ed	2006. II. negy ed	2006. III. negy ed	2006. IV. negy ed	2007. I. negy ed	2007. II. negy ed	2007. III. negy ed	2007. IV. negy ed	2008	2009	2010	2011	2012	2013
KaMeRa c. hírújság																			
Honlap																			
PR kiadvány elkészítése																			
PR kiadvány terjesztése																			
E-hírlevél																			
Tájékoztató napok																			
Egyeztető megbeszél ések																			
Sajtó- megjelenés ek																			

- Dessewffy Tibor – Galács Anna (2003): „A dolgok új rendje” in. Dessewffy Tibor - Z.Karvalits László [Internet.hu](http://internet.hu) - A magyar társadalom digitális gyorsfényképe I., Aula Kiadó Budapest 2003
- Kiss Csaba: Az információs társadalom mérésének, vizsgálatának nehézségei. A magyar régiók „információs lábnyoma” forrás: <http://www.otk.hu/cd04/2szek/Kiss%20Csaba.htm#top>
- KSH Területi Statisztikai Évkönyv (2002)
- KSH Pest megyei Statisztikai Évkönyv (2003)
- KSH T-STAR 2002 településsoros adatbázis
- World Internet Project (UCLA) magyarországi adatfelvétele (ITTK-Tárki 2003, megrendelő IHM)
- Magyar Info-kommunikációs Jelentés 2002/1. (Bell Research & Think Consulting)
- Magyar Információs Társadalom Stratégiája
- Magyar Információs Társadalom Stratégia és Monitoring Jelentések No. 24. (TÁRKI –Kopint Datorg jelentés, 2003. december, készült az IHM megrendelésére)

- International Center for Economic Growth European Center (IECG EC): Factors and Impacts in the Information Society – A Prospective Analysis in Hungary (September, 2004)
- Budapesti Információ-gazdálkodási Konceptió főprojekt rendszer (2001)
- Közép- Magyarországi Régió Regionális Akcióterve (2004. április)
- Közép-Magyarországi Régió Operatív Programja 2004-2006 (KROP)
- Jelentés a kormány számára az információs társadalom magyarországi fejlődésének előrehaladásáról (IHM, 2004)
- Az infokommunikáció beépülése a budapesti kis- és középvállalkozások tevékenységébe, különös tekintettel az innovációs folyamatokra (Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, 2002. március)
- Közép-Magyarországi Régió Stratégiai Terve 2001-2006
- Közép-Magyarországi Régió Stratégiai Terve 2007-2013 (2004.12.03-i munkaközi változat)
- Vác Város és a Váci Kistérség Informatikai Fejlesztési Konceptiója, 2004
- Kertváros Délkeleti Agglomerációs Kistérség Területfejlesztési Társulás Területfejlesztési Stratégiája és Operatív Programja, 2002
- Százhalombatta város „Intelligens város” fejlesztési stratégia 2004-2006
- Pilisi KÖTET Informatikai Stratégia (vitaanyag)
- Tápiómenti Területfejlesztési Társulás Informatikai Fejlesztési Stratégiája 2004-2006
- Dunakeszi Kistérség Stratégiája és Operatív Programja (munkaközi anyag)
- Közép – Duna Vidék Kistérségi Társulás Stratégiai Konceptiója, 2004
- Oktatási Informatikai Stratégia – OM Informatikai Főosztály, 2004
- eEurope 2005: An Information Society for all. An Action Plan to be presented in view of the Sevilla European Council, 2002
- Gács János: A lisszaboni folyamat – egy hosszú távú stratégia rejtélyei, elméleti problémái és gyakorlati nehézségei (Közgazdasági Szemle, 2005. március)

Fogalomtár

adatok validitása

adatok érvényességére vonatkozó tudományos meghatározás. Akkor tekintünk egy kutatási eredményt validnak, ha a vizsgálat során ténylegesen azt mérjük, amit a mért jelenség takar.

adatvédelmi tájékoztató

az adatvédelmi törvényből fakadó kötelezettség, mely szabályozza a személyes adatok és információk kezelésével kapcsolatos eljárási rendet az adatgazda számára

ADSL kapcsolat

havi fixdíjas, betárcsázást nem igénylő szélessávú Internet-kapcsolat

aldomain

egy konkrét weboldal tartalmi részének, tehát a nyitóoldal mögött elhelyezkedő aloldalak megnyitását szolgálja közvetlen url címmel

analóg modem

olyan, a számítógéphez csatlakoztatott vagy abba beépített fax/modem készülék, mely faxhang és telefonvonal segítségével más számítógéphez csatlakoztathatja számítógépünket

archiválás

adatok mentése digitális formában

átviteltechnikai eszköz

adat átvitelre szolgáló eszköz, vagy az adatátvitelre szolgáló eszközt kiszolgáló berendezés

back office

korlátozott hozzáférésű szolgáltatások

belső informatikai hálózat

olyan számítógépes hálózat, melynek nincs összeköttetése semmilyen más számítógépes hálózattal, tehát külső belépők számára fizikai módon zárt hálózat

bérelt vonali kapcsolat

olyan közvetlen adatátviteli kapcsolat, amely nagy sávszélességen, állandó kapcsolódási módon, a kapcsolatot igénybe vevő igényei szerint működik, de nem annak tulajdonában van, hanem a szolgáltatást nyújtó telekommunikációs szolgáltatótól bérlő

best practice

meglévő, alkalmazott és jól bevált módszerek

biztonságos szerver

adatvédelem szempontjából megbízható, nem publikus szerver számítógép

biztonságtechnikai eszköz

adatvédelmet, betörésvédelmet, hozzáférési jogosultságokat kezelő vagy biztosító eszköz

BNC

számítógépes hálózati csatlakozási formát biztosító fizikai módszer

böngészés, szörfözés

az internetes kommunikáció vizuális módon történő használatának formája, melynek során http-cím alapú protokollt használunk és html formátumú weboldalt tekintünk meg túlnyomó többségben

chat-elés

real-time írásbeli kommunikáció egy vagy több személlyel az Interneten keresztül

citáció

hivatkozás

csoportmunkát támogató rendszer

emberek egy csoportjának összedolgozását segítő rendszer

desk research

statisztikai és egyéb adatok másodelemzésén alapuló kutatási eljárás

digitális aláírás

digitális személyazonosításra alkalmas szoftver

digitális archiválás

lásd archiválás

digitális csatorna

digitális adatátvitelt szolgáló eszköz

digitális gazdaság

a gazdasági folyamatok Interneten keresztül zajló formája

digitális hátrány

digitális írástudás és digitális szakadék meglétéből fakadó társadalmi hátrány

digitális írástudás

a digitális eszközök használatának ismerete

digitális szakadék

emberek csoportjai közt létrejövő különbség, amely az IT-vel kapcsolatos ismeretek, vagy technológiai, infrastrukturális felszereltség területén jelentkezik

digitális térkép

műholdkép alapján készült számítástechnikai eszközzel megjeleníthető térkép

digitalizálás

adatok feldolgozása oly módon, hogy a későbbiekben azok számítástechnikai eszközökkel megjeleníthetők legyenek

divergencia

folyamatok egymástól eltérő irányba történő alakulása

domain

egy weboldal tartalmi részének megnyitását szolgáló url cím

e-agrárium

agráriumot támogató informatikai formák

e-biztonság

közbiztonságot, biztonságtechnikát támogató informatikai módszerek

e-business

elektronikus, internetes üzletvitelt támogató informatikai módszerek

EContent

EU pályázati alap

e-demokrácia

demokratikus állampolgári jogok használatát támogató informatikai módszer

EDI

elektronikus adatszere (Electronic Data Interchange)

e-egészség

egészségügy területét támogató informatikai módszer

e-ernyő

esélyegyenlőség feltételeit megteremtő tevékenységeket támogató informatikai módszer

e-Europe

az EU informatikai fejlesztési stratégiai programja

e-kereskedelem

a kereskedelem informatikai támogató módszere, az Internet segítségével zajló kereskedelem

e-kormányzat

kormányzat tevékenységét és szolgáltatásait segítő informatikai módszer

e-környezetvédelem

környezetvédelmet támogató informatikai módszer

e-közbeszerzés

közbeszerzési eljárásokat támogató informatikai módszer

e-közlekedés

közlekedést támogató informatikai módszer

elektronikus aláírás

lásd digitális aláírás

elektronikus dokumentumkezelés

digitalizált dokumentumok kereshetővé, rendszerezhetővé tétele

elektronikus fizetési eszközök

olyan fizetési és pénzkezelési módszerek, melyeknél elektronikus eszközökön és nem készpénz igénybevételével történik a pénzügyi teljesítés és annak visszaigazolása

elektronikus levelezés

olyan írásos kommunikációs forma, amely kizárólag elektronikus eszközök igénybevételével zajlik

elektronikus nyomtatványkitöltő rendszer

olyan szoftver melynek segítségével a formanyomtatványokat nem papíron, hanem elektronikus képernyőn jelenítjük meg és tesszük kitölthetővé, a későbbiekben pedig elektronikus formában dolgozzuk fel.

E-Magyarország pont

olyan állami támogatásból létrejött fizikai hely, ahol bármely állampolgár számára számítógép és Internet használatot biztosít az üzemeltető

e-munka

munkavégzés feltételeinek megteremtését segítő informatikai módszer

e-nyomtatványbolt

formanyomtatványok beszerzésére, elektronikus letöltésére, létrehozására szolgáló hely

e-oktatás

oktatást, tanulást segítő informatikai módszerek

e-önkormányzat

önkormányzati feladatokat, szolgáltatásokat segítő informatikai módszer

ESafety

EU pályázati alap, lásd e-biztonság

e-szolgáltatás

kizárólag az Interneten igénybevehető szolgáltatás

e-települések, e-térségek

fizikai települések és térségek internetes tevékenysége alapján létrejövő elektronikus úton történő együttműködések

e-ügyfélszolgálat

ügyfélszolgálati feladatokat segítő informatikai módszer

e-üzlet

lásd e-business

front office

felhasználók számára elérhető, „nyitott” szolgáltatás

GPRS

csomagkapcsolt mobil adatátviteli szolgáltatás

hardver

számítástechnikai feladatok ellátására létrehozott fizikai eszköz

HBONE

országos akadémiai számítógéphálózat, amely kiszolgálja a hazai felsőoktatást, kutatás-fejlesztést, könyvtárakat és közgyűjteményeket, egy átjárón keresztül a Miniszterelnöki Hivatalhoz kapcsolódó kormányzati szerveket valamint számos egyéb közintézményt is.

IDA

e-Europe-hoz kapcsolódó alprogram

IKT

info-kommunikációs technológia

info-kommunikáció

elektronikus eszközök használatával információcsere céljából létrejövő kommunikáció

info-kommunikációs attitűdök

info-kommunikációs szokások

információs technológia

információcsere-t kiszolgáló elektronikus eszközök és eljárások halmaza

innováció

hatékonyság-növelés, -fejlesztés

interaktív képzés

kétirányú információáramlást biztosító képzés elektronikus eszközök segítségével

interaktív ügyintézés

lásd elektronikus ügyintézés

interfész

adatátviteli csatorna, adatátviteli mód

Internet

világháló

Internet penetráció

adott vizsgált csoporton belül az internetet használók aránya

internetes fórum

Interneten működő üzenőfal

intelligens kártyák

mikroprocesszorral ellátott, azonosításra és szolgáltatások igénybevitelére alkalmas kártyák (lásd: beléptető kártyák, telefon kártyák, SIM kártyák)

intranet

lásd belső informatikai hálózat

IrDA

infravörös fény használatával működő elektronikus interfész

irodatechnikai eszköz

irodai munkában igénybevetett elektronikus berendezés

ISDN vonalak

nagysebességű digitális adatátvitelre használt telefonvonalak

IST

e-Europe-hoz kapcsolódó alprogram

IT

információ technológia

ITEM

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium és az Oktatási Minisztérium által kiírt „Az információs társadalom megvalósulását elősegítő innovatív technológiai megoldások kialakítására” című pályázat

IT K+F

információ-technológia kutatása, fejlesztése

IT tudatosság

információ technológiai eljárások és eszközök tudatos használata

kábeltelevízió

kábelhálózatokon szolgáltatott televíziós adás

képtechnikai eszköz

álló és mozgóképek megjelenítéséhez használt elektronikus berendezés

kereső funkció

adott adathalmazok különböző szempontokból való rendezését segítő eljárás

konvergencia

folyamatok összetartása

Közháló program

kormányzati program, amely a közintézmények informatikai hálózatainak összekapcsolását szolgálja

közösségi hozzáférési pont

az állampolgárok számára nyitott szolgáltatás, amely lehetővé teszi az adott fizikai helyen a számítógép és az internet-használatot

kvintilis

adatsort öt egyenlő részre osztó határpontok

LAN

számítógépes hálózat

legalizáció

illegális szoftverekkel való leszámolás egy számítástechnikai egységben, azok legális szoftverekkel való helyettesítése

link

kapcsolat, weboldalon belül egy másik weboldal nevezett tartalomra való kapcsolatát jelzi

memóriakártya

félvezető alapú bináris matematikai eljárásokon nyugvó adathordozó eszköz, amely addig tárolja a rátelepített adatokat, ameddig az ehhez szükséges energiaforrást számára biztosítjuk, illetve ellenkező utasítást nem adunk

migrálás

szoftverek, és az általuk kezelt adatok közös platformra hozása

MITS

Magyar Információs Társadalom Stratégia

Multimédia

digitális kép és hanghordozó eszközök és eljárások használata informatikai eszközökkel

nagysebességű hálózat

olyan, számítógépek közötti kapcsolat, amely nagyméretű adatok rövid időn belül történő mozgatását biztosítja

Nemzeti Digitális Adattár

kormányprogram, amely a magyar kultúra és történelem szempontjából fontos adatok digitalizálását, archiválását és tárolását támogatja

Nemzeti Informatikai Stratégia

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium által kidolgozott info-kommunikációs technológiai stratégia

NIIF

Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program

NKFP

Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok

nyílt forráskódú felhasználói szoftver

olyan szabad forgalmú szoftver, amelyet alkotóján kívül bármely más felhasználó jogosult fejleszteni, átalakítani

nyílt forráskódú operációs rendszer

olyan szabad forgalmú operációs rendszer, amelyet alkotóján kívül bármely más felhasználó jogosult fejleszteni, átalakítani

on-line szolgáltatás

elektronikus eszközök segítségével igénybe vehető szolgáltatás

optikai kábel

Üvegszál kábel, amely az adatokat fény segítségével továbbítja

OTKA

Országos Tudományos Kutatási Alapprogram

PC

Personal computer – személyi számítógép

platform

elektronikus eszközökön használt kommunikációs formák egységes szabványos csoportjai

portál

nagy mennyiségű kereshető és friss információ-tömeeggel, tárhely és e-mail szolgáltatással rendelkező, és nagy látogatottsággal bíró honlap

portálszerű honlapok

portál felépítésű, de látogatottságában vagy egyes elemeiben attól eltérő honlap

PPP

Többfeles együttműködéssel végzett beruházás

rádióhullám

a bolygónk légkörében, vagy azon túl található töltéssel rendelkező alkotóelemek elektronikai eszközökkel történő indukálásával létrehozott elektronikus hullámok, melyeknek hossza és sűrűsége matematikailag leírható információkat hordoz

smart card

intelligens kártyák, melyekben az információkat beépített memória és mikrochip tartalmazza és kezeli

spam

kéretlen elektronikus reklám

statikus honlapok

adott, állandó információkkal ellátott, nem változó honlapok

Sulinet program

Kormányprogram az IT eszközök beszerzésének támogatására

számlajóváírás rendszer

elektronikus számlabefogadó és jóváhagyó rendszer

szélessávú Internet

nagysebességű adatátvitelt biztosító internetkapcsolat

szoftver

a számítógépet működtető utasításhalmaz

távmunka

olyan munkavégzési folyamat, amely a munkavállalótól nem igényli az egy bizonyos munkahelyre történő rendszeres bejárást

távoktatás

olyan oktatási módszer, amely a tanulótól nem igényli az oktatási központba való rendszeres bejárást

teleház

az állampolgárok számára nyitott szolgáltatás, amely lehetővé teszi az adott fizikai helyen a számítógép és az internethasználatot

telekommunikáció

elektronikus eszközökkel végzett információcsere

terminál

egy bizonyos embercsoport számára elhelyezett info-kommunikációs eszköz, amely egy bizonyos feladat elvégzésére alkalmas

titkosítási eljárás

az az eljárás, amelyben egy adathalmazt oly módon teszünk érthetlenné, hogy csak azok a személyek értsék meg azt a későbbiekben, akik számára ezt a lehetőséget biztosítottuk

tudásalapú, elektronikus gazdaság

lásd e-gazdaság

tűzfal

olyan elektronikus eszköz vagy szoftver, amely gátat képez egy vagy több számítógép védelmére a kívülről behatolni kívánó programokkal szemben

URL

Internet cím

UTP

számítógépes hálózati csatlakozási formát biztosító fizikai módszer

vezetői döntéstámogatási rendszer

vezetői döntésekhez információt szolgáltató rendszer

virtuális látogató

egy adott helyet az Interneten meglátogató személy

vírusvédelem

vírusprogramok tevékenységét gátló szoftver

wap

mobiltelefonok számára kifejlesztett Internet hozzáférési és megjelenítési protokoll

wimax

drót nélküli, nagy sáv szélességű adatátviteli protokoll